

NEW YORK TIMES BESTSELLER

TESS GERDISEN

ATESİN SARKISI

Çeviren: Cumbur Mısıroğlu

Bro*Sis

NEW YORK TIMES BESTSELLER

TESS GERBITSEN

ATEŞİN ŞARKISI

"Ona baktığınızda ne görüyorsunuz?"

"Kızım o benim. Tabii ki her açıdan mükemmel olduğunu düşünüyorum. Fakat..."

"Fakat?"

"Artık ondan korkuyorum."

Üç yaşındaki kızının saldırısına uğradığında Julia'nın hissettiği tam da budur. Genç kadın, dünyalar tatlısı kızı Lily'ye ne olduğunu anlayamaz, ama onu bu hale neyin getirdiğini biliyordur. Ya da bildiğini sanıyordu.

"Her şey o zaman değişti işte. Kibes o zaman başladı. İncendio'yu ilk çaldığım zaman. Bu müzikle ilgili bir şey hayatımıza bulaştı ve kızımı, her gördüğümde kanımı donduran birine dönüştürdü."

Julia, bir antikacıda bulduğu Incendio adlı bestenin, kızı üzerindeki ümitsizci etkisinin sırrını çözmek zorundadır. Bu uğurda yalnızlığı göze alıp, yabancı bir şehrin karanlık geçmişine uzanan sokaklarında kaybolrsa bile.

facebook.com/martiyayitineri
twitter.com/martiyayitineri
instagram.com/martiyayitineri

www.martiyayitineri.com

9789751210000

"Bir beste, insanın hayatını değiştirebilir mi? Bir anne, can verdiği kúçücük çocuğundan korkar hale gelebilir mi? Planlarınızı iptal edin, çünkü bu iki sorunun yanıtını öğrenmeden kitabı elinizden bırakamayacaksınız."

Kirkus Reviews

"Tess Gerritsen, *Ateşin şarkısı*'yla alışık olduğumuzun dışında bir tarzla karşımıza çıkıyor. İlk bölümü okuyun, sonrasında zaten kitaptan kopamayacaksınız. Kurgu o kadar iyi, o kadar etkileyici."

David Baldacci

NYT çoksatan yazarı

"Gizemli bir müzik ile kemancı bir annenin kızına duyduğu korku üzerinden ilerleyen, hayret verici, tatmin eden bir kurgu. Gerilimi edebiyatla ustaca birleştiren Tess Gerritsen, okuru bir kez daha kendine hayran bırakacak."

Amazon

TESS GERRITSEN
ATEŞİN řARKIŐI

Ateşin Şarkısı

Tess Gerritsen

1. Baskı: Kasım 2016

ISBN: 978-605-186-148-7

Yayınevi Sertifika No: 12330

Copyright©Tess Gerritsen

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Nurcihan Kesim Ajans aracılığıyla Martı Yayın Dağ. San. Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Yayınevinden izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Baskı

MY Matbaacılık San. Tic. ve Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Yılanlı Ayazma Sok. No: 8F

Zeytinburnu / İstanbul

Sertifika No: 34191

Tel: 0212 674 85 28

MARTI YAYINCILIK

rtı Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mh. Davutpaşa Cd.

Yılanlı Ayazma Sk. No: 8

Zeytinburnu/İstanbul

Tel: 0 212 483 27 37 - 483 43 13

Faks: 0 212 483 27 38

www.martiyayinlari.com

info@martiyayinlari.com

Özgün Adı : Playing with Fire

Yayın Yönetmeni : Şahin Güç

Çeviren : Cumhur Mısırlıoğlu

Editör : Rose Mary Samanoğlu

Sayfa Tasarım : Elif Aydın Yavuz

Düzelti : Kerem Yıldız

Kapak Tasarım : Alla Özabat

NEW YORK TIMES BESTSELLER

TESS GERRITSEN

ATEŞİN ŞARKISI

Çeviren: Cumhur Mısırlıoğlu

Julia

Eski kitapların, dökülmeye yüz tutmuş sayfaların ve zamana yenik düşmüş deri ciltlerin kokusunu kapı aralığından bile alabiliyorum. Kaldırım taşı döşeli bu çıkmaz sokakta önlerinden geçtiğim diğer antikacı dükkânlarının klimaları çalışıyor, kapıları sıcak içeri girmesin diye kapalı; bir tek bu dükkânın kapısı, beni içeri davet edercesine açık. Roma'daki son günüm bu, seyahatime dair bir hatıra bulmak için son şansım. Rob için ipek bir kravat, üç yaşındaki kızımız Lily için her yeri fırfırlı bir elbise aldım ama kendime hâlâ bir şey bulamadım. Fakat bu antikacı dükkânının vitrininde aradığım şeyi görüyorum.

Öyle koyu bir karanlığa adım atıyorum ki gözlerimin alışması biraz zaman alıyor. Dışarıtı yanıyor ama içerisi tuhaf bir şekilde serin, sanki sıcaklığın ya da ışığın girmediği bir mağarada gibiyim. Gölge altındaki cisimler yavaş yavaş şekil almaya başladığında kitap dolu rafları, eski gemici sandıklarını görüyorum.

Bir köşede zırhı paslanmaya yüz tutmuş bir ortaçağ kıyafeti. Duvarlarda yağlıboya tablolar, hepsi de cafcacı, zevksiz şeyler, çerçevelerinden sarkan fiyat etiketleri sararmış. Dükkân sahibinin duvar oyduğunda durduğunu fark etmedim, o yüzden bana İtalyanca bir şeyler söylediğinde irkiliyorum. Dönüp sesin geldiği tarafa baktığımda, kaşları üstüne kar yağmış turtıla benzeyen, yerden bitme bir adam görüyorum.

“Affedersiniz,” diyorum. “*Non parlo Italiano.*”

“*Violino?*” Sırtıma astığım keman kılıfımı gösteriyor. Otel odasında bırakılmayacak kadar değerli bir enstrüman olduğu için hep yanımda taşıyorum. “*Musicista?*” diye soruyor elleriyle havada hayali bir keman çalarak.

“Evet müzisyenim. Amerika’dan geliyorum. Bu sabah festivalde çaldım.” Kibarca başını sallıyor ama beni anladığını sanmıyorum. Vitrinde gördüğüm şeyi gösteriyorum. “Şu kitaba bakabilir miyim? *Libro. Musica.*”

Gidip vitrinden müzik kitabını çıkarıyor, bana uzatıyor. Sayfalar dokundukça ufalanıp dökülecek gibi, o kadar eskimiş. Yazılar İtalyanca, kapağında *Gypsy* yazıyor, altında da keman çalan, kabarık saçlı bir adamın resmi var. İlk sayfayı açıyorum, minör gamdan yazılmış bir şarkı. Bildiğim bir parça değil ama parmaklarım hüznü melodisini çalmaya can atıyor. Evet işte, sürekli peşinde olduğum bir şey bu, unutulmuş ve yeniden keşfedilmeyi hak eden eski müzikler.

Diğer şarkıları karıştırırken boşa bir sayfa kayıp yere uçuyor. Kitabın bir parçası değil, ama nota çizgilerinin üstü kurşunka-

lemle doldurulmuş bir elyazması şarkı olduğunu görebiliyorum. Bestenin adı da tepeye zarif harflerle yazılmış.

Incendio. Besteleyen L. Todesco.

Müziği okurken notaları kafamın içinde duyabiliyor ve birkaç mezür sonra bunun güzel bir vals olduğunu anlıyorum. Parça, mi minör gamında basit bir melodiyle açılıyor. Ama on altıncı mezüre gelindiğinde müzik giriftleşiyor. Altmışıncı mezürdeyse notalar üst üste binmeye, nota arızaları kalabalıklaşmaya başlıyor. Sayfanın arkasını çevirip bakıyorum, bütün mezürler kurşunkalem izleriyle dolu. Yıldırım hızında arpejlerle birlikte melodi, tüylerimi diken diken eden bir nota girdabına doğru koşturuyor.

Bu kesinlikle benim olmalı.

“*Quanto costa?*” diye soruyorum. “Hem bu sayfayı hem de kitabı almak istiyorum.”

Adam bana gözlerinde kurnaz bir pırıltıyla bakıyor. “*Centa*”
Sonra cebinden bir kalem çıkarıp rakamı avucunun içine yazıyor.

“Yüz euro mu? Ciddi olamazsınız.”

“*E’ vecchio.* Antika.”

“*O kadar da eski değil ama.*”

Omuz silkişi ister beğen ister beğenme diyor. Gözlerimdeki açlığı görmüş bir kere; bu eski püskü Çingene şarkıları kitabı için fahiş bir fiyat çekebileceğini ve benim de o parayı ödeyeceğimi anlamış. Müzik benim tek müsrifliğim. Mücevhere, giyim kuşama, tasarım ayakkabılara falan zerre ilgim yok. Gerçekten değer verdiğim tek eşyamsa, şimdi sırtımda asılı duran yüz yaşındaki kemanım.

Parayı ödedikten sonra adam faturasını kesiyor ve dükkândan dışarı, çorba kıvamındaki akşamüzeri sığacağına çıkıyorum. İçeride üşümüş olmam ne tuhaf. Dönüp bakıyorum ama bina cephesinde klima yok; bir tek kapalı pencereler ve çatıdaki cehennem zebanisi şekilli oluk ağızlarını görüyorum. Medusa başlı kapı tokmağından yansıyan güneş gözüme giriyor. Kapı şimdi kapalı ama dükkân sahibi tozlu pencerenin arkasından bana bakıyor. Sonra da panjuru indirip gözden kayboluyor.

J

Kocam Rob Roma'dan aldığım kravata bayıldı. Yatak odasındaki aynanın karşısına geçmiş, boynundaki parlak ipeği ustaca ayarlamakla meşgul. "Sıkıcı toplantıları hareketlendirmek için ideal bir şey bu," diyor. "Ben sayıları sıralarken, millet bu renkler sayesinde uyanık kalır." Kocam otuz sekiz yaşında ama evlendiğimiz günkü gibi zayıf ve formda. Yıllar sadece şakaklarına birkaç beyaz atmış, o kadar. Kolalı beyaz gömleği ve altın kol düğmeleriyle tam bir Boston muhasebecisi. İşi gücü rakamlar; kârlar zararlar, mal varlıkları, borçlar. Dünyayı matematik terimleriyle okuyor. Şimdi kravatını kusursuz bir düğüm halinde bağlarkenki hareketlerinde bile geometrik bir kesinlik var. Birbirimizden ne kadar da farklıyız! Benim sayı namına önem verdiğim tek şey, çaldığım müziklerin senfoni ve opus numaraları, tempo ölçüleri falan. Rob herkese, bana bu yüzden tutulduğunu söylüyor; onun aksine bir sanatçı, günışığında dans

eden hayali bir yaratık olduğum için. Eskiden bu farklılığımız bizi ayırır diye; ayakları her zaman yere basan Rob, hayali bir yaratık olan karısının bulutların üstünde dolaşmasından sıkılır diye endişe duyardım. Ama aradan on yıl geçmesine rağmen hâlâ birlikteyiz, hâlâ birbirimize âşığız.

Boynundaki düğümü sıkılaştırırken bana aynadan gülümüyor. “Bu sabah çok erken kalktın Julia.”

“Hâlâ Roma saatindeyim de ondan. Orada şimdi öğlen on iki. Anlayacağın, jet lag’in iyi yanları da var. Bugün bir sürü işimi halledebilirim.”

“Benim tahminim, öğlene doğru pilin biter. Lily’yi kreşe ben bırakayım istersen?”

“Hayır hayır, bugün evde kalsın. Bütün hafta ondan ayrıldım zaten, suçluluk duyuyorum.”

“Suçluluk duymana gerek yok. Val Halan kolları sıvayıp her şeyi halletti. Her zamanki gibi.”

“Onu bunu bilmem, kızımı çok özledim. Bugün ondan ayrı tek bir dakika geçirmek istemiyorum.”

Dönüp bana, kusursuz bir şekilde ortaladığı kravatını gösteriyor, ardından, “Planın ne bakayım?” diye soruyor.

“Hava çok sıcak, havuza gideriz herhalde. Belki bir ara da kütüphaneye uğrar, yeni kitaplar seçeriz.”

“Plan diye buna denir işte.” Eğilip beni öpüyor, yeni tıraş olmuş yüzü taze limon kokuyor. “Sen yokken tadım tuzum olmuyor bebeğim,” diye mırıldanıyor. “Belki bir dahaki sefere ben de izin alırım, birlikte gideriz. Böylesi çok daha iyi...”

“Anneciğim bak! Ne güzel oldum bak!” Üç yaşındaki kızımız Lily dans ederek yatak odamıza giriyor, Roma’dan aldığım yeni elbisesinin içinde dönüyor. Bu arada elbiseyi dün akşam denedi, o zamandan beri de üzerinde. Ben fark etmeden üstüme atlıyor, ikimiz birlikte yatağa yuvarlanıp kahkahalarla gülüyoruz. Şu dünyada kendi çocuğumun kokusu kadar tatlı bir şey yok ve ben her bir molekülünü ciğerlerime çekmek, bütün bedenini içime alıp onunla tekrar bir olmak istiyorum. Göğsümde kıkır kıkır oynayan sarı saçları ve lavanta rengi firfırları sımsıkı sararken, Rob da kendini yatağa atıp ikimizi birden kollarının arasına alıyor.

“Dünyanın en güzel iki kızı bir arada,” diyor sonra. “Ve ikisi de benim, ikisi de benim!”

“Babacığım evde kal,” diyor Lily.

“Keşke kalabilseydim tatlım.” Rob, Lily’nin kafasına gü-rültülü bir öpücük kondurduktan sonra gönülsüzce ayağa kalkıyor. “Babacığın işe gitmesi gerekiyor ama şanslısın bak. *Bütün gün* anneciğinle birlikte olacaksın.”

“Hadi gidip mayolarımızı giyelim,” diyorum Lily’ye. “Birlikte harika vakit geçireceğiz. Sadece sen ve ben.”

Gerçekten de harika vakit geçiriyoruz. Havuzda etrafa su sıçrata sıçrata oynuyoruz. Öğlen yemeğinde pizza ve dondurma yiyor, sonra kütüphaneye gidiyoruz. Lily, içinde en sevdiği hayvan olan eşek resimli iki yeni kitap seçiyor. Ama öğleden sonra üç gibi eve döndüğümüzde yorgunluktan komaya girecek halde oluyorum. Rob’un tahmin ettiği gibi jet lag etkisini gösteriyor

ve içimde o an yatıp uyumak için dayanılmaz bir istek oluşuyor.

Ama maalesef Lily'de uykudan eser yok, eski bebek kıyafetlerinin olduğu kutuyu, kedimiz Juniper'ın şekerleme yaptığı verandaya getirmiş bile. Lily, Juniper'ı giydirmeye bayılıyor, kafasına bir bone geçirmiş, şimdi de ön patilerinden birini bir hırkanın koluna sokmaya çalışıyor. İhtiyar, tatlı kedimizse her zamanki gibi, onca dantele ve fıfıra gıkını çıkarmadan katlanıyor.

Juniper'ın baştan yaratılması bittikten sonra kemanımı ve nota sehпасını verandaya getirip Çingene melodilerinin olduğu kitabı çıkarıyorum. O boştaki sayfa bir kez daha kayıp ayaklarımın dibine düşüyor. *Incendio*.

Bu parçaya, Roma'da satın aldığım gündün beri bakmamışım. Şimdi sayfayı sehpa takarken, o karanlık antikacı dükkânı ve duvardaki boşluğa bir mağara yaratığı gibi saklanmış olan sahibi geliyor aklıma. Ve birden, sanki dükkânın serinliği bu müziğe yapışıp kalmış gibi üstüme bir üşüme geliyor, tüylerim diken diken oluyor yine.

Sonra kemanımı alıp çalmaya başlıyorum.

Bu nemli akşamüzeri enstrümanımın sesi her zamankinden derin ve zengin çıkıyor, tonu her zamankinden daha tatlı ve sıcak. Valsin ilk otuz iki mezürü kafamda çaldığım kadar güzel; hüznü, yas dolu bir bariton. Fakat notalar kırkinci mezürde hızlanmaya başlıyor. Melodi eğrilip bükülüyor, arızalar devreye giriyor, mi telinde yedinci pozisyona kadar iniyorum. Tempoda ve akışta kalmak için çabalarken alnımda boncuk boncuk terler beliriyor. Yayım büyülenmiş sanki, başına buyruk hareket ediyor,

bense ona ayak uydurabilmek için peşinden koşturuyorum. Ah, ne muhteşem bir müzik bu! Altından kalkabilirsem tam bir sahne eseri. Notalar artık skalayı bile zorlamaya başladığında bütün hâkimiyetimi kaybediyorum, pozisyonlar kaçıyor, tonlar bozuluyor, müzik çılgın bir noktaya doğru tırmanırken sol elim kramplar giriyor.

O anda küçük bir el bacağıma tutuyor. Tenimde bir sıcaklık ve ıslaklık hissediyorum.

Çalmayı bırakıp aşağı bakıyorum. Lily kafasını kaldırmış, turkuvaz rengi gözleriyle bana bakıyor. Ben korkuyla sıçrayıp kanlı elinden bahçe aletini kaparken, onun durgun mavi gözlerinde en ufak bir kıpırtı bile olmuyor. Çıplak ayakları veranda da izler bırakmış. Dehşetim gittikçe tırmanırken o ayak izlerini takip edip kanın geldiği yere gidiyorum.

Sonra çığlık atmaya başlıyorum.

Rob kedinin kanını verandadan silmeme yardım ediyor. Zavallı ihtiyar Juniper'ımız siyah bir çöp poşetine sarılı halde gömülme yi bekliyor. Mezarını, bahçeye her gelişimde görmek zorunda kalmayayım diye uzak bir köşeye, leylakların arkasında bir yere kazdık. Juniper on sekiz yaşındaydı ve gözleri son zamanlar neredeyse kör olmuştu. Böylesine sevgi dolu olan hayat arkadaşımızı sonsuzluğa bir çöp torbası içinde göndermemiz doğru olmuyor ama o kadar sarsılmışım ki o anda aklıma başka bir alternatif gelmiyor.

“Kazayla olduğuna eminim,” diyor Rob ısrarla. Kirli sünger i kovaya atınca su sihirli bir değnek dokunulmuş gibi, bir anda iğrenç bir renge bürünüyor. “Lily takılıp üstüne düştü herhalde. Tanrı'ya şükür keskin ucu ona değmemiş, yoksa gözünü çıkarırdı. Belki de daha kötüsü olurdu.”

“Onu çöp torbasına ben sardım, hayvanın ne halde oldu-

ğunu da ben gördüm. Vücudunda birden fazla yara izi vardı. İnsan üç kez nasıl takılıp düşer ki?”

Sorumu duymazdan gelip cinayet aleti olan, sivri uçlu karahindiba çapasını eline alıyor. “Peki ama bu eline nasıl geçti?”

“Geçen hafta bahçeyi çapaladım. Sonrasında alet dolabına koymayı unuttum herhalde.” Çapanın hâlâ kanlı olan uçlarını görünce kafamı çeviriyorum. “Rob, Lily’nin bütün bunlara verdiği tepki seni rahatsız etmiyor mu? O aleti Juniper’a saptadıktan birkaç dakika sonra benden meyve suyu istedi. Beni asıl korkutan bu işte. Yaptığını böyle sakince karşılıyor olması.”

“Anlayacak yaşta değil ki. Üç yaşında bir çocuk ölümün ne olduğunu bilmez.”

“İyi ama canını acıttığını anlamış olmalı. Hayvan mutlaka bir ses çıkarmıştır.”

“Sen duymadın mı peki?”

“O sırada keman çalıyordum. Lily ile Juniper da verandanın şu ucundalardı. Gayet iyi anlaşıyor gibilerdi. Ta ki...”

“Belki de hayvan tırmalamıştır onu. Yani onu kışkırtacak bir şey yapmıştır.”

“Git kollarına falan bak. Üstünde tek bir iz bile yok. Ayrıca ne kadar tatlı bir kedi olduğunu biliyorsun. Tüylerini de çeksen, kuyruğuna da bassan pati atmazdı. Onu henüz yavru kedyken almıştım, şimdi bu şekilde öldüğünü düşündükçe...” Sesim çatlıyor, bu kadar üzüntüyü ve yorgunluğu daha fazla kaldıramayınca kendimi verandadaki koltuklardan birine bırakıyorum. Beş altı metre ötemde can veren eski dostumu ko-

ruyamamanın suçluluğu altında eziliyorum. Beni nasıl teselli edeceğini bilemeyen Rob beceriksizce omuzlarımla sızıyor. Mantıksız matematiksiz düşünemeyen kocam bir kadının göz yaşları karşısında çaresiz kalıyor.

“Hey, tamam bebeğim,” diye mırıldanıyor. “Yeni bir yavru almaya ne dersin?”

“Ciddi olamazsın. Lily’nin Juniper’a yaptıklarından sonra mı?”

“Tamam, aptalca bir fikirdi, kabul ediyorum. Ama lütfen Julia, lütfen onu suçlama. Eminim Juniper’ı en az bizim kadar özlüyordur. Sadece ne olup bittiğinin farkında değil, o kadar.”

“Anneciğim!” diye sesleniyor Lily, az önce uyusun diye yattığım odasından. “*Anneciğim!*”

Seslendiği ben olsam da onu yataktan Rob çıkarıyor, genelde avutmak için kucağıma alıp oturduğum sallanan sandalyeye oturan bu defa Rob oluyor. Onları izlerken, o sandalyede saatlerce kızımı oturup salladığım, onun kadife yanaklarını göğsüme bastırduğum geceleri hatırlıyorum. Sadece ikimize ait uykusuz, sihirli geceleri. Gözlerine bakıp, “Lütfen bu anları unutma.” “Anneciğinin seni ne kadar sevdiğini hiçbir zaman unutma,” diye fısıldadığım geceleri.

“Kedicik gitti,” diye ağlıyor Lily yüzünü Rob’un omzuna gömüp.

“Evet tatlım,” diye mırıldanıyor Rob. “Kedicik cennete gitti.”

“Sizce bu üç yaşındaki çocuk için normal bir davranış mı?” diye soruyorum doktoruna bir hafta sonraki ziyaretimizde. Doktor Cherry o sırada karnını inceliyor, kasıklarına bastırınca

Lily gıdıklanıp kıkır kıkır gülüyor. Adam çocukları gerçekten seviyor gibi, Lily de bu sevgisine tüm cana yakınlığıyla karşılık veriyor. Kulaklarına bakmak istediğinde kafasını ses etmeden çeviriyor, dilinin üstüne kaşığı bastırduğunda ağzını kocaman açıyor. Sevgili kızım karşılaştığı her yabancıнын aklını başından almakta çok usta.

Doktor nihayet muayenesini bitirdikten sonra doğrulup bana bakıyor. “Agresif davranışlar endişe etmeyi gerektirmez. Bu yaştaki çocuklar kendilerini tam manasıyla ifade edemedikleri için kolaylıkla öfkelenabiliyor. Sizin de dediğiniz gibi henüz üç-dört kelimedenden uzun cümleler kuramıyor.”

“Bu da endişelenmem gereken bir şey mi peki? Yaşıtları kadar çok konuşmaması yani.”

“Hayır, hayır. Gelişim adımları çocuktan çocuğa değişir. Çocuklar arasında büyük farklılıklar görülebiliyor, ama Lily’nin gelişimi diğer her bakımdan beklendiği gibi. Boyu, kilosu, motor becerileri tamamen normal.” Kızımı muayene masasının kenarına oturtup kocaman gülümseyerek, “Sen nasıl da iyi bir kızsın bakayım!” diyor. “Keşke bütün hastalarım senin kadar uslu olsaydı. Kızınızın nasıl odaklandığını, ne kadar dikkatli olduğunu görüyorsunuz.”

“Peki, kedimizin başına gelenlerden sonra daha da kötü bir şey yapıp yapmayacağını...” Lily’nin beni izlediğini ve söylediklerimi dinlediğini fark edince susuyorum.

“Bayan Ansdell,” diyor doktor sakince, “hadi siz Lily’yi oyun odasına götürün. Bunu ikimiz baş başa konuşalım.”

Adam haklı elbette. Benim zeki ve duyarlı kızım, sandığımdan çok daha fazlasını anlıyor. Doktorun dediğini yapıp onu muayene odasından çıkarıyor, hastalar için ayrılmış oyun alanına götürüyorum. Odanın her yeri oyuncak dolu; keskin uçları ya da masum ağızlar tarafından yutulacak küçük parçaları olmayan, parlak, plastik oyuncaklar. Kızımın yaşlarında bir oğlan çocuğu yerde diz çökmüş, kırmızı bir damperli kamyonu halının üstünde ittirirken ağızıyla motor sesi çıkarıyor. Lily'yi alana bıraktığımda doğruca plastik fincanların ve bir çaydanlığın olduğu küçük masaya gidiyor. Çaydanlığı alıp fincanlara hayali çay dolduruyor. Bunu yapmayı nereden öğrendi acaba? Ben bir kez çay partisi vermemişken onun tipik kız davranışları sergilemesi, oğlanın da kamyonuyla oynarken motor sesi çıkarması ne kadar ilginç.

Odasına girdiğimde Doktor Cherry'yi masasında oturur halde buluyorum. Bir gözetleme penceresinden, yan odada oynayan iki çocuğu seyredebiliyoruz. Odanın öbür tarafında, bizi göremesinler diye tek taraflı bir ayna var. İki çocuk birbirlerinden ayrı, kendi erkek ve kız dünyalarında oynamaya devam ediyorlar.

"Bence siz bu olayı gereğinden fazla büyütüyorsunuz," diyor doktor.

"Ama o daha üç yaşında ve kedimizi öldürdü."

"Bu olmadan önce herhangi bir belirti gördünüz mü? Yani hayvana zarar vereceğine dair bir işaret?"

"Hiçbir şey görmedim. Juniper evlenmeden önce de benimleydi, haliyle Lily de onunla büyüdü. Ama ona karşı her zaman nazik ve şefkatli olmuştur."

“Peki bu saldırısını ne tetiklemiş olabilir? Öncesinde kızgın mıydı mesela? Sizden bir şey istedi de alamadı mı?”

“Hayır, huzurlu ve halinden memnun görünüyordu. Onlar oynarken ben de biraz keman egzersizi yaptım.”

Bu son detay doktoru düşündürmüştü. “Keman çalmak epey bir konsantrasyon istiyor olmalı.”

“Yeni bir parça üzerinde çalışıyordum. Yani evet, tüm dikkatimi ona vermiştim.”

“Belki de nedeni budur. Siz başka bir şeyle meşgul olduğunuz için o da sizin dikkatinizi çekmeye çalışmıştır.”

“Kedimizi öldürerek mi?” Elimde olmadan gülüyorum. “Bu biraz şiddetli bir yöntem değil mi?” Gözetleme penceresinden, hayali çay davetine tatlı tatlı devam eden altın saçlı kızıma bakıyorum. Bir sonraki ihtimali pek dillendirmek istemiyorum ama yine de sormak zorundayım. “İnternette hayvanlara zarar veren çocuklarla ilgili bir yazı okudum. Bunun çok kötü bir belirti olduğunu söylüyordu. Çocuğun ciddi duygusal problemleri olduğu anlamına gelebilirmiş.”

“Siz bana güvenin Bayan Ansdell,” diyor doktor iyi niyetli bir tebessümle. “Lily büyüyünce seri katil olmayacaktır. Ama bakın, eğer hayvanlara tekrar tekrar zarar veriyor olsaydı ya da ailede bir şiddet geçmişi bulunsaydı ben de endişe ederdim.”

Ben bir şey demeyince sessizliğim karşısında kaşları çatılıyor.

Sonra alçak sesle, “Benimle paylaşmak istediğiniz bir şey mi var?” diye soruyor.

Derin bir nefes alıyorum. “Ailede bir geçmiş var aslında. Bir akıl hastalığı.”

“Kocanızın tarafında mı, sizin tarafınızda mı?”

“Benim.”

“Lily’nin dosyasında böyle bir şey gördüğümü hatırlamıyorum.”

“Söylemedim de ondan. Böyle şeylerin kalıtsal olduğunu düşünmediğim için.”

“Böyle şeyler derken?”

Cevap vermeden önce biraz düşünüyorum; gerçeği anlatmak istiyorum ama gereğinden fazlasını değil. Oyun odasının penceresinden güzeller güzeli kızıma bakıyorum. “Kardeşim doğduktan kısa bir süre sonra başlamış. Ben o zaman iki yaşında olduğum için fazla bir şey hatırlamıyorum. Ayrıntıları yıllar sonra halamdan duydum. Söylediğine göre annem bir çeşit zihinsel çöküş yaşamış. Hatta başkalarına zarar vermesin diye bir enstitüye gönderilmiş.”

“Bu çöküşün zamanlamasına bakarak, doğum sonrası depresyon ya da başka çeşit bir psikoz olabileceğini düşünüyorum.”

“Evet, duyduğum kadarıyla konulan teşhis buymuş. Birkaç psikiyatristin gözetiminden geçtikten sonra zihinsel olarak ehil olmadığına ve yaptıklarından sorumlu tutulamayacağına karar verilmiş.”

“Ne yapmış ki?”

“Kardeşimi, küçük kardeşimi...” Sesim iyice alçaltıp fısıll-

tuya dönüşüyor. “Onu elinden düşürünce ölmüş. O sırada aklı yerinde değilmiş. Bazı sesler duyuyormuş.”

“Üzıldüm. Aileniz için acı verici zamanlar olmalı.”

“Bütün bunların babam için ne kadar korkunç olduğunu hayal bile edemiyorum. Hem bir çocuğunu kaybediyor, hem de karısı bir hastaneye kapatılıyor.”

“Peki anneniz hastanede iyileşmiş mi?”

“Hayır. İki yıl sonra apandisit patlayınca ölmüş. Onu hiç tanımadım ama şimdi onu düşünmeden yapamıyorum. Bir de Lily’yi düşünüyorum... Kedimize yaptığı şey belki de...”

Adam beni neyin korkuttuğunu şimdi anlıyor. İç geçirip gözlüklerini çıkarıyor. “Sizi bir bağlantı olmadığına dair temin ederim. Şiddetin genetik aktarımı Lily’nin mavi gözlerini ve sarı saçlarını sizden alması kadar basit değildir. Gerçekten kalıtsal olduğu ispat edilen çok az vaka var. Örneğin Hollanda’daki bir ailenin neredeyse bütün erkekleri o ya da bu suçtan hapse girmiş. Bunun dışında, fazladan bir Y kromozomu olan erkek çocuklarının suç işlemeye daha yatkın olduğunu biliyoruz.”

“Kızlarda da böyle bir şey var mı?”

“Kızlar da sosyopat olabiliyor elbette. Ama bu genetik bir şey midir?” Kafasını sallıyor. “Elimizde bunu destekleyecek veriler olduğunu sanmıyorum.”

Veriler. Rob gibi konuşuyor; o da hep rakamla, istatistikle konuşur. Bu erkekler sayılara nasıl da inanıyor. Bilimsel çalışmalardan, son araştırmalardan falan bahsedip duruyorlar. Peki ama bunlar benim içimi neden rahatlatmıyor?

“İçiniz rahat olsun Bayan Ansdell.” Doktor Cherry masa-

nın üzerinden uzanıp elimi sıvazlıyor. “Kızınız yaşına göre son derece normal. Hem dikkatli hem de şefkatli bir çocuk. Ayrıca dediğiniz gibi daha önce böyle bir şey yapmamış. Endişe etmenizi gerektirecek bir durum yok.”

J

Val Halamın evine vardığımızda, Lily arabanın arkasındaki koltuğunda uykuya dalmış oluyor. Hep bu saatlerde uyuduğu için derin uykuda, koltuğundan kaldırıp kucağıma alırken kıpırdanmıyor bile. Ve tabii Eşek de her zamanki gibi yanında, onsuz kesinlikle bir yere gitmiyor. Bu arada o da son zamanlarda epey iğrenç görünüyor; iyice eskidi, üstü tükürük lekeleriyle dolu, muhtemelen bakteri de kaynıyordur. Zavallı Eşek o kadar çok yamandı ki, amatör dikiş izlerim yüzünden Frankeştayn’ın oyuncak versiyonuna döndü. Şimdi de bakıyorum, kumaşın yine bir yeri yırtılmış ve alttan dolgu malzemesi çıkmış.

“Ah şuna bak, ne kadar tatlı,” diyor Val, ben Lily’yi eve taşırken. “Melek bu, melek.”

“Onu senin yatağına yatırabilir miyim?”

“Tabii ki. Ama kapıyı açık bırak ki uyandıığında duyalım.”

Lily’yi Val’in odasına götürüp yorganın üstüne yumuşakça bırakıyorum. Bir süre durup büyülenmiş gibi onu izliyorum. Üzerine eğilip kokusunu içime çekiyor, pembe yanaklarından yayılan sıcaklığı hissediyorum. Uykusunda iç geçirip, “Anneciğim,” diye mırıldanıyor. Nedense bu söz beni hep gülümsetiyor. Hamile kalmayı tekrar tekrar deneyip tekrar tekrar başaramadığım üzücü yıllardan belki.

“Bebeğim,” diye fısıldıyorum.

Salona döndüğümde Val, “Ee, Doktor Cherry ne dedi bakalım?” diye soruyor.

“Endişe edecek bir durum yokmuş.”

J

“Demedim mi sana? Çocuklar ile evcil hayvanlar iyi anlaşacak diye bir kural yok. Sen hatırlamazsın ama iki yaşındayken benim yaşlı köpeğime rahat vermiyordun. Hatta bir keresinde seni hafifçe dişlemişti, sen de ona tokadı patlatmıştın. Bence Lily ile Juniper’ın arasında da böyle bir şey oldu. Çocuklar bazen düşünmeden hareket ediyor. Sonuçlarını düşünmeden.”

Camdan dışarı, Val’in bahçesine bakıyorum. Domatesleri, yemyeşil otları ve çitlere tırmanan salatalıklarıyla küçük bir cennet burası. Bahçe işlerine rahmetli babam da çok yatkındı. Yemek yapmayı, şiir okumayı, kafasına göre şarkı söylemeyi o da kız kardeşi Val gibi severdi. Çocukluk fotoğraflarından gördüğüm kadarıyla tipleri bile benziyormuş; ikisi de sıska ve esmermiş, ikisinin de saçları kısacıkmiş. Val’in evinde babamın o kadar çok fotoğrafı var ki onu ne zaman ziyarete gitsem yüreğim burkudur. Oturduğum yerin karşısındaki duvarda babamın on yaşındayken, elinde oltayla çekilmiş fotoğrafları asılı. On iki yaşındayken, amatör telsiz setiyle. On sekizinde, üstünde mezuniyet cüppesiyle. Hepsinde de aynı samimi, açık yürekli tebessümü görmek mümkün.

Kitaplıkta da annemle birlikte, doğduktan sonra beni eve getirdikleri gün çekilmiş bir fotoğrafları var. Bu Val'in evinde, annemin olduğu tek fotoğraf. Buna müsamaha göstermesinin tek nedeniyse fotoğrafta benim olmam.

Resimdeki yüzleri yakından incelemek için kalkıyorum. "Tıpkı onun gibiyim. Bu kadar benzediğimi fark etmemiştim."

"Evet ona benziyorsun gerçekten, o da çok güzel bir kadındı. Camilla ne zaman bir yere girse bütün başlar ona çevrilirdi. Bundan baban da nasibini aldı, ona sınırsız âşık oldu. Annen, zavallı kardeşime gün yüzü göstermedi."

"Ondan hep böyle nefret ediyordun mu?"

"Nefret mi?" Val bir an durup düşünüyor bunu. "Hayır, nefret diyemem aslında. Hele ki başlarda tam tersiydi. Ben de herkes gibi büyüme kapılmıştım. Onun gibi her şeye sahip olan bir kadın tanımamıştım da ondan. Güzeldi, zekiydi, yetenekliydi. Ah bir de çok zevkli bir kadındı."

Acı acı gülüyorum. "İşte o kısmını almamışım bak."

"Ah tatlım. Sen annen ile babanın en iyi yanlarını almışsın. Camilla'nın güzelliğini ve müzik yeteneğini, babanın cömert yüreğini almışsın. Mike'ın başına gelen en güzel şeydin. Sen bu dünyaya gelmeden önce annene âşık olması üzücü tabii, ama ne yapacaksın, ona âşık olmayan yoktu ki. Kadının etrafında insanı resmen içine çeken bir güç alanı vardı."

O an aklıma kızımın Doktor Cherry'yi nasıl kolaylıkla büyüleyebildiği geliyor. Henüz üç yaşında ama karşılaştığı herkesin kalbini çalmayı biliyor. Bu bende hiçbir zaman olmayan, Lily'ninse doğuştan sahip olduğu bir yetenek.

Annem ile babamın fotoğrafını rafa geri koyup Val'e dönüyorum. "Kardeşime tam olarak ne oldu?"

Halam, sorum karşısında kaskatı kesilip bakışlarını kaçırıyor; belli ki bu konuşmak istemediği bir konu. Hikâyenin bilmediğim bir tarafı, bana anlatılmayan karanlık ve rahatsız edici bir yanı olduğunu hep hissetmiş, daha fazla üstelemekten kaçınmıştım. Şimdiyse farklı.

"Val?" diyorum.

"Ne olduğunu biliyorsun," diyor. "Aklın erecek yaşa geldiğinde anlattım sana."

"Ama ayrıntıları anlatmadın."

"Kim ayrıntıları dinlemek ister ki?"

"Şimdi istiyorum." Kızımın, canım kızımın uyuduğu oda-ya bir bakış atıyorum. "Lily'nin de onun gibi olup olmadığını bilmem gerekiyor."

"Kes şunu Julia. Eğer Lily'nin Camilla'yla *en ufak* bir benzerliği olduğunu düşünüyorsan çok yanlış bir yoldasın demektir."

"Bunca yıldır, kardeşimin başına gelenlerle ilgili bölük pörçük şeyler dinledim durdum. Fakat bu hikâyede hep daha fazlası olduğunu, senin anlatmak istemediğin şeyler olduğunu hissettim."

"Hikâyeyi olduğu gibi bilmen olanları daha iyi anlamana yetmez. Aradan otuz yıl geçmiş, annenin bunu neden yaptığını ben bile hâlâ anlayabilmiş değilim."

"Peki tam olarak ne yaptı?"

Val bir an sorduğum sorunun üzerinde düşünüyor. "Yaşa-

nanlardan sonra –yani mesele nihayet mahkemeye yansıdığında– psikiyatristler buna doğum sonrası depresyon dediler. Ve buna baban da inandı. Daha doğrusu inanmak istedi ve anneni hapse göndermemelerine çok sevindi. Kadın şanslıydı gerçekten çünkü hapse değil hastaneye gönderdiler.”

“Ki orada da apandisiti yüzünden ölmüş. Kusura bakma ama bu benim şanslı anlayışıma pek uymuyor.”

Val bana hâlâ bakmıyor. Aramızdaki sessizlik öyle yoğunlaşıyor ki, kesip bölmesem katlaşıp taşlaşacak neredeyse. “Bana anlatmadığın ne?” diye soruyorum sakince.

“Üzgünüm Julia. Haklısın, sana karşı tam manasıyla dürüst olmadım. En azından bu konuda.”

“Hangi konuda?”

“Annenin nasıl öldüğü konusunda.”

“Ben apandisiti patladı diye biliyorum. Babam da sen de böyle anlatmıştınız. Oraya gönderildikten iki sene sonra olmuş.”

“Evet, iki yıl sonra oldu ama sebebi patlayan apandisiti değildi.” Durup iç geçiriyor. “Aslında bunu sana anlatmak istemiyordum ama mademki soruyorsun, söyleyeyim: Annen dış gebelik yüzünden öldü.”

“*Gebelik* mi? İyi ama bir akıl hastanesi koğuşunda mahkûm değil miydi o?”

“Öyleydi. Camilla çocuğun kimden olduğunu söylemedi, biz de öğrenemedik zaten. O öldükten sonra odasını temizlerken her türlü kaçak mal bulmuşlar. İçkiler, pahalı mücevherler, makyaj malzemeleri. Bunların karşılığında seks yaptığına

eminim ben. Hem de isteyerek yapmıştır, eh tabii, ne de olsa bunlar uzmanlık alanları.”

“Yine de bir kurbanmış ama. Psikiyatrik bir hastalığı varmış.”

“Evet, mahkemede psikiyatristler de aynen bunları söyledi. Ama inan bana, Camilla ne depresyondaydı ne de psikoz geçiriyordu. Sadece sıkılmıştı. Kızgındı. Küçük kardeşinin sanıklarından, ağlamalarından bıkmıştı. O hep bütün ilgi onun üstünde olsun, erkekler onu mutlu etmek için birbiriyle yarışsın isterdi. Camilla kendini bildi bileli her istediği yerine getirilen bir altın kız olmuş, ama evlendikten sonra, evlilik yetmiyormuş gibi bir de üstüne, istemediği iki çocuğa zincirlenmişti. Mahkemede sorduklarında yaptığı şeyi hatırlamadığını söylemişti ama komşusu olanları görmüştü. Camilla'nın kucağında kardeşinle balkona çıktığını, bebeği korkuluklardan aşağı bilerek attığını görmüştü. Düşürmek demiyorum, basbayağı ikinci kattan aşağı atmıştı. Bebek daha üç haftalıktı Julia, seninkiler gibi mavi gözleri olan dünya güzeli bir oğlandı. O gün sana ben baktığım için Tanrı'ya yatıp kalkıp dua ediyorum.” Val durup derin bir nefes aldıktan sonra bana dönerek, “Yoksa sen de ölmüş olabilirdin,” diyor.

Mutfak pencereye vuran yağmur ıslak parmaklarını camın üzerinde gezdirirken Lily'yle birlikte, yarınki okul öncesi partisi için yulaflı, kuru üzümlü kurabiyeler yapıyoruz. Bütün çocukların yumurtaya, glütene ya da fındığa fıstığa alerjisi olduğu bir çağda kurabiye yapmak yıkıcı bir faaliyete dönüşmüş durumda. Kendimi o hassas yavrulara zehirli diskler tasarlayan kötü kalpli bir cadı gibi hissediyorum. Diğer anneler muhtemelen meyve dilimleriyle, çiğ havuçla sağlıklı atıştırma fikirleri falan yapıyor ama ben tereyağı, yumurta, un ve şekeri karıştırıp hamur yapmaya, ondan parça parça koparıp fırın kâğıtlarının üzerine dizmeye devam ediyorum. Kurabiyeler fırından sıcaklıkları ve nefis kokularıyla çıktıklarında salona geçiyoruz, öğleden sonra atıştırması olarak Lily'nin önüne iki tane kurabiye, bir bardak da elma suyu koyuyorum. Mmm, ne de tatlı, ne de lezzetli olmuş; ne kötü bir anneyim ben.

Lily mutlu mesut kurabiyelerini yerken, ben de nota seh-pasının başına geçiyorum. Enstrümanımı kılıfından çıkarmaya-lı kaç gün oldu, bizim kuartetin bir sonraki provası için eg-zersiz yapmam gerekiyor. Keman omzumda eski bir dost gibi durup beklerken akordunu yapıyorum. Ahşaptan yumuşacık, çikolata yoğunluğunda sesler çıkıyor, ısınmak için yavaş ve tatlı bir şeyler çalmamı istiyor. Egzersiz için ayarladığım Şoştakoviç kuartet aranjmanını şimdilik kaldırıp seh-paya *Incendio*'yu takı-yorum. Bu valsin kimi yerleri bir haftadır kafamın içinde ça-lıp duruyor zaten; bu sabah uyandığım da onu bir kez daha duymak, hatırladığım kadar güzel olup olmadığını anlamak için içimde dayanılmaz bir istek duydum.

Ve evet, gerçekten de o kadar güzel. Kemanımdan çıkan hüzünlü ses, kırık kalpleri, kaybedilen aşkları, karanlık ormanları ve perili tepeleri anlatıyor sanki. Derken hüzün yine gerilime dönüşüyor. Altaki melodi değişmiş değil, sadece notalar daha hızlı akıyor, gamı mi teline doğru taşırken bir dizi arpeji önüne katmış geliyor. Bu çılgın akışla birlikte nabzım da hızlanıyor. Tempoyu kaçırmamak için parmaklarım adeta birbirlerine dola-nıyor, elim kasılmaya başlıyor. Sonra notalar aniden gamın dışı-na çıkıyor ve kemanın ahşabı, girilmesi yasak olan bir frekansta titreşiyormuş gibi homurdanmaya başlıyor. Biraz daha devam etsem kemanım parçalanıp etrafa dağılacak sanki. Ama yine de, enstrümanımı dize getirmek için mücadeleye devam ediyorum. Homurtu şiddetleniyor, melodiden bir çığlık kopuyor.

Fakat bu duyduğum, benim çığlığım.

Nefes nefese kalmış halde başımı eğip aşağı baktığımda, bacağıma kristal bir hançer gibi saplanmış cam parçasını görüyorum. Kendi hıçkırıklarımın arasında birinin iki sözcüğü tekrar tekrar söylediğini duyuyorum. O kadar düz ve mekanik bir ses ki bu, hayal meyal tanıyor gibiyim. Ancak dudaklarını kıpırdattığını gördüğümde konuşanın kızım olduğunu anlıyorum. Bir yandan da, bu dünyaya ait olmayan, durgun mavi gözleriyle bana bakıyor.

Cesaretimi toplamak için üç kez derin nefes alıp veriyorum, ardından cam parçasını tutuyorum ve bir çığlık atarak bacağımdan çekip çıkarıyorum. Taze kan bileğimden aşağı parlak, kırmızı bir şerit gibi akıyor. Dünyam kararmadan önce son gördüğüm bu oluyor.

↓

Ağrı kesicilerin mahmurluğuna rağmen, kocamın acil servisteki yatak perdesinin arkasında Val'le konuştuğunu duyabiliyorum. Hastaneye koşarak gelmiş gibi nefes nefese. Val ise onu sakinleştirmeye çalışıyor.

“Önemli bir şeyi yok Rob. Birkaç dikiş atıldı, tetanos aşısı yapıldı, o kadar. He bir de kafasında kaz yumurtası büyüklüğünde bir şiş var. Bayılırken kafasını sehpaye vurmuş. Ama kendine geldiğinde beni aramayı akıl edebilmiş. Hemen sizin eve gidip onu aldım, dosdoğru buraya getirdim.”

“Ciddi bir şey yok yani, öyle mi? Sadece bayıldığına emin misin?”

“Yerdeki kanları görseydin neden kendinden geçtiğini anlardın. Yarası epey korkutucu, çok da acıdığına eminim. Ama acil servis doktoru temiz görüldüğünü söylüyor, enfeksiyon falan olmaz diyor.”

“Peki onu eve götürebiliyor muyuz?”

“Evet, evet. Ama...”

“Ama ne?”

Val’in sesi fısıltıya dönüşüyor. “Onun için endişeleniyorum Rob. Arabadayken bana dedi ki...”

“Anneciğim?” Lily’nin sesi bu. “Ben anneciğimi istiyorum!”

“Şşş, annecik dinleniyor canım. Sessiz olmamız gerekiyor. Hayır Lily, gel buraya, Lily yapma!”

Yatak perdesinin açılmasıyla birlikte benim melek kızım koşup üstüme atıyor. Ben dokunmasından çekinerek, “Val!” diye sesleniyorum. “*Lütfen* al onu.”

Halam, Lily’yi yerden kaptığı gibi kollarına alıyor. “Bu gece bende kalsın, olur mu? Hey Lil’, akşam bende pijama partisi var. Ne kadar eğleneceğimizi tahmin bile edemezsin.”

Lily hâlâ bana gelmeye çalışıyor, ona sarılayım diye yalvarıyor ama ben ona bakmaya, o mavi, yabancı gözlere bakmaya korkup kafamı çeviriyorum. Val kızımı oradan götürürken donmuş gibi öylece kalıyorum. Vücudum öyle kalın bir buzun içine hapsolmuş ki onu ne zaman ve nasıl kırıp çıkacağımı bilemiyorum. Rob yanımda, boş yere saçlarımı okşayıp duruyor ama ben onun dokunuşunu bile hissedemiyorum.

“Hadi seni evimize götürelim, ne dersin bebeğim?” diyor.

“Pizza söyleriz, baş başa sessiz sakın bir gece geçiririz.”

“Juniper’ın ölümü kaza değildi,” diyorum fısıltıyla.

“Ne?”

“Lily bana saldırdı Rob. Bunu isteyerek yaptı.”

Saçlarını okşayan eli duruyor. “Belki sana öyle gelmiştir, yani düşünsene, daha üç yaşında. Ne yaptığını bilemeyecek kadar küçük.”

“Kırık bir cam parçasını alıp bana resmen sapladı.”

“O camı nereden bulmuş?”

“Bu sabah yanlışlıkla vazoyu kırmıştım. Ama parçalarını çöpe atmıştım. Oradan çıkarmış olmalı.”

“Peki sen bunu yaparken görmedin mi?”

“Beni mi suçluyorsun yoksa bana mı öyle geliyor?”

“Ben... ben sadece bütün bunların nasıl olduğunu anlamaya çalışıyorum.”

“Nasil olduğunu anlatıyorum ya! Bilerek yaptı diyorum sana. Bunu kendi de söyledi.”

“Ne dedi?”

“O iki sözcüğü dini bir ilahi gibi söyleyip duruyordu. *Anneği yarala.*”

Rob bana delirmişim, yataktan fırlayıp ona saldıracaktım gibi bakıyor. Hangi aklı başında kadın üç yaşındaki evladından korkar ki diye düşünüyor. Ona anlattığım sahneyi anlamaya çalışırken kafasını sallıyor. Bu benzersiz denklemi Rob bile çözemiyor.

“Böyle bir şeyi neden yapsın ki?” diyor nihayet. “Daha demin sana sarılmak için ağlamıyor muydu? O seni seviyor.”

“Artık emin olamıyorum.”

“Bir yeri acısa, hasta olsa kime koşuyorsun? Sana tabii ki. Onun evreninin tam merkezinde sen varsın.”

“Çılgılık attığımı duydu, akan kanımı gördü ama sükûnetini hiç bozmadı. Gözlerinin içine baktığımda sevgiye dair bir şey görmedim ben.”

Rob bütün bunlara inanmakta nasıl zorlandığını gizleyemiyor, yüzünde neon bir tabela gibi okunuyor bu. Sanki ona Lily'nin zehirli dişleri çıktı demişim gibi bakıyor bana. “Biraz burada istirahat etmeye ne dersin tatlım? Ben gidip hemşireyle konuşayım, seni ne zaman götürebilirmişiz öğreneyim.”

O dışarı çıkınca yorgunluktan gözlerim kapanıyor. Bana içirdikleri ağrı kesiciler beynimi bulandırmış, tek yapmak istediğim derin bir uykuya dalmak, ama bu hareketli acil serviste telefonlar susmuyor, her yerden sesler geliyor. Koridordan sedye tekerleklerinin gıcirtısını, uzakta bir odadan bir bebeğin çılgınlıklarını duyuyorum. Sesine bakılırsa çok küçük bir bebek. Lily'yi yine bu acil servise getirdiğim zamanı hatırlıyorum; daha iki aylıktı ve çok ateşi vardı. Gözümün önüne kıpkırmızı olmuş yanakları ve muayene masasında sessiz, sakin duruşu geliyor. Beni en çok korkutan da bu olmuştu; ağlamaması. Birden o bebeğe, hatıralarımdaki Lily'ye karşı dayanılmaz bir özlem duyuyorum. Gözlerimi kapadığımda saçlarının kokusunu, kafasının tepesini öperken dudaklarıma değen yumuşaklığını hissedebiliyorum.

“Bayan Ansdell?” diye sesleniyor biri.

Gözlerimi açtığımda, genç bir adamın sedyemin başında durduğunu görüyorum. İnce çerçeveli gözlükleri, beyaz bir önlüğü var, yaka kartında “Doktor Eisenberg” yazıyor ama doktor olamayacak kadar genç görünüyor. Doktorluk bir tarafta, liseyi bile bitirmemiştir diye düşünüyorum.

“Az önce kocanızla konuştum. Bugün yaşadıklarınızla ilgili olarak sizinle konuşmam gerektiğini söyledi.”

“Adı neydi hatırlamıyorum ama diğer doktora da anlattım.”

“O acil servis doktoruydu. Yaranızla ilgilenmek için buradaydı. Bense bu yaranızın nasıl meydana geldiğini ve bunu neden kızınızın yaptığını düşündüğünüzü konuşmak istiyorum.”

“Çocuk doktoru musunuz siz?”

“Psikiyatri asistanıyım.”

“Uzmanlığınız çocuklar üzerine mi?”

“Hayır, yetişkinler üzerine. Rahatsızlığınızı anlıyorum.”

“Tamam, şimdi oldu.” Bezgince gülüyorum. “Kızım bacağıma cam sapladığı için psikiyatriste görünmesi gereken *ben* oluyorum tabii.”

“Olay böyle mi cereyan etti? Size bunu o mu yaptı?”

Yatak örtüsünü aralayıp bacağıma, dikildikten sonra sarılmış yarayı gösteriyorum. “Bu dikişler hayal ürünü değil herhalde.”

“Acil servis doktorunun raporundan okuduğum kadarıyla kesik epey ciddiymiş. Peki ya alınızdaki şişlik?”

“Bayılmışım. Kan tutar beni. Sanırım düşerken kafamı sehpaye çarptım.”

Bir tabure çekip oturuyor. Uzun bacakları ve ince boynuy-

la sedyemin başına konmuş bir leylek gibi. “Bana kızınız Lily’yi anlatın lütfen. Kocanız üç yaşında olduğunu söyledi.”

“Evet. Üç yaşına yeni girdi.”

“Daha önce hiç böyle bir şey yapmış mıydı?”

“Bir kere daha oldu. İki hafta kadar önce.”

“Kediyle ilgili olan, değil mi? Kocanız ondan da bahsetti.”

“Bir sorunumuz olduğunun da farkındasınızdır öyleyse. Bunun ilk defa olmadığını biliyorsunuz.”

Kafasını eğip daha önce hiç görmediği tuhaf bir yaratılmışım gibi bana bakıyor. “Kızınızın bu davranışına bir tek siz mi tanık oldunuz?”

Sorusu üzerine alarma geçiyorum. Bunun bir yorum farkı falan olduğunu mu düşünüyor acaba? Başka biri olanları farklı görürdü mü demek istiyor? Üç yaşındaki bir çocuğun masum olduğunu düşünmesi çok normal tabii. Çok değil, birkaç hafta önce olsa ben de aynı şekilde düşünür, sevgili kızımın böyle bir şey yapabileceğine hayatta inanmazdım.

“Siz Lily’yi görmediniz sanırım,” diyorum.

“Hayır ama kocanız sevimli, mutlu bir kız olduğunu söylüyor.”

“Öyledir. Onu gören herkes büyüsüne kapılır.”

“Peki ona baktığınızda siz ne görüyorsunuz?”

“Kızım o benim. Tabii ki her açıdan mükemmel olduğunu düşünüyorum. Fakat...”

“Fakat?”

Boğazım sıkışıyor, ses ağzımdan fısıltı halinde çıkıyor.

“Artık farklı. Değişti.”

Konuşmadan defterine bir şeyler karalamaya başlıyor. Kâğıt kalem mi? Ne kadar demode. Bugünlerde doktorlar dizüstü bilgisayarsız dolaşmıyor. Yazısına bakıyorum, kâğıdın üzerine dolmuş karıncalar gibi. “Bana kızınızın doğduğu günü anlatın. Doğumda sorun çıktı mı? Herhangi bir zorluk yaşadınız mı?”

“Sancıları uzun sürmüştü. On sekiz saat. Ama her şey yolunda gitti.”

“Peki onu doğurmak size neler hissettirmişti?”

“Yorgunluk haricinde mi demek istiyorsunuz?”

“Duygusal olarak diyorum. Onu ilk görüşünüzde, onu ilk kucağınıza alışınızda.”

“Aranızda bir bağ oluştu mu diye soruyorsunuz. Onu istedim mi diye, öyle mi?”

Durup kendi soruma cevap vermeme bekliyor. Bu da bir çeşit mürekkep testi herhalde. Kendimi bir mayın tarlasındaymışım gibi hissediyorum. Yanlış bir şey söylersem ne olacak? Bir anda kötü annecik olup çıkacak mıyım?

“Bayan Ansdell,” diyor nazikçe, “bu sorunun yanlış cevabı diye bir şey yok.”

“Evet, tabii ki istedim kızımı!” diye patlıyorum. “Rob’la çocuk sahibi olmak için yıllarca uğraştık. Lily’nin doğduğu gün hayatımın en güzel günüydü.”

“Mutlu oldunuz yani.”

“Mutlu oldum herhalde! Ve biraz da...” Duruyorum. “Biraz da korktum.”

“Neden?”

“Çünkü aynı zamanda bu küçük insanın, kendi ruhu olan birinin sorumluluğunu da almış oluyordum. Henüz tanımadığım birinin.”

“Peki ona baktığınızda ne gördünüz?”

“Güzel, küçük bir kız. On parmak ellerinde, on parmak ayaklarında. Neredeyse sıfır saç,” diye ekliyorum düşünceli düşünceli, “ama her açıdan mükemmel bir varlık.”

“Kendi ruhu olan biri dediniz. Henüz tanımadığım biri dediniz.”

“Yeni doğanlar henüz boş bir sayfa gibi olduğu için sonrasında neye dönüşeceğini bilemezsiniz. Sizi sevecekler mi, sevmeyecekler mi? Bunu görmek için büyümelerini beklemekten başka çareniz yok.”

Defterine yine bir şeyler karalıyor. Belli ki ilgisini çeken bir şey söyledim. Bebeklerin ruhlarıyla ilgili kısma mı takıldı acaba? Aslında hiç dindar değilimdir, neden öyle söylediğimi de bilmiyorum. Gittikçe artan bir huzursuzlukla, bu çile ne zaman bitecek diye bekliyorum. Lokal anestezi etkisini yitiriyor, yaram sızlamaya başladı. Bu psikiyatrist, defterine benimle ilgili ne yazıyorsa artık, hiç acelesi yok, ama ben bu parlak ışıklardan bir an önce kurtulmaya can atıyorum.

“Sizce Lily’nin nasıl bir ruhu var?” diye soruyor bu kez.

“Bilmiyorum.”

Tek kaşını kaldırarak bakmasından, bu cevabı beklemediğini anlıyorum. Normal, sevgi dolu bir anne, kızının narin, iyi kalpli, masum olduğunu falan söylerdi. Benim cevabımsa diğer karanlık ihtimallere kapı açıyor.

“Bebekken nasıldı?” diye soruyor doktor. “Çok ağırları oluyor muydu? Doyururken ya da uyuturken sorun çıkarıyor muydu?”

“Hayır, doğru düzgün ağlamazdı bile. Hep mutlu, hep güleç bir bebek oldu. Kucak delisi bir şeydi. Anneliğin bu kadar kolay olmasını beklemiyordum ama oldu.”

“Peki büyürken?”

“Biliyor musunuz, iki yaşındakilere özgü çılgınlıkları da olmadı. Şeye kadar mükemmel bir çocuktu...” Yaralı bacağı-
nın üstündeki örtüye bakarken sesim solup gidiyor.

“Kızınızın size neden saldırdığını düşünüyorsunuz, Bayan Ansdell?”

“Ben de bilmiyorum ki. Harika bir gün geçiriyorduk. Birlikte kurabiye pişirmiştik. Sehpanın başında oturmuş meyve suyunu içiyordu.”

“Cam parçasını çöpten aldığını düşünüyor musunuz sanırım.”

“Öyle zannediyorum.”

“Bunu görmediniz mi?”

“O sırada keman çalışıyordum. Gözlerim notalarda idi.”

“Doğru ya, kocanız profesyonel bir müzisyen olduğunuzu söylemişti. Bir orkestrayla mı çalışıyorsunuz?”

“Bir kuartetin ikinci kemancısıyım. Sadece kadınlardan oluşan bir dördlüyüz.” Başını şöyle bir sallamakla yetinince bir şeyler daha söyleme ihtiyacı duyuyorum: “Birkaç hafta önce Roma’da sahne aldık.”

Bu nedense onu etkiliyor. Uluslararası gösteriler insanları etkiliyor; bir de bunun karşılığında ne kadar az para aldığımızı bilseler.

“Keman çalışırken çok konsantre olurum,” diye devam ediyorum. “Muhtemelen Lily’nin kalkıp mutfağa gittiğini de bu yüzden fark etmedim.”

“Sizce onunla ilgilenmek yerine keman çalmanıza içerliyor olabilir mi? Çocuklar genelde annelerinin telefonla konuşmasından, bilgisayarın başında oturmasından nefret ederler, tüm ilgi onların üstünde olsun isterler.”

“Daha önce bundan hiç rahatsız olmamıştı.”

“Belki bu sefer farklı bir şey oldu. Kendinizi çalışmanıza her zamankinden daha fazla verdiniz belki.”

Bir an durup düşünüyorum. “Şey, çaldığım müzik beni zorluyordu. Yeni bir parça üzerinde çalışıyorum, epey karmaşık bir şey. Özellikle ikinci yarısı tam bir baş belası.” O an vals çalarken nasıl uğraştığımı hatırlıyorum. O hain notalar kontrolden çıkarken parmaklarıma nasıl ağırlar saplandığını anımsıyorum. *Incendio* İtalyanca “ateş” demek, ama bu parçayı çalarken parmaklarım adeta birer buz parçasına dönüşmüştü.

“Bayan Ansdell, bir şey mi oldu?”

“İki hafta önce, yani Lily’nin kedimizi öldürdüğü gün, aynı parçayı çalışıyordum.”

“Ne parçası bu?”

“İtalya’dan getirdiğim bir vals. Bir antikacı dükkânında bulduğum el yazması bir beste. Bu tesadüf olmayabilir mi acaba?”

“Kızınızın davranışları yüzünden bir müzik parçasını suçlayabilir miyiz, bundan şüpheliyim doğrusu.”

Oysaki bu yeni düşünce filizi beni heyecanlandırıyor. “Daha önce de zorlu parçalar çalıştım. Lily bunların hiçbirinde bir şey yapmadı, ben çalışırken hiç şikâyet etmedi. Ama bu valste farklı bir şey var. Şimdiye kadar iki kez çaldım, ikisinde de korkunç şeyler yaptı.”

Doktor bir süre konuşmayıp defterini dolduruyor. Sonra gözlerini kaldırıp bana bakıyor, kafasının içinde bir mekanizmanın harekete geçtiğini görebiliyorum. “Bu müziği biraz tarif etsenize. Vals mi demiştiniz?”

“Mi minör gamında bir parça. Resmen musallat oldu bana. Müzikten anlar mısınız?”

“Biraz piyano çalmışlığım vardır. Devam edin lütfen.”

“Melodi gayet sakın ve sade giriyor. Başta dans müziği diye yazıldığını sanırsınız. Fakat sonra karmaşılaşmaya başlıyor. Devreye tuhaf arızalar ve bir dizi şeytan akoru giriyor.”

“Şeytan akoru ne demek?”

“Triton ya da artık dörtlü de derler. Ortaçağda bu akorların şeytana ait olduğu düşünülüşü için kilise müziklerinde yasaklanmıştır. Uyumsuz ve rahatsız edicidirler.”

“Sözünü ettiğiniz bu vals pek dinlemesi hoş bir şeye benzemiyor sanki.”

“Çalması da zor. Özellikle de stratosfere çıkarken.”

“Notalar hep tiz mi diyorsunuz?”

“İkinci kemancıların normalde çaldıkları aralığın çok dışında.”

Yine durup düşünüyor. Söylediğim bir şey kafasını karıştırdı galiba, konuşana kadar biraz süre geçiyor. “Siz bu parçayı çalarken Lily size hangi kısmında saldırdı? Şu tiz notalara geldiğinizde mi?”

“Öyle oldu sanırım. İkinci sayfayı çevirdiğimi hatırlıyorum.”

Ben onun, kalemini deftere ritmik bir şekilde vuruşunu seyrederken, “Lily’nin doktoru kim?” diye soruyor aniden.

“Doktor Cherry. Geçen hafta genel kontrol için ona gittik, kızımın çok sağlıklı olduğunu söyledi.”

“Ben yine de kendisini arayacağım. Sizce de bir sakıncası yoksa bir nöroloğa görünmenizi öneririm.”

“Lily için mi? Neden ki?”

“Şimdilik sadece bir sezgi diyelim, Bayan Ansdell. Ancak çok önemli bir ipucu bulmuş olabilirsiniz. Bu yaşadıklarınızın altında çaldığınız parça yatıyor olabilir.”

↓

O gece Rob mışıl mışıl uyurken ben yataktan çıkıp aşağıya, salona iniyorum. Kan lekeleri silinmiş; gündüz olanlardan geriye bir tek halının üstünde ıslak bir leke kalmış. Nota sehpası bıraktığım yerde, üstünde de *Incendio* duruyor.

Notaları salonun loş ışığında rahat seçemeyince sayfayı alıp mutfağa gidiyorum ve oturup dikkatlice okumaya koyuyorum. Aradığım şeyin ne olduğunu bilmiyorum. İki tarafına da kurşunkalemle notalar yazılmış tek bir kâğıt parçası bu. Her

sayfada, notaların aceleyle yazıldığına dair ipuçları görüyorum: sesler çizikler halinde birleştirilmiş, notalar portenin çoğu yerinde noktalar şeklinde. Sayfada ne kara büyü görüyorum ne de gizli semboller. Ama bu müzikle ilgili bir şey hayatımıza bulaştı, kızımızı bana saldıran birine dönüştürdü. Beni korkutan birine.

Birden bu kâğıdı yok etmek istiyorum. Yakıp kül edeyim ki bize bir daha zarar vermesin diye düşünüyorum.

Kâğıdı alıp ocağa gidiyorum, gazı açıp gözlerden birini yakıyorum, çıkan mavi alevleri seyretmeye başlıyorum. Ama elim bir türlü gitmiyor. Beni ilk gördüğüm andan beri büyüleyen bir valsiz belki de dünya üzerindeki tek kopyasını yok edemem.

Nihayet ocağı söndürüyorum.

Mutfağında tek başıma durmuş elimdeki notalara bakarken, o kâğıt parçasından bir ateşin sıcaklığı gibi yayılan gücü hissediyorum.

Ve merak ediyorum: *Nereden geldin sen?*

Lorenzo

Venedik, Savaştan Önce

Profesör Alberto Mazza, iki yüz yıl önce Cremona'da yapılmış olan aile yadigârı, sevgili kemanının yüzeyinde küçük bir çatlak fark ettiğinde, bunu ancak Venedik'in en iyi lütiyesi tamir eder deyip ilk fırsatta Bruno Todesco'nun Calle della Chiesa'daki atölyesinin yolunu tuttu. Bruno, heykeltıraş bıçağı ve marangoz rendesi yardımıyla çamı ve akça ağacı, tek arşe darbesiyle canlanan enstrümanlara dönüştürmesiyle tanınırdı. Ölü ağaçtan ses çıkarmayı bilen bir adamdı o, çıkanlar öyle sıradan sesler de değildi. Onun enstrümanları o kadar güzel mırıldanırdı ki Londra'dan Viyana'ya pek çok orkestranın vazgeçilmezleri arasına girmişti.

Alberto atölyeye girdiğinde kemancı işine öyle gömülmüştü ki yeni bir müşterinin geldiğini fark etmedi bile. Alberto

bir süre Bruno'nun çamın eğimli yüzeyini zımparalamasını, bir sevgili gibi okşayışlarını seyretti. Adamın çalışırkenki konsantrasyonu, işine bütün vücuduyla eğilmesi dikkatinden kaçmamıştı. Sanki oduna kendi ruhundan üfleyerek onu canlandırmaya çalışıyordu. O anda Alberto'nun aklına bir fikir geldi. Karşımda, diye düşündü, zanaatına gönülden bağlı, gerçek bir sanatçı duruyor. Bruno mülayimliğiyle, çalışkanlığıyla ve kimseye borçlanmamasıyla meşhurdu. Sinagoga düzenli olarak gitmezdi, doğru, ama gittiğinde de büyüklere saygıyı eksik etmezdi.

Adam müşteri geldiğinden habersiz, önündeki narin çam tabakasını işlerken, Alberto da atölyeyi sessizce incelemeye koyuldu. Bir tarafta, köprüleri ve telleri takılmış, çalınmayı bekleyen, saplarından asılmış kemanlar sıralanmıştı. Lekesiz cam tezgâhın altına reçine kutuları, yedek köprüler ve tel paketleri düzgünce dizilmişti. İş aletlerinin olduğu kısmın arka duvarına, kesilip birer enstrüman haline getirilmeyi bekleyen işlenmiş çamlar ve akçağağaçlar asılıydı. Alberto nereye baksa düzen ve disiplin görüyordu. Burası tembelliğe göz yummayan, aletlerine değer veren ve hayatın önemli ayrıntılarına özen gösteren bir adamın atölyesiydi. Bruno henüz kırkına bile gelmemişti ama tepesi şimdiden açılmaya başlamıştı. Orta boylu, yakışıklı denemeyecek bir adamdı. Ama çok önemli bir özelliği vardı.

Evli değildi.

Belki de bu, yollarını kesiştirecek bir özellikti. Alberto'nun otuz beş yaşındaki kızı Eloisa da evlenmemişti. Ne güzel, ne de çirkindi kız. Görünürde herhangi bir talibi de yoktu, bir an

önce bir şey yapılmazsa kız kurusu olarak ölmeye doğru gidiyordu. Çalışkan Bruno üstüne atılacak evlilik ağından habersiz, tezgâhının başında, önündeki ahşapla ilgileniyordu. Alberto ise torun istiyordu, bunun için de bir damada ihtiyacı vardı.

O damat pekâlâ Bruno olabilirdi.

♪

Alberto sekiz ay sonraki düğüne Bruno'nun onun için tamir ettiği kıymetli Cremona kemanını da getirip, davetlilere yıllar önce dedesinden öğrendiği neşeli ezgiler çaldı. Eloisa ile Bruno'dan olma üç torununa yıllar sonra çalacağı ezgilerin aynısını. En büyük torunu Marco dünyaya çılgınlık atarak, tekmeleyip debelenerek geldi. Ondan üç yıl sonra doğan Lorenzo sürekli etrafını dinlemekten; her sese, her kuş cıvıltısına, Alberto'nun çaldığı her şarkıya kafasını çevirmekten ağlamaya neredeyse hiç fırsat bulamadı. On yıl sonraysa, Eloisa kırk dokuz yaşındayken ve başka çocuk doğuramayacağına kesin gözüyle bakılırken mucize kız Pia dünyaya geldi. Alberto böylece torun hasretini fazlasıyla gidermiş oluyordu. Sıradan görünümlü anne babalarına kıyasla beklenmedik derecede güzel iki oğlan ve bir kız.

Ancak bu üç çocuktan bir tek Lorenzo'da müzik yeteneği vardı.

Çocuk henüz iki yaşındayken bile, bir melodiyi ikinci dinleyişinde ezberden söyleyebiliyordu. Bütün melodiler bir plağın üstündeki çizgiler gibi hafızasına kazınıyordu. Beş yaşına gel-

diğinde aynı melodileri, babasının Calle della Chiesa'daki atölyesinde onun için özel olarak yaptığı küçük kemanıyla çalmaya başlamıştı. Sekiz yaşındayken, ne zaman odasında keman çalsa, Calle del Forno'daki evlerinin önünden geçenler durup pence-reden yayılan müziğe kulak vermeden edemezlerdi. Bu kusursuz notaların bir çocuğun elinden, bir çocuğun kemanından çıktığı-nyısa çok azı tahmin edebilirdi. Lorenzo ile dedesi Alberto çoğu zaman düet yapar, o pencereden çıkan ezgiler ta Ghetto Vecchio'dan duyanları bile oraya çekerti. Aralarında bu saf, bu tatlı notaları dinlerken gözyaşlarını tutamayanlar bile olurdu.

Lorenzo on altısına gelip de Paganini'nin Capriccio #24'ünü çalabilmeye başladığında Alberto vaktin geldiğini anladı. Böyle zorlu müzikleri icra etmek için buna uygun bir enstrüman gerektiğini bilen Alberto nihayet sevgili Cremona'sını oğlanın eline verdi.

"Ama bu senin kemanın dede," dedi Lorenzo.

"Artık senin. Ağabeyin Marco'nun müziğe ilgisi yok, onun için varsa yoksa siyaset. Pia ise hayatını o masallardaki prensi bekleyerek geçirmeye kararlı gibi. Ama sende yetenek var. Bu aile yadigârına nasıl şarkılar söyleteceğini biliyorsun." Durup başıyla kemanı işaret etti. "Hadi evlat, çal da dinleyelim."

Lorenzo kemanı kaldırıp omzuna yerleştirdi. Bir an öylece, ahşabın etine kaynamasını bekliyormuş gibi durdu. Bu enstrüman sekiz nesil görmüş, abanoz ağacından çeneliğine dedesinin dedesi yüzünü dayamıştı. Şimdiye kadar çalınan bütün melodiler bu ahşabın hafızasına kazanmış, artık bunlara Lorenzo'nun da bir şeyler eklemesinin zamanı gelmişti.

Genç adam elindeki yayla telleri okşadığında, üstü cilalı çam ve akçağaç kutudan fırlayan notalar Alberto'nun tüylerini diken diken etti. Lorenzo'nun ilk çaldığı parça dört yaşındayken öğrendiği eski bir Çingene şarkısıydı. Şimdi de bunu, notaların kemandan nasıl çıktıklarını tek tek duymak istediği için yavaşça çalıyordu. O bitince canlı bir Mozart sonatına geçti, sonra Beethoven'dan bir rondo, son olarak da Paganini'yle bitirdi. Alberto pencereden dışarı baktığında, insanların aşağıda kafalarını bu muhteşem seslere çevirmiş dinlemekte olduklarını gördü.

Lorenzo nihayet yayı indirdiğinde, aşağıdaki beklenmedik kalabalıktan bir alkış koptu.

"Evet," diye mırıldandı Alberto, torununun performansından büyülenmiş bir halde. "Evet, bu kız senin kısmetinmiş."

"Kız mı?"

"Tabii ki, adı bile var: *La Dianora*, Büyücü. Dedem bu ismi, onu dize getirmek için çabalarken vermiş. Her mezürde, çıkartmaya çalıştığı her notada ona kafa tuttuğunu söylerdi. Onu çalmayı hiçbir zaman tam beceremedi ve bunun için onu suçluyordu. 'Sahip olmak kimin kaderinde varsa ancak ona boyun eğer,' derdi. Bana verdiğinde ve ondan çıkardığım sesleri duyduğunda, 'Senin kısmetinmiş,' demişti. Tıpkı benim şimdi sana söylediğim gibi." Alberto durup bir elini Lorenzo'nun omzuna koydu. "Artık, oğluna ya da torununa devredene kadar senindir. Hatta belki bir kızın olur, ona verirsin." Gülümsedi. "Bu kıza gözün gibi bak Lorenzo. O senden sonra da yaşayacak."

Haziran 1938

“Kızımın kulağı iyi, çellodaki tekniği de harika ama korkarım konsantrasyon ve azim sorunu var,” dedi Profesör Augusto Balboni. “Bir müzisyenin içindeki cevheri ortaya çıkarmanın en iyi yolu, onu insanların önüne çıkarıp çaldırmaktır. Belki kızım da böylece ihtiyaç duyduğu motivasyonu yakalar.” Durup Lorenzo’ya baktı. “Bu yüzden aklıma sen geldin.”

“Ne dersin evlat?” diye sordu Alberto torununa. “Bu eski dostuma bir iyilikte bulunup kızıyla düet yapar mısın?”

Lorenzo bir Alberto’ya, bir profesöre bakarken bu işten sıyrılmak için makul bir bahane bulmaya çalışıyordu. Onu bir kahve içmeye yanlarına davet ettiklerinde asıl niyetlerinin bu olduğundan haberi yoktu. Annesinin kek ve meyveli şekerli bisküvi gibi hazırlıklar yaptığına bakılırsa, Alberto’nun Ca’ Foscari’deki mü-

zik bölümünden meslektaşısı olan Profesör Balboni'ye onun da hürmeti vardı. Balboni özel dikim takım elbisesi ve aslan yelesi gibi uzattığı sarı saçlarıyla etkileyici, bir o kadar da korkutucu duruyordu. Alberto her geçen yılla birlikte ufalıp büzülürken, Balboni formundan hiçbir şey kaybetmemiş gibiydi. Profesör büyük ifadeli, büyük iştahlı, bol bol ve gümbür gümbür gülen bir adamdı. Alberto'ya yaptığı sık ziyaretlerde o güçlü sesi Lorenzo'nun üçüncü kattaki odasına kadar gelirdi.

“Deden bu yıl Ca' Foscari'deki müzik yarışmasına katılabileceğini söyledi,” dedi Balboni.

“Evet efendim.” Lorenzo, Alberto'ya baktığında yüzünde anlayışlı bir gülümseme gördü. “Geçen yıl bileğimi incittiğim için katılamamıştım.”

“Şimdi iyileşti ama, öyle değil mi?”

“Öncekinden bile iyi oldu,” dedi Alberto. “O lanet olası merdivenlerden dikkatli inmeyi de öğrendi.”

“Birinci olma ihtimalin ne sence?”

“Bilemiyorum efendim,” dedi Lorenzo kafasını sallayarak. “İyi müzisyenlerin katıldığını duydum.”

“Deden hiçbirinin senden iyi olmadığını söylüyor.”

“Dedem olduğu için öyle söylüyor.”

Profesör Balboni kahkahayla güldü. “Evet, herkes kendi çatısı altında bir dehanın yaşadığına inanmak ister. Ama ben Alberto'yu yirmi yıldır tanırım, pek abartmayı seven biri değildir.” Kahvesinden höpürtülü bir yudum alıp fincanı tabağına geri koydu. “Kaç yaşındasın bakalım? On sekiz var mısınız?”

“Ekimde on dokuz oluyorum.”

“Mükemmel. Benim Laura da on yedi yaşında.”

Lorenzo kızı daha önce görmediği için babası gibi iri kemikli, gürültücü, kocaman elli biri olarak hayal etti. Hatta gözünün önüne, çellonun sapını çekiç gibi döven dolma parmaklar gelmişti. Profesör Balboni'nin tepsiden bir tane bisküvi alıp ısırışını, bıyığında kalan şekerleri izledi. Adamın elleri piyanoda oktav artı üç tuşa erişecek kadar büyüktüler, enstrüman olarak onu seçmesine şaşmamak gerekirdi. Kemandaysa böyle tombul parmaklar sürekli birbirlerine takılıp dururdu.

“Senden isteğim şu Lorenzo,” dedi Balboni, bıyığına bulan şekerleri elinin tersiyle silerken. “Bana bir iyilik yapacaksın, ama bunun sana çok da yük olacağını sanmıyorum. Yarışmaya daha aylar var, yani bir düet hazırlayacak kadar vaktiniz olacak.”

“Kızınızla.”

“Zaten Ca' Foscari'de yarışmayı düşünüyorsun, neden Laura'yla birlikte keman-çello düet kategorisinde katılmıyorsunuz? Performans parçası olarak da Carlos Maria von Weber'in Opus 65'i ya da Beethoven'ın Opus 51, 2 numaralı rondosunu seçebilirsiniz. Ya da istersen Campagnoli'nin sonatlarından birini. Sen bu kadar ileri seviyedeyken hepsi olabilir. Ama tabii Laura'nın biraz çalışması gerekecek, zaten ihtiyacı olan motivasyon da böyle bir şey.”

“Fakat ben onun nasıl çaldığını bilmiyorum,” dedi Lorenzo. “Birlikte nasıl oluruz onu da bilemiyorum.”

“Prova için çok zamanınız var. Ben ikinizin de yarışmaya kadar hazır olacağınıza eminim.”

O anda Lorenzo küçücük bir odada inek gibi bir kızla birlikte işkence dolu saatler geçireceğini hayal etti. Kızın notaları yerli yerine koymaya çalışırken çıkaracağı seslerin ıstırabı. Kız Beethoven'ı ya da von Weber'i ezip geçerken sahnede onunla birlikte olmanın utancını. Ah, bütün bunların sebebinin şimdi anlamıştı. Profesör Balboni kızını öne çıkarmak istiyordu, bunun için de hatalarını örtecek kadar yetenekli bir partnere ihtiyacı vardı. Ama dedesi neler olup bittiğini anlamış olmalıydı, şimdi müdahale edip onu bu çileden kurtarırdı.

Ama Alberto, Lorenzo'nun bakışlarına, tartışma bitmiştir, karar verilmiştir gibisinden rahat bir gülümsemeye karşılık verdi. Profesör Balboni, Alberto'nun en yakın arkadaşıydı, Lorenzo tabii ki evet diyecekti.

“Çarşamba saat dört gibi bize gel,” dedi Balboni. “Laura seni bekliyor olacak.”

“Fakat önerdiğiniz parçaların notaları bende yok. Onları bulmak da biraz zaman alır.”

“Benim özel kütüphanemde var, merak etme. Yarın üniversitede dedene veririm, gelmeden önce biraz çalışırsın. Bunları beğenmezseniz evde hoşunuza gidebilecek başka müzikler de var. Laura'yla ortak bir parça seçeceğinize eminim.”

“Ya seçemezsek? Yani müzisyen olarak uyumlu bir ikili olmadığımızı anlarsak?”

Dedesi ona içini rahatlatan bir bakış atıp, “Olacak diye bir kural yok,” dedi. “Sen önce kızla bir tanış. Devam edip etmeyeceğine o zaman karar verirsin.”

J

Lorenzo çarşamba günü saat dörde doğru kemanıyla Dorsoduro Köprüsü'nden geçiyordu. Burası profesörlerin ve akademisyenlerin tercih ettiği bir muhitti ve buradaki binalar Cannaregio'daki kendi mütevazı evlerine kıyasla çok daha görkemliydi. Balbonilerin Fondamenta Bragadin'deki adreslerine geldiğinde pirinç aslan başı tokmaklı büyük kapı gözünü korkuttu. Hemen arkasında su kanaldan hızla akıyor, tekneler homurdanarak geçiyordu. San Vio Köprüsü'nün üstünde iki adam durmuş, hasar gören duvarın masrafını kimin karşılayacağını tartışıyordu. Lorenzo, onların hararetli konuşmalarının arasında bir çello sesi duydu. Notalar kiremitlerden taşlara, taşlardan nehre, aynı anda her yerden yankılanıyor gibiydi. Yoksa Profesör Balboni'nin kehribar renkli duvarlarının arkasında bir yerden mi geliyorlardı?

Pirinç tokmağı çaldığında sesin evin içinde gök gürültüsü gibi yankılandığını duydu. Hemen ardından kapı ardına kadar açıldığında üstünde hizmetçi kıyafeti, omzunda şalıyla bir kadının belirdi.

“Affedersiniz, bana saat dörtte gelmem söylenmişti de.”

“Alberto'nun torunu sen misin?”

“Evet hanımefendi. Buraya Bayan Balboni'yle prova yapmaya geldim.”

Kadın keman kılıfına baktıktan sonra başını hafifçe sallayarak, “Benimle gel,” dedi.

Lorenzo onun peşinden loş bir koridora girdi. Duvarlardaki erkek ve kadın portrelerinin kalın hatlarından, zamanında hepsinin birer Balboni olduğu anlaşılıyordu. Deri ayakkabıları cilalı mermerlerin üstünde gıcırdarken kendini bu büyük evde davetsiz bir misafir gibi hissetti.

“Profesör evde mi?” diye sordu hizmetçi kadına, utana sıkıla.

“Birazdan gelir.” Çellonun sesi iyice artmış, güçlü notaları havayı doldurmuştu. “Ama ikinizin provaya başlayabileceğinizi söyledi.”

“Bayan Balboni’yle henüz tanışmadık.”

“O da seni bekliyordu. Tanışma faslına gerek yok.” Kadının çift kanatlı kapıyı açınca koridor bal tadında çello sesleriyle doldu.

Laura Balboni bir pencerenin önünde oturmuş, sırtını kapıya vermişti. İçeri vuran güneş ışığına karşı, kafası eğilmiş, enstrümanı kucaklamak için omuzları öne doğru kamburlaşmış bir silüet görülüyordu. Kız onun geldiğinden habersiz, çello-sundan kopardığı her bir notayı dikkatle dinleyerek çalmaya devam ediyordu. Tekniği kusursuz değildi. Lorenzo ara sıra çıkan detone sesleri duyabiliyordu, ayrıca on altılık notaların akışları pürüzlüydü. Fakat çalışı fazlasıyla ataktı; yayını tellere öyle güvenle gömüyordu ki hataları bilerek yapılmış gibi duruyor, her notaya cesurca basıyordu. Lorenzo o an kızın neye benzediğini umursamadığını fark etti. Eşek suratlı, inek kalçalı bir kız da olsa olurdu. Artık önemli olan tellerinden çıkan müzikti, çellosu birazdan alev alacakmış gibi hissettiren tutkusuydu.

“Bayan Balboni? Genç adam geldiler,” dedi hizmetçi kadın.

Ve yay bir anda sustu. Kız enstrümanından kopmayı reddediyormuş gibi bir süre öylece kaldı, sonra oturduğu yerde doğrulup Lorenzo’ya bakmak için döndü.

“Hımm,” dedi bir an onu sessizce süzdükten sonra, “beklediğim gibi öcünün teki değilmişsin.”

“Baban beni böyle mi tarif etti?”

“Babam seninle ilgili hiçbir şey söylemedi. Bu yüzden ben de kendimi en kötüsüne hazırlayayım dedim.” Hizmetçiye başıyla işaret etti. “Teşekkürler Alda. Çıkarken kapıyı kapat ki seni rahatsız etmeyelim.”

Kadın gidince Lorenzo bu tuhaf yaratıkla baş başa kaldı. Kırmızı suratlı, kalın boyunlu Profesör Balboni’nin dişi bir kopyasını bulmayı beklerken, şimdi karşısında olağanüstü güzellikte bir kız duruyordu. Altın gibi ışıltılı uzun saçları akşamüzeri güneşinde parlıyordu. Kız doğrudan ona bakıyordu ama Lorenzo durduğu yerden gözlerinin mavi mi yeşil mi olduğunu kestiremiyordu. Bu şekilde, gözlerini gözlerinden almadığı için kızın kollarındaki kabarık kabarık yara izlerini başta fark edememişti. Neden sonra gördü ve bakışlarını hemen kızın yüzüne çevirdi, ama yüzündeki şaşkınlığı gizleyememişti. Başka bir kız olsa yüzü kızarıp, bakışlarını kaçırır ya da yaralarını gizlemek için kollarını göğsünde kavuştururdu. Oysaki Laura Balboni bunların hiçbirini yapmadı, kollarını, sanki gurur duyuyormuş gibi ortalıkta bıraktı.

“Çok iyi çalıyorsun,” dedi Lorenzo.

“Şaşırmış gibisin.”

“Açıkçası neyle karşılaşacağımı bilemiyordum.”

“Babam sana benimle ilgili ne anlattı?”

“Fazla bir şey söylemedi. Bu yüzden içime bir kurt düştüğünü itiraf etmek zorundayım.”

“Sen de öcü gibi bir şey mi bekliyordun?”

Lorenzo bir kahkaha attı. “Evet. Açıkçası öyle bir şey bekliyordum.”

“Peki şimdi ne düşünüyorsun?”

Ne mi düşünüyordu? Kızın güzelliğine ve yeteneğine diyecek yoktu ama biraz da ürkütücü bulmuştu onu. Bu kadar dobra, bu kadar cesur bir kızla daha önce hiç karşılaşmamıştı. Şimdi de kız ona gözlerini ayırmadan bakarken söyleyecek fazla bir şey bulamıyordu.

“Neyse boş ver. Cevap vermek zorunda değilsin.” Durup başıyla keman kılıfını gösterdi. “Ee, enstrümanını çıkarmayacak mısın?”

“Bunda kararlı mısın? Düet yapma konusunda yani?”

“Benimle yapmak istediğin başka bir şey yoksa evet.”

Yüzü kızaran Lorenzo hemen kemanını kılıfından çıkartmaya girişti. Kızın onu izlediğini hissedebiliyor, sırık gibi boyu, eskimiş ayakkabıları ve yıpranmış gömlek yakasıyla ne kadar sıkıcı olduğunu düşünüp mahcup oluyordu. Öcü Laura’yı etkilemek gibi bir derdi olmadığı için giyimine dikkat etmeden gelmişti. Ama şimdi, onu gördükten sonra, en güzel gömleğini giymediği, ayakkabılarını boyamadığı için hayıflanıyordu. İlk

izlenimler asla silinmez, dolayısıyla ileride geri dönüp bu günü değiştirme şansı olmayacaktı. Bir boyun eğmişlik havasıyla kemanının akordunu yaptı, parmaklarını ısıtmak için çabucak birkaç arpej çaldı.

“Peki bunu sen niye kabul ettin?” diye sordu kız.

Lorenzo gözlerini reçinelediği yaydan ayırmadan, “Çünkü baban bizim harika bir ikili olacağımızı düşünüyordu,” dedi.

“Sen de evet dedin, öyle mi? Sırf o istedi diye.”

“Dedemin arkadaşı ve meslektaşı ne de olsa.”

“Bu yüzden hayır demen söz konusu bile olamazdı.” Durup iç geçirdi kız. “Bana karşı dürüst ol Lorenzo. Bunu gerçekten yapmak istemiyorsan hemen şimdi söyle. Babama kararı kendim verdim derim, olur biter.”

Lorenzo dönüp ona baktığında bu kez bakışlarını kaçıramadı. Daha doğrusu bakışlarını kaçırmak istemiyordu. “Buraya seninle müzik yapmaya geldim,” dedi. “Yapacaksak yapalım.”

Kız başını hızlıca sallayıp, “Von Weber’le başlayalım mı?” dedi. “Enstrümanlarımızın birbirine uyum sağlayıp sağlayamadığını görmek için?”

Bunu söyledikten sonra Von Weber’in notalarını önündeki sehpa üzerine yerleştirdi. Lorenzo kendi sehpasını getirmeyi unuttuğundan, kızın arkasında durup notalara omzunun üstünden baktı. Şimdi o kadar yakın duruyorlardı ki Lorenzo onun gül yapraklarına benzeyen tatlı kokusunu alabiliyordu. Bluzunun dantelli kabarık kolları vardı ve boynuna, bluzun en üst düğmesinin oraya kadar inen, ucunda küçük bir haç asılı zarif bir

kolye takmıştı. Balbonilerin Katolik olduğunu biliyordu ama kızın göğüs kemiğinin üstünde parlayan altın haçı görmek onu biraz şaşırtmıştı.

Lorenzo kemanını çenesinin altına sıkıştırmaya kalmadan kız ilk dört mezürü çalmaya başlamıştı. Parçanın temposu moderatoydu, çellodan çıkan giriş notaları yumuşak ve hülyalıydı. Kolları çirkin yaralarla dolu olabilirdi ama aynı kollar çelloyla sihir yaratmayı da biliyordu. Lorenzo kızın kollarının nasıl yandığını merak etmişti. Çocukken şömineye mi sokmuştu? Ocakta kaynayan bir tencere üstüne mi devrilmişti? Başka kızlar olsa bunu örtmek için uzun kollu giyerdi ama Laura vücudunun bu çirkin yanını cesurca sergiliyordu.

Beşinci mezüre geldiklerinde melodiye Lorenzo'nun kemanı da girdi. Keman parçaya öyle kusursuz bir uyum içinde katılmıştı ki, sesleri bir araya geldiğinde ortaya iki enstrümanın toplamından çok daha büyük bir şey çıkıyordu. Von Weber işte böyle çalınırdı! Fakat parça biraz kısa olduğu için çok çabuk bitti. Son notaları havada, yaylarını kaldırdıktan sonra bile, hüzünlü bir iç geçiriş gibi kalmıştı.

Laura kafasını kaldırıp ona baktı, dudakları hayretle aralandı. "Bu parçanın bu kadar güzel olduğunu bilmiyordum."

Lorenzo da gözlerini nota sehпасından ayırmadan, "Ben de öyle," dedi.

"Hadi bir daha çalalım lütfen!"

O an arkalarında birinin boğazını temizlediğini duydular. Lorenzo dönüp baktığında evin hizmetçisi Alda'nın elinde bir

tepsi çay ve bisküviyle kapıda durduğunu gördü. Kadın ona değil, dosdoğru Laura'ya bakıyordu.

“Çay istemiştiniz Bayan Balboni.”

“Teşekkür ederim Alda,” dedi Laura.

“Profesör Balboni birazdan evde olur.”

“Huyunu bilirsin. Babam plan program sevmez. Şey Alda? Bu akşam yemekte üç kişi olabiliriz bu arada.”

“Üç mü?” Kadın ilk kez tenezzül edip baktı Lorenzo'ya. “Genç adam kalıyor mu?”

“Kusura bakma Lorenzo. Önce sana sormam gerekirdi,” dedi Laura. “Akşam yemeği için başka bir planın vardı mıydı acaba?”

Lorenzo bir kıza bir de hizmetçiye baktı, odadaki gerilimin koyu ve çirkin bir şeye dönüştüğünü hissedebiliyordu. Annesi geldi aklına, şu an akşam yemeğini hazırlıyor olmalıydı. Sonra da Laura'nın boynunda asılı altın haçı hatırladı.

“Ailem beni yemeğe bekler. Korkarım bu teklifini reddetmek zorundayım,” dedi.

Alda'nın dudaklarında birden memnuniyet dolu bir gülümseme belirdi. “O halde bu akşam da her zamanki gibi iki kişi olacak,” deyip odadan çıktı.

“Hemen mi gitmek zorundasın? Benimle birkaç parça daha çalacak kadar vaktin yok mu?” diye sordu Laura. “Babam yarışma için Campagnoli ya da Beethoven'ın şu rondosunu denememizi önermişti. Ama itiraf edeyim, ikisi de pek hoşuma gitmedi.”

“Biz de başka bir şey seçeriz o halde.”

“Ama ben başka bir şeye çalışmadım ki.”

“Daha önce hiç çalmadığın bir düet denemeye ne dersin?”

“Hangi düetmiş bu?”

Lorenzo enstrümanın kılıfının yan cebini açıp üzerinde notalar olan iki sayfa çıkardı, Laura'nın sehpasına koydu. “Bir dene bakalım. Bakarak çalabiliyorsundur sanırım.”

“La Dianora,” dedi kız kaşları çatık halde başlığı okuyarak. “İlginç bir isim.” Sonra yayını alıp hevesle ilk mezüre girdi.

“Hayır, hayır! Çok hızlı çalyorsun. Temponun adagio olması gerekiyor. Çok hızlı başlarsan ileride prestoya döndüğünde sürprizi kaçır.”

“Nereden bileyim ben?” diye çıkıştı Laura. “Sayfanın hiçbir yerinde adagio demiyor. Ayrıca hatırlatırım, bu parçayı ilk defa görüyorum!”

“Öyle tabii. Daha yeni yazdım da ondan.”

Kız gözlerini kırıştırarak hayretle baktı. “Bu *senin* besten mi?”

“Evet.”

“Adı niye ‘La Dianora’? Büyücü Kadın?”

“Kemanımın adı La Dianora. Parçanın ikinci yarısı üzerinde hâlâ çalışıyorum çünkü orası tam olmadı, ama ana teması ilgi çekici diye düşünüyorum. Ayrıca bu, iki enstrümanın aynı anda parlamasına olanak tanıyan bir aranjman olduğu için ikimize de avantaj sağlayacaktır.”

“Ah yine o saçma yarışma!” diye iç geçirdi Laura. “Neden her şeyin en iyisine, bir numarasına bu kadar meraklıyız? Keşke müziği sırf zevk için çalabilseydik.”

“Şu anda bundan zevk almıyor musun?”

Kız bir süre suskun kalıp önündeki notaları inceledikten sonra karşılık verdi. “Evet,” dedi şaşırılmış bir şekilde, “evet, zevk alıyorum. Ama o yarışma tepemizde bir gölge gibi dururken aynı zevki vermeyebilir.”

“Nedenmiş o?”

“Çünkü işin içine o girince zevk mevk kalmıyor, gurura dönüşüyor. Hakkımda bilmen gereken bir şey var Lorenzo. Ben kaybetmeyi sevmem, hem de hiç.” Dönüp ona baktı. “Eğer bu yarışmaya katılacaksak benim için kazanmaktan başka seçenek kalmamış demektir.”

Lorenzo sonraki iki ay boyunca her çarşamba Dorsoduro Köprüsü'nden karşıya geçti. Saat dörtte Fondamenta Bragadin'deki o kapıyı tıklattı, her daim asık suratlı hizmetçi tarafından içeri alındı. Laura'yla birlikte "La Dianora"ya çalıştılar, ara sıra çay ve kek molası verdiler, hatta bu molalarında bazen onlara Profesör Balboni de katıldı. Sonrasında bir süre canları neyi isterse onu çaldılar, ama her seferinde yarışmada çalmaya karar verdikleri "La Dianora"ya döndüler.

Çello kısmı Laura'yı zorluyordu; Lorenzo bunu kızın yüzünden, kaşlarını derin derin çatmasından, dişlerini sıkmasından anlıyordu. "Bir daha!" diyordu zor bir pasajda tökezlediği zaman. Başka bir yeri yine yanlış çaldığında, "Bir daha!" diyordu. "Bir daha!" Bu kız öyle ateşliydi ki Lorenzo'yu ara sıra korkutuyordu. Ama sonra, o lanet pasajla bir saat cebelleşip nihayet becerince dünyanın en keyifli kahkahasını patlatıveriyordu.

Kısacası, öğleden sonra birlikte geçirdikleri birkaç saat içinde onu şaşırtabiliyor, çileden çıkarabiliyor, büyüleyebiliyordu.

Çarşambaları sıradan bir gün olmaktan çıkmıştı. Artık bu *Laura* günleri gelsin de onun evine gitsin, dünyasına girsin, kendininkini unutsun diye dört gözle bekliyordu. Onunla yine diz dize oturabilsin, alnında biriken terin pırlıtısını görebilsin, yayıyla çelloya saldırırken çıkardığı iniltileri duyabilsin istiyordu. Bir düet, iki enstrümanın birlikte çalmasından çok daha fazla bir şeydi. Çünkü aynı zamanda kusursuz bir uyumda buluşmak, zihinleri ve yürekleri tam manasıyla birleştirmek anlamına geliyordu. İlk notalardan başlayıp, partnerinin yayını kaldırarak son notayı havaya bıraktığı bitişe kadar.

Yarışma yaklaşırken onlar da kusursuz uyuma iyice yaklaşmıştı. Lorenzo ikisini Ca' Foscari'nin sahnesinde, enstrümanlarının ışıklar altında parıldayışını, *Laura*'nın uzun elbisesinin oturduğu sandalyenin etrafına dökülüşünü hayal edebiliyordu. Kusursuz performanslarından sonra kızın yüzünde belirecek gurur dolu gülümsemenin hayalini kurabiliyordu. *Laura*'yla ikisinin sahnede el ele tutuşup alkış kıyamet altında tekrar tekrar eğildiklerini görebiliyordu.

Sonraysa enstrümanlarını toplayıp birbirlerine veda edecekler, bu birliktelik orada bitecekti. Ondan sonra provalara elveda, *Laura*'yla geçirilen öğleden sonralarına elveda. *Bu anı unutmamalıyım. Herkes kendi yoluna gittiğinde ondan geriye bir tek bu hatıralar kalacak.*

"Ah, Tanrı aşkına Lorenzo!" diye çıkıştı *Laura*. "Kafan nerede bugün?"

“Affedersin. Hangi mezürde olduğumuzu karıştırmışım.”

“Yirmi altıncı mezürdeyiz tabii ki. Az önce yanlış bir şey yaptın, koptuk gittik.” Dönüp ona kaşlarını çatarak baktı. “Ters bir durum mu var?”

“Yok bir şey.” Omuzlarını çevirip boynuna masaj yaptı. “Saatlerdir bu parçayı çalışıyoruz ya ondandır belki.”

“Yine çay molası verelim mi?”

“Hayır hayır, devam edelim bence.”

“Acelen mi var?”

Onu bırakıp gitmek istediği son şeydi ama saat sekize geliyordu ve mutfaktan yemek kokuları yükselmeye başlamıştı bile. “Geç oldu. Misafir misafirliğini bilecek.”

“Anladım,” deyip iç geçirdi Laura. “Benimle birlikte buraya kapanmak zor geliyor tabii.”

“Pardon?”

“Birbirimizden hoşlanmak zorunda değiliz. Birlikte iyi çalmamız yeterli, öyle değil mi?”

“Seninle olmaktan hoşlanmadığımı da nereden çıkardın?”

“Çok belli değil mi? Seni üç kez yemeğe davet ettim ama sen her seferinde geri çevirdin.”

“Laura anlamıyorsun...”

“Neyi anlamıyorum?”

“Beni yemeğe nezaketen çağırdığını düşünmüştüm.”

“Nezaket bir kere olur. Üç kere davet ediliyorsan nezakete ilgisi yoktur bunun.”

“Affedersin. Bir de Alda’nın bundan hoşlanmadığının farkındayım, bu yüzden zahmet vermek istemedim.”

“Alda sana böyle bir şey söyledi mi?”

“Hayır ama bunu yüzünden okuyabiliyorum. Bana bakışlarından.”

“Ah, şimdi de zihin okumaya mı başladın? Tam olarak ne düşündüğünü anlamak için şöyle bir kez bakman yetiyor yani. Ah canım benim, o seni *onaylamıyor* diye davetlerimi kabul etmeye cesaret edemiyorsun demek ki. Hayatta her şeyin böyle cesaretini kırmasına izin veriyor musun Lorenzo?”

Kızın yüzüne bakarken söylediklerinin gerçek olduğunu düşünüyordu. Laura kolay kolay yılacak biri değildi. Onun hiç olmadığı kadar cesur bir kızdı; öyle ki kollarındaki çirkin yara izlerini kızıl bayraklarmış gibi savuracak kadar cesurdu. Şimdi de ona korkmaması, sonuçları ne olursa olsun aklından geçenleri söylemesi için meydan okuyordu.

Çellosunu keyifsizce sandalyeye dayarken, “Haklısın,” diye devam etti Laura. “Geç oldu. Haftaya görüşürüz.”

“Seninle olmak *gerçekten* hoşuma gidiyor Laura. Hatta şu anda olmak istediğim başka bir yer yok.”

“Bu konuşan gerçek Lorenzo mu? Yoksa beni incitmek için kibarca konuşup duran diplomat Lorenzo mu?”

“Doğru söylüyorum,” dedi Lorenzo sakince. “Bütün hafta çarşamba gelsin de burada yine seninle olabileyim diye bekliyorum. Ama evet, ben aklımdan geçenleri söylemede senin kadar iyi değilim. Sen şimdiye kadar tanıdığım en cesur kızsın.” Durup bakışlarını yere çevirdi. “Bense çok temkinliyim, hep de öyle oldum. Yanlış bir şey söylemekten ya da yapmaktan

korktum hep. Kendimi cesur hissettiğim, ama gerçekten cesur hissettiğim tek an kemanımı çalarkenki zamanlar oluyor.”

“Tamam, biz de çalalım o zaman.” Bunu dedikten sonra çellosunu ve yayını aldı. “Belli mi olur, sonrasında yemeğe kalacak kadar cesaretlenirsin belki.”

↓

“Hadi biraz daha şarap içelim!” dedi Profesör Balboni kadehleri doldururken. Bu dördüncü müydü, beşinci miydi? Lorenzo saymayı bırakmıştı artık, ama ne önemi vardı ki? Akşam başladığından beri uzun ve mutlu bir sarhoşluk içinde geçmişti. Yemeğe Alda’nın nefis sebzeli çorbasıyla başlamışlar, arkasından *fegato* ve patatesle devam etmişler, kek, meyve ve kuruyemişle bitirmişlerdi. Bu süre boyunca gramofonda Duke Ellington çalmıştı. Lorenzo daha önce bir yemekten böyle zevk aldığını hatırlamıyordu; bunda, masada birlikte oturduğu insanların payının ne kadar büyük olduğunun farkındaydı. Laura karşısında çıplak kollarını gizlemeden otururken, Lorenzo kızın yara izlerinin onu artık irkiltmediğini fark etmişti. Aksine, o yaralar Laura’ya hayran olmasının nedenlerinden biriydi aslında. Çünkü kızın cesaretinin, kendini olduğu gibi göstermekten çekinmemesinin birer kanıtıydı hepsi.

Keskin ifadeleri ve gürültülü kahkahasıyla babası da en az onun kadar dobraydı. Profesör Balboni konuklarının her konudaki fikirlerini öğrenmek istiyordu. Caz hakkında ne düşü-

nüyordu? Louis Armstrong'u mu, Duke Ellington'ı mı tercih ediyordu? Bu modern müzikte kemana yer var mıydı?

Sonra da, "Gelecekle ilgili planların neler?" diye sordu Lorenzo'ya.

Gelecek mi? Lorenzo üç hafta sonraki yarışmadan başka bir şey düşünemiyordu ki. "Ağabeyim Marco gibi Ca' Foscari'ye gitmeyi planlıyorum," dedi.

"Ne okuyacaksın peki?"

"Marco kamu yönetimi okumamı tavsiye etti. Sonrasında iyi bir iş bulabilirmişim."

Profesör Balboni burun kıvırdı. "Kamu yönetimi gibi sıkıcı bir şey okursan diri diri gömülmüşten beter olursun. Senin alanın müzik. Hatta şimdiden keman dersleri bile veriyormuşsun diye duydum."

"Evet efendim, yedi öğrencim var, hepsi de sekiz-dokuz yaşlarında. Babam böyle böyle işlerimizi birleştirebileceğimizi düşünüyor. Sen keman öğretirsin, ben de öğrencilerin kemanlarını yaparım diyor. İleride atölye işlerini ondan devralmamı da istiyor ama benden iyi bir lütiye çıkacağını sanmıyorum."

"Çünkü sen marangoz değil müzisyensin. Dedenin henüz sen küçükken keşfettiği bir şey bu. Kendine bir orkestrada yer bulabileceğine eminim. Belki de yurtdışına, Amerika'ya falan gidersin."

"Amerika mı?" dedi Lorenzo gülererek. "Hayal!"

"Neden büyük düşünmüyorsun ki? Bu imkânsız değil."

"Bu hayalim için ailemi bırakıp gitmem gerekir." Masanın

karşısında oturan Laura'ya baktı. *Onu bırakıp gitmem gerekir.*

“Bence sen göçmenliği ciddi ciddi düşünmelisin Lorenzo. Bu ülke değişiyor, hem de çok hızlı değişiyor.” Profesör Balboni'nin sesi bir anda alçalmıştı. “İyi zamanlardan geçmiyoruz. Alberto'yla diğer ihtimaller hakkında da konuşuyoruz, ailenizin yerleşebileceği yerler hakkında.”

“Dedem İtalya'yı bırakıp hiçbir yere gitmez, babam da işi gücü bırakamaz. Burada bir itibarı var, sadık müşterileri var.”

“Evet, işi şimdilik güvende olabilir. Yetenekli bir lütiye kolay bulunmadığı için onun yerini dolduramazlar. Ama rejim kim bilir ileride neler yapacak? İçişleri bakanı başka nasıl فرمانlar çıkaracak, göreceğiz.”

Lorenzo başıyla onayladı. “Marco da bunları söyleyip duruyor. Ne zaman haber okusa öfkelenecek bir şeyler buluyor.”

“Ağabeyin gündemi takip ediyor demek ki.”

“Babamsa endişelenmememizi söylüyor. Bunların gösteriş için yapılmış siyasi oyunlar olduğunu, rejimin bize hiçbir zaman düşman olmayacağını söylüyor. Mussolini'ye güvenmeliymişiz.”

“Nedenmiş?”

“Çünkü o bizim sadık vatandaşlar olduğumuzu biliyor. Kendi ağzıyla tekrar tekrar söyledi. Yahudi sorunu diye bir şey yok dedi.” Lorenzo durup şarabından rahatça bir yudum aldı. “İtalya Almanya değil.”

“Baban mı söylüyor bunu?”

“Evet, aynı şekilde dedem de. Mussolini'nin bizi her zaman destekleyeceğine inanıyorlar.”

“Şey, belki de haklıdılar. Umarım haklıdılar.” Profesör Balboni, sohbeti canlı tutmaya çalışmaktan yorgun düşmüş gibi sandalyesine gömüldü. “Sen de deden gibi iyimsersin Lorenzo. Alberto’yla bu yüzden bu kadar iyi arkadaşız ya. Onu asla keyifsiz göremezsin, en zor zamanlarda bile neşesini kaybetmez.”

Ama Lorenzo bu akşam zor değil, keyifli bir akşam geçiriyordu. Laura karşısında ona gülücükler atarken, şarap su gibi akarken, arkada nefis caz şarkıları çalarken aksi düşünülebilir miydi ki? Balbonilerin masasında oturmanın zevkini Alda’nın soğuk ifadesi bile bozamazdı.

Eviden çıktığında saat biri geçmişti. Cannaregio’daki evlerine doğru yürürken geçtiği boş sokaklar onu korkutmuyor, yolda bir haydut çetesine rasdarım diye zerre endişelenmiyordu. Hayır, bu gece, üstünde mutluluğun zırhı varken başına hiçbir talihsizlik gelemezdi. Balboni ailesine davet edilmiş, bir dost olarak kabul görmüş, bir sanatçı olarak övülmüştü. Hatta Laura da onu kapıya kadar geçirmişti. Kızın kapıda durup el sallarken arkasından, “Çarşamba görüşürüz Lorenzo!” diye seslenişini unutamıyordu.

Eve girerken ve paltosu ile şapkasını asarken “La Dianora”nın melodisini mırıldanıyordu.

“Gece gece bu mutluluğu neye borçluyuz acaba?” diye sordu Marco.

Lorenzo dönüp baktığında ağabeyinin mutfağın kapısında durduğunu gördü. Marco’nun hâlâ ayakta olmasına şaşır-mamıştı. Adam ancak hava karardıktan sonra canlanıyor, gece

geç saatlere kadar oturup arkadaşlarıyla siyaset konuşmayı ya da gazeteleri, dergileri taramayı seviyordu. Şimdi de, sanki parmaklarını arasında gezdirip durmuş gibi saçları havaya kalkmıştı. Tıraşsız yüzü ve pantolonunun dışına çıkardığı lekeli atletiyile tam bir serseri gibi görünüyordu.

“Annemle babam seni merak etti,” dedi Marco.

“Provadan sonra yemeğe davet ettiler.”

“Davet ettiler demek.”

“Harika vakit geçirdim. Hayatımın en güzel akşamıydı!”

“Bu mutlu olmana yetiyor mu? Evlerinde yemek yemene izin vermeleri yani?”

“İzin vermek değil bu. *Davet ettiler* dedim ya. Arada fark var, biliyorsun.” Lorenzo merdivenleri çıkmaya başlamıştı ki Marco kolunu yakaladı. “Dikkatli ol kardeşim. Senin tarafındalar sanıyorsun ama bundan asla emin olamazsın.”

Lorenzo kolunu çekip ağabeyinin elinden kurtuldu. “Herkes bize karşı değil Marco. Bizim tarafımızda olanlar da var.”

Kemanını da alıp tavan arasındaki odasına çıktı, içeri girer girmez oda havalansın diye pencereyi açtı. Bu geceyi Marco bile bozamazdı. Şarkı söylemek, Laura ve babasıyla geçirdiği akşamı tüm dünyaya haykırmak istiyordu. Balbonilerin evinde şaraplar su gibi akarken ve arkada tatlı tatlı caz çalarken dünya çok daha mutlu ve parlak bir yer olmuş, gözüne her şey mümkün görünmüştü. Profesör Balboni ona, *Neden büyük düşünmüyorsun?* diyerek meydan okumuştü.

Lorenzo o gece yatağında uzanırken tam da bunu yaptı.

Amerika'yı hayal etti, Laura'yı hayal etti, birlikte geçirecekleri bir gelecek hayal etti. Evet, gerçekten de her şey mümkün görünüyordu.

Ta ki ertesi gün Profesör Balboni hayatlarını değiştirecek bir haberle kapılarını çalana kadar.

Eylül 1938

“Ca’ Foscari böyle bir şeyi bana nasıl yapar?” dedi Alberto. “Orada bilfiil otuz beş yıl ders verdim ben! Şimdi de herhangi bir açıklama yapmadan, hatta önceden uyarımadan çıkarıyorlar öyle mi?”

“Bir sürü uyarı vardı dede,” dedi Marco. “Bunca zamandır sana söylemeye çalışıyorum ama dinlemiyorsun. *Il Tesere*’deki, *Quadrivio*’daki başmakaleleri sen de gördün.”

“O gazeteler ezelden beri ırkçı palavralar sıkıp durur. Kimse dediklerinin gerçek olacağına inanmadı ki.”

“İyi de ‘Bilimadamlarının Manifestosu’nu da okudun. Olacaklara dair bir uyardı o da. Şimdi hepsi gerçekleşiyor işte.”

“Peki bu, üniversitenin beni böyle sebepsiz yere atmasını haklı mı çıkarıyor?”

“Kendilerince sebepleri var dede. Yahudi’sin, bu onlar için yeterli.”

Alberto dönüp, o sırada oturmuş, kafasını iki yana sallamakta olan meslektaşı Balboni’ye baktı. Bütün aile yemek masasında toplanmıştı ama masada ne yemek vardı ne de içecek bir şey. Lorenzo’nun annesi bu haberle öyle yıkılmıştı ki, ev sahipliğini bile unutmuş, koltuklardan birine gömülmüş halde sessizce onlara bakıyordu.

“Bunun geçici bir şey olduğuna eminim,” dedi Lorenzo’nun babası. “Berlin’e yaltaklanmak için yaptıkları mesnetsiz bir hareket sadece.” Kendini bildi bileli Mussolini’nin hayranı olan Bruno, Il Duce’nin onlara sırt çevireceğine inanmamakta direniyordu. “Profesör Leone ne olacak mesela? Onun karısı Yahudi değil, böyle yaparak kadını da mağdur etmiş olmuyorlar mı? İşte buraya yazıyorum, kararlarından birkaç haftaya vazgeçerler. Üniversite Yahudi öğretim kadrosu olmadan ayakta duramaz.”

Marco kollarını öfkeyle havaya savurdu. “Baba sen genelgeyi okumadın galiba. Bu emir öğrenciler için de geçerli. Yani biz de İtalya’daki bütün okullardan atılmış oluyoruz.”

“Az da olsa bir merhamet göstermişler,” dedi Profesör Balboni. “Son yılındaki öğrenciler için bir istisna yapmışlar, yani sen okulunu bitirebilirsin Marco. Asıl Lorenzo ne yapacak?” Durup yine kafasını salladı. “Artık sadece Ca’ Foscari’ye değil, İtalya’daki hiçbir okula giremez.”

“Okulu bitirsem ne olacak?” dedi Marco. “Diplomam ne işe yarayacak? Artık beni kimse işe almaz ki.” Gözleri aniden

dolunca gizlemek için kafasını çevirdi. Oysa nasıl da özveriyle okumuş, hayatta kendine ona göre bir yol çizmişti. Kahraman bildiği Volpi ve Luzzatti gibi o da İtalya'ya hizmet edecekti. Hayali diplomat olmaktı; bunun için hangi yabancı dilleri öğreneceğinin, günü geldiğinde hangi ülkelerde çalışacağını planlarını çok önceden yapmaya başlamıştı. Daha sekiz yaşındayken duvara bir dünya haritası asmış, üzerinde o kadar hayal kurmuştu ki parmaklarını sürdüğü yerler aşırıp silinmişti. Şimdiyse, İtalya ona ihanet ettiği için bütün umutları boşa çıkmıştı. İtalya onunla birlikte hepsine ihanet etmişti.

Marco öfkeyle gözlerini sildi. "Zavallı dedeme ne yaptıklarını görmüyor musun? Adam hayatının yarısını Ca' Foscari'ye adadı. Şimdiyse koca bir hiç."

"O hâlâ bir öğretmen Marco," dedi Balboni.

"Hiç geliri olmayan bir öğretmen. Ama tabii ya, Yahudiler bir şey yiyip içmez. Yaşamamız için nefes almamız yetiyordu bizim, değil mi?"

"Marco," dedi annesi uyarıcı bir ses tonuyla, "saygılı ol. Bunda Profesör Balboni'nin ne kabahati var?"

"O ve meslektaşları bu duruma ne diyecekler, göreceğiz."

"Hepimiz dehşet içindeyiz elbette," dedi Balboni. "Hep birlikte bir protesto dilekçesi kaleme aldık. Benimle birlikte pek çok fakülte üyesi de imzaladı bunu."

"Pek çok, öyle mi? Herkes değil yani."

Balboni kafasını eğip, "Hayır," dedi kabullenerek. "Başlarına bir şey gelir diye korkanlar oldu. Bazıları da..." Omuz silkti.

“Onlar hiç sizden yana olmamışlardı zaten. Başka kötü haberlerin de yolda olduğu konuşuluyor. Diğer mesleklerdeki Yahudileri de etkileyen yeni yasa tasarıları sunulacaktı. Her şey o lanet olası ‘Bilimadamları Manifestosu’yla başladı. Bu deliliklerin düğmesine o manifestoyla basıldı. Ülkenin başındaki bütün dertlerden dolayı sizi suçlayanlar hep o bildiriden güç aldılar.”

Marco bir ay önce *Il Giornale d'Italia*'da yayınlanan manifestoyu okuduğunda öfkeden küplere binmişti. Eve elindeki gazeteyi savurarak girmiş, “Şimdi bir de gerçek İtalyan olmadığımızı söylemeye başladılar!” diye bağırmişti. “Yabancı bir ırkımız!” O günden beri de pek konuşmuyordu Marco. Gündüz getirdiği broşürleri ve gazeteleri gece oturup okuyor, öfkesine öfke kattıyordu. Babası ile dedesi faşistliklerinden ödün vermediklerinden, Mussolini'nin onlara cephe alacağına inanmadıklarından dolayı, bir araya gelip ailecek yedikleri her yemek zehir oluyor, yemek masası savaş alanına dönüyordu. Hatta bir gün, bu tartışmalarının doruğa çıktığı bir anda evin hanımı daha fazla dayanamayıp bir bıçağı masanın üstüne sertçe koymuş, “Yeterse yeter!” diye bağırmişti. “Madem birbirinizi öldürmeye bu kadar meraklısınız, alın size bıçak! Ne yapacaksınız yapın ki biz de kurtulup biraz huzura erelim!”

Ağabeyinin boynundaki damarların şiştiğini, annesinin ellerini yumruk yaptığını gören Lorenzo şimdi de bir kavganın patlak vermek üzere olduğunu anlamıştı.

“Bu genelgeye itiraz etmenin bir yolu olmalı,” dedi Alberto. “Ben gazeteye yazacağım bunu.”

“Tabii canım,” dedi Marco burun kıvrarak. “Bir mektupla her şey değişecek ya!”

Bruno oğlunun kafasına bir şaplak attı. “Peki sen ne yapacakmışsın bakalım? Senin gibi dâhi biri bunun da çözümünü bulmuştur muhakkak!”

“Ben en azından, bu ailenin geri kalanı gibi körü sağrı oynamıyorum!” Marco bunu söyledikten sonra öyle bir hışımla ayağa kalktı ki sandalyesi devrilip yere düştü. Ardından sandalyesini yerde bırakıp hızla odadan çıktı.

Kız kardeşi Pia ise peşine düşmek için ayağa fırladı. “Marco!” diye seslendi arkasından. “Gitme lütfen. Böyle didişmenizden nefret ediyorum!” Masadakiler kızın kapıdan çıkışını, ağabeyini çağrışını dinlediler. Ailenin asıl diplomatı olan dokuz yaşındaki Pia böyle tartışmalarına üzülyor, aralarını düzeltmek için elinden geleni yapıyordu. Sokakta ağabeyinin geri dönmesi için yakarmaları salondan bile duyuluyordu.

Ardından evin içinde uzun ve yoğun bir sessizlik oldu.

“Peki şimdi ne yapacağız?” diye sordu Eloisa sessizce.

Profesör Balboni kafasını salladı. “Yapabileceğiniz bir şey yok. Meslektaşlarım ve ben itirazımızı üniversiteye sunacağız. Gazetelere mektup yazacak olanlar da var ama yayınlanacaklarından pek de umutlu değiliz doğrusu. Herkes gergin, yapılacakların geri tepmesinden çekiniyorlar. Rejimle anlaşmazlığa düşenlere misilleme yapılmasından korkuyorlar.”

“Rejime ne kadar bağlı olduğumuzu yüksek sesle ve alenen ilan etmemiz gerekiyor,” dedi Alberto. “Ülkemiz için yap-

uğumuz her şeyi hatırlatmalıyız. İtalya'yı savunmak için girdiğimiz savaşları hatırlatmalıyız.”

“Hiç fark etmez dostum. Sizin Yahudi Birliği ardı ardına basın açıklamaları yayınladı, her seferinde de bağlılığını bildirdi. Ne işe yaradı?”

“Başka ne diyebiliriz ki? Ne yapabiliriz?”

Doğru kelimeleri seçmek için duraksayan Profesör Balboni'nin vücudu da bu yükün ağırlığı altındaymış gibi eğilmişti. “Ülkeyi terk etmeyi düşünmelisiniz.”

“İtalya'yı terk mi edeceğiz?” dedi Alberto oturduğu yerde kaskatı kesilerek. “Benim ailem dört yüz yıldır burada yaşıyor. Ben de en az senin kadar İtalyan'ım!”

“Buna benim de itirazım yok zaten Alberto. Ben sadece tavsiyede bulunuyorum.”

“Nasıl bir tavsiyede bulunduğundan haberin var mı? Ülkemizi terk edip gidelim, öyle mi? Dostluğumuz buraya kadar mıydı yani? Bizi bir tekneye tıkıp göndereceksin, öyle mi?”

“Lütfen Alberto, anlamıyorsun...”

“Neyi anlamıyormuşum acaba?”

Profesör Balboni'nin sesi iyice alçalıp bir mırıltıya dönüştü. “Bazı söylentiler var,” dedi. “Yurtdışındaki meslektaşlarımızdan bir şeyler duyuyorum.”

“O söylentileri biz de duyuyoruz. Ama adı üstünde, söylenti işte. Bizi rejime karşı kıskırtmaya çalışan ateşli Siyonistlerin yaydığı söylentiler.”

“Ama ben bu hikâyeleri aklı başında insanlardan da duyu-

yorum,” dedi Profesör Balboni. “Polonya’da kötü şeyler oluyormuş diyorlar. İnsanları topluca götürüyorlarmış.”

“Nereye?” diye sordu Eloisa.

“Çalışma kamplarına,” diye karşılık verdi Balboni kadına bakarak. “Kadınlarla çocuklar da dahil buna. Genci yaşlısı, sağlıklı hastası, herkesi tutuklayıp götürüyorlarmış. Evlerine ve malvarlıklarına el konuyormuş. Bazı duyduklarım o kadar korkunç ki ağzıma dahi almak istemiyorum. Fakat bunlar Polonya’da oluyorsa...”

“Burada olmayacak,” dedi Alberto.

“Rejime gereğinden fazla inanıyorsunuz.”

“Sen ciddi ciddi gitmemiz gerektiğini mi düşünüyorsun? Hem nereye gideceğiz ki?”

“Portekiz’e ya da İspanya’ya. Belki de İsviçre’ye.”

“Peki İsviçre’de ne yiyip içeceğiz?” Alberto durup hayatlarının orta yerine düşen bu belayı hazmetmeye çalışan damadını gösterdi. “Bruno’nun sadık müşterileri var. Adam bu noktaya gelebilmek için hayatını verdi.”

“Hiçbir yere gitmiyoruz,” diye atıldı Bruno o anda. Sonra oturduğu yerde doğrulup karısına bakarak, “Baban haklı,” dedi. “Neden gidiyormuşuz ki? Biz kimseye bir şey yapmadık.”

“Ama söylentiler varmış,” dedi Eloisa. “Pia’nın çalışma kampına düştüğünü düşünsene...”

“İsviçre’de açlıktan ölse daha mı iyi?”

“Tanrım, ne yapacağız bilemiyorum.”

Ama Bruno biliyordu. Burası onun eviydi, kendini böyle nadiren gösterse de artık iplerin elinde olduğunun bilinmesi.

ni istiyordu. “Uğruna çalışıp didindiğim her şeyi bırakıp gide-
mem. Atölyem burada, bütün müşterilerim burada. Hem Lo-
renzo da ders vermeye başladı zaten. Birlikte çalışır geçiniriz.”

Alberto elini damadının omzuna koyup, “Güzel,” dedi.
“Aynı fikirdeyiz demek. Kalıyoruz.”

Balboni iç geçirdi. “Ülkeyi terk etmenizi tavsiye ederek
fazla ileri gittiğimi düşünmüş olabilirsiniz, ama ben yine de
aklımdan geçenleri söylemek zorundayım. Eğer olaylar çığı-
rından çıkarsa, şartlar zorlaşırsa gitmek için bir şansınız daha
olmayabilir. Demek istediğim, belki de bu son fırsatınız.” Ma-
sadan kalktı. “Sana böyle bir haberle geldiğim için çok üzgü-
nüm dostum. Fakat başka birinden değil, benden duy istedim,
hazırlıklı ol istedim.” Dönüp Lorenzo’ya baktı. “Gel genç
adam, seninle biraz yürüyelim biz. Laura’yla provalarınızı ne
yapacağınızı konuşalım.”

Lorenzo profesörle birlikte dışarı çıktı ama adam, kanala
doğru yürürlerken uzunca bir süre konuşmadı. Elleri arkasında
bağlı, kaşları çatık, derin düşüncelere dalmış gibiydi.

“İtalya’dan ben de gitmek istemiyorum,” dedi Lorenzo.

Balboni ona, başından beri yanında yürüdüğünü fark et-
memiş gibi hayretle baktı. “Tabii ki istemezsin. Kimse kökle-
rinden kopmak istemez. Sizden başka türlü bir şey demenizi
beklemiyordum zaten.”

“Ama gitmemizi önerdiniz.”

Profesör Balboni dar sokakta durup yüzünü ona çevirdi.
“Sen akli başında bir çocuksun Lorenzo, ağabeyin Marco gibi

değilsin. Hatta Tanrı biliyor ya, bir delilik edip başınıza iş açacak diye korkuyorum. Ama deden senden hep gururla bahsetmiştir. Bir müzisyen ve bir insan olarak gelecek vaat ettiğini ben de görebiliyorum. Bu yüzden de çevrende olup bitenlere dikkat etmeni istiyorum. Ağabeyinin hatalı olduğu yerler var, ama en azından neler olup bittiğinin farkında. Senin de öyle olman gerekir.”

“Olup bitenler derken?”

“Bütün gazetelerin sözbirliği etmişçesine Yahudi düşmanlığı pompaladıklarını fark etmiyor musun? Bunu aslında yıllardır düzenli olarak tırmandırıyorlar. Bir gazetede başmakale yayınlanıyor, başka bir yerde manifestolar çıkıyor. Bütün bunlar dikkatlice planlanmış bir kampanyanın parçası sanki.”

“Dedem bunlara kendini bilmezlerin tantanası diyor.”

“Sen o kendini bilmezlere dikkat et Lorenzo. Onlar en tehlikeli düşmanlar, çünkü onlar her yerdeler.”

♪

Bu meseleyi Lorenzo o çarşamba provaya geldiğinde de konuşmadılar, sonraki çarşamba da. Hatta akşamları yemeğe kalmasına rağmen sohbetleri sadece müzik etrafında döndü, dinledikleri son parçalar hakkında konuştular. Lorenzo, Şoştakoviç'i nasıl buluyordu? Vittorio de Sica'nın yeni müzikli komedisine gitmeyi düşünüyor muydu? Cenovalı meşhur lütiye Oreste Candi'nin öldüğünü duymuş muydu? Tepelerinde dolayan fırtına bulutlarını unutmaya çalışıyorlarmış gibi, sadece havadan sudan, küçük ve hoş şeylerden konuşuyorlardı.

Fakat bu mesele, bir hayalet edasıyla sessizce gidip gelen, tabakları getirip götürten Alda'nın asık yüzü gibi, bütün uğursuzluğuyla masada duruyordu. Bu arada Lorenzo, Balbonilerin evlerinde neden böyle suratsız bir kadını barındırdıklarını merak ediyordu. Gerçi anladığı kadarıyla kadın aileye Laura doğmadan önce katılmış, Laura'nın on yıl önce kanserden ölen annesinin hizmetçiliğini de yapmıştı. Belki de Balboniler kadının taş suratına, doğuştan yamuk bir ayak ya da çarpık bir bacakmış gibi zaman içinde alışmışlardı.

Yarışmadan üç gün önce Lorenzo, Balbonilerle birlikte son kez akşam yemeği yedi.

Son provaları harika geçmişti; öyle ki profesör sonunda dayanamayıp ayağa fırlamış, coşkuyla onları alkışlamıştı. “Diğerleri sizin yakınınızdan bile geçemez!” demişti aynı heyecanla. “Enstrümanlarınız adeta birleşip tek sese dönüşmüş iki ruh gibi. Akşam bu zaferinizi kutlamaya ne dersiniz? Sizin için özel bir şişe şarap da açarım.”

“Ödülü daha kazanmadık ki baba,” dedi Laura.

“Orası artık bir formaliteden ibaret. İsimlerinizi kazananların arasına şimdiden yazsalar yeridir.” Şarabı kadehlere doldurduktan sonra kızına ve Lorenzo'ya uzattı. “Orada da bu akşam çaldığınız gibi çalarsanız kaybetmeniz mümkün değil.” Durup göz kırptı. “Diğer yarışmacıları dinledim de ondan böyle emin konuşabiliyorum.”

“Nasıl oldu bu baba? Ne zaman dinledin?” diye sordu Laura.

“Bugün üniversitede. Profesör Vettori diğer ikililerden

bazılarına gözetmenlik yapıyor. İşe bak ki, ben de onlar çalarken prova odasının önünden geçerken buldum kendimi.”

“Çok hainsin baba!”

“Ne yapsaydım, kulaklanımı tıkayıp öyle mi geçseydim yani? O kadar çok gürültü çıkarıyorlardı ki çaldıkları bütün notaları duymak zorunda kaldım.” Kadehini eline aldı. “Hadi bakalım, kadeh kaldıralım.”

“Ödüle,” dedi Laura.

“Yarışma jürilerine!” dedi babası da.

Laura, Lorenzo’ya bakıp kocaman gülümsedi. Lorenzo onu hiç bu kadar güzel görmemişti. Kızın yanakları şarap yüzünden kızarmıştı, saçlarıysa lambanın ışığında sıvı altın gibi parlıyordu. “Peki sen neye içiyorsun?” diye sordu kız ona.

Sana Laura, diye düşündü o an. Paylaştığımız bütün kutsal anlara.

Sonra kadehini nihayet kaldırıp, “Bizi birleştiren şeye. Müziğe,” dedi.

↓

Lorenzo, Balbonilerin kapısının önünde bir an durup nemli akşam havasında nefeslendi. Soğukta öylece durmuş, karnaldan gelen su sesini dinlerken bu geceyi, bu anı hafızasına kazımaya çalışıyordu. Bu onların evine yaptığı son ziyaretti ve bunun bitmesine henüz hazır değildi. Hasretini çekeceği, özlemle bekleyeceği başka neyi kalmıştı ki? Artık Ca’ Foscari’ye

de yazılamayacağına göre onu babasının atölyesinde, zımparalayıp oyarak, başka müzisyenlere enstrüman yaparak geçirecek bir ömür bekliyordu. O karanlık ve tozlu yerde yaşlanıp küskün bir Bruno'ya dönüşürken, Laura'nın hayatı doludizgin devam edecekti. Onu bekleyen bir üniversite vardı, öğrencilik hayatının zevkleri vardı. Partiler, konserler, filmler vardı.

Bir de, ondan tek bir tatlı bakış almak için etrafında dört dönecek genç adamlar olacaktı elbette. Kızın büyüüne kapılmaları için gülümsemesini şöyle bir görmeleri, o güzelim kahkahasının kulaklarına bir anlığına çalınması yeterliydi. Laura sonunda o genç adamlardan biriyle evlenecek, çocukları olacaktı ve yıllar önce o kemanla çellonun birlikte tatlı şarkılar söylediği çarşamba günlerini unutup gidecekti.

“Bu işin sonu iyi değil. Sen de biliyorsun.”

Gelen sesle irkilen Lorenzo hızla dönünce keman kılıfı duvara sürtündü. Alda, Balbonilerin malikânesinin yanındaki dar sokakta bir gölge gibi ortaya çıkmıştı. Öyle ki yüzü sokak lambasının ışığında belli belirsiz görünüyordu.

“Hemen şimdi bitir,” dedi Alda. “Yarışmaya katılamayacağını söyle.”

“Bırakmamı mı istiyorsun? Bunun için nasıl bir bahane ileri süreceğim peki?”

“Ne olursa. Kafanı kullan.”

“Aylardır çalışıyoruz. Sahneye çıkmaya hazırız. Şimdi niye çekileyim ki?”

Kadının sakince verdiği cevapta belli belirsiz bir tehdit vardı.

“Şimdi çekilmezsen sonuçlarına katlanırsın.”

Aniden bir kahkaha attı Lorenzo. Bu zebani kılıklı kadından, sürekli bir yerlerden çıkan çatak kaşlarından, Laura'yla geçirdiği bütün o mutlu akşamlara bir gölge gibi çöküşlerinden sıkılmıştı artık. "Bunun beni korkutması mı gerekiyor?"

"Biraz aklın varsa ya da ona değer veriyorsan korkman gerekir."

"Sence ben bunu neden yapıyorum? Sırf onun için."

"Madem öyle onu da tehlikeli sulara çekmeden önce bırak git. Kız masum. Olacaklardan haberi yok."

"Senin haberin var yani."

"Tanıdıklarım var. Bir şeyler duyuyorum."

Duruma uyanan Lorenzo ona endişeyle baktı. "Sen de o Karagömlıklilerdensin, öyle değil mi? Ne söylediler sana? O Yahudi'yi korkutup kaçır mı dediler? Bir fareymiş gibi lağım deliklerine mi gönder dediler?"

"Hiçbir şey anlamıyorsun genç adam."

"Anlamaz olur muyum? Hem de çok iyi anlıyorum. Ama bu bana engel olamaz."

Yürüyüp giderken kadının bakışlarının sırtını kızgın bir çubuk gibi dağladığını hissetti. Öfkeden Dorsoduro'yu ne zaman geçti, ne zaman arkasında bıraktı, fark etmemişti. Alda'nın Laura'dan uzak durmasıyla ilgili uyarısı onda tam tersi bir etki yaratmıştı. Hiçbir güç o yarışmadan çekilmesini sağlayamazdı. Hayır, ne yarışmayı bırakacaktı, ne de Laura'yı. Marco da aylardır böyle söylemiyor muydu? Yahudiler zerre taviz vermemeli, sadık İtalyanlar olarak haklarını talep etmeli, gerekirse söke söke almalı demiyor muydu? Keşke ona biraz daha kulak verseydi.

O gece yatağında dönüp dururken tek düşüncesi kazanmaktı. O insanlara gerekli cevabı yarınmadan zaferle çıkararak verecekti. Onu okula almayarak İtalya'nın en iyisini ellerinden kaçırdıklarını üniversiteye böyle gösterecekti. Asıl böyle savaşırdı; Alberto'nun dediği gibi gazetelere mektuplar yazarak ya da Marco'nun tutkuyla savunduğu gibi yürüyüşler, protestolar düzenleyerek değil. Evet, en iyi yöntem daha çok çalışmak ve diğer herkesten daha yükseklere çıkmaktı. İnsan değerini ispat etti mi saygı her zaman peşinden gelirdi.

Laura'yla ikisi sahnede öyle parlamalıydı ki ödülü hak ettiklerine dair en ufak bir şüphe kalmamalıydı. *İşte biz böyle savaşıyoruz. Böyle kazanıyoruz biz.*

Laura'nın saten elbisesi o kadar siyahtı ki, Lorenzo sokağın gölgeleri altında onu belli belirsiz bir pırlıta halinde görüyordu. Sonra gecenin karanlığından sokak lambasının ışığına çıktığındaysa nasıl da birdenbire ışıltılı olmuştu. Sarı saçları bir tarafa taranıp altından bir şelale gibi aşağı bırakılmış, kadife pelerini omuzlarını sarıp sarmalamıştı. Çello kılıfını taşıyan babası siyah takım elbisesi ve papyonuyla en az onun kadar şık duruyor, ama Lorenzo o sırada saten kumaşın içinde göz kamaştıran Laura'dan başkasını göremiyordu.

“Burada bizi mi bekledin?” diye sordu Laura.

“Oditoryumda müthiş bir kalabalık var, bütün koltuklar dolmuş. Profesör, dedem size yer ayırdığını haber vermemi söyledi. Soldan dördüncü sırada.”

“Teşekkür ederim Lorenzo.” Profesör Balboni onu tepeden tırnağa süzdükten sonra onaylayarak başını salladı. “Sah-

nede ikiniz çok güzel bir ikili olacaksınız. Hadi şimdi geçin içeri. Soğuk hava enstrümanlarınız için iyi değil.” Kızına çellosunu uzattı. “Unutmayın, ilk mezürleri aceleye getirmek yok. Tempoyu sınırlarınız değil siz belirleyeceksiniz.”

“Tamam baba, unutmayız,” dedi Laura. “Sen de bir an önce git ki yerini kapmasınlar.”

Balboni, kızını yanağından öptü. Ardından, “İyi şanslar ikinize del!” deyip oditoryumun yolunu tuttu.

Laura ile Lorenzo sokak lambasının altında bir an sessizce durup birbirlerine baktılar. “Bu akşam çok güzel görünüyorsun,” dedi Lorenzo sonra.

“Sadece bu akşam mı?”

“Demek istedim ki...”

Laura bir kahkaha atıp iki parmağını Lorenzo’nun dudaklarına bastırdı. “Şş, ne demek istediğini biliyorum. Bu arada sen de çok güzel görünüyorsun.”

“Laura bak, kazanamasak bile, sahnede her şey ters gitse bile önemi yok benim için. Birlikte geçirdiğimiz bu haftalar – çaldığımız müzikler yani– onları hiçbir zaman unutmayacağım.”

“Neden bu gece bir şeyin sonu geliyormuş gibi konuşuyorsun? Bu daha başlangıç. Ve biz kazanarak başlayacağız.”

Bu daha başlangıç. Sahne kapısından girelerken Lorenzo kendini bir an Laura’yla birlikte bir geleceğin hayaline kaptırdı. Gözünün önüne enstrümanlarıyla çıkacakları başka konser salonları geldi. Laura ve Lorenzo Roma’da! Paris’te! Londra’da! Laura’yı ilerleyen yıllardaki haliyle görmeye çalıştı; saçlarına ak-

lar düşmüş, yüzü olgunlaşmış oturmuş ama her yaşta, her zaman güzel. Bu anı tekrar tekrar yaşayacakları, Laura'yla sahne kapılarında geçecekleri bir gelecekte daha mükemmel ne olabilirdi?

Akort edilen enstrümanların iniltileri eşliğinde yarışmacıların toplandığı yeşil odaya geçtiler. Onlar içeri girer girmez akortlar aniden bırakıldı, bütün yüzler onlara döndü.

Laura kadife pelerinini çıkarıp çello kılıfını açtı. Bakışlara ve uğursuz sessizliğe aldırmadan yayına hızlıca reçine sürdü, ardından akordunu yapmak için sandalyelerden birine oturdu. Resmi giyimli bir adam gelip başında dikildiğinde kafasını kaldırıp bakmadı bile.

“Bayan Balboni, sizinle biraz konuşabilir miyiz?” diye mırıldandı adam.

“Belki sonra Bay Alfieri,” dedi Laura. “Şu an kemancım ve ben ısınmak zorundayız.”

“Fakat korkarım bir... mesele var.”

“Öyle mi?”

Adam Lorenzo'ya bakmamak için bariz bir çaba göstererek, “Özel konuşsak daha iyi olacak sanırım,” dedi.

“Benimle burada konuşabilirsiniz.”

“Bir tatsızlık çıkmasını istemiyorum. Konuyla ilgili son gelişmeden haberiniz vardır muhakkak. Bu yarışma sadece İtalyan ırkından olanlara açık.” Lorenzo'ya kaçamak bir bakış attı. “Siz yarışma dışı kalmış bulunuyorsunuz.”

“İyi ama isimlerimiz basılı programda yazıyor,” dedi Laura çello kılıfından broşürü çıkarırken. “Program bir ay önce ilan edildi. İsimlerimiz de işte burada. İkinci sırada biz çıkıyoruz.”

“Fakat program değiştirildi. Ve bunu daha fazla tartışmak anlamsız.” Adam bunları söyledikten sonra arkasını dönüp kapıya yöneldi.

“Pekâlâ tartışırım ben,” diye seslendi Laura arkasından, odadaki herkesin duyabileceği bir sesle. Ardından, çellosunu bırakıp adamın peşinden gitmek için ayaklandığında yine bütün yüzler onlara dönüktü. “Bana neden yarışamayacağımıza dair haklı bir sebep bile göstermediniz.”

“Sebebini söyledim size.”

“Saçmanın saçması bir şey.”

“Komitenin kararı bu yönde.”

“Ne komitesiymiş bu? *Koyunlar* komitesi mi?” Durup küstahça güldü. “Programda bizim çıkıp düetimizi yapacağımız yazılı Bay Alfieri. Buna her türlü hakkımız var. Şimdi izin verirseniz kemancım ve ben ısınmak istiyoruz.” Sözlerinin ardından topuklarının üstünde dönüp Lorenzo’ya doğru yürümeye başladı. Bakışları dosdoğru ilerideydi, omuzları geriye doğru atılmıştı. Gözleri birer elmas gibi parlamış, yanakları hummalıymış gibi kızarmıştı. Diğer müzisyenler böyle güçlü bir şeyle çarpışmamak için hızla kenara kaçıştı.

“Akordumuzu yapalım,” diye buyurdu kız.

“Laura, başın belaya girebilir,” dedi Lorenzo.

“Çıkıp orada çalmak istiyor musun, istemiyor musun?” diye atıldı Laura kızgınlıkla. Korku nedir bilmeyen bir kızın meydan okuyuşu. Doğacak sonuçları düşünmüş müydü, yoksa kazanmaya kilitlendiğinden tehlikeleri umursamıyor muydu?

Ama Lorenzo sonu ne olursa olsun onun yanında duracaktı. İkisinin birden korkusuz olmaları gerekiyordu.

Kılıfı açıp La Dianora'yı çıkardı. Kemanı çenesine dayayıp ahşabın dokunuşunu teninde hissettiğinde sinirleri yatışmaya başlamıştı. La Dianora onu hiçbir zaman yüzüstü bırakmamıştı; iyi çalarsan şarkısını söylerdi o. Şimdi de yeşil odada sesi öyle sıcak ve derin çıkıyordu ki, diğer bütün müzisyenler ister istemez dönüp ona baktılar.

Sonra Bay Alfieri içeri seslendi: "Pirelli ve Gayda! İlk siz çıkıyorsunuz. Hemen sahneye."

İlk yarışmacı çift enstrümanlarını alıp merdivenlere yönelirken odayı bir sessizlik kapladı.

Lorenzo, La Dianora'yı kollarının arasında tutarken ahşabından yayılan sıcaklığı hissedebiliyordu. Laura'ya baktı ama kız salondan duyulan hoş geldin alkışlarına odaklandığı için onu fark etmedi. Sonra çellodan gelen ilk tınlar ahşap sahne- de yankılandı. Laura kafasını hafifçe yukarı çevirmiş, dikkatle müziği dinliyordu; bir ara çıkan cızırtılı bir sesi duyunca dudaklarında bir gülümseme belirdi. Lorenzo kadar o da kazanmaya açtı. İlk yarışmacıların cılız performansına bakılırsa ikisinin kazanmaması için bir neden yoktu. Lorenzo parmaklarıyla kemanın sapında ritim tutarak sabırsızlıkla beklemeye koyuldu.

Derken ilk performansın bittiğini haber veren alkışları duydular.

"Sırada biz varız. Hadi gidelim," dedi Laura.

"Durun!" diye seslendi Bay Alfieri, ikisi merdivenlere yöneldiğinde. "Siz çıkamazsınız! Programda yoksunuz!"

“Aldırma ona,” dedi Laura.

“Bayan Balboni, hemen durmanız için uyarıyorum sizi.”

İlk çift sahneden inmiş, oraya doğru geliyorlardı. Laura’yla Lorenzo onlara sürtünerek geçip sahne ışıklarının parıltısına çıktılar. Lorenzo’nun gözleri bir an öyle kamaşmıştı ki seyircileri göremez olmuştu. Sadece tek tük alkışları duydu, ardından onlar da susup Laura’yla ikisini spot ışıklarının altında yalnız bıraktılar. Onları takdim etmeye kimse gelmedi. Kimse gelip isimlerini okumadı.

Laura yüksek topuklarını ahşap sahnede takırdata takırdata çellocu sandalyesine gitti. Çekip otururken sandalye gürültüyle gıcırdadı. Hemen ardından elbisesinin eteğini ayarlayıp çellonun ucunu yere dayadı. Sonra yayını alıp Lorenzo’ya baktı ve gülümsedi.

Lorenzo o an yüzlerce kişinin onlara baktığını unutuvermişti. Şimdi bir tek Laura’yı görüyordu, Laura da ondan başkasını görmüyordu.

Lorenzo yayını kaldırırken de bakışlarını birbirlerinden ayırmadılar. Öyle uyumluydular ki ne tek bir söz ettiler, ne de tempoyu hatırlamak için saydılar. Yaylarının tellere ne zaman saldıracığını bir müzisyen içgüdüleriyle biliyorlardı. Bu onların, sadece onların dünyasıydı, sahneyi aydınlatan onların güneşiydi, konuştukları dil ikisinin diliydi ve sol gamından akmaya başlayan notaların uyumuna bakılırsa kalpleri de birlikte atıyor gibiydi. Yayları son notayı çektiğinde, hatta o nota yankılanıp sessizlikte kaybolurken bile birbirlerine bakıyorlardı.

Bir yerden bir çift el alkışlamaya başladı. Sonra bir tane daha, sonra bir tane daha, ardından Profesör Balboni'den başkasına ait olamayacak gür bir ses, "Bravo! Bravo!" diye bağırdı.

Sahne ışıklarının altında birbirlerine sarıldılar, kusursuz bir performans sergilemenin keyfiyle güldüler. Enstrümanlarını basamaklardan aşağı taşıırken de gülüyorlardı hâlâ. Zaferlerinde öyle kaybolmuşlardı ki, diğer yarışmacıların beklediği yeşil odanın sessizliğini fark etmediler bile.

"Bayan Balboni." Bay Alfieri yüzü öfkeden buz kesmiş halde karşularına dikildi. "Siz ve partneriniz binayı hemen terk ediyorsunuz."

"Nedenmiş?" diye sordu Laura.

"Komitenin emri."

"İyi de ödül henüz açıklanmadı ki."

"Siz resmi yarışmacı değilsiniz. Kazanmanız zaten mümkün değil."

"Bizi dinlediniz," dedi Lorenzo. "Hatta *herkes* dinledi. Olmamış gibi yapamazsınız."

"Resmi olarak geçerli değil," dedi Alfieri, Lorenzo'nun yüzüne bir kâğıt parçası tutarak. "Komitenin dün yayınladığı yeni kurallar bunlar. Eylülde çıkan kanuna göre sizin insanlarınız ne bu yarışmaya ne de üniversiteye girebilir. Bu organizasyon Ca' Foscari'nin denetiminde yapıldığına göre yarışmaya da izniniz yoktu."

"Ama ben Yahudi ırkından değilim," dedi Laura.

"Siz de katılamazdınız Bayan Balboni."

“Sırf partnerim Yahudi olduğu için mi?”

“Doğru.”

“Bu yarışmada onunla boy ölçüşebilecek bir kemancı daha yok.”

“Ben sadece kuralları uyguluyorum.”

“Sorgulamadan.”

“Kural kuraldır. Siz de kuralları hiçe sayıp sahneye zorla çıktınız. Bu davranışınız kabul edilemez. İkiniz de binadan derhal ayrılıyorsunuz.”

“Hayır, ayrılmıyoruz efendim,” dedi Laura.

Alfieri arkasında duran iki adama dönüp emretti: “Çıkarn şunları.”

Laura o sırada olanları sessizce seyreden yarışmacılara dönüp, “Biz de sizin gibi müzisyeniz!” dedi. “Adalet bunun neresinde? Haksızlık yapıldığını siz de görüyorsunuz!”

Alfieri'nin adamlarından biri Laura'yı kolundan yakalayıp çıkışa doğru sürüklemeye başladı.

Laura'nın tenine değen kaba eli görür görmez öfkeye kapılan Lorenzo adamı çekip duvara çarptı. “Ona elini süreyim deme!”

“Hayvan!” diye bağırdı Bay Alfieri. “Görüyorsunuz işte, hepsi böyle pis hayvanlar!”

Bir kol Lorenzo'nun boğazına sarılıp onu geri çekerken karnına bir yumruk indi. Laura onları durdurmak için çığlıklar atmasına rağmen adamlar Lorenzo'nun kaburgalarına vurmaya devam ediyor, kemik çatırtıları duyuluyordu. Onu odadan çıkışa doğru sürüklemeye çalışırlarken çarptıkları nota sehpaları etrafa saçılıyordu.

Kapıdan dışarı fırlatılan Lorenzo yüzüstü soğuk kaldırıma düştü. Dudağından sızan kanın tadını aldı, nefes almak için çabalarken ciğerlerinin hırıltısını duydu.

“Ah Tanrım. Ah Tanrım!” Laura gelip yanında dizlerinin üstüne çöktü. Sırtüstü çevirdiğinde ipeksi saçları Lorenzo’nun yüzüne düştü, genç adam o güzel kokuyu içine çekti. “Benim yüzümden. Onlarla tartışmamalıydım! Özür dilerim Lorenzo, çok özür dilerim.”

“Özür dileme Laura.” Lorenzo öksürüp doğrulurken sokağın etrafında döndüğünü fark etti. Ardından kendi mürekkep karası kanının beyaz gömleğinin üstüne damlamış olduğunu gördü. “Doğru olanı yapuğın için kimseden özür dileme.”

“Ama onlara kafa tutan ben, cezasını çeken sen oldun. Ne kadar aptalım. Benim için kafa tutmak kolay tabii, Yahudi değilim nasıl olsa.”

Söylediğinin gerçekliği Lorenzo’ya öncekilerden daha güçlü bir yumruk gibi inmiş, dosdoğru kalbini hedef almıştı. Evet, o Yahudi değildi ve aralarındaki uçurum hiç bu kadar açılmamıştı. Kanı çenesinden aşağı gözyaşları gibi sıcak sıcak damlarken Laura’nın gitmesini istedi. Tek istediği bu oldu.

Sahne kapısı gıcırdayarak açıldı, ardından birinin tereddütlü adımlarla onlara yaklaştığını duydu. Gelen, müzisyenlerden biriydi.

“Enstrümanlarınızı getirdim,” dedi genç adam, çello ve keman kılıflarını yanlarına bırakırken. “Başkalarının eline geçsin istemedim.”

“Teşekkür ederim,” dedi Laura.

Genç adam tekrar sahne kapısına yönelmişti ki dönüp onlara baktı. “Yaptıkları doğru değil. Hatta tam bir haksızlık. Ama ne yapabilirim ki? *Kim* ne yapabilir ki?” Ardından iç geçirip gitti.

“Korkak,” dedi Laura.

“Haklı ama.” Lorenzo zor da olsa kalkmış, sallanarak ayakta durmaya çalışıyor, başının dönmesine karşı mücadele ediyordu. Kafasındaki bulanıklık dağıldıkça her şeyi en üzücü ayrıntılarına kadar görmeye başlamıştı. Dünya artık böyle bir yerdi. Laura kabullenmemekte direniyor, ama acı gerçeği tüm çıplaklığıyla görebiliyordu.

Kemanını yerden aldı. “Ben eve gidiyorum.”

“Yaralısın ama,” dedi Laura koluna uzanarak. “İzin ver seninle geleyim.”

“Yapma Laura,” dedi Lorenzo kızın elini iterek. “*Yapma.*”

“Sadece yardım etmek istiyorum!”

“Benim kavgama bulaşma. Sonunda sen zarar görürsün.” Durup acı acı güldü. “Ayrıca sonunda ölümüne de yol açabilirsin.”

“Bunun olacağını bilmiyordum ki,” dedi kız titrek bir sesle. “Bu gece biz kazanırız sanmıştım.”

“Kazanmalıydık da. O sahnede bizimle boy ölçüşebilecek kimse yoktu, hem de hiç kimse. Ama ben senin kazanmana da engel oldum. Bunu senden ben çaldım Laura. Bunun bir daha olmasına izin vermeyeceğim.”

Lorenzo yürüyüp uzaklaşmaya başladığında Laura arka-

sından, “Lorenzo,” diye seslendi ama o durmadı. Keman kılıfını parmakları uyuşana kadar sıkıp yürümeye devam etti. Köşeyi döndüğünde kızın sesinin binalardan yankılanarak ona geldiğini, isminin kırılıp biçare parçalara ayrıldığını duyabiliyordu.

Gittiğinde evde kimse yoktu, herkes hâlâ yarışmıyordu. Lekelenmiş gömleğini çıkarıp yüzünü yıkadı. Kanlı su lavabodan akarken aynada, şişip mor bir balona dönmüş yüzüne baktı. *Karşı koymaya kalkarsan olacağı bu*, diye düşündü. Üstelik düştüğü bu rezil duruma Laura da şahit olmuştu. Yenilgisini görmüştü, güçsüzlüğünü görmüştü. Başını eğip ellerini yumruk şeklinde sıktı ve lavaboya kan tükürdü.

“Dünyanın nasıl değiştiğini nihayet gördün mü?” dedi Marco.

Lorenzo arkasında duran ağabeyinin aynadaki yansımasına baktı. “Rahat bırak beni.”

“Aylardır söylüyorum ama dinlemiyorsunuz. Babam, dedem, kimse kulak asmadı bana. Kimse inanmadı.”

“Sana inansak ne olacak? Ne yapabiliriz ki?”

“Karşı koyabiliriz.”

Lorenzo dönüp Marco’nun gözlerinin içine baktı. “Denemedim mi sanıyorsun?”

“Buna denemek mi diyorsun?” dedi Marco burun kıvrarak. “Hayal dünyasında yaşıyordun kardeşim. Aylardır ipuçlarını gösterip durdum ama sen hiçbirini görmeye yanaşmadın. Onun yerine küçük romantik gündüz düşlerine kapturdun kendini. Sen ve Laura Balboni ha? Böyle bir şeyin olabileceğini mi sanıyorsun?”

“Kes sesini.”

“Ah, güzel kız gerçekten. Ona neden kapıldığını anlayabiliyorum. O da sana karşı boş değildir belki. Hatta belki aileler de onaylardı, belki evlenirdiniz bile.”

“*Kes sesini.*”

“Bilmem farkında mısın ama artık bu evlilik de yasadı. Yüce Konsey’den çıkan son kararı gördün mü? Karma evlilikleri yasaklayan yeni bir kanunun üzerinde çalışıyorlar. Böyle şeyler olup duruyor ama sen hiçbirini fark etmedin kardeşim. Etrafımızdaki dünya üstümüze yıkılırken sen müziğinle ve Laura’nla pek bir mutlu mesuttun. Ona gerçekten değer veriyorsan unutacaksın onu. Yoksa sonu ikiniz için de hayal kırıklığı.” Marco gidip elini omzuna koydu. “Akıllı ol. Unut onu.”

Lorenzo gözlerine aniden dolan yaşları elinin tersiyle sildi. Marco’nun elini itip cehenneme kadar yolun var demek istiyordu, çünkü o anda duymak istediği şey akıllı ol şeklindeki tavsiyeler değildi. Fakat bir yandan Marco’nun söylediği her şey doğrudu. Laura onun için erişilmezdi artık. Her şey erişilmezdi.

“Bizim için bir çıkış yolu var aslında,” dedi Marco sakince.

“Nasıl yani?”

Marco’nun sesi şimdi daha da alçalmıştı. “İtalya’dan ayrılırsınız, olur biter. Başkaları da gidiyor. Balboni’nin söylediklerini duydun. Başka bir yere göçmemiz gerekiyor.”

“Babam hayatta gitmez.”

“Biz de onsuz gideriz. Hiçbirini almayız. Onlar geçmişlerinde takılıp kalmışlar, değişmezler artık. Ama sen ve ben, ikimiz birlikte İspanya’ya gidebiliriz.”

“Onları arkamızda bırakarak öyle mi? Yapacağın bu mu,

annemle Pia'ya veda edip bir daha da arkana bakmamak mı yani?" Lorenzo durup kafasını salladı. "Böyle bir şeyi nasıl düşünürsün?"

"Her şeyin gelip dayanacağı yer burası. Başka seçeneğimiz kalmazsa, onlar da olacakları görmemekte direnirse diyorum."

"Ben böyle bir seçeneği asla..." Dış kapının çarpılarak kapandığını duyunca sustu.

Kız kardeşleri içeriden seslendi: "Lorenzo? Lorenzo?" Pia yanlarına koşup kollarını ağabeyine doladı. "Sana ne yaptıklarını söylediler! Zavallı ağabeyciğim, sana nasıl böyle bir kötülük yapabilirler? Canın çok yandı mı?"

"Ben iyiyim küçük Pia. Sen yanımda olup benimle ilgilediğin sürece iyi olacağım." Kollarını kızın boynuna dolayıp kafasını eğdiğinde ağabeyinin gözlerinin içine baktı. *Şuna baksana Marco. İtalya'dan onsuz mu gideceksin?*

Kız kardeşimizi burada bırakıp mı gideceksin?

Julia

Bekleme salonları, sonra yine bekleme salonları. Kızım bana o cam parçasını sapladığından beri hayatımız, Lily ile benim, bir sürü doktor muayenehanesinde oturup bir hemşirenin ismimizi söylemesini beklemekle geçiyor. Önce kendi doktoru Doktor Cherry'ye gidiyoruz. Adam durumu anlayınca ciddi bir beyin rahatsızlığını es geçmiş olabileceğini düşünüp biraz hayıflanıyor. Öğleden sonramızı pediatri nöroloğu Doktor Salazar'la geçiriyoruz. O da defalarca duyduğum soruların aynısını tekrar ediyor. *Lily hiç havale geçirdi mi? Hiç düşüp bilincini kaybetti mi? Hiç kaza geçirdi mi ya da kafasına darbe aldı mı?* Hayır, hayır, ona da hayır. Psikiyatriste görünmesi gereken ben değilim diye biraz rahatlamış durumdayım ama şimdi çok daha ürkütücü bir ihtimalle karşı karşıyayım: kızımın beyninde ciddi bir sorun olma ihtimaliyle. Onu iki kez delice şeyler yapmaya iten bir şey bu. Daha üç yaşında ama şimdiden kedimizi katletti, bacağıma cam sapladı. On sekizinde neler yapacak kim bilir?

Doktor Salazar yeni tetkik ve tahliller isteyince soluğu yine arka arkaya bekleme salonlarında alıyoruz. Röntgen çektiyoruz, normal çıkıyor; kan tahlilleri de normal; son olarak bir de elektroensefalogram.

O da sonuçsuz kalıyor.

“EEG’ler bazen lezyonları tespit edemeyebiliyor, özellikle de söz konusu anormal elektrik deşarjlar subkortikal alanlardan kaynaklanıyorsa,” diyor Doktor Salazar, bir cuma akşamüzeri muayenehanesine gittiğimizde.

Zaten uzun bir gün olmuş, söylediklerine odaklanmakta güçlük çekiyorum. Pek aptal bir kadın da değilim oysaki ama anlamıyorum işte. Sahi, az önce ne dedi o? Bekleme salonunda Val’le birlikte oturan kızımın dışarıdan bana seslendiğini duyuyorum, kafam hepten dağılıyor. Zaten Rob’un burada yanımda olmamasına kızgınım, üstüne o sehpaye çarptığından beri başım da ağrıyor. Şimdiyse nece konuştuğunu anlamadığım bir doktorla baş etmek zorundayım.

Bana çok yabancı bir dilden konuşmaya devam ediyor. *Heterotipik gri madde gibi nöro-gelişimsel kusurlar. Nörogörüntüleme teknikleri. Kortikal elektriksel aktivite. Kompleks kısmi nöbetler.*

Söylediği son sözcük aradan sıyrılıp beni pençeleri altına alıyor: *Nöbetler.* “Bir saniye,” diye araya giriyorum. “Lily’de sara olabilir mi diyorsunuz?”

“EEG’si normal görünüyor olmasına rağmen her iki olayın da bir çeşit nöbet rahatsızlığının belirtileri olma ihtimali var.”

“Ama kızım hiç sarsıntı geçirmedi ki. En azından ben görmedim.”

“Burada klasik, baygın halde yere düşüp bütün vücudun titrediği tarzda bir tonik-klonik nöbetten bahsetmiyoruz. Hayır, *davranışları* sara belirtisi olabilir diyorum. Biz bunlara kompleks kısmi nöbetler ya da kısaca KKN diyoruz. Bunlar, hastalar nöbet sırasında uyanık olduklarından ve kompleks eylemlerde bulunabildiklerinden dolayı çoğu zaman yanlışlıkla psikiyatrik bozukluklar olarak teşhis edilebiliyorlar. Örneğin belli bir cümleyi arka arkaya tekrar ediyor olabilirler. Bir daire çizerek yürüyor ya da elbiselerini çekiştiriyor olabilirler.”

“Ya da birilerini bıçaklıyor olabilirler.”

Adam bir an durduktan sonra, “Evet,” diyor. “Ona da kompleks tekrarlayan eylem diyebiliriz.”

Aklıma o anda gelen bir anıyla irkiliyorum. Kan bacağımdan aşağı akıyor. Arkada düz bir ses, adeta mekanik. “‘Anneciği yarala,’” diye mırıldanıyorum.

“Pardon?”

“Camı sapladıktan sonra iki sözcüğü söyleyip duruyordu. ‘Anneciği yarala.’ Hem de tekrar tekrar.”

Doktor başını sallıyor. “Bunu kesinlikle tekrarlayan eylem sayabiliriz. Hastalar o sırada çevrelerinden habersiz oldukları için kendilerini de tehlikeye atabiliyorlar. Yolda trafiğin ortasına dalanları ya da pencerelerden aşağı düşenleri biliyoruz. Nöbet bittiğindeyse hiçbir şey hatırlamıyorlar. Yaşananlar hafızalarında, açıklayamadıkları zaman boşluklarına dönüşüyor.”

“O halde kendine engel olamıyor, öyle mi? Aslında birilerine zarar vermek istemiyor yani?”

“Doğru. Tabii bunlar gerçekten nöbetse.”

Kızımın sarası olabileceğini öğrenince rahatlamam çok tuhaf, biliyorum, ama şu anda hissettiğim tam manasıyla bir rahatlama. Çünkü geçirdiğimiz o korkunç haftaların bir açıklaması var artık. Lily kendine engel olamıyormuş. Hep sevdiğim tatlı kızımış hâlâ, ondan korkmama gerek yokmuş.

“Peki bunun tedavisi var mı?” diye soruyorum.

“Tedavi değil de nöbetler kontrol altına alınabilir diyelim. Böyle durumlarda etkili olabilen çok sayıda ilaç seçeneği mevcut. Fakat henüz kendimizi fazla kaptırmayalım. Davranışının nedeninin bu olduğundan kesin emin değiliz. Yaptırmanızı isteyeceğim bir tetkik daha var. Manyetoensefalografi, kısaca MEG diyoruz. Beyindeki elektrik akımlarını kaydeden bir teknik.”

“EEG de aynısını yapmıyor muydu?”

“MEG, EEG'nin yakalayamadığı lezyonlara, yani beynin derinlerine yerleşmiş lezyonlara karşı daha hassas. Tetkik yapılırken çocuk bir sandalyeye oturtuluyor, başına bir başlık geçiriliyor. Biraz hareket etse de elektrik akımlarını kolaylıkla kaydedebiliyoruz. Ara sıra muhtelif uyarıcılara maruz bırakıp beyin aktivitelerinin nasıl değiştiğine bakıyoruz.”

“Ne tür uyarıcılar bunlar.”

“Kızınızın durumunda işitsel uyarıcılar kullanılmalı. Anlattığınız üzere, bu agresif davranışları sergilediği iki seferde de aynı keman parçasını çalıyormuşsunuz. Çok tiz sesli bir parçaymış.”

“Bu nöbetleri müzik doğuruyor olabilir mi?”

“Teorik olarak mümkün. Nöbetlerin, mesela yanıp sö-

nen ışıklar gibi görsel uyarıcılarla tetiklenebildiğini biliyoruz. Lily'nin beyni bazı frekanslardaki notalara ya da belli kombinasyonlardaki seslere karşı duyarlı olabilir. Beyninin elektriksel aktivitelerini izlerken o müzik parçasını kulaklıkla dinleteceğiz. Bakalım aynı agresif davranışları tetikleyebilecek miyiz?"

Önerdiği şey kesinlikle çok mantıklı ve muhakkak yapılması gerekiyor. Ama bunun için birilerinin *Incendio*'yu kaydetmesi gerekiyor ki parçayı çalmanın düşüncesi bile beni korkutuyor. O vals kanla, acıyla özdeşleştirmiş durumdayım, bir daha duymak bile istemiyorum.

"MEG çekimi için önümüzdeki çarşambaya randevu veriyorum. Fakat o zamana kadar parçanın bir kaydını temin etmemiz gerekiyor," diyor doktor.

"Ortada kayıt yok ki. Yani ben olduğunu sanmıyorum. Notalar bir antikacı dükkânından aldığım el yazmasında duruyor."

"Madem öyle siz kaydedin. Dijital dosyayı bana e-postayla gönderebilirsiniz."

"Yapamam. Demek istediğim..." Durup derin bir nefes alıyorum. "Parçayı henüz oturtamadım. Epey zor bir şey. Ama arkadaşım Gerda'dan kaydetmesini isteyebilirim. Bizim kuartelimizde birinci kemancıdır kendisi."

"Güzel. Ona söyleyin, dosyayı bana salı gününe kadar göndersin. Siz de Lily'yi çarşamba sabahı saat sekizde hastaneye getirin." Kızımın dosyasını kapatırken bana bakıp gülümsüyor. "Ne kadar zor zamanlar geçirdiğinizi tahmin edebiliyorum Bayan Ansdell. Umarım bu tetkikle aradığımız cevabı buluruz."

Bu kez randevuya Rob da geliyor ama nedense beni bu da kızdırıyor. Bugüne kadar götürüp getirmeleri, beklemeleri, muayenehaneler ile laboratuvarlar arasındaki mekik dokumaları hep ben yaptım. Rob ise ancak şimdi, yani asıl atraksiyon sırasında boy göstermeye karar veriyor. MEG teknisyeni kızımızı tetkik için yan odaya alırken Rob’la ben bekleme salonundaki ekose desenli çirkin kanepede yerimizi alıyoruz. Yan yanayız ama el ele tutuşmak bir yana, birbirimize dokunmuyoruz bile. Ben sehpadan bir kadın dergisi alıyorum ama okuyacak halde değilim; boş boş sayfaları çeviriyorum, deri çantaların, yüksek topuklu ayakkabıların, kusursuz ciltli mankenlerin resimlerine bakıyorum.

“En azından tedavi edebileceğimiz bir şeymiş,” diyor Rob. “Bir ilaç işe yaramazsa başka birini deneyebiliriz.” Bütün ilaçları araştırmış tabii ki. Öyle bakınmakla da kalmamış, sara ilaçları, dozajları ve yan etkileri üzerine sayfalarca çıktı almış. Lily’nin

sorununun artık adı da konduğuna göre, her eylem adamı gibi mücadeleye hazır halde bekliyor. “İlaçların hiçbiri işe yaramazsa denenebilecek cerrahi yöntemler de mevcut,” diye ekliyor, sanki çok iyi bir haber veriyormuş gibi.

“Daha teşhis konmadı,” diye çıkışıyorum, “sen cerrahi yöntem diyorsun.”

“Tamam, affedersin.” Nihayet elini uzatıp elimi tutuyor. “Sen iyi misin Julia?”

“Hasta olan ben değilim. Neden bana soruyorsun ki?”

“Doktor Cherry dedi ki, çocuk hastalandığında bütün aile hasta olurmuş. Bu işlerin seni ne kadar üzdüğünü biliyorum.”

“Seni üzmedi mi?”

“Asıl yükü sen çektin. Son günlerde ne doğru düzgün uyuyorsun ne de yemek yiyorsun. Birileriyle görüşmenin faydası olur mu, ne dersin? Michael bir psikiyatrist önerdi, kadının uzmanlık alanı...”

“Dur biraz. Sen iştekilere beni mi anlatıyorsun?”

Omuz silkiyor. “Sohbet sırasında konu açıldı. Michael, Lily ile seni sordu.”

“Umarım bütün rezil detayları anlatmıyorsundur.” Elimini elinden çekip bu konuşmadan dolayı ağrı saplanan başıma masaj yapıyorum. “Demek iş arkadaşların bir deli doktoruna görünmem gerektiğini düşünüyor.”

“Julia.” Rob iç geçirip kolunu omzuma atıyor. “Bak, her şey yoluna girecek, tamam mı? Ne olursa olsun, tetkikin sonuçları ne çıkarsa çıksın bunu birlikte atlatacağız.”

Kapı açılınca kafalarımız aynı anda oraya çevriliyor, Doktor Salazar bekleme salonuna giriyor. “Lily harika bir hasta,” diyor gülümseyerek. “Şimdi teknisyenin verdiği oyuncakla oynuyor, birlikte sonuçları konuşabiliriz.” Karşımıza oturup bize baktığında yüzündeki ifadeyi okumaya çalışıyorum, ama tek görebildiğim o yavan gülümsemesi. Bize birazdan anlatacaklarına dair hiçbir şey çıkaramıyorum. “Tetkik sırasında onu görsel ve işitsel, bir dizi uyarıcıya maruz bıraktık. Çakan ışıklar, farklı tonlarda akustik sesler. Gürültülü ve kısık, yüksek ve alçak frekanslı sesler. Fakat hiçbirini bildiğimiz bir nöbet aktivitesine yol açmadı. Kızınızın beyni tamamen normal şekillerde çalışıp tepki veriyor gibi görünüyor.”

“Sarası yok mu yani?” diye soruyor Rob.

“Doğru. Bu sonuçlara bakarak bir nöbet bozukluğu olmadığını söyleyebilirim.”

Kendimi bir *roller coaster*'da yeni bir düşüşe başlamış gibi hissediyorum. Lily'nin davranışının altında saranın yattığını yeni yeni kabullenmeye başlamışken yine açıklamasız kalıveriyorum. Bu saradan bile kötü çünkü böylece kedi katili, anne kesen kızıma geri dönmüş oluyorum. Kırık camı bacağıma saplarken *anneciği yarala, anneciği yarala* diyen kızıma.

“Bu noktada daha fazla tetkike lüzum görmüyorum,” diyor Doktor Salazar. “Bence Lily tamamen normal bir çocuk.”

“Peki ya davranışları?” diye soruyorum. Hani bizi buralara kadar getiren o küçük ve önemsiz sorun var ya o işte.

“Artık nörolojik anormallik ihtimallerini elediğimize göre

bir çocuk psikiyatristine danışmanız daha doğru olacaktır,” diyor Doktor Salazar. “Kızınız henüz çok küçük ama şu anki davranışları size önemli bilgiler veriyor olabilir. Üç yaşında olsa bile.”

“Peki tetkik sırasında *her şeyi* denediniz mi? Valsi de çaldınız mı mesela? Gerda kaydı size gönderdiğini söyledi.”

“Evet çaldık. Bu arada çok güzel bir parçaymış, insanın aklından çıkmıyor. Bütün kaydı Lily’ye kulaklıkla üç kez dinlettik. Sağ prefrontal ve parietal korteksteki elektriksel aktivitede bir miktar artış oldu, o kadar.”

“Ne anlama geliyor bu?”

“Beynin o bölgelerinin uzun süreli işitsel hafızayla ilişkili olduğu düşünülüyor. Bir şeyi ilk kez duyduğunuzda –örneğin rastgele çalınan bir dizi sesi– hafızanızda sadece birkaç saniye durur. Ama tekrar tekrar duyarsanız ya da sizin için önem arz eden seslerse hipokampusu ve limbik sisteme geçer. Oradan duygusal etiketleri alıp beyinzarı korteksinde kaydedilir. Aktivitenin uzun süreli hafıza bölgesinde olduğuna bakılırsa Lily bu vals daha önce de pek çok kez duymuş olmalı.”

“Pek çok kez değil.” Şaşkınlık içinde önce Rob’a, sonra Doktor Salazar’a bakıyorum. “Onun önünde sadece iki kez çaldım.”

“Fetüsler sesleri ve müziği ana rahminde bile duyabilir. Muhtemelen hamileyken de çalmıştınız, orada duymuştur.”

“Bu parçaya ilk kez birkaç hafta önce rastladım.”

“O zaman başka bir yerden duydu herhalde. Anaokulunda olabilir mi mesela?”

“Yayınlanmış bir parça değil bu.” Benim tedirginliğim gitgide artarken, Doktor Salazar’la Rob insanı çileden çıkaracak kadar sakin duruyorlar. “Bildiğim kadarıyla hiçbir yerde kaydı da yok. Böyle bir parçanın kızımın uzun süreli hafızasında ne işi var?”

Doktor uzanıp elimi sıvazlıyor. “Bu kadar heyecanlanmanıza gerek yok Bayan Ansdell,” diyor sonra, *Aradığınız bütün cevaplar bende*, sesiyle. “Siz profesyonel bir müzisyen olduğunuz için sesleri çoğu insandan farklı şekillerde algılıyorsunuz. Şimdi size hiç bilmediğiniz bir melodi çalsam eminim hemen kaparsınız. Belki bir ay sonra bile hatırlarsınız, çünkü beyniniz müziği doğrudan uzun süreli hafızaya göndermek için programlanmış. Ve anlaşılan, bu çarpıcı yeteneğinizi kızınıza da aktarmışsınız. Kocanızın matematiğe eğilimli olması da ayrı bir faktör tabii.” Doktor Salazar bu kez Rob’a dönüyor. “Matematiksel ve müzikal yeteneğin beyinde birbirleriyle güçlü bağları varmış gibi görünüyor. Müziği okumayı ve bir enstrüman çalmayı erken yaşta öğrenen çocuklar çoğu zaman matematiğe de yatkın oluyor. Yani kızınızın bu özelliğinde muhtemelen sizin genlerinizin de katkısı olmuştur.”

“Bu bana çok mantıklı geldi,” diyor Rob.

“Mozart’ın hayat hikâyesini okumuştum; orada diyordu ki, bir parçayı bir kere duyması, notalarını kâğıda dökmesi için yeterli oluyormuş. Gerçek müzik yeteneği böyle bir şey işte. Belli ki bu kızınızın genlerinde de var. Tıpkı sizin gibi.”

Kızım benim gibi değilmiş demek ki. Ben melodinin ilk birkaç mezürünü mırıldanabilirim ama o kadar, *Incendio*’yu ez-

bere biliyor falan değilim. Oysaki bu vals üç yaşındaki kızımın beyninde kalıcı bir hafıza olarak yer etmiş. Eski bir hatıra gibi.

Rob'un Doktor Salazar'la yaptığı konuşmadan çıkardığı sonuç, *Erimizde küçük bir Mozart var*, şeklinde olmalı ki dönüş yolunda kendi kendine gülümseyip duruyor. Artık sarası olan bir kızı değil, altın saçlı müzikal bir dehası var ne de olsa. Bu tetkike neden geldiğimizi; doktor muayeneleri, röntgenler ve EEG'lerden oluşan bu döngüye nasıl başladığımızı unutmuş gibi. Bana hâlâ musallat olan acı dolu anımsatıcıları yok da ondan. Mesela düşüp sehpaye çarptığımdan beri eksik olmayan baş ağrım gibi. Bacağımda, dikişleri alınsa da zonklamaya devam eden yara gibi. Dâhi kızıyla ilgili hayaller kurmaktan, kimselerin cevap bulamadığı asıl soruyu atlıyor: Kızım bana neden saldırdı?

Eve vardığımızda Lily uyumuş oluyor, Rob onu arkadaki koltuğundan alıp üst kattaki odasına çıkarırken de uyanmıyor. Ben de yorulmuşum, Rob işe döndükten sonra şekerleme yapmak için yatağıma uzanıyorum. Fakat gözlerimi kapar kapamaz ilk gördüğüm, Lily'nin bana çok benzeyen yüzü oluyor.

Hem bana hem de anneme benziyor. Hatırlamadığım anneme. Kimsenin adını bile anmak istemediği anneme.

Val'in anlattığına göre annem hem şarkı söyleyip hem de piyano çalabilen yetenekli bir müzisyenmiş. Babamın müzikten pek anlamadığını hatırlıyorum. Sürekli detone olur, nota okumayı bilmez, ritim tutturmayı beceremezdi. Müzik yeteneği kalıtsal bir şeyse benimki annemden geliyor o zaman. Aynı

genler benden de Lily'ye geçmiş. Kızıma farkında olmadan geçirdiğim başka neler var acaba?

Şekerlemeden uyandığımda güneşin çoktan ağaçların ardında battığını, odanın gölgeler altında kaldığını görüyorum. Kim bilir kaç saat uyudum? Rob'un işten geldiğini, alt kattaki mutfak dolaplarından birinin sertçe kapanışından anlıyorum. Beni uyurken görünce akşam yemeğini kendi yapmaya karar vermiş olmalı.

Uyku mahmurluğuyla kalkıp kapıdan bağıyorum: "Rob, buzdolabında domuz pirzolalan olacaktı. Buldun mu onları?"

Aşağıda bir tencere kapağı tangırıyor.

Esneyerek ve ayaklarımı sürüye sürüye merdivenlere geliyorum, yine bağıyorum: "Ben kalktum artık. Gerisini hallederim. Senin yapmana gerek..."

O anda bir ayağım yerden kesiliyor. Tırabzana tutunmaya çalışıyorum ama ayaklarımın altında bir uçurum açılıyor ve ben onun sivri dişlerine doğru yuvarlanarak düşmeye başlıyorum.

Gözlerimi açtığımda kendimi merdivenlerin dibinde yatarken buluyorum. Kollarımı ve bacaklarımı kıpırdatabiliyorum ama yan dönmeye çalıştığımda sağ tarafıma bıçak gibi bir ağrı saplanıyor. Kendimi acıdan ağlar halde sırtüstü yere bırakırken ayağımın altından bir şeyin kayıp ahşap zeminde sıçrayarak gittiğini görüyorum. Küçük, pembe bir şey gidip duvara çarpıyor.

Küçük, plastik bir araba. Bir oyuncak.

"Rob!" diye sesleniyorum. Merdivenlerden devrildiğimi duymuş olsa gerek. Neden bakmıyor? Neden mutfaktan çıkıp gelmiyor? "Yardım et bana Rob..."

Ancak mutfaktan çıkan Rob olmuyor.

Lily gelip oyuncak arabayı yerden alıyor, başarısız bir deneyin sonuçlarını inceleyen bir bilimadamı gibi soğukkanlılıkla arabaya bakıyor.

“Sendin,” diyorum fısıltıyla. “Sen yaptın.”

Kafasını kaldırıp bana bakıyor. Sonra, “Kalk artık anneciğim,” deyip mutfağa geri dönüyor.

“Bunu bilerek yaptı. O oyuncak arabayı ben kayıp düşeyim diye bilhassa ikinci basamağa koydu. Öncesinde de beni uyandırıp aşağı getirtmek için mutfakta gürültü çıkardı. Bunun olmasını *istedi* yani.”

Kocam yüzündeki yansız ifadeyi korumak için elinden geleni yapıyor. Ben arkama yastıkları dayamış, içtiğim Vicodin’in sersemliğiyle yatarken o da gelip yatağın kenarına oturuyor. Neyse ki bir yerim kırılmadı, ama belim acıdan iki büklüm olmuş durumda. Kaslarıma her seferinde yeniden spazmlar vermeden hareket edemiyorum. Kocam bana değil, yatağın üstündeki yorgana bakıyor, benimle göz göze gelmek istemiyor sanki. Üç yaşındaki bir çocuğun beni öldürmek için haince planlar yapması ona saçma geliyor, farkındayım, ama ağrı kesiciler beynimdeki bütün vidaları gevşetmiş, ihtimaller zihnimde zehirli sinekler gibi uçuşuyor.

Aşağıda Val Halamla birlikte olan Lily’nin seslendiğini du-

yuyorum: “Anneciğim? Anneciğim, hadi sen de gel, birlikte oynayalım!” Benim sevgili kızım. Sesiyle tüylerimi diken diken eden kızım.

Rob dertli dertli iç geçiriyor. “Senin için bir randevu alacağım Julia. Bir doktor varmış, çok tavsiye ediyorlar. Onun sana yardımı olur bence.”

“Ben psikiyatriste gitmek istemiyorum.”

“Birilerine görünmen gerekiyor ama.”

“Kızım beni öldürmeye çalışıyor diyor. Terapiye ihtiyacı olan ben değilim.”

“Seni niye öldürmeye çalışsın? O daha üç yaşında.”

“Sen burada değildin Rob. O oyuncak arabaya, neden işe yaramadı gibisinden bir bakışı vardı ki. Bu kadını neden öldüremedi der gibi.”

“Şu anda da sana sesleniyor, bilmem duyabiliyor musun? Bizim bebeğimiz o, seni istiyor. Seviyor seni.”

“Onda bir şeyler oldu. Değişti. Her zamanki bebeğimiz değil artık.”

Rob bana yanaşıp elimi tutuyor. “Julia, kızımızın doğduğu günü hatırlamıyor musun? Mutluluktan nasıl ağladığını unuttun mu? Ne kadar mükemmel bir bebek deyip durmuş-tun, hemşirenin onu götürmesine izin vermemiştin hani. On-suz yapamayacağını sanmıştın.”

Yanaklarımdan süzülen yaşları gizlemek için başımı öne eğiyorum. Evet, sevinçten ağladığımı hatırlıyorum. Bebeğim için kendimi uçurumdan bile atarım diye düşündüğümü hatırlıyorum.

Saçlarımı okşuyor. “O hâlâ bizim küçük kızımız Julia ve

sen de onu hâlâ seviyorsun. Sevdiğini biliyorum.”

“Aynı kız değil diyorum sana. Başka birine dönüştü. Başka bir şeye.”

“Ağrı kesiciler yüzünden böyle konuşuyorsun. Hadi biraz uyu sen. Gör bak, uyandığında neden böyle saçma sapan şeyler söyledim diye üzüleceksin.”

“O benim bebeğim değil. Şeyden beri çok değişti. Şeyden...” O anların hatırası Vicodin’in bulanıklığını yarıp kendini gösterdiğinde kafamı kaldırıyorum. Sıcak ve sıkıntılı bir öğleden sonrası. Lily verandada oturuyor. Yayım kemanın telleri üzerinde gidip geliyor.

Her şey o zaman değişti işte. Kâbus o zaman başladı. *Incendio*'yu ilk çaldığım zaman.

J

Arkadaşım Gerda, Boston'ın hemen dışında, Milton civarındaki sessiz sakin bir sokağın sonunda oturuyor. Arabamı evinin önüne çektiğimde hasır şapkasının, hezaren çiçeklerinden oluşan bir cangılın ortasında inip kalktığını görüyorum. Sonra o da beni görüp bir seferde ayağa fırlıyor. Kadın, altmış beş yaşına ve gümüş saçlarına rağmen bir ergen kadar çevik. Onun bana doğru, eldivenlerini çıkararak hızlı adımlarla gelişini seyrederken, *Belki ben de yogaya başlamalıyım*, diye düşünüyorum. Onun yarı yaşındayım ama kaskatı kesilmiş belim yüzünden kendimi çok daha yaşlı hissediyorum.

“Kusura bakma, geç kaldım,” diyorum. “Postaneve uğramam gerekiyordu, orada da fena kuyruk vardı.”

“Geldin ya, gerisi önemli değil. Hadi gir içeri, taze limonata yaptım.”

Tavan kirişinden çeşit çeşit kokulu otun sarktığı, ılık tı-
kış mutfağına giriyoruz. Buzdolabının üstünde, bir yerde terk
edilmiş halde bulunduğu bir kuş yuvası duruyor, pencerenin per-
vazında deniz kabuklarından ve nehirden topladığı taşlardan
oluşan koleksiyonu dizili. Rob olsa burayı ev kadınlarının yüz-
karası olarak görürdü, ama ben bu iç içe geçip sarmaş dolaş
olmuş kalabalıkta huzur verici bir şey buluyorum.

Gerda buzdolabından limonata sürahisini çıkarıyor. “Şu
antikacının mektubunu getirdin mi?”

Omzuma astığım çantayı açıp zarfı çıkarıyorum. “On gün
önce Roma’dan gönderilmiş. Adamın torunu yazmış.”

Ben limonatamı yudumlarırken Gerda gözlüklerini takıp
mektubu yüksek sesle okumaya başlıyor.

Sevgili Bayan Ans dell,
Size dedem Stefano Dadrone adına yazıyorum.
Kendisi İngilizce bilmediği için benden rica etti.
Gönderdiğiniz fotokopileri gösterdiğimde size sattığını
hemen hatırladı. Dediğine göre o Çinyene şarkıları
nun olduğu kitabı birkaç yıl önce, yanında başka şey-
lerle birlikte, Casperia kasabasında yaşayan Giovanni
Capobianco diye bir adamın mülkünden almış.
“Incendio”yla ilgili bilgisi yokmuş ama Capobianco
ailesine bestevinin kim ya da nereli olduğunu soracaktım.

İçtenlikle, Anna Maria Dadrone

“O mektuptan sonra başka haber almadım,” diyorum Gerda’ya. “Antikacı dükkânını üç kez arayıp mesaj bıraktım ama açan olmadı.”

“Adam tatildedir belki. Aileyle konuşmaya fırsatı olmamıştır.” Ayaklanıyor. “Hadi gel şu valse bir daha bakalım.”

Küçük boy bir kuyruklu piyanodan geriye ancak bir kitaplık, iki sandalye, bir de sehpa için yer kalan sıkış tıksık çalışma odasına geçiyoruz. Yere üst üste yığılmış nota kâğıtları mağaralardaki dikitlere dönmüş. Üç hafta önce tarayıp, Lily’nin nöroloji tetkiki için kaydetsin diye e-postayla gönderdiğim *Incendio*’nun kopyası nota sehpasında duruyor. Topu topu iki sayfadan oluşan, üstü notalarla dolu kâğıt parçaları bunlar, ama güçlerini hissedebiliyorum. Her an kırmızı ışıklar saçacak ya da havalanıp uçacaklarmış gibi.

“Bu gerçekten de harika bir vals ama çalması da o kadar zahmetli,” diyor Gerda nota sehpasının önüne otururken. “Arpejlere alışıp notalara doğru basana kadar epey uğraştım.”

“Ben hâlâ kıvıramadım,” diyerek itirafta bulunuyorum. İkinci kemancılar için yapılan şakaların kanlı canlı kanıtı olmuşum. *Soru: Bir ampulü takmak için kaç tane ikinci kemancı gerekir? Cevap: O kadar yükseklere çıkamazlar ki.*

Gerda kemanını kılıfından çıkarıyor. “Şuradaki pasaj kısmını oturtmak istiyorsan parmaklarını beşinci pozisyona bir mezür erkenden geçirmen gerekiyor.” Bana nasıl yapıldığını gösterirken notalar mi telinden son sürat uçuşmaya başlıyor.

“Şimdi çalmana gerek yok,” diyorum araya girerek.

“Böylece sonraki kısma geçiş de daha kolay oluyor. Dinle bak.”

“*Dur* lütfen.” Sesimin cırtlaklığı bir an beni bile şaşırtıyor. Derin bir nefes alıp sakince, “Valse ilgili ne bulduğunu söyle yeter.”

Gerda kaşlarını çatıp kemanını indiriyor. “Bir sorun mu var?”

“Affedersin. O müziği ne zaman dinlesem başım ağrıyor. Sadece konuşsak olmaz mı?”

“Olur. Ama önce orijinaline bir bakabilir miyim?”

Omuz çantamı açıp Çingene müziklerinin olduğu kitabı çıkarıyorum, sonra da arasına *Incendio*'yu koyduğum sayfayı açıyorum. O kâğıda dokunmak bile istemediğim için kitabı olduğu gibi Gerda'ya uzatıyorum.

O da valse çıkarıp sararmış sayfanın önünü arkasını incelemeye koyuluyor. “Kurşunkalemle yazılmış,” diyor sonra. “Standart el yazması nota kâğıdı, epey narin duruyor. Kâğıdın menşeyini anlamamızı sağlayacak bir filigran ya da onun gibi bir şey görünmüyor. Bir tek üstünde parçanın ismi ve bestecinin adı yazıyor, L. Todesco.” Kafasını kaldırıp bana bakıyor. “Bu arada isme internetten de baktım ama böyle bir besteciye dair bir kayıt bulamadım.” Eğilip kâğıda daha da yakından bakıyor. “Hımm, bak burası ilginç işte. Öteki sayfada silinip üzerine yazılmış notalar var. Bu dört mezür elden geçirilmiş gibi duruyor.”

“Müziği doğrudan başka bir yerden kopyalamamışlar yani.”

“Hayır, bu değişiklikler basit bir yazım hatasından öte. Bestesini bu kâğıdın üzerinde yapmış olmalı. Sonra da bazı de-

ğişiklikler eklemiş.” Gözlüklerinin üstünden bana bakıyor. “Bu var olan tek kopya olabilir, biliyor musun? Daha önce kaydedilmediğini de düşünürsek.”

“Kaydedilmediğini nereden biliyorsun?”

“Bir kopyasını konservatuvardan Paul Frohlich’e gönderdim. O da müzik tanıma programlarını kullanıp, kayıtlı olduğu bilinen bütün parçalarla karşılaştırmış. Ama eşleşen bir parça olmamış. Bu valsın daha önce hiç kaydedilmediğini o da onaylıyor, ayrıca L. Todesco ismiyle yayınlanmış bir şey de yok. Kısacası bu valsın nereden geldiğiyle ilgili çabalarımız sonuçsuz kaldı.”

“Peki ya Çingene melodilerinin olduğu bu kitap? *Incendio*’yu içine sıkıştırılmış halde bulduğuma göre sahibi aynı olabilir. Yani kitap L. Todesco’ya ait olabilir.”

Gerda bunun üzerine narin kitabı açıyor. Cilt kısmı seloteyle yapıştırılıp tutturulmuş ama bu haliyle bile her an dağılacakmış gibi duruyor. Gerda hemen girişteki tanıtım sayfasına bakıyor. “Yayıncısı İtalyan. 1921’de basılmış.”

“Arka kapakta bir şey yazıyor.”

Kitabın arkasını çevirince mavi mürekkeple yazılmış, ama epely bir silinip solmuş yazıyı okuyor: *11 Calle del Forno, Venezia*. “Venedik’te bir adres.”

“Bestecinin adresi belki, ha?”

“Bu araştırmamız için iyi bir başlangıç noktası olabilir. O adreste 1921’den beri kimler kalmış, kimler göçmüş, hepsinin listesini çıkarmamız gerekiyor.” Tekrar sehpadaki notalara dönüyor. “*Incendio*. Ateş. Nasıl bir ateşmiş merak ediyorum

doğrusu.” Bunu söyledikten sonra kemanını alıyor, ben dur demeye kalmadan çalmaya başlıyor. Tellerden ilk notalar yayılmaya başladığında içimde gittikçe kabaran bir panik dalgası hissediyorum. Ellerim karıncalanıyor, her notayla güçlenen bir elektrik akımı adeta sinirlerimi bağırtıyor. Tam yayı elinden kacakken Gerda aniden durup önündeki müziğe bakakalıyor.

“Aşk,” diye mırıldanıyor.

“Ne?”

“Duymuyor musun? Bu müzikte öyle bir tutku, öyle bir acı var ki. Daha parçanın girişindeki ilk on altı mezürde bile hüznü ve özlemi hissedebiliyorsun. Sonra, on yedinci mezürden itibaren tedirginleşmeye başlıyor. Notaların hızlanışını, müziğin tırmanışını duyuyorsun. Gözümde, birbirine sıtılsıklam âşık bir çiftin çaresizliğini canlandırabiliyorum.” Dönüp bana bakıyor. “*Incendio*. Bence bu aşk ateşi.”

“Ya da cehennem,” diyorum alçak sesle, şakaklarımı ovarken. “Lütfen bir daha çalma. Dayanabileceğimi sanmıyorum.”

Kemanını bırakıyor. “Müzikle ilgili bir sorunun yok, öyle değil mi? Neler oluyor Julia?”

“Müzik sorunun ta kendisi.”

“Son zamanlarda kayıpsın. Arka arkaya iki provaya gelmedin.” Duruyor. “Rob’la aranızda bir şey mi oldu?”

Ona ne diyeceğimi bilemediğimden bir süre susuyorum. Gerda’nın evi ne kadar da sessiz. Kocasını yok, çocukları yok, yalnız yaşıyor; kimseye hesap vermek zorunda değil. Benimse akıl sağlığıma şüpheyle bakan bir adamla ve gördükçe tüylerimi diken diken eden bir kızla aynı evi paylaşmam gerekiyor.

“Lily’yle ilgili olduğunu düşünüyorum,” diyorum nihayet.
“Bazı sorunlar yaşıyor.”

“Ne tür sorunlar?”

“Geçenlerde sana bacağıma kestiğimi, dikiş atıldığını söylemiştim ya?”

“Bir kaza oldu demiştin.”

“Kaza değildi.” Gözlerinin içine bakıyorum. “Lily yaptı.”

“Ne diyorsun?”

“Çöpten kırık bir cam parçası alıp bacağıma sapladı.”

Bir an bakakalıyor. “*Lily* mi yaptı bunu?”

Gözyaşlarımı siliyorum. “Merdivenlerden düştüğüm gün var ya, o da kaza değildi. Lily basamağa bir oyuncak koymuş, ben de üzerine basıp düştüm. Kimseye inandıramıyorum ama bunu bilerek yaptığına eminim.” Birkaç kez derin nefes alıp toparlanmaya çalışıyorum. Yeniden konuşmaya başladığımda sesim ruhsuz çıkıyor. Yenilmiş bir kadının sesi. “Onu tanıyamıyorum artık. Başka birine dönüştü. Ona baktığımda bana zarar vermek isteyen bir yabancı görüyorum. Ve her şey bu vals çalmamla başladı.”

Başka biri olsa hayal dünyasında yaşadığımı söylerdi ama Gerda hiçbir şey demiyor. Önyargısız, rahatlatıcı bir sessizlikle dinliyor.

“Onu tıbbi testlere soktuk, beyin dalgalarına bakmak için EEG falan çektirdik. Valsi dinlettiklerinde beyni bu uzun süreli bir hafızaymış gibi tepki verdi; bu parçayı zaten *biliyormuş* gibi yani. Ama sen de şimdi diyorsun ki bu vals daha önce hiç kaydedilmemiş.”

“Eski bir hatıra gibi yani,” diye mırıldanıyor Gerda. Bakışları hâlâ *Incendio*'nun üstünde, daha önce gözden kaçırdığı bir şey görmüş gibi. “Julia, bu sana garip gelecek biliyorum ama,” diyor sakince, “küçükken zihnimde, tarif edemediğim hatıralar canlanırdı. Annemle babam bunu zengin hayal gücüme veriyordu ama ben çıplak zeminli bir taş kulübe hatırlıyordum mesela. Güneşin altında dalgalanan buğday tarlaları görüyordum. Kendi ayaklarımı gördüğümü hatırlıyordum ve bir parmağım da eksikti. Ben bunların hiçbirine anlam veremiyordum ama büyükannem önceki hayatımdan kalma anılar olduğunu söylüyordu. Düşünsene, önceki hayatımdan kalma anılar.” Dönüp bana bakıyor. “Bunları delice mi buluyorsun?”

Kafamı sallıyorum. “Artık hiçbir şeyi delice bulmuyorum ben.”

“Büyükannem çoğu insanın, geçmiş yaşamlarını hatırlamadığını söylerdi. Hatırlasalar bile bunların birer anı olduğunu kabul etmez, hayal olduğunu sanıp geçerlermiş. Ama küçük çocukların zihinleri açık oluyor. Bize dertlerini anlatacak kadar konuşmasalar dahi o önceki hatıralara kolay erişiyorlar. Lily bu valse belki de bu yüzden tepki veriyor. Daha önce, başka bir hayatta duymuş olduğu için.”

Rob bu konuşmayı duysa ne derdi tahmin edebiliyorum. Zaten dengesiz olduğumdan şüpheleniyor, bir de geçmiş yaşamlardan bahsedecek olsam şüphe falan kalmaz kafasında.

“Keşke bu sorunun için bir çözüm yolu önerebilseydim,” diyor Gerda.

“Bir çözümlü olduğunu sanmıyorum.”

“Biliyor musun, bu müzik beni *gerçekten* meraklandırmaya başladı. Senin Roma’daki şu antikacıdan bir şey çıkmazsa bes-tecinin izini kendimiz sürebürlz. şu sıralar Trieste’deki bir festi-vale katılacağım, orası Venedik’e epey yakın. Bir kaçamak yapıp Calle del Forno’daki adrese gidebilirim mesela. L. Todesco’nun orada yaşıyıp yaşamadığını araştırabilirim.”

“Bunca zahmete benim için mi katlanacaksın?”

“Harcayacağım zamana değeceği kesin. Hem ayrıca sade-ce senin için de değil. Bu harika valsın daha önce yayınlandığını sanmıyorum. Neden bunu ilk kaydeden biz olmayalım? Ama önce valsın haklarının boşta olduğuna emin olmamız gereki-yor. Anlayacağın, L. Todesco’nun izini sürmek için benim de kendimce sebeplerim var.”

“Adam çoktan ölmüştür.”

“Olabilir,” diyor Gerda müziğe iştahla bakarken. “Peki ya ölmediyse?”

↓

Gerda’dan döndüğümde Val’in Ford Taurus’unun bizim evin önüne park edilmiş olduğunu, Rob’un Lexus’unun da ga-garajda olduğunu görüyorum. Rob eve neden erken dönmüş bil-miyorum, eve doğru yürürken ikisinin birlikte neden dış kapı-da beklediklerini de anlamıyorum. Görebildiğim bir şey varsa, o da yüzlerinin gülmediği.

“Ne cehennemdeydin sen?” diye gütlüyor Rob.

“Gerda’ya gittim. Onu ziyaret edeceğimi söylemiştim.”

“Saatten haberin var mı senin?”

“Daha erken mi dönmem gerekiyordu? Böyle bir şey konuştuğumuzu hatırlamıyorum.”

“Tanrım, Julia. Senin neyin var, söylesene.”

Halam araya giriyor. “Rob, işi gücü vardı, zamanın farkına varamadı herhalde. Kızmaya lüzum yok.”

“Lüzum yok mu? Az daha polisi arayacaktım!”

Aralarındaki bu konuşmalar afallatıyor beni, kafamı sallıyorum. “Neden polisi arayacakmışsın acaba? Ne yaptım ki ben?”

“Saatlerdir sana ulaşmaya çalışıyoruz. Sen kreşe gitmeyince beni işten aradılar. Val koştur koştur gidip Lily’yi okuldan aldı.”

“İyi ama telefonum hep yanımdaydı. Kimse beni aramadı.”

“Aradık seni Julia,” diyor Val. “Ama her seferinde sesli mesaja düştü.”

“Telefona bir şey oldu o zaman.” Çantamdan ceptelefonumu çıkarıp bakıyorum. Cevapsız çağrılar, sesli mesajlar, ekranda hepsi görünüyor. Kreşten aramışlar, Rob aramış, Val aramış. “Sesine bir şey oldu herhalde,” diyorum. “Yanlışlıkla kapatmış olabilirim. Ya da ayarlarda sorun var sanırım.”

Val, “Julia, sen hâlâ Vicodin alıyor musun?” diye soruyor sakince.

“Yoo. Bırakaltı kaç gün oldu,” diye mırıldanıyorum telefonun mөнüsünü kurcalarken. Sesi bilmeden nasıl kapatmışım anlamaya çalışıyorum. Parmaklarımda bir telaş, sürekli yanlış

ikonlara basıp duruyorum. Böyle kâbuslar gördüm ben; yardım istemek için birilerini aramaya çalıştım ama hep yanlış numara çevirip durduğum. Ama şimdiki bir kâbus değil. Gerçekten oluyor bu.

“Kes şunu,” diyor Rob. “Kes şunu Julia.”

“Hayır, hemen şimdi çözmem gerekiyor.” Lily koşup antreden gelirken de, kollarını sarmaşık dalları gibi bacaklarına dolarken de telefon mөнüsünü karıştırmaya devam ediyorum.

“Anneciğim! Seni çok özledim anneciğim!”

Aşağı baktığımda gözlerinde zehirli bir şey görüyorum. Bir an o durgun suyu bulandırarak bir yılan çıkıyor yüzeve, ardından tekrar dalıp gözden kayboluyor. Ondan öyle sert bir hareketle geri kaçıyorum ki kederli bir şekilde sızlanıp kollarını yalvarırcasına açıyor. Annesi tarafından terk edilip yüzüstü bırakılmış bir çocuk gibi.

Val atılıp kızımın elini tutuyor. “Lily, birkaç gün bende kalalım mı, ne dersin? Domatesleri toplamama yardım edersin. Seni onlardan çalarsam annecikle babacık çok da üzülmez herhalde ha?”

Rob bezgince başını sallıyor. “Bu bence de çok iyi bir fikir. Sağ ol Val.”

“Lily hadi gel biz yukarı çıkıp eşyalarını toplayalım. Evime ne götürmek istiyorsun merak ediyorum doğrusu.”

“Eşek’i istiyorum ben.”

“Tamam, biz de onu götürürüz o zaman. Başka oyuncağın yok mu? Bir de bak ne diyeceğim, bu akşam bende spagetti yapalım mı?”

Val onu yukarı çıkarırken Rob’la ben antrede kalıyoruz. Ona bakmaya, gözlerinden benimle ilgili ne düşündüğünü okumaya korkuyorum.

“Julia,” diyor iç geçirerek. “Hadi oturalım biraz.” Kolumdan tutuyor, birlikte salona geçiyoruz.

“Bu lanet olası telefonda bir sorun var,” diyorum ısrarla.

“Ben sonra bakarım, olur mu? Çözerim herhalde.” Rob’un ailemizdeki rolü hep bu olmuştur. Çözen insan. Kaportayı kaldırıp kablolara falan bakan, her soruna bir çözüm bulan baba. Şimdi de beni kanepeye oturtup karşımdaki koltuğa geçiyor. “Bak, son zamanlarda ne kadar stresli olduğunun farkındayım. İyice zayıfladın. Doğru düzgün uyumuyorsun da.”

“Belimin ağrısı uyutmuyor ki. Vicodin’i bırak dedin, bıraktım.”

“Tatlım bak, Val de ben de artık birilerine görünmen gerektiğini düşünüyoruz. Bunu terapi gibi görmem şart değil. Doktor Rose’la sohbeta gidecekmişsin gibi düşün.”

“Doktor Rose mu? Şu sözünü ettiğin psikiyatrist mi?”

“Çok tavsiye ediyorlar. Özelliklerine baktım. Geçmişini, fakülte derecelerini falan inceledim.”

Muhakkak incelemiştir.

“Sana yardımı dokunacağına inanıyorum. Sadece sana değil, ailemize de yardımı dokunacak. Bütün bunlar olmadan önceki halimize dönmemizi sağlayacak.”

“Rob?” diye sesleniyor Val yukarıdan. “Lily’nin eşyalarını doldurmak için bavul var mı?”

“Bakarım şimdi,” diye karşılık veriyor Rob. Sonra elimi sıvazlayıp, “Birazdan dönerim, tamam mı?” diyerek yukarı bavul bulmaya gidiyor.

Önce yatak odasında yürüdüğünü, ardından bavulun tekerleklerinin ahşap zeminde yürütüldüğünü duyuyorum. Salonumuzun batıya bakan penceresine dönüyorum ve güneşin ne kadar alçaldığını ilk o zaman fark ediyorum. Hayır, saat üç falan olamaz. Belimin ağrımına şaşmamalı, Tylenol alalı kim bilir kaç saat oldu.

Alt kattaki banyoya gidip ilaç dolabını açıyorum, şişeden üç tane ekstra güçlü tablet çıkarıyorum. Dolabın kapağını kapatır kapatmaz aynadaki yansıمامı görüp irkiliyorum. Taranmamış saçlar, şişmiş gözler, bembeyaz kesilmiş bir ten. Yüzüme soğuk su çarpıp parmaklarımı saçlarımda gezdiriyorum ama hâlâ bir terslik var. Lily'nin derdleriyle uğraşmaktan hayalete dönmüşüm. Anneliğin, başta kimsenin uyardığı karanlık tarafı bu; öpücüklerden, kucaklaşmalardan ibaret olmayan kısmı. Rahminizde besleyip büyüttüğünüz çocuğun, size sonsuz sevgi getireceğini düşündüğünüz çocuğun, gün gelip ruhunuzu küçük bir asalak gibi kemirmeye başlayacağını söylemiyorlar. Aynadaki halime bakarken içimden, *Yakında benden geriye bir şey kalmayacak*, diye geçiriyorum.

Ben banyodan çıktığımda Rob'la Val'in de aşağıdaki antreye inmiş olduklarını fark ediyorum. Hemen köşenin arkasındalar ve aralarında fısır fısır bir şeyler konuşuyorlar. Onları daha rahat duymak için yaklaşıyorum.

“Camilla da aşağı yukarı Julia’nın yaşlarındaymış. Bunun bir anlamı olmalı.”

“Julia’nın onunla yakından uzaktan benzerliği yok,” diyor Val.

“Genetik diye de bir şey var ama. Ailesindeki akıl hastalığı geçmişi ortada.”

“Sen beni dinle, aynı şey *değil* diyorum. Camilla soğukkanlı psikopatın tekiydi. Bencil ve kurnazdı, insanları kullanmaktan zevk alırdı. Ayrıca deli falan da değildi.”

Annem hakkında konuşuyorlar. Bebek katili annem hakkında. Söyledikleri hiçbir şeyi kaçırmak istemiyorum ama seslerinin kalbimin gümbürtüsünde boğulmasına engel olamıyorum.

“Gidilen bütün psikiyatristler hemfikirmiş ama,” diye karşı çıkıyor Rob. “Geçirdiği psikozun gerçekte bütün bağlantısını kopardığını söylemişler. Böyle şeyler aile içinde kişiden kişiye geçer.”

“Hepsini kandırdı o, hem de her birini. Psikoz falan geçirmedi. Şeytandı o, *şeytan*.”

“Anneciğim kucağına al beni! Hadi al!”

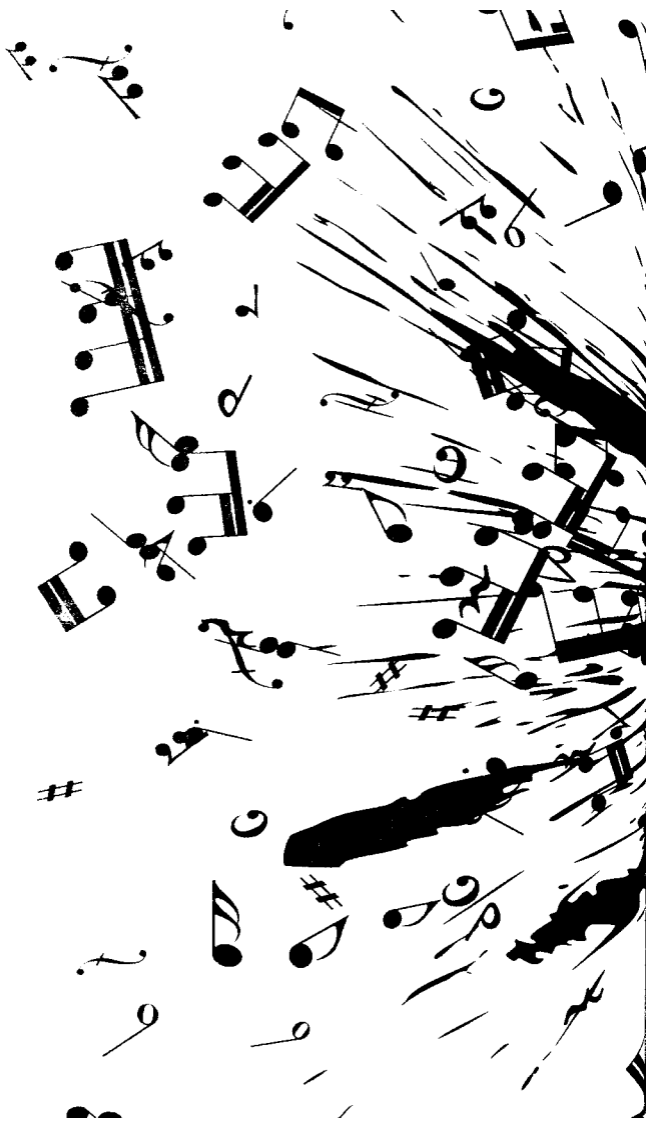
Dönüp bir bakıyorum ki Lily dibimde. Kızım beni ele veriyor. O bana masum masum bakarken, Val ile Rob köşenin arkasından çıkıyorlar.

“Ah, buradaymışsınız demek!” Val hiçbir şey olmamış gibi yapmaya çalışıyor ama pek becerebildiği söylenemez. “Biz birazdan Lily’yle çıkarız. Sen hiçbir şeyi dert etme.”

Lily vedalaşmak için kucağıma atarken Rob’un beni izlediğini, kızım için tehlikeli olduğuma dair işaretler aradığını his-

sedebiliyorum. Onu endişelendirenin bu olduğunu biliyorum, çünkü annemin ismini, benim yanımda şimdiye kadar bahsi bile geçmeyen o ismi ortaya atan kendi oldu. Ben de o söyleyince fark ediyorum; annemin bir kadın için en büyük günah sayılan o suçu işlediği yaştayım gerçekten de. Annemden geriye kalan sapkın bir şey şu an benim içimde dolaşiyor olabilir mi merak ediyorum.

Kardeşimi öldürene kadarki günlerde o da böyle mi hissediyordu? O da öz evladına bakarken bir canavar görüyor muydu?

A high-contrast, black and white graphic illustration. The central element is a dark, solid black silhouette of a tree trunk and its spreading branches. From these branches, a multitude of musical notes and symbols are scattered across the white background. The notes include various rhythmic values such as eighth notes, sixteenth notes, and quarter notes, along with stems, beams, and clefs. Some notes are positioned as if falling from the branches, creating a sense of motion. The overall composition is dense and dynamic, with the black elements of the tree and notes contrasting sharply against the white background.

Lorenzo

Aralık 1943

Lorenzo, babasının lütiye atölyesinin arka tarafında çalışırken dış kapıdaki çanın çaldığını duyunca seslendi: “Bir dakika bekleyin lütfen, hemen gelip yardımcı olacağım.”

Cevap veren olmadı.

Tutkalı daha yeni sürmüştü, kemanın karnı kaburgalarına iyice yapışsın diye işkenceyle sıkıştırıyordu o anda. Bunun ne kadar hassas bir adım olduğunu bildiğinden, işkenceyi ayarlar-ken, iyi oturup oturmadığına bakarken acele etmedi. Nihayet ön tarafa çıktığında müşterisinin eğilmiş, vitrindeki çello ve keman yaylarını incelediğini gördü. Bulunduğu yerden kadının bir tek şapkasını görebiliyordu.

“Nasıl yardımcı olabilirim?” diye sordu.

Kadın doğrulup gülümsedikten sonra, “Lorenzo,” dedi.

Onunla en son beş yıl önce konuşmuşlardı. Onu sokakta birkaç kez uzaktan görmüş ama hiç yanına gitmemişti. Şimdiyse Laura Balboni'yle birbirlerine bakıyorlardı ve Lorenzo söyleyecek bir şey bulamıyordu. Kızın sarı saçları kısaydı, Ca' Foscari'nin kız öğrencileri arasında moda olan tarzda kakül bırakılarak kesilmişti. Yüzünün çocuksu yuvarlaklığı gitmiş, yerine göze çarpan elmacikkemikleri ve belirgin bir çene çizgisi gelmişti. Ancak bakışları her zamanki gibi cesurdu; öyle ki, Lorenzo kendini olduğu yere mihlanmış gibi hissediyor, ne kıpırdatabiliyor ne de tek bir söz edebiliyordu.

“Bunun kıllarının ayarlanması gerekiyor,” dedi kız.

Lorenzo kızın tezgâha koyduğu çello yayına baktı. Yayın kurbağa denen tutma yerindeki at kılları kopup ırtık ırtık olmuştu. “Memnuniyetle yaparım. Ne zaman istiyorsunuz?”

“Acelem yok. Bu esnada kullanabileceğim bir yayım daha var.”

“Önümüzdeki hafta iyi mi?”

“Uygundur.”

“O halde çarşamba günü gelip alın.”

“Teşekkür ederim.” Kız bir an, söyleyecek bir şey arıyormuş gibi tereddüt etti. Ardından vazgeçmiş gibi iç geçirip kapıya yöneldi. Ama nihayet orada durup Lorenzo'ya döndü. “Birbirimize söyleyeceklerimiz bu kadar mı? *Çarşamba günü gelip alın. Teşekkür ederim.*”

“Harika görünüyorsun Laura,” dedi Lorenzo alçak sesle. Öyleydi gerçekten de, hatta hatırladığından daha güzel görünüyordu. Aradan geçen beş yıl, saçlarına ve yüzüne ayrı bir par-

laklık getirmiş, ortaya bir zamanlar tanıdığı o on yedi yaşındaki kızın daha da ışıltılı bir halini çıkartmıştı sanki.

“Neden beni görmeye gelmedin hiç?” diye sordu Laura.

Lorenzo içeriye şöyle bir bakındıktan sonra özür dilercesine omuz silkti. “Babamın bana ihtiyacı var. Ayrıca keman dersleri de veriyorum. On tane öğrencim var.”

“Sana bir sürü davetiye gönderdim Lorenzo. Ama hiçbirine gelmedin. Hepsini geçtim, doğum günü partime bile gelmedin.”

“Cevap gönderdim ama.”

“Evet, *ne kadar* kibar şeyler yazmıştın öyle. Gelip yüzüme söyleyebilirdin. En azından bir uğrayıp merhaba bile demedin.”

“Artık Ca’ Foscari’de okuyorsun. Yeni arkadaşlar edinmişsindir.”

“Bu yüzden eski arkadaşları unutmam mı gerekiyor?”

Lorenzo başını eğip kızın yayına, kurbağa ucundaki kopuk kıllara baktı. Çellonun tellerine o yayla nasıl istekle saldırdığını hatırlamıştı. Çekingenlik ona göre değildi. Laura gibi bir müzisyene tel de dayanmazdı, yay da. Tutkunun bir bedeli vardı.

“O gece yarışmada,” dedi Lorenzo sessizce, “bizim için her şey o gece değişti.”

“Hayır değişmedi.”

“*Senin için* değişmedi.” Kızın umarsızlığına öfkelenip dosdoğru gözlerinin içine bakarak devam etti. “Benim için, ailem için değişti ama. Senin içinse değişen bir şey yok tabii. Ca’ Foscari’ye girdin. Yeni arkadaşların, yeni saç modellerin oldu. Hayatın neşe ve mutlulukla devam ediyor. Peki ya benimki?”

Atölyeye göz gezdirip acı acı güldü. “Sıkışıp kaldım burada. Bu atölyede olmak *benim* seçimim mi sanıyorsun?”

“Lorenzo,” diye fısıldadı Laura. “Çok üzgünüm.”

“Çarşamba gel, yayını al. O zamana kadar hazır olur.”

“Kör değilim ben. Neler olup bittiğini görebiliyorum.”

“O zaman senden neden uzak durduğumu da görebiliyorsundur.”

“Çözüm saklanmakta mı? Kafanı çevirip beladan kaçınmakta mı?” Tezgâhın üzerinden eğilip Lorenzo’yla yüz yüze geldi. “Asıl *şimdi* cesur olmak gerekiyor. Ben senin yanında durmak istiyorum. Ne olursa olsun, ben yine de...” Kapının çanını tıngırdayınca sustu.

İçeri incecik dudaklı bir kadın girdi, onlara belli belirsiz selam verdikten sonra dolaşıp duvarda asılı kemanlara ve viyolalara bakmaya başladı. Lorenzo bu kadını daha önce hiç görmediği için böyle aniden ortaya çıkması onu huzursuz etmişti. Babasının lütiye işleri sınırlı ama sadık bir müşteri kitlesi sayesinde ayakta kalmıştı. Kapıdan içeri neredeyse hiç yeni müşteri girmiyor; çoğunluk sokağın ilerisindeki, vitrininde büyük harflerle *Negozio Ariano*, yani *Ari Dükkânı* yazan lütiye atölyesini tercih ediyordu.

Onun huzursuzluğu Laura’ya da bulaşmış olacak ki, kadına bakmamak için hızla dönüp çantasını karıştırmaya başlamıştı.

“Size nasıl yardımcı olabilirim hanımefendi?” diye sordu Lorenzo kadına.

“Buranın sahibi siz misiniz?”

“Babamdır sahibi. Ben onun yardımcısıyım.”

“Peki habanız nerede?”

“Öğle yemeği için eve gitti ama birazdan gelir. Benim yardımcı olabileceğim bir şey var mıydı?”

“Hayır yok.” Kadın etraftaki enstrümanlara bakınırken üst dudağı tiksintiyle büküldü. “İnsan buraya niye gelir anlamaya çalışıyorum.”

“Bir müzisyene sorsaydınız söylerdi,” dedi Laura. “Buradan da müzisyen olmadığınız anlaşılıyor.”

Kadın dönüp ona bakarak, “Efendim?” dedi.

“Venedik’in en iyi kemanları bu atölyeden çıkar.”

Kadının gözleri kısılmıştı şimdi. “Siz Profesör Balboni’nin kızı değil misiniz? Geçen ay La Fenice’te dinledim sizi. Kuartetiniz muhteşemdi.”

“Görürsem söylerim,” dedi Laura soğuk soğuk. Sonra Lorenzo’ya dönüp, “Çarşamba gelip alırım artık,” dedi.

“Bayan Balboni?” diye seslendi kadın, Laura tam kapıyı açmış çıkıyorken. “Bay Landra’nın atölyesine de göz atsanız iyi olur. Kendisinin enstrümanları çok iyidir.” Bu sadece bir öneri değildi, kadının sesinde alttan alta bir uyarı vardı.

Laura dönüp ona baktı, dudakları her an cevabı yapıştırmaya hazırmiş gibi kıvrıldı ama hiçbir şey söylemeden çıktı. Çıkarken kapıyı öyle sert kapatmıştı ki çan neredeyse aşağı düşüyordu.

Kadın da onun peşinden çıktı.

Lorenzo aralarında ne konuştuklarını duyamıyordu ama

kadının Laura'yı sokakta durdurduğunu görmüştü. Laura çok geçmeden kadına ayıplayarak bakıp kafasını salladı ve hızla yanından uzaklaştı. Lorenzo ise onları izlerken, *Seni nasıl da özlemişim*, diye düşündü. *Arudan beş koca yıl geçtikten sonra nihayet konuşabildik ama onun da sonu tatsız bitti.*

Lorenzo, Laura'nın tezgâhta duran yayını eline aldığında kurbağanın altına sıkıştırılmış bir kâğıt parçası buldu. Başta orada olmadığına emindi; onu oraya kadınla konuşurken koymuş olmalıydı. Kâğıdı açınca Laura'nın el yazısını hemen tanıdı:

Bu gece bizim evde. Kimseye söyleme.

♪

Lorenzo kâğıtta dediği gibi kimseye söylemedi. Ne babası öğle yemeğinden sonra atölyeye döndüğünde, ne de geç vakit ailecek yemek masasında toplandıklarında. Akşam masalarında, Marco'nun gündüz hamallık yaptığı pazaryerinden getirdiği artıklarla yapılmış balık çorbası ve ekmekten başka bir şey yoktu. Marco'nun işi zor ve pisti, ama bir iş bulabildiği için şanslıydı da. Çalıştığı balıkçı, Yahudileri işe almakla ilgili yasaya açık açık karşı gelmeseydi o da olmayacaktı. Bütün İtalya'da, o balıkçı gibi binlercesi yeni yasalara burun kıvrıp her zamanki işlerini sürdürmüş, Marco gibi gençleri yevmiyeli çalıştırmaya devam etmişti. Marco beş yıl önce diplomatlık hayalleri kurarken şimdi masada, ter ve balık kokusuyla, omuzları çökmüş halde oturmuş yemek yiyordu. O ateşli Marco bile pes etmişti.

Yıllar aynı şekilde babalarını da örselemişti. Bruno'nun müşterileri haftada bir-ikiye kadar düşmüş, onlar da keman değil, reçine ya da tel gibi genel ihtiyaçlar için uğrar olmuştu. Dükkân bu azıcık gelire ayakta durmakta zorlanmasına rağmen Bruno haftada altı gün işinin başında oluyor, satamaya-çağını bile bile oyup zımparalamaya, silip cilalamaya devam ediyordu. Peki elindeki akçaagaç ve çam stoku bittiği zaman ne olacaktı? Atölyesinde aylarca, yıllarca, kuruyup toza toprağa karışana kadar oturacak mıydı?

Yıllar hepimizi değiştirdi, diye düşündü Lorenzo. Annesinin saçları ağarmış, son zamanlarda iyiden iyiye çökmüştü. Eloisa, Alberto'nun dört ay önce geçirdiği krizden beri her gününü bakımevinde babasına kaşıkla yemek yedirerek, sırtını ovarak, ona gazete dergi okuyarak geçiriyordu. Alberto'nun masadaki yeri bu akşam da boştu, geçen her günle beraber doldurulma ihtimali de azaldıkça azalıyor. Bundan sonra dede-torun keman düetleri olmayacak, birlikte şarkılar çalınmayacak, müzikli oyunlar oynanmayacaktı. Alberto keman çalmak bir yana, çatal bile tutamıyordu.

Seneler aralarında bir tek Pia'dan bir şey götürmemişti. Küçük kız tomurcuklanıp ince ve narin, kara gözlü bir güzele dönüşüyordu. Zamanı geldiğinde çok erkeğin canını yakacak gibi duruyordu, ama on dört yaşının verdiği masumiyetten dolayı güzelliğini gözler önüne sermekten hâlâ çekiniyordu. Artık bütün okullar yüzüne kapandığı için hafta boyunca ya annesiyle birlikte Alberto'ya yardım ediyor ya odasında tek başına kitap

okuyor ya da pencereden bakıp hayaller kuruyordu. Müstakbel kocasıyla ilgili hayaller elbette. Pia'da değişmeyen şeylerden biriydi bu; hâlâ romantik, hâlâ aşka âşık bir kızdı. *Keşke onu bu haliyle koruyabilsem*, diye düşünüyordu Lorenzo, *dünyanın bu hallerinden koruyabilsem. Keşke hepimizi bu halde, yuvamızın sıcaklığında birlikte ve güvende tutabilsem.*

“Bu akşam çok sessizsin sen. İyi misin Lorenzo?” diye sordu Pia. Ondaki değişikliği fark eden tabii ki küçük kız kardeşi olacaktı. Ağabeyi yorgun mu, dertli mi, yoksa ateşi mi çıkmış, anlamak için şöyle bir bakması yeterdi.

Lorenzo gülümsedi. “Her şey yolunda.”

“Emin misin bakayım?”

“Her şey yolunda dedi ya,” diye homurdandı Marco. “Bütün gün kasa kasa balık taşıyan o değil ne de olsa.”

“O da çalışıyor ama. Öğrencilerinden para geliyor.”

“Sayıları sürekli azalıyor.”

“Marco,” dedi Eloisa uyarıcı bir tonla. “Herkes üstüne düşeni yapıyor.”

“Ben hariç,” dedi Pia iç geçirerek. “Gömlek, çorap yamaktan başka yaptığım bir şey mi var?”

Lorenzo kızın yanağını okşadı. “Sadece kendin olarak bizi mutlu ediyorsun ya.”

“Aman ne faydalı bir şey.”

“Ne kadar faydalı olduğunu bilemezsin Pia.”

Çünkü hepimizin umudunu diri tutuyorsun, diye düşündü Lorenzo, yatmaya giden kız kardeşinin arkasından bakarken.

Marco masadan belli belirsiz bir homurtuyla kalkmıştı ama Pia öyle miydi ya? Merdivenlerden, Alberto'nun onlara zamanında öğrettiği eski bir Çingene şarkısını mırıldana mırıldana çıkışı vardı ki... Pia hâlâ herkesin iyi bir yanı olduğuna inanıyordu.

Keşke doğru olsaydı bu.

Lorenzo evden sıvıştığında vakit gece yarısını epey geçmişti. Aralık ayazı yüzünden çoğu insan evlerine çekilmişti; havada sis, balık ve lağım karışımı tuhaf bir koku vardı. Sokakları mesken edinmiş serseri Karagömlüklilerle karşılaşmaktan korktuğu için geceleri dışarı nadiren çıkıyordu. Çok değil, iki hafta önce Marco bunlardan birkaçıyla karşılaşmış, eve kanlar içinde, burnu kırılmış, gömleği paramparça olmuş halde gelmişti.

Çok daha kötüsü de olabilirdi tabii.

Lorenzo ışıklı meydanlardan uzak durup ara sokakları tercih ederek gölgeden gölgeden devam etti. Dorsoduro'ya giden köprü'nün ayağına geldiğindeyse bir an duraksadı. Kanalı geçtiği anda açıklığa çıkacak, saklanacak yeri kalmayacaktı çünkü. Ama bu gece hava Karagömlükliler için bile soğuktu, etrafta kimsecikler görünmüyordu. Lorenzo çok beklemeden başını öne eğip, yüzünü atkısına gömerek köprüyü geçti, Lauralara doğru yürümeye devam etti.

Fondamenta Bragadin'deki görkemli ev beş yıldır, kayalıklardaki deniz kızları misali, Laura'yı bir kez olsun görme vadiyle baştan çıkarıp onu kendine çekmeye çalışmış durmuştu. Bir zamanlar nasıl da mutlulukla dolaştığı o sokağa yeniden adım atmanın cazibesıyla kim bilir kaç kez bu köprü'nün ba-

şında bulmuştu kendini. Hatta bir keresinde, onu oraya resmen ayakları götürmüş, onca yolu nasıl geldiğine kendi bile anlam verememişti. Evin yolunu bilen bir at gibi, yüzünü sürekli oraya dönüyordu.

Malikânenin önüne geldiğinde bir an durup, eski ziyaretlerinde ışıl ışıl parlayan pencerelere baktı. Oysaki bu gece bütün perdeler sımsıkı çekilmiş, odalar yarı loş bir karanlığa gömülmüş, evin o bir zamanlarki davetkârlığından eser kalmamıştı. Lorenzo kapının önünde durup piriñ tokmağı çarptığında ahşabın adeta titreyerek canlandığını hissetti.

Laura kapıyı neredeyse çalınır çalınmaz açıp eline sımsıkı yapıştı, “Çabuk,” diye fısıldayıp onu içeri çekti. Lorenzo eşikten adımını attığı anda da kapıyı kapatıp arkasından kilitledi. Kızın yanaklarının kızarıklığı, gözlerinin ışıltısı antrenin loşluğunda bile belli oluyordu.

“Tanrı’ya şükür geldin. Babamla ben çok endişelendik.”

“Neler oluyor böyle?”

“Bazı şeyler için hâlâ bolca zamanımız var diye düşünüyorduk, ama bugün sizin dükkâna gelen o kadını gördükten sonra zamanımızın kalmadığını anladım.”

Lorenzo kızın peşinden koridoru geçip Balbonilerle nice mutlu akşamlar geçirdiği yemek odasına geldi. O akşamlardan aklında kahkahalar, içilen şaraplar ve müzik, hep müzik etrafında dönen sohbetleri kalmıştı. Bu geceyse masa bomboştu, üzerinde bir meyve kâsesi bile yoktu. İçeride sadece küçük bir lamba yanıyordu, bahçeye bakan pencerelerin panjurları da sımsıkı kapatılmıştı.

Profesör Balboni masanın başında, her zamanki yerinde oturuyordu ama Lorenzo'nun hatıralarındaki o hareketli, neşeli profesör değildi gördüğü. Bu kasvetli ve yorgun haliyle o kadar farklı duruyordu ki Lorenzo bir an aynı adam olduğuna inanmakta güçlük çekmişti.

Balboni misafirini karşılamak için ayağa kalktığı anda yarım yamalak gülümsedi. "Şarabı getir Laura!" dedi sonra. "Kaçak kemancımıza kadeh kaldıralım."

Laura şarap şişesini masaya getirdi, Balboni kadehleri doldurmaya başladı fakat kutlama havasından çok uzaktı. Aksine yüzünde, sanki bu değerli şişe birlikte içip tadını çıkaracakları son şarapmış gibi kasvetli bir ifade vardı.

"*Salute,*" dedi Balboni. Ardından şarabı keyifsiz keyifsiz içip boş kadehini masaya koydu, Lorenzo'ya baktı. "Seni takip eden oldu mu?"

"Hayır."

"Emin misin?"

"Kimseyi görmedim." Lorenzo bir Laura'ya, bir babasına baktı. "Venedik'te de aynı şey olacak değil mi? Şu Roma'da olanla aynı şey."

"Olaylar beklediğimden daha hızlı gelişti. Ateşkes her şeyi değiştirdi, İtalya artık işgal edilmiş bir ülke. SS, yönetimi iyice ele almaya başladı, geçen ay Roma'da Yahudilere yaptıklarını burada da yapacaklar. Profesör Jona bunların olacağını tahmin etmiş, o evrakları bu yüzden yakmıştı. SS isimlerinizi ele geçiremesin diye. Adam herkese kaçıp gitsinler diye zaman

kazandırmak için kendini feda etti, ancak senin ailen hâlâ burada. Baban yaklaşan felaketi görmeye yanaşmayarak hepimizi tehlikeye atıyor.”

“Bizi burada tutan sadece babam değil,” dedi Lorenzo. “Dedem geçirdiği krizle birlikte yürüyemez hale geldi. Bakımevinde nasıl çıkacak? Annem onu bırakıp hiçbir yere gitmez.”

Balboni'nin yüzünde acı dolu bir ifade belirdi. “Deden benim en sevdiğim dostlarımdan biri. Sen de biliyorsun. Bunu söylerken içim acıyor ama maalesef onun için hiç umut yok. Alberto bitik durumda ve elimizden bir şey gelmez.”

“Bir de *dostum* diyorsunuz, öyle mi?”

“Bunu *bilhassa* dostu olarak söylüyorum. Çünkü sizin güvende olmanızı isteyeceğini biliyorum ve Venedik artık güvenli bir yer değil. Keman öğrencilerinin artık derse gelmediklerini fark etmişsinizdir. Komşularınızın evlerini sessiz sedasız bırakıp gittiklerini görüyorsunuzdur. Hem de kimseye haber vermeden, nereye gittiklerini bile söylemeden. Roma'da olanları biliyorlar da ondan. Bin kişi toplanıp sınır dışı edildi. Aynı şeyler Trieste'de ve Cenova'da da oluyor.”

“Burası *Venedik*. Babam burada öyle şeyler olmaz diyor.”

“Şu an biz konuşurken, SS şehirdeki bütün Yahudilerin isimlerini ve adreslerini toplamakla meşgul. Profesör Jona evrakları yaktığı için biraz yavaşladılar ama o kadar işte. Zamanınız tükendi artık. Bugün atölyeye gelen kadın var ya, o da kesin onlardan biri. Nelere el koyabileceklerini tespit etmek için keşfe gelmiş olmalı. Kasım Manifestosu'na göre Yahudilerin bütün

mal varlıklarına el konulabilecek. Eviniz, babanın atölyesi, bunların hiçbiri sizin değil artık. Her an elinizden alınabilirler.”

“Aynı şeyleri Marco da söylüyor.”

“Ağabeyin her şeyin farkında. Neler olacağını biliyor.”

“Peki bunu *siz* nereden biliyorsunuz? Nasıl böyle emin olabiliyorsunuz?”

“Çünkü onlara ben söyledim,” dedi bir ses Lorenzo’nun arkasından.

Dönüp baktığında Balbonilerin hizmetçisi Alda’yı gördü. Ekşi suratlı zebani her zamanki gibi köşelerden kuytulardan çıkıvermişti. Kadın beş yıl önce Lorenzo’ya yarışmaya katılmaması gerektiğini söylemiş, katlanacağı sonuçlara karşı onu uyarılmıştı.

“Ona güveniyor musunuz?” dedi Lorenzo, profesöre dönerek. “Karagömlekleli o!”

“Hayır Lorenzo, değil.”

“Yarışmada başımıza neler geleceğini biliyordu.”

“Ve seni uyarmaya çalıştım ama dinlemedin,” dedi Alda. “O gece sadece dayak yiyerek kurtulduğun için şanslısın.”

“Alda, Karagömleklilerden değil ama bazı bağlantıları var,” dedi Balboni. “Kulağına SS’in planlarıyla ilgili şeyler geliyor. Olabildiğince çok Yahudi’yi uyarmaya çalıştık ama bizi herkes ciddiye almıyor. Baban da onlardan biri.”

“Aptal,” diye homurdandı hizmetçi kadın.

“Alda,” dedi Balboni kafasını sallayarak.

“İnanmıyorlar çünkü inanmak istemiyorlar.”

“Bunun için onları suçlayabilir miyiz? SS’in mesela Intra’da

ki bir aileyi dağıtacağına kim inanırdı? Ya da Lago Maggiore'de çocukları ortadan kaldıracığına? Herkes bunların, Yahudileri ülkeden kovmak için uydurulmuş hikâyeler olduğunu düşünüyor.”

“Babam da aynı fikirde,” dedi Lorenzo.

“Bruno’yu kurtarmamız bu yüzden imkânsız işte. Ama seni kurtarabiliriz, hatta kız kardeşini ve ağabeyini de.”

“Kaybedecek zamanımız kalmadı artık,” diye araya girdi Laura telaşlı bir şekilde. “Yarın gece gitmeniz gerekiyor. Yanınıza sadece taşıyabileceğiniz kadar eşya alın.”

“Peki ama nereye gideceğiz? Burada mı saklanacağız?”

“Hayır, bu ev güvenli değil,” dedi Profesör Balboni. “Benim kimden yana olduğumu herkes biliyor, bu yüzden bizi de aramalarından korkuyorum. Fakat Padua civarında birkaç gün kalabileceğiniz bir manastır var. Keşişler, en azından biz sizi İsviçre sınırından geçirecek birilerini bulana kadar saklanmanıza izin vereceklerdir.” Profesör bir elini Lorenzo’nun omzuna koydu. “Bana inan evlat. İtalya’nın her yerinde dostlarınız var. Önemli olan kime güvenebileceğinizi bilmek. Kime güvenemeyeceğinizi de.”

Her şey çok hızlı geliyordu. Lorenzo, Marco’nun kaçmayı kabul edeceğine emindi ama kız kardeşini nasıl ikna edeceğini bilemiyordu. Ayrıca anneleri de babasını, Alberto’yu o bakımevinde bırakıp hiçbir yere gitmezdi. Kopacak tartışmaları ve ağlanıp sızlanmaları, kırılacak kalpleri ve pişmanlıkları düşündükçe korkuyordu. Vermesi gereken kararın ağırlığı altında ezilirken nihayet derin bir nefes alıp masaya yaklaştı.

“Demek onları SS’in insafına bırakmak zorundayım. Annemle babamı yani.”

“Korkarım başka seçeneğiniz yok.”

Lorenzo bu kez Laura’ya döndü. “Sen olsan *babamı* bırakıp gider miydin? Onu bir daha göremeyeceğini bile bile?”

Kızın gözleri aniden yaşlarla doldu. “Bunun korkunç bir seçim olduğunun farkındayım Lorenzo. Ama kaçıp kendini kurtarmak zorundasın.”

“Sen olsan yapar mıydın peki?”

Elinin tersiyle yaşlarını silip gözlerini kaçırdı. “Bilmiyorum.”

“Böyle bir karar vermesini ben isterdim,” dedi Profesör Balboni. “Hatta *ısrar* bile ederdim. Şu son birkaç hafta aldatıcı bir şekilde olaysız geçti. Baban da muhtemelen bu yüzden, başınızı eğip belaya bulaşmadığınız sürece hayatta kalacağınıza inanıyor. Ama zaman hızla tükeniyor, yakında tutuklamalar başlar. Bunları sana söylemem, biraz dostum Alberto’ya olan gönül borcumdan, biraz da bütün dünyayla paylaşman gereken bir yeteneğin olduğunu bildiğimden. Ancak bu savaştan sağ kurtulamazsan dünya o yeteneği asla duyamayacak.”

“Babamı dinle,” dedi Laura. “Lütfen.”

Dış kapı yumruklanarak çalınınca hepsi irkilip kulak kesildi. Laura babasına panik dolu bir bakış attı.

“Onu yukarı çıkar. Hadi,” diye fısıldadı Balboni. “Alda, kadehleri kaldır. Misafirimiz olduğuna dair bir iz kalmasın.”

Laura, Lorenzo’yu elinden tutup arkadaki merdivenlere götürdü. Gürültü yapmadan ikinci kata çıkarlarken kapının

tekrar çalındığını duydular. Ardından Balboni seslendi: “Ne oluyor böyle? Yangın mı çıktı? Geliyorum, geliyorum!”

Laura’yla Lorenzo odalardan birine dalıp aşağıda konuşulanları duymak için kulaklarını kapıya dayadılar.

“Gecenin bu saatinde polisin işi neymiş?” diye gürledi Profesör Balboni. “Neler oluyor?”

“Geç vakit geldiğim için özür dilerim Profesör Balboni. Fakat sizi bazı gelişmelerle ilgili olarak uyararak istedim.” Kıstık ama telaşlı bir erkek sesiydi.

“Neden söz ettiğinize dair en ufak bir fikrim bile yok,” dedi Balboni.

“Neden güvenmediğinizi anlayabiliyorum, ancak bana kulak vermeniz hayati önem taşıyor.”

İki adam yemek odasına geçince sesleri duyulmaz oldu.

“Polis beni burada bulursa sizin de başınız yanar,” diye fısıldadı Lorenzo.

“Merak etme,” dedi Laura. “Babam konuşup halleder. Her zaman yaptığı gibi.” Ardından parmaklarını Lorenzo’nun dudaklarına götürdü. “Sen burada kal. Sakın ses çıkarma.”

“Nereye gidiyorsun?”

“Misafirimizin kafasını karıştırmaya.” Durup ona gergin gergin gülümsedi. “Babam bu işlerde iyi olduğumu söylüyor. Bakalım ne kadar iyiymişim.”

Lorenzo kapalı kapının arkasından kızın merdivenleri gıcırdata gıcırdata yemek odasına inişini dinledi.

“Ne fenasın baba! Misafirimize bir şeyler ikram etmedin mi?”

diye geldi sonra neşeli sesi. “Sinyor, benim adım Laura, Profesör Balboni’nin kızıyım. Size bir kadeh şarap ikram edebilir miyim? Belki de kek ve kahveyi tercih edersiniz. Alda, hadi bize bir şeyler hazırla. Misafirimizin ne biçim ev sahipleriymiş bunlar demesini istemem.”

Lorenzo olduğu yerden adamın ne söylediğini anlayamamıştı, ama şimdi Laura’nın ara sıra attığı kahkahaları, porselenlerin şangırtısını, yemek odası ile mutfak arasında gidip gelen Alda’nın ayak seslerini duyabiliyordu. Laura sahneye çıkıp bir yabancıнын gece vakti gelerek verdiği huzursuzluğu kekli, sohbetli bir ev ziyaretine dönüştürmeyi başarmıştı. Onun cazibesine bir polis memuru bile karşı koyamazdı. Zaten çok geçmeden adamın kahkahaları arasında bir şarap şişesinin açıldığını duydu Lorenzo.

Uzun süredir kapıya eğilmekten boynu tutulunca doğrulup ağrıyan yerini ovdu. Etrafına bakındığıdaysa Laura’nın odasında olduğunu anladı. İçerisi onun gibi kokuyordu, parlak ve çiçekli, lavanta ve gün ışığı. Yatağın başına rastgele dizilmiş kitapları, sandalyenin üzerine fırlatılmış süveteri, üstü krem, pudra ve saç fırçası dolu masa odaya keyifli bir dağınıklık veriyordu. Lorenzo taraklardan birini alıp dişlerine takılmış sarı tellere baktı; bakarken o tarağı, altın elermiş gibi kızın saçlarında gezdirdiğini hayal etti.

Kitaplık da büyüleyici Laura ıvır zıvırlarıyla doluydu. Porselen domuzcuklardan oluşan bir takım sıra halinde dizilmiş, kendi aralarında hararetili hararetili konuşuyor gibilerdi. Artık

dibi gelmiş bir çello reçinesi. İçi tenis topu dolu bir kâse. Ve yine kitaplar; belli ki Laura kitaplarını seviyordu. Lorenzo aralarında şiir ciltleri gördü, Mozart'ın biyografisi vardı bir yerde, Ibsen'in oyunlarından oluşan bir seçki. Raflardan birinin aşk romanlarına ayrılmış olduğunu görünce biraz şaşırdı. Dediğim dedik, yabancı Laura'sı romans kitapları mı okuyordu? Onun hakkında bilmediği ne çok şey vardı; yarın Venedik'ten kaçacağı için asla öğrenemeyeceği ne çok şey.

Onu bir daha göremeyeceğini düşününce elini kalbine bastırdu; hissettiği acı, göğsüne bir yumruk yemiş gibi gerçkti. Şimdi odasında olup kokusunu içine çekmekse o acıyı daha da alevlendiriyordu.

Aşağıdan kızın sesini duydu, tatlı tatlı sesleniyordu: "Size iyi geceler sinyor! Rica edeceğim babamı fazla ayakta tutmayın!" Ardından, şu dünyada gram derdi tasası yokmuş gibi, bir şarkı mırıldana mırıldana merdivenleri çıkmaya başladı.

Odaya girer girmez kapıyı hızla kapadı, yüzünde gergin bir ifadeyle kapıya dayandı. Lorenzo'nun soran bakışlarını görünce de kafasını sertçe iki yana salladı.

"Adam gitmiyor," diye fısıldadı ona.

"Baban ne yapacak peki?"

"Onu lafa tutup sarhoş edecek."

"Neden gelmiş?"

"Bilmiyorum. Beni korkutan da bu ya. Bizimle ilgili çok şey biliyor gibi duruyor. Bize yardım etmek istediğini söylüyor. Tabii babam işbirliği yaparsa." Perdeyi açıp dışarıyı kolaçan et-

mek için ışıkları kapattı. Pencereden aşağı bakarken, “Sokakta kimseyi göremiyorum ama evi gözetliyor olabilirler,” dedi, ardından tekrar Lorenzo’ya döndü. “Şimdi gidemezsin. Dışarı güvenli değil.”

“Ama benim eve gitmem lazım. Ailemi uyarmam lazım.”

“Onlar için yapabileceğin bir şey yok Lorenzo. En azından bu gece.” Durup yemek odasından gelen kahkahalara kulak kabarttı. “Babam ne yapacağını bilir. İyidir bu konularda.” Bu inancından güç alıyor gibiydi. “İsterse herkesi büyüleyebilir.”

Tıpkı senin gibi. Lorenzo karanlıkta kızın bir tek pencere önündeki silüetini görebiliyordu. Ona söylemek istediği o kadar şey, itiraf etmek istediği o kadar sır olmasına rağmen çaresizlik bütün sözcükleri yiyip bitiriyordu.

“Kalman gerekiyor. Hem nedir ki, bu kadar mı korkunç bir şey bu?” diye sordu kız hafifçe gülerek. “Bu gece benimle kalmak yani?” Dönüp Lorenzo’ya baktı; bakışları karanlıkta buluştuğunda suskun kaldı.

Lorenzo ise kızın elini yakalayıp dudaklarına götürürken, “Laura,” diye fısıldadı. Tek söylediği bu oldu, sadece ismi. Ama şefkatle söylediği bu tek sözcük bütün sırlarını ortaya dökmesine yetiyordu.

Laura da anlamıştı. Ona doğru giderken Lorenzo da onu kucaklamak için kollarını açmıştı. Kızın dudakları şarap gibi sarhoş etmişti onu; ne kadar öpse yetmiyordu, ne kadar öpse yetmeyecekti. Bunun sonunun kalp kırıklığı olduğunu ikisi de biliyordu ama beş yıllık ayrılığın ve hasretin alevleri kontrolden çıkmıştı artık.

Nefessiz kalıp, hava almak için ayrıldıklarında karanlıkta birbirlerine baktılar. Perdelerin arasındaki boşluktan giren ay ışığı Laura'nın yüzünün bir parçasına vuruyordu.

“Seni nasıl özledim, bilemezsin,” dedi Lorenzo'ya. “Neler hissettiğimi anlatmak için bir sürü mektup yazdım.”

“Bana hiç mektup gelmedi ama.”

“Hepsini yırtıp attım da ondan. Benimle aynı şeyleri hissetmeme ihtimalin korkuttu beni.”

“Hissediyordum.” Kızın yüzünü ellerinin arasına aldı. “Ah Laura, hem de nasıl hissediyordum.”

“Peki bana neden söylemedin?”

“Yaşadığımız şeylerden sonra, tekrar bir araya...”

“Gelemeyiz diye mi düşündün?”

Lorenzo iç geçirdi, kolları yanına düştü. “Bu gece her zamankinden daha da imkânsız görünüyor.”

Laura, “Lorenzo,” diye fısıldayıp dudaklarını dudaklarına bastırdı. Arzulu değil, güven verici bir öpücüktü bu. “Hayalini dahi kurmadığımız bir şey nasıl gerçekleşebilir ki? O yüzden hayal etmeyi sürdürmeliyiz.”

“Ben senin mutlu olmanı istiyorum. Tek istediğim hep bu oldu.”

“Bu yüzden de uzak durayım dedin, öyle mi?”

“Sana verebileceğim hiçbir şeyim yok. Vaat edebileceğim hiçbir şey yok.”

“Her şey değişecek. Dünya şu anda delirmiş olabilir ama hep öyle kalacak değil ya. İyi insanlar da var. Birlikte her şeyi yoluna koyacağız.”

“Bunları sana baban mı söylüyor?”

“Kendi inancım bu. İnanmak *zorundayım* yoksa geriye umut edecek bir şey kalmaz ve ben umut olmadan yaşayamam.”

Şimdi Lorenzo da gülümsüyordu. “Benim vahşi Laura’m. Başlarda senden korktuğumu biliyor muydun?”

“Evet,” dedi Laura kahkaha atarak. “Babam bu kadar korkutucu olmamayı öğrenmem gerektiğini söylüyor.”

“Ama ben seni bu yüzden seviyorum.”

“Peki benim seni neden sevdiğimi bilmek ister misin?”

Kafasını salladı Lorenzo. “Tahmin edemiyorum.”

“Çünkü *sen* de vahşisin. Konu müziğin olunca, ailen olunca vahşileşiyorsun. Önem verdiğin şeylerde hep öylesin. Ca’ Foscari’de tanıştığım çocuklar ya ünlü ve zengin olmak ya da bir sayfeye yerinde yazlıkları olsun istiyorlar. Ama işte, insan böyle şeyleri sadece *ister, önem vermez.*”

“Söyle bakayım, o oğlanların arasından aklına giren oldu mu? Azıcık bile olmadı mı?”

“Nasıl olacaktı? Ben senden başka kimseyi düşünemiyordum ki. O gece sahnede nasıl da kendinden emin, nasıl da etkileyiciydin. Sen çalarken ruhunun ruhuma şarkı söylediğini hissettim.” Durup alnını Lorenzo’nun alnına dayadı. “Bunu başka biriyle hissetmedim hiç. Sadece seninle.”

“Ne zaman dönerim bilmiyorum. Senden beni beklemeni isteyemem.”

“Az önce söylediğimi unuttun mu? Hayalini dahi kurmadığımız bir şey nasıl gerçekleşebilir ki? O yüzden şöyle yapa

cağız, kendimizi gelecek bir zamanda birlikteymişiz gibi hayal edeceğiz. Yaşlandığında çok dikkat çeken bir tip olacağına eminim. Saçlarının şuralarına, şuralarına aklar düşecek.” Bunu söylerken Lorenzo’nun şakaklarına dokunuyordu. “Gülümsediğinde gözlerinin etrafında baştan çıkarıcı kırışıklıkların olacak. Babaminkiler gibi komik gözlükler takacaksın.”

“Sense hep bu geceki gibi güzel olacaksın.”

Kahkahayla güldü Laura. “Yok canım, bir sürü çocuk doğuracağım için tombul bir şey olacağım.”

“Ama hep aynı güzellikte kalacaksın.”

“Gördün mü bak? Hayal edince oluyor işte. Birlikte yaşlanacağımıza inanmamız gerekiyor, çünkü bir gün...”

Birden geceyi hava saldırısı sirenlerinin sesi deldi.

İkisi birlikte pencereye döndüler, Laura atılıp perdeleri açtı. Sokağa komşular toplanmış, havada uçak arıyorlardı. Bu sirenler sık sık çalıyor olmasına rağmen şehir hiç hava saldırısı görmemişti, bu yüzden Venedikliler uykularını bölüp duran bu sesleri fazla umursamaz olmuştu. Hem bombalar düşecek olsa bile, suyun üzerine yapılmış bu şehirde nereye sığınacaklardı ki?

Laura karanlık penceresinden aşağı seslendi: “Sinyor, yine tatbikat mı?”

“Havada bu kadar bulut ve sis varken saldırı maldırı olmaz!” diye bağırdı adam ona. “Pilotlar üç metre önlerini göremezler ki.”

“Sirenler niye çalıyor o zaman?”

“Kim bilir?” Adam sonra ağızlarında sigaraları, soğukta zıplayıp duran adamlara seslendi. “Haber var mı?”

“Radyo bir şey söylemedi. Karım Mestre’deki kız kardeşini arıyor, bakalım onlar bir şey görmüş mü?”

Sokağın yukarısı aşağısı insan dolmaya başlamıştı. Komşular paltolarına, şallarına sarınmış halde inmiş, sirenlerin gürültüsünü bastırmak için bağıra bağıra konuşuyorlardı. Lorenzo bu seslerde korkudan çok merak ve heyecan duyuyordu. Hatta sanki sokakta bir parti veriliyormuş gibi, biraz bayram havası bile vardı.

Odanın kapısı aniden gıcırdayarak açıldı, Profesör Balboni içeri daldı. “Misafirimiz nihayet gitti,” diye fısıldadı.

“Adam neler söyledi baba? Niye gelmiş?” diye sordu Laura.

“Yüce Tanrım, şayet söyledikleri doğruysa... anlattığı şeyler...”

“Nasıl şeyler?”

“SS yakında kapı kapı dolaşıp tutuklamalara başlayacakmış.” Dönüp Lorenzo’ya baktı. “Artık hiç zaman kalmadı. Hemen *bu gece* ortadan kaybolman gerekiyor. Hazır sirenler de çalışırken kargaşada kimseye görünmeden sıvışabilirsin.”

“Eve gitmem lazım. Aileme haber vermem lazım,” dedi Lorenzo kapıya dönerek.

Balboni atılıp kolunu yakaladı. “Onları kurtarmak için çok geç. Listede ailen de var. Belki de şimdi sizin eve gidiyorlardır.”

“Kız kardeşim daha on dört yaşında! Onu bırakıp gidemem!” Lorenzo kolunu kurtarıp odadan koşarak çıktı.

“Lorenzo dur!” diye seslendi Laura, peşinden metdivenleri inerken. Ön kapıya geldiklerinde onu kolundan tutup durdurdu. “Babamın söylediklerine kulak ver lütfen!”

“Onları uyarmam gerekiyor. Sen de biliyorsun.”

Balboni'nin merdivenlerden aşağı indiğini gören Laura, “Baba, konuş onunla,” dedi yalvarırcasına. “Yaptığının ne kadar tehlikeli olduğunu anlat.”

Profesör kafasını üzgün üzgün salladı. “Bence kararını vermiş, fikrini değiştiremeyiz.” Lorenzo'ya baktı. “Gölgelerden git evlat. Aileni Cannaregio'dan çıkmaya ikna edersen Padua'daki manastıra götür. Sizi sınıra ulaştıracak birini bulana kadar oraya sığınabilirsiniz.” Yanına gidip Lorenzo'nun omuzlarını tuttu. “Bütün bunlar bittiğinde, İtalya'nın akli başına geldiğinde seninle yine burada buluşacağız. Ve bunu hep birlikte kutlayacağız.”

Lorenzo, Laura'ya döndü. Kız elini ağzına bastırmış, ağlamamak için direniyordu. Lorenzo onu kendine çektiğinde, kızın verdiği mücadele yüzünden titrediğini fark etti. “Bize inanmaktan asla vazgeçme,” diye fısıldadı ona.

“Vazgeçmeyeceğim. Hem de hiçbir zaman.”

“O halde gerçekleşecek.” Dudaklarını kızın dudaklarına dayayıp son bir kez tadına baktı. “*Birlikte* gerçekleştireceğiz.”

Lorenzo gecenin karanlığına çıktığında, kendini düşman bakışlardan korumak için atkısını yüzüne iyice sardı. Hava saldırısı sirenleri durmaksızın devam ediyor, gökyüzü adeta çılglık çılgılığa çaresizliğini ilan ediyordu. Bu tuhaf gecede kendilerini evlerinden dışarı atmış küçük bir kalabalık Campo della Carità'da hem yeni haberlere aç, hem de dedikodu alışverişine hevesli bir halde toplanmıştı. Gerçekten bir hava saldırısı olsaydı Ölüm onları açıklıkta bulacak, meraklarının cezasını bu şekilde verecekti. Ama önceki sirenli gecelerde olduğu gibi bu gece de Venedik'in üzerine bombalar düşmedi. Dışarıdakilerin çoğu da sadece ellerinin ayaklarının buz kesmesiyle ya da sabah kan çanağına dönmüş gözlerle uyanmakla kurtuldu.

Aralarından, gölgelerden geçen adamıysa kimse fark etmedi.

Lorenzo bu sisli ve kargaşalı gecede köprünün üstünden de, San Polo mahallesinden de kimseye görünmeden geçebilmişti. Asıl zorlukla –ailesini şafak sökmeden önce evden çıkar

makla– birazdan karşılaşacaktı. Annesi, Padua’ya kadar yayan gidebilir miydi? Marco ile Pia’yı önden gönderseler daha mı iyi olurdu? Peki ama aile böyle ikiye bölünürse bir daha nasıl ve nerede buluşacaklardı?

Etraftan çığlıklar ve kırılan camların sesi gelince yine gölgeye kaçtı. Sonra saklandığı bir köşenin arkasından, bir adamla bir kadının evlerinden sürüklenerek çıkarılışını ve dizlerinin üstüne çöktürülüşünü seyretti. Derken üst katlardaki bir pencereden üzerlerine cam kırıkları yağmaya başladı, sonra bunu kitaplar ve kâğıtlar takip etti. Öyle ki sokakta gittikçe yükselen bir yığın oluşuyordu. Dizlerinin üstündeki kadın ağlayıp yalvayıyor, ama çığlıkları sirenlere karışıp yok oluyordu.

Karanlıkta çakan bir kibrit havada uçup kâğıt yığınının üstüne kondu, çok geçmeden alevler yükselip bir cehennem ateşine dönüştü.

Lorenzo geceyi aydınlatan ateşten uzaklaştı, kuzeyden dolanıp Santa Croce üzerinden gitmek için başka bir sokağa daldı. Cannaregio’ya giden köprüyü geçerken ileride bir yerde başka bir ateşin cehennem alevlerini gördü. *Bizim sokak. Bizim ev...*

Hızla köşeyi dönüp Calle del Forno’ya çıktığında sokağın ortasında gürleyerek yanan kitap yığınını gördü. Dedesinin kitapları. Sokağın parke taşlarına dağılmış cam parçaları, ateşin ışığını küçük alev göletleri gibi yansıtıyordu.

Evlerinin kapısı kırılarak açılmış olduğundan, yaptıkları yıkımı görmek için içeri girmesine gerek yoktu. Perdeler yırtılmış, tabak çanak kırılıp her yere saçılmıştı.

“Gittiler Lorenzo!” diye seslendi bir kız.

Dönüp baktığında komşularının on iki yaşındaki kızı Isabella'nın sokağın karşısından perişan halde ona baktığını gördü. "Polis götürdü. Sonra da Karagömlükliler gelip her şeyi ateşe verdi. Delirmiş gibiydiler. Tabakları niye kırıyorlar ki? Babam dışarı çıkma dedi ama ben pencereden gördüm. Hem de her şeyi gördüm."

"Neredeler peki? Ailem nerede?"

"Marco Foscarini'deler. Herkes orada."

"Peki onları neden okula götürdüler?"

"Polisler çalışma kampına götürüleceklerini söylüyordu. Babama dediler ki onları dert etmesine gerek yokmuş, orada kısa bir süre kalacaklarmış. Ortalık sakinleştiğinde geri döneceklermiş. Evden uzakta tatil gibi bir şey olacakmış. Babam onlar için yapabileceğimiz bir şey olmadığını söylüyor. Böyle olması gerekiyormuş."

Lorenzo durup, dedesi Alberto'nun meşhur müzik kitaplığından geriye kalan kararmış küllere baktı. Yiğinin içinden, kenarda kalan tek bir tanesi alevlerden kurtulmayı başarmıştı. Gidip onu yerden aldığı anda sayfalardan yükselen duman kokusu genzini yaktı. Alberto'nun Çingene şarkıları derlemesiydi bu; Lorenzo'nun beşikten beri bildiği şarkıların notalarıydı. Pia'nın gece yatmadan önce saçlarını tararken mırıldandığı ezgilerdi. Bu değerli müzik kitabını ellerinin arasında tutarken kız kardeşinin kim bilir ne kadar korktuğunu düşünüp endişelendi. Sonra annesi geldi aklına, ağrıyan dizleri, hasta ciğerleri geldi. Çalışma kampının zorluğuna nasıl dayanacaktı?

"Sen de onlarla gidecek misin Lorenzo?" diye sordu Isabella.

“Acele edersen yetişebilirsin, yine bir araya gelmiş olursunuz. Kamp o kadar da kötü değildir herhalde. En azından polisler öyle diyordu.”

Lorenzo kafasını kaldırıp yıkıntı haline gelmiş evinin pencerelerine baktı. Şimdi yola çıkarsa şafak sökene kadar Padua’ya varabilirdi. Oradan da kuzeybatıdaki dağlara gidip İsviçre sınırını geçmesi gerekecekti. Profesör Balboni kaçmasını, ailesini unutup kendi canını kurtarmasını söylemişti.

Peki savaş bittiğinde, diye düşündü Lorenzo, onları çalışma kampının insafına terk ettiğimi bile bile yüzlerine nasıl bakarım? Pia’nın gözlerinde göreceği ihanet edilmişlik hissini hayal edebiliyordu. Hatta o anda kız kardeşinin gözlerindeki o bakıştan başka bir şey düşünemez olmuştu.

“Lorenzo?”

“Teşekkür ederim Bella,” deyip elini nazikçe kızın omzuna koydu. “Kendine iyi bak. Bir gün yine görüşeceğiz.”

“Kaçacak mısın yoksa?”

“Hayır.” Müzik kitabını koltukaltına sıkıştırdı. “Ailemi bulmaya gidiyorum.”

♪

Onu ilk gören Pia oldu. Önce ağlaşan çocukların ve bebeklerin gürültüsü arasından ona seslendiğini duymuş, ardından dikkatini çekmek için kollarını çılgınca sallayışını fark etmişti. Collegio Marco Foscarini’de geçici olarak kurulan toplama merkezi o kadar kalabalıktı ki, Lorenzo çaresizlik içinde

olduğu yerde sallanıp duran yaşlı adamları, bitkin halde yere yığılmış aileleri yararak ilerlemek zorunda kalmıştı.

Pia onun üzerine sevinçle atılınca, ağırlığını taşıyamayıp arkaya doğru sendeledi. “Seni bir daha göremeyiz sanmıştık! Marco kaçtığına söyledi ama ben senin öyle bir şey yapmayacağını biliyordum. Bizi bırakmayacağını biliyordum!”

Derken onlara annesi ile babası da katılmış, bütün kollar iç içe geçmiş halde bir yumak oluşturmuşlardı. Marco birbirlerinden ayrılmalarını bekledikten sonra gelip Lorenzo’nun sırtına bir şaplak attı.

“Nerede olduğunu bilmiyorduk,” dedi Marco.

“Sirenler çalmaya başladığında Balbonilerdeydim.”

“Tezgâhtı sirenler,” dedi Marco keyifsiz keyifsiz. “Bizi gafil avlamak için kullandılar. Kimse ne olup bittiğini anlamasın diye. Bu arada dedemden hâlâ haber yok. Ama bakımevine bile baskın yaptıklarını duydum.” Marco bir an durup, bir sırada paltosuna sımsıkı sarılmış halde oturan annesine kaçamak bir bakış attı. Ardından daha kısık sesle devam etti: “Kadıncağızı öylece yatağından aldılar. Giyinmesine bile izin vermediler. Bizi sokağa atmadan önce son anda bir şeyler aldık da üzerine verdik.”

“Evin halini gördüm,” dedi Lorenzo. “Karagömlekliler bütün pencereleri kırmış, kitapları yakmış. Bütün şehir aynı halde.”

“Kaçmak için şansın varmış işte, ne demeye kaldın ki? Şu an sınıra doğru gidiyor olabilirsin!”

“Pia ne olacaktı? Ya annem? Biz bir aileyiz Marco. Bir arada olmalıyız.”

“Bir çalışma kampına ne kadar dayanabileceksin acaba? Hadi seni geçtim, *onlar* ne kadar dayanacaklar?”

“Sessiz ol. Pia’yı korkutacaksın.”

“Ben korkmuyorum bir kere,” dedi Pia. “Artık birlikteyiz ya.” Lorenzo’nun elini tuttu. “Bak sana ne göstereceğim. Kesin hoşuna gidecek.”

“Neymiş?”

“Kapıyı güm güm çaldıklarını duyduğumda dosdoğru senin odana koştum. Görmesinler diye paltomun altında sakladım.” Kız Lorenzo’yu annelerinin oturduğu sıraya doğru çekiştirdikten sonra elini paltosunun altına soktu.

Lorenzo, Pia’nın elinde tuttuğu şeyi görünce bir an konuşamadı. Kız kardeşinin onun için yaptığı şeyden o kadar duygulanmıştı ki. La Dianora keman kılıfının içinde, kadife beşiğinin kucağında keyifle yatıyordu. Cilalı ahşaba dokununca, içerinin soğukluğuna rağmen parmaklarının ucunda sanki canlı bir şeye dokunuyormuş gibi bir sıcaklık hissetti.

Gözleri dolu dolu kız kardeşine baktı. “Teşekkür ederim.” Kollarını boynuna doladı. “Teşekkür ederim canım Piam.”

“Bunun için geri döneceğini biliyordum. *Bizim* için geri döneceğini biliyordum.”

“İşte buradayım.” Olması gereken yerde.

♪

Lorenzo ertesi sabah çocuk ağlamalarına uyandı.

Soğukta yatmaktan her yeri tutulmuş halde, homurdanarak doğrulup gözlerini ovuşturdu. Toplanma salonunun kirli pencerelerinden giren ışık, içerideki bütün yüzleri soğuk ve ruhsuz bir

griliğe boyuyordu. Hemen yanlarında bitkin bir kadın, korkudan ağlayan bebeğini susturmaya çalışıyordu. İhtiyar bir adam bir ileri bir geri sallanıyor, sadece kendinin anladığı bir şeyler mırıldanıyordu. Lorenzo nereye baksa çökmüş omuzlar, allak bullak olmuş yüzler görüyordu, bunların çoğunu tanıyordu da. Şuradakiler kızları yarık dudaklı Perlmutterlerdi, şuradakiler de on dört yaşındaki oğullarına bir zamanlar ders verdiği Sanguinettilerdi. Oğlan ilgisini kaybetmeseydi daha da devam ederlerdi. Şunlar terzi dükkânları olan Polaccoları, şuradaki eski banka müdürü Bay Berger'di, şu da annesiyle meydanda ne zaman karşılaşsa tartışacak bir konu bulan ihtiyar Bayan Ravenna'ydı. Genci yaşlısı, üniversitelisi işçisi, hepsi aynı sefalete mahkûm edilmişti.

“Bize ne zaman yiyecek getirecekler?” diye sızlandı Bayan Perlmutter. “Çocuklarım aç!”

“Hepimiz açız,” diye çıkıştı adamın biri.

“Siz yemeksiz idare edersiniz, çocuklar ne yapın?”

“Kendi adına konuş.”

“Başka kimseyi düşünemiyorsun, değil mi? Varsa yoksa kendin.”

Bay Perlmutter karısını sakinleştirmek için kolunu tuttu. “Bunun kimseye faydası yok. Lütfen böyle yapmayın.” Dönüp çocuklara gülümsedi. “Siz de merak etmeyin. Yiyecek bir şeyler getirirler elbet.”

“Ne zaman baba?”

“Eminim öğle yemeğine yetiştirirler. Görürsünüz bak.”

Fakat öğle yemeği zamanı geldi geçti, ardından akşam yemeği de. Ne o gün ne de sonraki gün yiyecek geldi. Sadece tuvalet musluğundan içtikleri suları vardı.

Aç çocukların ağlayışları gece Lorenzo'yu uyutmuyordu.

Pia'yla Marco'nun yanında kıvrılıp gözlerini yumuyor, açlığını düşünmemeye çalışıyordu, ama nasıl olacaktı ki bu? Sürekli aklına Profesör Balboni'nin masasında yediği nefis yemekler geliyordu. Hayatında tatmadığı, ıslıl ıslıl et suyuna çorbalar. Gölden yeni tutulup pişirilmiş, kılçıyla yenecek kadar küçük taze balıklar. Kekler, şaraplar, bütün evi dolduran nar gibi kızarmış tavuk kokusu.

Kız kardeşi uykusunda, belli ki açlığın yarattığı kötü bir rüyanın ortasında, inledi.

Lorenzo kolunu omzuna atıp kulağına fısıldadı: “Şş, bak ben buradayım Pia. Her şey yoluna girecek.” Kız bunun üzerine ona iyice sokulup uyumaya devam etti, ama Lorenzo'nun gözünü bir türlü uyku tutmuyordu.

Açık pencereden içeri ilk çuval atıldığında hâlâ uyanıktı.

Çuval az daha uyuyan bir kadının üstüne düşecekti. Kadın irkilerek fırlayıp karanlıkta çığlık attı. “Bizi şimdi de öldürmeye çalışıyorlar! Uyurken kafamızı ezecekler!”

Sonra bir çuval daha düştü aşağı, bir şey yerde yuvarlandıktan sonra durdu.

“Kim atıyor bunları? Neden böyle yapıyorlar?”

Lorenzo yüksekteki pencereden bakmak için kalkıp sıranın üstüne çıktığında, dışarıda iki kişinin silüetini gördü. Hatta biri o sırada üçüncü bir çuvalı pervazdan aşağı devirmeye çalışıyordu.

“Hey siz!” diye seslendi Lorenzo. “Ne yapıyorsunuz orada?”

Silüetlerden biri kafasını kaldırıp ona baktı. Dolunayın ay-

dınlattığı gecede Lorenzo siyahlar içindeki yaşlıca bir kadının yüzünü seçebilmişti. Kadın parmağını dudağına götürüp susmasını işaret ettikten sonra diğeriyle birlikte sıvışıp karanlığa karıştılar.

“Elma!” diye seslendi bir kadın keyifle. “Elma var burada!”

Biri bir mum yakınca cılız ışıkta çuvalların içinden çıkan ganimete baktılar. Somun ekmekler. Gazete kâğıtlarına sarılmış kaşar tekerleri. Küçük bir çuval içinde haşlanmış patates.

“Önce çocukları doyuralım!” dedi bir kadın yalvarırcasına. “Çocuklar lütfen!”

Fakat insanlar bitmeden önce bir parça kapabilmek için yiyeceklerin üstüne çullanmıştı bile. Elmalar ceplere dolduruldu. İki kadın bir peynir paketi için saç saça baş başa kavga ediyordu. Adamın biri ağzına koca bir patatesi tıkıştırdı, kapıp götürmesinler diye de açgözlülükle mideye indirdi.

Marco itiş kakış kalabalığın arasına dalıp çok geçmeden yarım somun ekmekle geri döndü. Bütün aile için ancak bu kadarını alabilmişti. Hepsi hazinenin başında toplandığında, Marco ekmeği beşe bölüp herkese bir parça verdi. Ekmek en az bir günlüktü, kayış gibiydi ama Lorenzo’ya en yumuşak kekler gibi lezzetli gelmişti. Isırdığı her lokmayı, dilinin üstünde ıslatıp bekleterek, gözlerini yumup tadını çıkara çıkara yedi. O sırada aklına hayatı boyunca yediği ekmekler geldi, doğru düzgün tatmadan yuttuğu lokmaları düşündü. Ne de olsa ekmek hava gibiydi, her yemeğin vazgeçilmezi ama en az fark ediliyordu.

Parmaklarında kalmış son kırıntıları yalarken babasının kendi payına dokunmadığı dikkatini çekti. Adam durmuş, elindeki ekmek parçasına bakıyordu.

“Yesene baba,” dedi Lorenzo.

“Aç değilim.”

“Nasıl aç olmazsın? İki gündür bir şey yemiyorsun!”

“İstemiyorum.” Babası ekmeği Lorenzo’ya uzattı. “Alın. Üç kardeş yiyin.”

“Saçmalama baba,” dedi Marco. “Yemen gerekiyor.”

Bruno kafasını iki yana salladı. “Benim yüzümden, hep benim yüzümden. Sizi dinlemem gerekirdi. Seni, Marco’yu, Profesör Balboni’yi. İtalya’dan aylar önce gitmemiz gerekirdi. Ama bu benim inatçı kafam yüzünden!” Ekmek yere düştü, adam yüzünü ellerinin arasına aldı. Öne arkaya sallanıyor, vücudu hıçkırıklarla sarsılıyordu. Lorenzo onu daha önce ağlarken hiç görmemişti. Her zaman ailesi için neyin doğru olduğunu bildiğini söyleyen bu kırgın adam mıydı babası? Müşterileri günden güne azalmasına rağmen atölyeyi haftanın altı günü açık tutan adam mıydı? Son beş yıldır bütün şüphelerini gizlemek, iyi kötü her kararının yükünü taşımak kim bilir ne kadar ağır gelmişti ona? Ve o kararların sonucu bu olmuştu. Babasının gözünün önünde dağılışını görmek Lorenzo’yu o kadar afallatmıştı ki ne yapması ya da ne demesi gerektiğini bilemiyordu.

Ama annesi biliyordu. Gidip şefkatli kollarını kocasına dolayıp yüzünü omzuna bastırdı. “Hayır, hayır Bruno, senin yüzünden değil,” diye mırıldandı. “Ben babamı bırakamadım da ondan. Yani ben de gitmek istemediğim için benim de suçum. Bu kararı hep birlikte verdik.”

“Şimdi de acısını hep birlikte çekiyoruz.”

“Sonsuza kadar böyle gidecek değil ya. Hem kamptaki ha-

yat ne kadar korkunç olabilir ki? Ben çalışmaktan korkmam, sen de korkmazsın, biliyorum. Hayatın boyunca çok çalıştın. Önemli olan birlikte olmamız, öyle değil mi?” Durup adamın seyrelmiş saçlarını okşadı, kafasının tepesini öptü. “Öyle değil mi?”

Lorenzo annesiyle babasını en son ne zaman böyle sarmaş dolaş gördüğünü hatırlayamıyordu. Evde hep, birbirlerinin yürüncesinde dönen iki ayrı gezegen gibilerdi, birbirlerine hep yakın duran ama hiç dokunmayan. Kendisinin Laura için yandığı gibi, onların da birbirleri için yanıp tutuştuklarını düşünemezdi, ama şimdi birbirlerine âşık gibi yapışmışlardı. Annesini babasını hiç mi tanıyamamıştı?

“Baba, ye lütfen,” diye yalvardı Pia, ardından ekmek parçasını Bruno’nun eline sıkıştırdı.

Bruno ona daha önce hiç ekmek görmemiş de ne yapacağına bilmiyormuş gibi baktı. Nihayet ağzına bir lokma attığında hiç zevk almıyormuş gibi, bir görevmiş, sırf ailesini memnun etmek için yapıyormuş gibi çiğnedi.

“İşte böyle,” dedi karısı gülümseyerek. “Her şey yoluna girecek.”

“Evet.” Bruno derin bir nefes aldıktan sonra, ailenin reisinin görevine döndüğünü göstermek istermiş gibi doğruldu. “Her şey yoluna girecek.”

J

Üçüncü gün şafak vakti kapılar hızla açıldı.

Lorenzo yerde pat pat yürüyen botların sesine uyandı.

İçeri üniformalı adamlar doluşmaya başlayınca ayağa fırladı. Hepsinin üstünde faşist Guardia Nazionale Repubblicana'nın rütbeleri vardı.

Korkuya kapılıp bağırmaya başlayan çocukların sesini bastıran bir gürlleme duyuldu: "Dikkat! *Sessizlik!*" Subay sanki içerinin havası pismiş de ciğerlerini zehirlemek istemiyormuş gibi, eşikten adım atmadan kapının ağzından konuşmuştu.

Pia, Lorenzo'nun yanına gidip elini tuttu. Tir tir titriyordu.

"Carta Verona'nın yedinci maddesi çerçevesinde hepiniz düşman yabancılar sayılıyorsunuz," diye buyurdu subay. "1 Aralık'ta çıkan beş numaralı polis yönergesi gereği bir esir kampına nakledileceksiniz. Bakanlık lütfedip ağır hastaları ve yaşlıları bundan muaf tutmuştur, fakat buraya toplanan herkes sağlam kabul edilmiş olup nakledilmeye uygundur."

"Dedem kurtulmuş mu oluyor?" dedi Pia. "Onu bakımevinden götürmeyecekler mi yani?"

"Şş," dedi Lorenzo kızın elini sıkarak. *Dikkat çekme.*

"Tren sizi bekliyor," diye devam etti subay. "Bindikten sonra bir mektup yazma hakkınız olacak. Size tavsiyem, eşinize dostunuza, komşularınıza iyi olduğunuzu bildirin ki endişelenmesinler. Bütün mektupların adreslerine teslim edileceğinin garantisini veriyorum. Şimdi eşyalarınızı toplayıp hazırlanın. Fakat taşıyabileceğiniz kadarını getirin."

"Gördün mü işte?" diye fısıldadı Eloisa, Bruno'ya. "Mektup yazmamıza bile izin veriyorlar. Hem babam da bakımevinde kalabilecek. Ben ona yazarım, bizi merak etmesin. Sen de Profesör Balboni'ye yaz; yaz ki bizi boş yere korkuttuğunu, her şeyin yolunda olduğunu bilsin."

Onca aile, onca küçük çocuk yüzünden istasyona gidişleri yavaş oldu. Her zaman uğradıkları tanıdık dükkânların önünden, Lorenzo'nun kim bilir kaç kez yürüdüğü köprüden sıra halinde ağır aksak geçtiler. İnsanlar kenarlara toplanmış, hayaletlerden oluşan bir tören alayını seyrediyormuş gibi tuhaf bir sessizlik içinde bakıyorlardı. Lorenzo izleyicilerin arasında komşunun kızı Isabella'yı gördü. Kız onlara el sallamak için kolunu kaldıracak oldu, babası bileğinden tutup aşağı çekti. Lorenzo önlerinden geçerken adam gözlerine bakmayıp kafasını yerdeki parke taşlarına çevirdi. Sanki onlarla göz göze gelirse aynı kaderi o da paylaşacakmış gibi tedirgindi.

Sessiz geçit, başka zaman çocuklarının peşinden koşturan kadınların sesleriyle, insanların şen kahkahalarıyla dolu olan meydana gelmişti şimdi. Ama bugün sadece ağır ağır ilerleyen yüzlerce ayağın sesi vardı. Buna tanık olanlar, cesaret edip itiraz edemiyorlar, sessizce seyrediyorlardı.

Durum böyle olunca, o sessizlikte aniden duyulan bir çığlık herkesi şaşırttı.

“Lorenzo! Buradayım!”

İlk fark ettiği, sarı saçlara vuran güneş ışığı oldu, ardından Laura'nın kalabalığı yararak ilerlediğini gördü. “Bırakın geçeyim! Geçmem lazım!”

Çok geçmeden kalabalığın arasından ortaya çıktı, kollarını Lorenzo'nun boynuna dolayıp dudaklarını dudaklarına bastırdı. O dudaklarda tuz ve gözyaşı vardı.

“Seni seviyorum,” dedi Lorenzo. “Bekle beni.”

“Söz. Sen de bana döneceğine söz ver.”

“Hey sen!” diye kükredi bir asker. “Çekil oradan!”

Laura’yı kollarından koparıp aldıklarında, Lorenzo da sendeleyip yürüyen sürüye karıştı, onlarla birlikte sürüklenmeye başladı.

“*Bana söz ver!*” diye sesleniyordu Laura.

Onu son bir kez görmek için döndü ama yüzü kalabalığın arasına karışmıştı bile. Tek görebildiği, veda etmek için havaya kalkmış beyaz bir el oldu.

J

“Hepsi kör bunların,” dedi Marco. “Gözlerini kapatarak olanları görmeyi reddediyorlar.”

Annesi, babası ve kız kardeşi trenin hipnotik tangirtılarına yenik düşüp uykuya dalmıştı, ama iki kardeş uyanıktı ve aralarında kısık sesle konuşuyorlardı.

“O yazdığımız mektuplar var ya, hiçbir anlamı yok onların. Sırf bizi avutmak için yazdılar. Aklımızı çelmek için.” Durup Lorenzo’ya baktı. “Sen Laura’ya yazmışsındır herhalde.”

“Mektubumu ulaştırmazlar mı diyorsun?”

“Yok canım, eline geçer muhtemelen. Peki niye sence?”

“Ne sorduğunu anlamadım ki.”

Marco burun kıvrıdı. “Çünkü sen de onlar gibi körsün kardeşim! Müziğinden başka bir şey düşünmüyorsun, bulutların üstünde dolaşıyorsun. Sanıyorsun ki her şey çok güzel olacak. Laura Balboni’yle evlenecek, boy boy çocuklarınız olacak, güzel güzel müziklerinizi çalacak, mutlu mesut yaşayacaksınız!”

“Ben senin gibi küskün ve kızgın olmayacağım en azından.”

“Ben niye kızgınım biliyor musun? Gerçeği görüyorum da ondan. Senin mektubun da gitmeyecek, Pia’nınki de, annemin-ki de.” Yan yana kıvrılıp yatmış, kolları birbirine geçmiş anne-siyle babasına baktı. “Annemin yazdığı zırvallıkları gördün mü? *Trenimizin üçüncü mevki kompartımanındaki koltuklar çok konforlu. Kampıta kalacağımız yerlerin de böyle rahat olacağına dair söz verdiler. Sanırsın ki Como’da bir sayfiye yerine gidiyoruz! Eş dost her şey yolundaymış işte diyecek, turist gibi gezmeye gidiyoruz sanacaklar. Babam da hiçbir şeyi dert etmiyor. Hayatı boyunca elleriyle çalıştığı için görüp dokunamadığı hiçbir şeye inanmıyor. En kötü senaryoyu hayal etmekten de aciz. Hep en iyisi olacak diye inanmak istediğimizden karşı koymuyoruz. İhtimalleri düşünemeyecek kadar korkağız.” Durup Lorenzo’ya baktı. “Trenin bizi hangi istikamete götürdüğünü fark ettin mi?”*

“Nasıl anlayayım? Bütün pencereleri kapatmışlar.”

“Çünkü nereye gittiğimizin anlaşılmasını istemiyorlar. Ama perdelerin arasından baktığında güneşin nereye doğru battığını görebilirsin.”

“Fossoli’deki bir esir kampına gittiğimizi söylemişlerdi. Herkesi oraya gönderiyorlarmış zaten.”

“Evet, böyle söylüyorlar. Ama ışığa baksana Lorenzo. Güneşin trenin neresinden battığını gör. Fossoli’ye falan gitmiyoruz.” Marco keyifsiz keyifsiz ileri bakıp alçak sesle, “Bu tren kuzeye gidiyor,” dedi.

Julia

Rob bana çok kızgın. Ön kapının sertçe çarpılışından, mutfağa bir hışımla dalarkenki adımlarından anlıyorum bunu.

“Doktor Rose’la olan randevunu neden iptal ettin?” diye buyuruyor.

Dönüp ona bakmıyor, akşam yemeği için havuçları, patatesleri doğramaya devam ediyorum. Mönüde, üzerine zeytinyağı ve limon suyu sürülmüş, biberiye ve deniz tuzuyla marine edilmiş kızarmış tavuk var. Lily hâlâ Val’de kaldığından bu yemek sadece ikimiz için olacak. Kızımız gittiğinden beri ev çok sessiz, eksikliğini hissediyoruz. Sanki bildiğimiz evrenin hazin bir paraleline düşmüşüm, içinde gerçek benim olduğu gerçek evimiz başka bir yerlerde. Yine mutlu olduğumuz, kızımın beni sevdiği, kocamın mutfakta durup bana ters ters bakmadığı bir ev.

“Hiç psikiyatriste gitme havasında değilim,” diyorum ona.

“*Havanda* değilsin demek. Kadının seni ajandasına böyle kısa zamanda araya sıkıştırması ne kadar zor oldu biliyor musun sen?”

“Psikiyatrist senin fikrindi, benim değil.”

Rob bu söylediğime acı acı gülüyor. “Aslında senin ayak direyeceğini tahmin etmişti. Dediğine göre inkâr da sorununun bir parçasıymış.”

Bıçağı sakince bırakıp Rob’un bu paralel evren versiyonuna yüzümü dönüyorum. Benim kolalı gömlek giyen, uysal kocamın aksine bu versiyon alabildiğine gergin ve kızgın, bir de kravatu yamulmuş. “Onunla görüşmeye mi gittin sen? Benim hakkımda konuşmaya şimdiden başladınız yani.”

“Tabii ki başlayacağız! Ben aklımı kaçırmak üzereyim. *Birileriyle* konuşmak zorundaydım.”

“Peki ne söyledi sana?”

“O lanet olası müzik parçasını takıntı yaptığın için gerçek sorunu görmezden geldiğini söyledi. Lily’den de bu yüzden uzaklaşıyor musun. Benden de.”

“Biri *senin* de bacağına cam sapsa sen de uzaklaşırdın.”

“Biliyorum, sorunun Lily olduğunu düşünüyorsun ama Doktor Rose onunla üç saat geçirip gözlem yaptı. Gördüğüyse son derece normal, dünya tatlısı, üç yaşında bir kız çocuğu oldu. Ne şiddete eğilim, ne de başka türlü hastalıklı bir durum olduğunu söyledi.”

Duyduklarım karşısında neye uğradığımı şaşırıyorum, Rob’a bakakalıyorum. “Kızımı bir psikiyatriste götürüyorsun ve bunu bana söyleme ihtiyacı duymuyorsun, öyle mi?”

“Bunun Lily için kolay olduğunu mu sanıyorsun? Son zamanlarda bizden çok Val’le zaman geçiriyor, o da şaşkın halde. Bu arada her gün Roma’yı arıyormuşsun. Telefon faturasında

gördüm. O zavallı antikacı, bu deli kadın niye yakamdan düşmüyor diyordur herhalde!”

Deli lafı bir tokat gibi çarpıyor. Bunu yüzüme karşı ilk defa söylüyor, ama ben uzun zamandır böyle düşündüğünü biliyordum. Onun deli karısıym ben, deli bir kadının kızı.

“Tanrım, Julia. Özür dilerim.” İç geçirip sessizce ekliyor: “Lütfen. Doktor Rose’la görüşmeye git.”

“Ne fark eder ki? Siz ikiniz gıyabımda teşhisi koymuşsunuz bile.”

“Kadın iyi bir psikiyatrist. Anlaşması kolay biri ve bence hastalarına önem veren bir doktor. Lily görür görmez ona ısındı. Bence onu sen de seveceksin.”

Kesme tahtasına dönüp bıçağı elime alıyorum. Sonra havuçları yavaşça ve dikkatlice kesmeye dönüyorum. Gelip arkamdan sarıldığında da, bıçağımı tahtaya vura vura kesmeye devam ediyorum.

“Ben bunu bizim için istiyorum,” diye fısıldıyor ensemi öperken. Sıcak nefesi tenime değdiğinde bir yabancıнын saldırısına uğramışım gibi ürperiyorum. Hayran olduğum kocam değil, on yıldan fazladır sevdiğim adam değil, bir yabancı. “Çünkü ikinizi de seviyorum. Seni de, Lily’yi de. Siz şu dünyada en çok sevdiğim kızlarsınız.”

↓

O gece Rob uykuya daldıktan sonra yataktan kalkıp sessizce alt kata iniyorum, bilgisayarın başına geçip internette Doktor

Diana Rose'a bakıyorum. Rob haklı; *Incendio*'nun kaynağını bulmaya o kadar takmışım ki kendi evimde olan bitenden kopmuşum. Bana daha şimdiden *direnç gösteriyor* ve *inkârda* gibi teşhisler koyan bu kadın hakkında daha çok şey öğrenmeliyim. Aileme ustaca sızmış, kızımı büyülemiş, kocamı etkilemiş, ama ben onunla ilgili hiçbir şey bilmiyorum.

Google'a "Doktor Diana Rose, Boston" yazınca bir sürü sonuç çıkıyor. Profesyonel internet sitesinde uzmanlık alanı (psikiyatrist), meslek adresleri (Boston şehir merkezinde bir muayenehane, bir dizi hastaneyle ortaklık) ve eğitimiyle ilgili (Boston Üniversitesi ve Harvard Tıp Fakültesi) bilgiler yer alıyor. Ama benim asıl takılıp kaldığım fotoğrafı oluyor.

Rob övgüler dizip dururken Doktor Rose'un nefes kesici bir esmer güzeli olduğunu söylemeyi unutmuş herhalde.

Ardından yeni bir Google linkine geçiyorum. Massachusetts Worcester'dan, Doktor Rose'un bilirkişi olarak katıldığı bir davayla ilgili bir haber metni bu. Mahkemede Bayan Lisa Verdon'ın kendi çocukları için tehlike teşkil ettiğini belirtmiş. Bu ifadesi yüzünden de hâkim velayeti babaya vermiş.

Ani bir korku midemde düğüm oluyor.

Yeni bir linke daha tıklıyorum. Başka bir dava daha, Doktor Rose *yeterlik duruşmasına* katılmış. Bu sefer Massachusetts eyaleti lehinde ifade verip Bay Lester Heist'in kendisi için tehlike oluşturduğunu belirtmiş.

Girdiğim diğer sayfalarda da hep aynı kelimeyi görüp duruyorum. *Yeterlik*. Doktor Rose'un uzmanlığı bu herhalde.

Hastaların, kendilerine ya da başkalarına karşı tehlike potansiyeli taşıyıp taşımadıklarını o belirliyor. Anneme yapıkları gibi, bir yere kapatılmalılar mı, kapatılmamalılar mı ona karar veriyor.

Google'ı kapatmış, bilgisayarın karşısında otururken duvar kâğıdı resminin değiştiğini fark ediyorum. Rob ne zaman değiştirdi acaba? Burada bir hafta önce, üçümüzün arka bahçede çektiğimiz bir resmi vardı. Şimdiyse Lily'nin tek başına bir fotoğrafı var, arkadan güneş vurmuş, saçlarının etrafında bir hale. Ailemden silinmişim gibi hissediyorum, hatta şimdi aşağı baksam kollarım görünmez olacak sanki. Bu ekranda yeni bir kadının fotoğrafının olmasına ne kadar kaldı acaba? Kızımın sevimli, tatlı ve son derece normal olduğunu düşünen ahu gözlü bir esmerin mesela?

↓

Doktor Diana Rose en az internet fotoğrafındaki kadar çekici görünüyor. Beşinci kattaki muayenehanesinin kocaman pencereleri Charles Nehri'ne bakıyor ama şimdi panjurlar kapalı olduğu için manzara pek görünmüyor. O kapalı pencereler içimi sıkıyor; beyaz mobilyalı beyaz bir kutunun içine tıklmışım, doğru şeyleri söylemezsem, akıl sağlığımın yerinde olduğunu ispat edemezsem bu kadın beni burada sonsuza kadar hapis tutacakmış gibi.

İlk önce zararsız sorularla başlıyor. Nerede doğdum, nerede büyüdüm, genel olarak sağlığım nasıl falan. Kadının yem-

yeşil gözleri, pürüzsüz bir cildi var ve kırık beyaz renkteki ipek, şeffaf bluzunun altından sutyeninin bütün ayrıntıları görünüyor. Aynı ayrıntılar şimdi benim oturduğum kanepede otururken kocamın da dikkatini çekmiş midir, merak ediyorum. Kadının sesi şeker gibi, benim sağlığını umursuyor görünmekte çok başarılı ama bence o bir hırsız. Kızımın sevgisini ve kocamın sadakatini çaldı benden. New England Konservatuvarı'ndan mezun profesyonel bir müzisyen olduğumu söylediğimde dudaklarının küçümsemeyle büküldüğünü görür gibi oluyorum. Müzisyenlerin hiçbir zaman gerçek profesyoneller olamayacaklarını düşünüyor gibi. Diplomalari, sertifikaları, ödülleri, sıradan müzisyenlerden ne kadar üstün olduğunu belgelemek istermişçesine çerçevenip duvara asılmış.

“Anladığım kadarıyla bütün bunların şu *Incendio* adındaki parçayı çalmanızla başladığını düşünüyorsunuz,” diyor. “Bana bu parçadan bahsedin. Roma’da bulduğunuzu söylemişsiniz.”

“Bir antikacı dükkânında,” diyorum.

“Peki sizi onu satın almaya iten neydi?”

“Ben müzik topluyorum. Daha önce duymadığım şeyleri arayıp bulmaya meraklıyım. Benzersiz, güzel şeyleri.”

“Peki bu parçanın güzel olduğunu sadece bakarak anlayabildiniz mi?”

“Evet. Nota okurken sesleri kafamın içinde duyabiliyorum. Bunu da bizim kuartetin programına alabiliriz diye düşünmüştüm. Eve döndüğümde kemanımla çaldım. İşte Lily de o zaman...” Duruyorum. “O zaman değişmeye başladı.”

“Buna *Incendio*’nun neden olduğuna emin misiniz?”

“Bu parçada bir şey var. Karanlık ve rahatsız edici bir şey. Daha ilk çaldığımda hissettiğim negatif bir enerji. Sanırım bunu Lily de hissetti ve ona göre tepki gösterdi.”

“Size de bu yüzden zarar verdi.” Doktor Rose’un yüzünde tamamen yansız bir ifade var, ama sesindeki şüpheciliği gizleyemiyor. Öyle ki, kusursuz bir icranın arasına sıkışmış bir cızırtı gibi duyabiliyorum bunu. “Müziğin negatif enerjisi yüzünden diyorsunuz.”

“Başka nasıl açıklayacağımı bilemiyorum. Parçada *yanlış* bir şey var işte.”

Anlamış gibi başını sallıyor ama bir şey anladığı yok. “Roma’yı da bu yüzden mi arıyorsunuz?”

“Bu bestenin nereden nasıl geldiğini, geçmişini öğrenmek istiyorum. Lily’de neden böyle bir etki yarattığını anlamamızı sağlayabilir. Notayı bana satan adama ulaşmaya çalışıyorum ama telefonlarına cevap vermiyor. Torunu birkaç hafta önce bir mektup gönderdi, dedesinden daha fazla bilgi almaya çalışacakmış. Ama o zamandan beri haber yok.”

Doktor Rose derin bir nefes alıp oturduğu pozisyonu değiştiriyor. Strateji değiştireceğine dair sözsüz bir işaret. “Kızınıza karşı hisleriniz nasıl Bayan Ansdell?” diye soruyor sakince.

Buna cevap vermeden önce biraz duraksıyorum, çünkü sorunun cevabından ben de emin değilim. Lily’nin doğduğundan sonraki ilk günlerde bana bakıp gülümseyişi geliyor aklıma. O anda, *Bu her zaman, hayatımın en mutlu anı olarak kalacak*, diye

düşündüğümü hatırlıyorum. Ateşler içinde yandığı, onu kaybedeceğim diye deliye döndüğüm geceleri hatırlıyorum. Sonra kafamı eğip bacağıma saplanmış cam parçasını gördüğüm anı, kızımın *anneciği yarala, anneciği yarala* deyişini hatırlıyorum.

“Bayan Ansdell?”

“Onu seviyorum tabii ki,” diye cevap veriyorum otomatik olarak.

“Size saldırmış olsa bile mi?”

“Evet.”

“Bambaşka bir çocuğa dönüşmüş gibi görünse de mi?”

“Evet.”

“Siz de karşılığında ona zarar vermek istiyor musunuz?”

“Ne?” diyorum afallayarak.

“Bu tip hislere sık rastlanır,” diyor kadın, çok makul bir şeyden bahsediyormuş gibi. “En sabırlı anneler bile sınırlarını aşıp çocuklarına tokat atabilir, hatta dövebilir.”

“Ben ona *hiçbir zaman* vurmadım. Vurmayı istemedim de!”

“Peki, kendinize zarar verme isteği duydunuz mu hiç?”

Ah, ah, bunu araya nasıl da sokuşturuverdi. Sorularının bizi nereye götürdüğünü görebiliyorum.

“Neden soruyorsunuz bunu?” diyorum.

“İki kez yaralandınız. Bacağınıza cam saplandı. Merdivenden düştünüz.”

“Ben o camı bacağıma kendim saplamadım. Ya da kendimi merdivenden atmadım.”

Diğer herkesin gördüğü bir şeyi anlayamayacak kadar kıt

akıllıymışım gibi iç geçiriyor. “Bayan Ansdell, bu olaylara sizden başka tanık olan yok. Demek istediğim, bunlar tam olarak hatırladığınız gibi gerçekleşmemiş olamaz mı?”

“Tam da anlattığım gibi oldular.”

“Ben sadece durum değerlendirmesi yapmaya çalışıyorum. Bana cephe almanıza gerek yok.”

Sesimden anladığı bu mu oldu yani? Ona cephe almak için her türlü nedenim olsa bile, sakinleşmek için durup derin bir nefes alıyorum. Evliliğim çatırıyor, kızım bana zarar vermek istiyor, bu Doktor Rose da karşıma geçmiş, beni sükûnete davet ediyor. Onun hayatında çok mu sükûnet var sanki? Belki o da gizli bir alkolik, kleptoman ya da nemfomandır, ne belli?

Belki de başka kadınların kocalarını çalmaktan hoşlanıyordur.

“Bakın, sizinle neden konuştuğumu dahi bilmiyorum,” diyorum. “Bence bu şekilde iki tarafın da zamanı çalınıyor.”

“Kocanız sizin için endişeleniyor. Bu yüzden buradasınız. Son zamanlarda çok zayıfladığınızı ve doğru düzgün uyumadığınızı söyledi.”

“Başka ne söyledi?”

“Hem kızınıza hem de ona yabancılaştığınızı. O kadar dalgınmışsınız ki söylediklerini duymuyormuşsunuz bile. Dolayısıyla size şunu sormak zorundayım: Kafanızın içinde başka başka sesler duyuyor musunuz?”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Kafanızın içinde konuşan sesler. Aslında yanınızda olmayıp size şunu yap, bunu yap diyen insanlar. Kendinize zarar vermenizi söyleyenler mesela.”

“Bende psikoz var mı diye soruyorsunuz yani.” Dayanamayıp bir kahkaha patlatıyorum. “Cevabım *hayır* Doktor Rose. Koskoca bir *hayır!*”

“Bunun sormam gereken bir şey olduğunu anladığınızı umuyorum. Kocanız, kızınız için endişeleniyor ve gündüzleri işe gitmek zorunda olduğu için kızınızın evde güvende olacağına emin olmak istiyor.”

Şu an bir psikiyatristin muayenehanesinde oturuyor olmamın gerçek nedenine nihayet geliyoruz. Benim Lily için tehlike teşkil ettiğimi düşünüyorlar. Benim de annem gibi bir bebek katili olduğumu, Lily’yi benden korumaları gerektiğini düşünüyorlar.

“Anladığım kadarıyla kızınız şu an halanızda kalıyormuş. Ancak bu uzun vadeli bir çözüm olamaz,” diyor Doktor Rose. “Kocanız kızınızın bir an önce evine dönmesini istiyor ama bunun güvenli olup olmadığını da bilmek istiyor elbette.”

“Onun eve dönmesini ben istemiyorum muyum sanıyorsunuz? Doğduğu günden beri neredeyse hiç ayrılmadık. O olmayınca bir parçam hep eksik kalıyor.”

“Eve dönmesini istediğinizi söylüyorsunuz ama neler olduğunu düşünsenize. Kızınızı kreşten almaya gitmemişsiniz, bunun farkında bile değilmişsiniz. Kızınızın şiddete meyilli olduğuna, size zarar vermek istediğine inanıyorsunuz. Şeytani olduğunu düşündüğünüz bir müzik parçasını takıntı ediyorsunuz.” Bir an duruyor. “Ayrıca ailenizin geçmişinde de bir psikoz vakası var.”

Bütün bunlar benim inkâr edilemez derecede çirkin bir portremi çiziyor. Kadının ortaya koyduğu acımasız suçlamaları kim duysa aynı şüpheye kapılır. Bu yüzden, hemen arkasından şunu söylemesi şaşırtmıyor beni.

“Kızınızın eve dönmesi konusunda içimin rahat olması için bir süre müşahede altında tutulmanız gerekiyor. Bir yerde yatılı olarak kalıp gözlemlere devam edilmesini öneriyorum. Worcester taraflarında, sizin de rahat edeceğinize inandığım iyi bir klinik var. Ama tabii burada sizin gönüllülüğünüz esastır. Bunu kısa bir tatil gibi düşünün. Bir süreliğine bütün sorumluluklarınızdan kurtulup sadece kendinize odaklanabilmeniz için bir fırsat gibi görün.”

“Ne kadar kısa bir tatilden bahsediyoruz?”

“Net bir süre veremem.”

“O halde haftalarca devam edebilir. Hatta aylarca.”

“Bu ne kadar gelişim kaydettiğinize bağlı.”

“Peki gelişim kaydedip kaydetmediğime kim karar verecek? Siz mi?” Bu çıkışım karşısında arkasına yaslanıyor. Notlarına *hasta aşırı derecede düşmanca tavırlar sergiliyor* diye yazacağına eminim. Deli anne Julia Ansdell’in içler acısı portresine bir ayrintı daha.

“Bu müşahede sürecinin tamamen size bağlı olduğunu tekrar vurgulamak isterim,” diyor. “Yani klinikten istediğiniz zaman ayrılabilirsiniz.”

Sanki seçme şansım varmış, olacaklar benim tercihimmiş gibi konuşuyor ama ikimiz de nasıl kapana kısıldığımızın farkın-

dayız. Hayır dersem kızımı ve büyük ihtimalle kocamı kaybedeceğim. Aslında ikisini de kaybetmiş durumdayım. Geriye bir tek özgürlüğüm kaldı, bu da tamamen Doktor Rose'un elinde. Tımarhaneyi boylamam için kendime ya da başkalarına tehlike teşkil ettiğimi söylemesi yeterli.

Ona ne cevap vereceğimi düşünürken gözleri sürekli üzerimde. *Sakin olmalıyım, makul olmalıyım.* “Bunun için hazır olana kadar biraz zamana ihtiyacım var,” diyorum nihayet. “Önce kocamla konuşmak istiyorum. Bir de Val Halamın Lily'yle ilgilenip ilgilenemeyeceğini öğrenmem gerekiyor.”

“Elbette. Sizi anlıyorum.”

“Bir süre ortalıkta olmayacağımdan halletmem gereken başka ayrıntılar da olacak.”

“Orada sonsuza kadar kalmayacaksınız Bayan Ansdell.”

Ama annem için bu, sonsuza kadar olmuştu. Annem için kısa ve çalkantılı yaşamının son durağı bir akıl hastanesi olmuştu.

Bekleme salonuna birlikte gittikten sonra Doktor Rose beni Rob'a teslim ediyor. Randevuya geldiğimden emin olmak için buraya beni bizzat o getirdi; şimdi de merakla doktora bakıyor. Kadın her şeyin yolunda gittiğini, deli karısının işbirliği yapmayı kabul ettiğini anlatmak için sessizce başını sallamakla yetiniyor.

Yaptığım şey gerçekten de işbirliği. Başka alternatifim mi var? Rob direksiyonun başına geçiyor, bense yan koltukta uslu uslu oturuyorum. Eve vardığımızda pencereden atlamayacağıma ya da bileklerimi kesmeyeceğime emin olmak için bir süre

ortalıkta oluyor. Bense mutfağa geçip ocağa çaydanlık koyuyorum, aslında sinirlerim kopmak üzere gerilmiş ama elimden geldiğince normal davranmaya çalışıyorum. O nihayet işe döndüğünde gevşeyip mutfaktaki bir sandalyeye çöküyor, ağlamaya başlıyorum.

Delirmek böyle bir şeymiş demek.

Başımı ellerimin arasına alıp akıl hastanelerini düşünüyorum. Gerçi Doktor Rose *linik* demişti ama beni nasıl bir yere göndermek istediklerinin farkındayım. Annemin öldüğü hastanenin fotoğrafını görmüştüm. Güzel mi güzel ağaçları, ucu arkası görünmeyen çimenlikleri vardı ama pencereleri kilitliydi. Benim hayatım da öyle bir yerde mi sona erecek?

Çaydanlık dikkatimi çekmek için ısık çalıyor.

Kalkıp demliğe sıcak su koyuyorum. Sonra oturup mutfak masasının üstünde bir yığın haline gelmiş mektuplara bakmaya başlıyorum. En az üç günlük posta var burada. Nasıl dağılmışsak, bu ailevi krizimize nasıl gömülmüşsek artık, gömlekleri ütölemek ya da faturaları ödemek gibi gündelik işleri bile boşlamışız. Rob'un son zamanlardaki dağınıklığına şaşmamak gerek. Karısı bu sıralar delirmekle meşgul olduğu için kocasının yakalarını kolalamaya fırsat bulamamış ne de olsa.

Yığının tepesinde bizim oradaki alışveriş merkezinde geçerli olacak bedava manikür teklifi var, tırnaklarım çok da umurdaymış gibi. Ani bir öfkeyle bütün zarfları dağıtıyorum, hepsi havaya uçuşuyor. Fakat bir tanesi gelip ayağımın dibine konuyor. Üzerinde Roma damgası olan bir zarf. Gönderici adını hemen tanıyorum: Anna Maria Padrone.

Zarfi yırtarak açıyorum.

*Sevgili Bayan c Ansdell,
Eevap vermem uzun sürdüğü için özür dilerim
ama son zamanlarda kötü şeyler yaşadık. Dedem
öldü. Ben size yazdıktan birkaç gün sonra dükkânı
giren hırsızlar tarafından öldürüldü. Polis olayı
araştıramayıapanlarıyakalayacaklarınadairpek
pek umudumuz yok. Ailece yastayız ve rahatsız
edilmek istemiyoruz. Üzgünüm ama sorularınıza
daha fazla cevap veremeyeceğim. Sizden de bana
bir daha yazmamanızı rica edeceğim. Lütfen özel
hayatımıza saygı duyun.*

Uzunca bir süre oturup Anna Maria'nın yazdıklarına bakıyorum. Bu haberi birileriyle paylaşmaya can atıyorum ama kime söyleyeceğim ki? Rob'a ya da Val'e olmaz, onlar *Incendio*'ya tehlikeli bir şekilde takıntılı olduğumu düşünüyorlar. Doktor Rose'a olmaz, o da gider bunu deliliğimle ilgili kanıt listesine ekler.

Telefonu alıp Gerda'yı arıyorum.

"Aman Tanrım," diye mırıldanıyor. "Adamı öldürmüşler mi?"

"Ben bu işten hiçbir şey anlamadım Gerda. Dükkânında ıvır zıvır şeyler vardı sadece. Ne doğru düzgün bir mobilya ne de değerli tablolar gördüm. Ayrıca aynı sokakta bir sürü antika-cı daha vardı. Hırsızlar neden orayı seçsinler ki?"

"Belki de gözlerine kolay lokma gibi görünmüştür. Ya da içeride senin bilmediğin değerli şeyler vardı belki."

“Eski kitaplar ve plaklar. Değerli sayılabilecek bir tek onlar vardı. Hırsızları cezbedecek şeyler değildi yani.” Roma’dan gelen mektuba bir kez daha bakıyorum. “Torunu ona bir daha yazmamamı istiyor, bu durumda o müziğin nereden geldiğini asla öğrenemeyeceğiz.”

“Hâlâ bir yolu var,” diyor Gerda. “Çingene şarkıları kitabının arkasında yazan Venedik adresi var ya. Bestecisi orada yaşadıysa ailesinin izini bulma şansımız var demektir. Düşünsene, yayınlanmamış başka eserleri de çıkıyormuş! Onları ilk kaydeden biz olsak fena mı olur?”

“Fantezilerine yetişemiyorum artık. Henüz adamın orada yaşayıp yaşamadığını dahi bilmiyoruz.”

“Ben bulmaya çalışacağım. Şimdi tam da Trieste’ye gitmek için bavulumu hazırlıyordum. Sana sözünü ettiğim konseri hatırlıyor musun? İşte o bittikten sonra dosdoğru Venedik’e geçeceğim. Dorsoduro’da küçük, sevimli bir otelde oda ayırtım bile.” Duruyor. “Seninle orada buluşsak ya?”

“Venedik’te mi?”

“Son günlerde çok yıprandın Julia. İtalya’da küçük bir kaçamak iyi gelir. Hem *Incendio*’nun gizemini çözeriz hem de kız kıza biraz eğleniriz. Ne dersin? Rob seni bir haftalığına azat edebilir mi?”

“Keşke gidebilseydim.”

“Neden gidemiyormuşsun?”

Çünkü yakında bir tımarhaneye tıksılacağım ve muhtemelen İtalya’yı bir daha asla göremeyeceğim.

Mektuba bakarken notaları bulduğum küçük, karanlık dükkân geliyor aklıma. Yukarıdaki zebani heykelli çatı oluklarını ve Medusa başlı kapı tokmağını hatırlıyorum. İçeri girdiğimde Ölüm oraya uğramaya hazırlanmış gibi ürperdiğimi hatırlıyorum. Oranın lanetini bir şekilde, mesela el yazması tek bir sayfayla buraya taşımış olmalıyım. O notaları şimdi burada yakacak olsam bile lanetinden kurtulabileceğimi sanmıyorum. Kızımı asla geri alamayacağım. Hele ki bir akıl hastanesindeyken asla.

Bu benim karşı koymak için tek şansım olabilir. Ailemi geri kazanmak için tek bir şans.

Kafamı mektuptan kaldırıp, “Sen ne zaman Venedik’te olacaksın?” diye soruyorum Gerda’ya.

“Trieste’deki festival pazar günü bitiyor. Ben de pazartesi trenle Venedik’e geçmeyi planlıyorum. Neden sordun?”

“Fikrimi değiştirdim. Seninle orada buluşalım.”

Herkes işbirliği yapmak istediğinize inanınca hayatınızdan da, ülkenizden de kaçmak kolay oluyor. Biletimi internette Orbitz'den alıyorum; *bu fiyata son iki bilet!* Uçak öğleden sonra kalkacak, Venedik'e ertesi sabah erken saatte varacak. Val'den, ben hastaneye yatış işlemlerine hazırlanırken Lily'ye kendi evinde bakmasını istiyorum. Rob'un doğru yanlış, söylediği her şeyi dikkatle dinliyorum; sırf gaipten sesler duyduğumu sanmasın diye. Arka arkaya üç kez harika yemekler pişiriyorum, tabağına koyarken yüzümden gülümsemeyi eksik etmiyorum, bir de *Incendio*'ya veya İtalya'ya dair tek söz söylemiyorum.

Uçuş günü geldiğinde Rob'a saat beşe kadar kuaförde olacağımı söylüyorum. Düşününce çok saçma aslında, tımarhaneyi boylamak üzere olan bir kadın saçına başına neden dikkat etsin ki? Ama Rob bunu çok mantıklı buluyor. Akşam olup da eve dönmeyince nerede olduğumu merak etmeyecek.

Ve ben o saatte, yirmi sekizinci sıranın orta koltuğunda, sağımda yaşlıca bir İtalyan kadın, solumda dalgın bakışlı bir işadamlıyla Atlantik Okyanusu'nun üzerinde uçuyor oluyorum. Ne fena ki ikisi de benimle sohbet etmeye yanaşmıyor; bense kiminle olursa olsun, herhangi biriyle, bu iki yabancıyla bile konuşmaya can atıyorum. Kaçak bir anne ve eş olduğumu, korktuğumu ama biraz da heyecanlandığımı itiraf etmek istiyorum. Kocam benim deli olduğuma kanaat getirdiği, psikiyatristim de beni bir yerlere tıkamak istediği için kaybedecek bir şeyim olmadığını anlatmak istiyorum. Daha önce hiç böyle bir çılgınlık yapmadığımı ama tuhaf bir şekilde hoşuma da gittiğini söylemek istiyorum. *Gerçek* Julia hapisten kaçmış, bitirmesi gereken bir göreve doğru uçuyor: kızını ve hayatını geri alma görevine.

Uçuş ekibi ışıkları kapatınca etrafımdaki herkes kıvrılıp uykuya geçiyor. Bir tek benim gözlerim açık, şu anda evde neler olup bittiğini merak ediyorum. Rob büyük ihtimalle ilk olarak Val'i arar, sonra Doktor Rose'u ve sonunda polisi. *Delikarım kayboldu*. Ülkeden ayrıldığımı hemen anlayamaz tabii, nasıl anlasın? Nerede olacağımı bir tek Gerda biliyor, o da İtalya'da şimdi.

Roma'ya birkaç kez gitmişliğim var ama Venedik'i sadece bir kez ziyaret ettim, o da dört yıl önce Rob'la tatile çıktığımızda. Aylardan ağustostu, çıkmaz sokaklardan ve köprülerden oluşan bu labirent şehir tıklım tıkış turist kaynıyordu. O terle karışık deniz mahsulleri ve güneş yağı kokusunu gayet iyi hatırlıyorum. Güneşin beyaz ve sıcak ışığını da.

Havaalanından dışarı adım atar atmaz güneş bütün parlaklığıyla yüzüme vurup gözlerimi kamaştırıyor. Evet, hatırladığım Venedik burası. O zaman epey kalabalıktı o kadar; çok da pahalıydı.

Gerda'nın küçük bir otelde oda ayırttığı Dorsoduro'ya gitmek için özel bir su taksisine eurolarımın neredeyse hepsini bayılıyorum. Sakin bir arka sokakta kaybolan bu mütevazı otelin karanlık bir lobisi, eskimiş kadife koltukları ve Gerda'nın muhtemelen büyüleyici, benimse salaş diyeceğim, yöreye özgü bir havası var. O henüz gelip check-in yaptırmamış olmasına rağmen odamız hazırlanmış, ikiz yataklar temiz ve davetkâr görünüyor. Yorgunluktan duşa bile girmeyip kendimi yataklardan birine atıyorum. Saniyeler içinde de uykuya dalıyorum.

J

“Julia.” Bir el beni dürtüyor. “Hey, uyanmaya niyetin yok galiba.”

Gözlerimi açtığımda Gerda'nın eğilmiş bana baktığını görüyorum. Keyiften etrafa ışıklar saçıyor, hatta ben gerinip uyanmaya çalışırken biraz fazla ışık saçtığını düşünüp homurdanıyorum.

“Epey bir süredir uyuyorsun, kıyamadım ama artık kalkma zamanı geldi.”

“Ne zamandır buradasın?”

“Birkaç saat oldu. Biraz yürüyüşe çıktım, bir şeyler yedim. Saat üç.”

“Uçakta hiç uyuyamadım ki.”

“Bir an önce kalkmazsan gece yine uyuyamayacaksın. Hadi kıpırda biraz, yoksa jet lag'den kurtulamazsın.”

Kalkıp doğrulurken etajerin üstünde duran ceptelefonunun titreştiğini duyuyorum.

“Bu beşinci ya da altıncı,” diyor Gerda.

“Rahatsız etmesin diye sesini kapatmıştım.”

“Mesajlarına baksan iyi olacak. Birileri ısrarla sana ulaşmaya çalışıyor.”

Telefonu alıp cevapsız aramalara ve mesajlara bakıyorum. Rob, Rob, Rob, Val, yine Rob. Sonra telefonu çantama atıyorum. “Önemli bir şey değilmiş. Rob vardım mı diye merak etmiş.”

“Venedik’e gelmene ses etmedi mi?”

Omuz silkiyorum. “Anlayışla karşılayacaktır. Seni de ararsa açma sakın. Başını ağrıtmaktan başka bir şey yapmaz.”

“Venedik’e geleceğini haber verdin ama, öyle değil mi?”

“Bir süre uzaklaşmak istediğimi söyledim, o kadar. Kız kıza tatil yapacağız, kendimi iyi ve dinlenmiş hissettiğimde döneceğim dedim.” Bana kaşlarını çatarak baktığım görünce ekliyorum: “Endişelenecek bir şey yok. Kredi kartımın limitini doldurmaya daha çok var.”

“Beni endişelendiren kredi kartın değil, Rob’la olan durumunuz. Böyle haber vermeden gitmeler senden bekleyeceğim şeyler değil.”

“Beni buraya sen davet ettin, hatırlatırım.”

“Evet ama onunla konuşmadan ilk uçağa atlayıp gelece-

ğini tahmin etmemiştim.” Durup beni inceliyor. “Bu konuda konuşmak ister misin?”

Bakışlarımı kaçırıp pencereden dışarı bakıyorum. “O bana inanmıyor Gerda. Hayal gördüğümü düşünüyor.”

“Müzikle ilgili diyorsun, değil mi?”

“Evet, o parçanın gücünü bilmiyor. Bestecinin izini bulmak için bunca yolu gelmemi de anlamayacaktır. Böyle bir yolculuğu delice bulacaktır.”

Gerda iç geçiriyor. “O halde buraya aynı cevapları aramaya geldiğim için ben de deli oluyorum.”

“Başlayalım o zaman.” Çantamı alıp omzuma atıyorum. “Hadi gidip Calle del Forno’yu bulalım.”

♪

Venedik’te birden fazla Calle del Forno olduğunu keşfetmemiz uzun sürmüyor. İlk gittiğimiz yer, saat dört itibariyle turistlerin Rialto Köprüsü civarındaki küçük dükkânlara ve şarap barlarına akın ettiği Santa Croce *sestiere*’sinde bir sokak oluyor. Vakit epey ilerlemiş olmasına rağmen boğucu bir sıcak var ve benim kafam da jet lag’den dolayı hâlâ sisli. 11 Numara’yı bulamayınca bir gelato dükkânına uğruyoruz, Gerda tezgâhın arkasındaki orta yaşlı kadına giriş seviyesi İtalyancasıyla derdimizi anlatmaya çalışıyor. Kadın elimizdeki adrese bakıp kafasını iki yana sallıyor, sonra bir köşedeki masada oturan ergen bir çocuğa sesleniyor.

Oğlan iPod'unun kulaklıklarını homurdana homurdana çıkarıp yanınıza geliyor ve İngilizce, "Annem yanlış sokakta olduğunuzu söylüyor," diyor.

"Ama Calle del Forno burası, öyle değil mi?" diyor Gerda adresi oğlana uzatarak. "On bir numarayı bulamıyoruz."

"Bu sokakta on bir numara yok da ondan. Sizin aradığınız yer Cannaregio'daki Calle del Forno. Başka bir *sestiere* orası."

"Buradan çok uzak mı?"

"Ponte degli Scalzi'yi geçeceksiniz," diyor omuz silkererek. "Beş on dakika yürürsünüz."

"Bizi oraya götürebilir misin?"

Oğlanın yüzünde tercüme etmeye gerek olmayan, *ne zorunlu* *var ki?* gibisinden bir bakış beliriyor. Gerda bizi oraya götürürse yirmi euro vereceğini söylediğindeyse gözleri parlıyor. Hemen ayaklanıp iPod'unu cebine tıktırıyor, "Gelin götüreyim," diyor.

Çocuk önden fırlayıp bizi hıncahınç turist dolu sokaklara sokuyor, bir belirip bir yok olan kırmızı tişörtünü takip ediyoruz. Bir ara bir köşenin arkasında kayboluyor, göremiyoruz kırmızı tişörtü. Hemen ardından, ileride bir yerden, "Hey! Bayanlar!" diye sesleniyor. Oğlan yirmi eurosunu bir an önce almak istediği için, kalabalık sokaklarda takılıp kalan bu iki hımbıl Amerikalıyı peşinde sürükleyip duruyor.

Ponte degli Scalzi'nin öteki tarafında kalabalık iyice artıyor, yakınlardaki tren istasyonundan sökün eden turistlerin akıntısına kapılıyoruz çaresiz. Hangi yönden geldiğimizi aklımda tutmak için etrafıma bakınmayı bıraktım artık, bu renk ve gürül-

tü girdabından karşımıza her an ne çıkacak diye bekliyorum. Yüzü güneşten yanmış küçük bir kız oluyor bu. Vitrininde ağzi açık, bize aval aval bakan Carnevale maskeleri olan bir dükkân oluyor. Üstünde atlet, omuzları kıllı irikiyım bir adam oluyor. Derken oğlan kanaldan bir yere sapıyor ve kalabalık azalıp azalıp nihayet yok oluyor. Döküntü binaların birbirlerine doğru eğildikleri, her an çöküp bizi ezmeye hazırmış gibi bekledikleri karanlık bir pasaja geliyoruz.

Çocuk parmağıyla gösteriyor. “On bir numara burası işte.”

Boyası sökülen, duvarları bel vermiş, cephesi ihtiyar birinin yüzündeki kırışıklar gibi çatlak çatlak olmuş binaya bakıyorum. Tozlu pencerelerin ardında, etrafa kolilerin ve gazete kâğıtlarının saçıldığı boş odalar görüyorum.

“Burası epeydir terk edilmiş gibi duruyor,” diyor Gerda. Sonra sokağa göz atarken bir kapının ağzında durmuş, bizi seyreden iki yaşlı kadın görüyor. “Kadınlara bu binanın sahibi kimmiş sor,” diye buyuruyor çocuğa.

“Sizi buraya getirirsem yirmi euro vereceğinizi söylemiştiniz.”

Gerda, “Tamam, tamam,” deyip parayı uzatıyor. “Şimdi, rica etsem kadınlara sorabilir misin?”

Oğlan yaşlı kadınlara sesleniyor, ardından İtalyanca bağı-riş çağırış bir sohbet başlıyor. Derken kadınlar kapılarının ağzından ayrılıp bize doğru geliyor. Birinin bir gözü kataraktan beyazlamış, diğerinin kireçlenme yüzünden tuhaf bir şekilde yamulmuş olan elinde bir baston var.

“Geçen sene Amerikalı bir adamın satın aldığını söylü-

yorlar,” diyor oğlan. “Burayı sanat galerisi yapmak istiyormuş.”

Yaşlı kadınlar, zaten kendisi de yaşayan, nefes alıp veren bir sanat eseri olan Venedik’te başka bir galeri açmanın tuhaf olduğunu düşünüyorlar ki burun kıvrıyorlar.

“Peki Amerikalı almadan önce kim oturuyormuş?” diye soruyor Gerda.

Oğlan bunun üzerine bastonlu kadını gösteriyor. “Dediğine göre bina uzun yıllar onlarınmış. Babası savaştan sonra almış.”

Omuz çantama uzanıp Çingene şarkılarının olduğu kitabı çıkarıyorum. Arasından *Incendio*’yu alıp besteciye gösteriyorum. “L. Todesco ismini duymuş mu hiç?”

Bastonlu kadın iyice yaklaşmış isme bakıyor. Uzunca bir süre konuşmuyor. Ardından uzanıp elini sayfanın üzerinde gezdiriyor, İtalyanca bir şeyler mırıldanıyor.

“Ne diyor?” diye soruyorum oğlana.

“Onlar gitmiş, bir daha da geri dönmemişler.”

“Kimler?”

“Bu binada yaşayan insanlar. Savaştan önce.”

Kuruyup dala dönmüş parmaklar birden koluma yapışıp çekiştirmeye başlıyor. Kadın bizi sokağın ilerisinde bir yere götürüyor, kaldırımında tıngırdayan bastonunun eşliğinde gidiyoruz. Yaşına ve hastalığına rağmen kendinden beklenmeyecek bir hızla yürüyüp köşeyi dönüyor, kalabalık bir sokağa çıkarıyor bizi. Bir bakıyorum ki oğlan bizi bırakıp sıvışmış, kadına nereye gittiğimizi soramıyoruz haliyle. Belki de sorumuzu yanlış anladı, birazdan soluğu ailesinin incikçi boncukçu dükkânında

falan alacağız. Nihayet, bizi bir köprüden geçirip bir meydana getiriyor ve yamulmuş parmağıyla bir duvarı işaret ediyor.

Ahşap levhaların üzerine bir dizi isim ve sayı oyulmuş: GILMO PERLMUTTER 45 BRUNO PERLMUTTER 9 LINA PRANI CORINALDI 71...

“*Qui*,” diyor kadın alçak sesle. “Lorenzo.”

İlk gören Gerda oluyor. “Ah Tanrım, Julia,” diyor nefesi kesilmiş halde. “Orada işte!” Diğerlerinin arasındaki ismi gösteriyor: LORENZO TODESCO 24.

Yaşlı kadın bana ürperici bir bakış atıp fısıldıyor: “*L'ultimo treno*.”

“Julia, bu bir çeşit anı plaketi sanırım,” diyor Gerda. “Yanlış anlamıyorsam burada, yani bu meydanda olmuş bir şeyi anlatıyor.”

Kelimeler İtalyanca ama anlamları çok açık. *Ebraica. Deportati. Fascisti dai nazisti*. İki yüz kırk altı İtalyan Yahudisi bu şehirden gönderilmiş. Lorenzo Todesco isimli genç adam da aralarındaymış.

Meydana bakınırken gözüme *Campo Ghetto Nuovo* yazısı çarpıyor. Nerede olduğumuzu o zaman anlıyorum: Yahudi mahallesi. Meydanın karşısındaki bir binaya gidip duvarındaki bronz plaketlere işlenmiş resimlere bakıyorum. Resimlerde sınır dışı edilme sahneleri var, toplama kamplarının görüntüleri var. Dikkatimi, insanlardan oluşan kargosunu boşaltmakta olan bir trenin resmi çekiyor. *L'ultimo treno* demişti yaşlı kadın. Bir zamanlar Calle del Forno 11 numarada yaşamış olan aileyi götüren son tren.

Başım sıcaktan zonklamaya ve dönmeye başlıyor. “Oturmam lazım,” diyorum Gerda’ya. Devasa bir ağacın gölgesine gidip banklardan birine çöküyorum. Orada oturmuş başımı ovarken o sıra henüz yirmi dört yaşında olan Lorenzo Todesco’yu düşünüyorum. Ne kadar da gençmiş. Calle del Forno’daki, şimdi harap halde olan evi şu an oturduğum yerden sadece birkaç yüz adım ötede. Bu ağacın altında az dinlenmemiştir, bu parke taşlarının üstünde az dolaşmamıştır diye düşünüyorum. Belki de şu anda, *Incendio*’nun melodisinin ilk kez gelmeye başladığı yerde oturuyorum.

“Hemen şurada bir Yahudi Müzesi var,” diyor Gerda yakındaki bir binayı işaret ederek. “Orada İngilizce konuşan birileri vardır muhakkak. Ben gidip Todesco ailesiyle ilgili bir şeyler biliyorlar mı diye sorayım.”

Gerda müzeye giderken ben bankta kalıyorum. Beynimin içinde binlerce arı vızıldıyor sanki. Önümden turistler geçip duruyor ama arıların uğultusundan konuşmalarını ve ayak seslerini duyamıyorum. O sırada benden dokuz yaş küçük olan Lorenzo’yu aklımdan çıkaramıyorum. Dokuz yıl önce ben neredeydim diye düşünüyorum. Önünde yepyeni bir hayat olan yeni evlenmiş bir kadındım. Konforlu bir evim, sevdiğim bir mesleğim vardı, ufukta kara bulutlar görünmüyordu. Ama delirmiş bir dünyada çaresiz bir Yahudi olan Lorenzo için kara bulutlar hızla yaklaşıyordu.

“Julia?” diyor Gerda geri döndüğünde. Yanında siyah saçlı, güzel bir genç kadın var. “Bu Francesca, Yahudi Müzesi’nin

küratörlerinden. Buraya neden geldiğimizi ona da anlattım. *Incendio*'yu görmek istiyor.”

Notaları omuz çantamdan çıkarıp genç kadına uzatıyorum. Kadın, bestecinin ismine bir süre kaşlarını çatarak baktıktan sonra, “Bunu Roma’dan mı aldınız?” diye soruyor bana.

“Bir antikacı dükkânında buldum. Yüz euro para verdim,” diyorum masum masum.

“Bu kâğıt epey eskiye benziyor,” diyor Francesca. “Ama bestecisinin burada, Cannaregio’da yaşamış olan Todesco ailesinden olduğu şüpheli.”

“Todesco diye bir ailenin ismini duydunuz yani.”

Başını sallıyor. “Sınır dışı edilen bütün Yahudilerin isimleri arşivlerimizde var. Bruno Todesco Venedik’in tanınmış lütüyetlerindenmiş. Yanlış bilmiyorsam iki oğlu, bir kızı varmış. Emin olmak için dosyalara bakmam gerekiyor ama Calle del Forno’da yaşadıklarını tahmin ediyorum.”

“Bu besteci L. Todesco onun oğullarından biri olamaz mı? Notalar, üzerinde Calle del Forno adresi yazılı eski bir müzik kitabının arasından çıktı.”

Francesca kafasını iki yana sallıyor. “Ailenin bütün kitapları ve evrakları faşistler tarafından yakılmış. Bildiğimiz kadarıyla geriye hiçbir şey kalmadı. Todescolar yangından bir şeyleri kaçırmayı başardıysa da, gönderildikleri ölüm kampında korumuş olmaları çok zor. Yani bu beste...” diyor Francesca *Incendio*'yu kaldırarak, “hiç var olmamalıydı bile.”

“Ama var işte,” diyorum. “Onu yüz euroya satın aldım.”

Kadın hâlâ kâğıdı inceliyor. Bir ara güneşe tutup, çizgile-

rin üzerine kurşunkalemle yazılmış notalara yakından bakıyor. “Roma’daki antikacı dükkânında bunu nereden bulduklarını söylediler mi?”

“Satıcı Capobianco adında bir adamın mülkünden almış.”

“Capobianco mu?”

“Antikacının torunu bana böyle yazmıştı.” Yine omuz çantama uzanıp Anna Maria Padrone’dan gelen mektupları Francesca’ya veriyorum. “Bay Capobianco, Casperia kasabasında yaşıyormuş. Roma’ya yakın bir yer sanırım.”

Kadın ilk mektubu okuduktan sonra ikinciye açıyor. Onu okurken bir an nefesini tutuyor, kafasını kaldırıp bana baktığında bir şeyler olduğunu gözlerinden okuyorum. Merak kıvılcımıyla yanan bir ateş. “Bu antikacı öldürülmüş mü?”

“Hem de sadece birkaç hafta önce. Dükkânında soygun olmuş.”

Tekrar *Incendio*’ya dönüyor. Fakat kâğıdı, sanki tehlikeli bir şeye dönüşmüş gibi ihtiyatla tutuyor şimdi. Çıplak ellerini yakacak kadar sıcak bir şey tutuyormuş gibi. “Bu biraz bende kalabilir mi? Arkadaşlarımın incelemesini istiyorum. Bu mektuplar da tabii.”

“Arkadaşlarım derken?”

“Bizim akademisyen arkadaşlar. Buna gözleri gibi bakacaklarına emin olabilirsiniz. Notalar gördükleri kadar eskilerse daha fazla insan eli değmemesi lazım. Kaldığınız oteli bana söyleyin, yarın sizi aratım.”

“Bizde kopyaları da var nasıl olsa,” diyor Gerda bana. “Ben alıp incelemelerinde mahzur görmüyorum.”

Incendio'ya bakıp, bu tek kâğıt parçasının hayatıma getirdiği belaları düşünüyorum; ailemi nasıl parçaladığını, kızıma olan sevgimi nasıl zehirlediğini.

“Alın,” diyorum nihayet. “O lanet şeyi bir daha görmek istemiyorum zaten.”

]

Aslında *Incendio*'nun artık sırtımda bir yük olmayışına, onunla ne yapacağını bilen insanların elinde oluşuna sevinmem gerekir, fakat o gece, cevapsız kalan onca soru yüzünden uyuyamıyorum. Gerda yan yatakta mışıl mışıl uyurken ben gözlerimi karanlığa dikip, Francesca'nın o bestenin kaynağını söz verdiği gibi bulup bulamayacağını düşünüyorum. Yoksa onun kaderi de müzenin arşivindeki diğer pek çok belge gibi gelecekte incelenmeyi beklemek mi olacak?

Uyumaktan umudu kesince karanlıkta giyinip sessizce odadan çıkıyorum.

Lobide bir tek gece vardiyasındaki resepsiyoncu var; kadın geldiğimi duyunca okuduğu romandan kafasını kaldırıp başıyla dostane bir selam veriyor. Dışarıdan, sokaktan kahkahalar ve insan sesleri geliyor. Saat gecenin biri ama belli ki Venedik'te uykusuzlar için zaman sınırlaması yok.

Benimse çıkıp dolaşmak gibi bir niyetim yok. Onun yerine resepsiyoncu kadına gidip, “Bana yardımcı olabilir misiniz?” diyorum. “Başka bir kasabadan bazı insanlara ulaşmak istiyorum

ama bende telefon numaraları yok. Bakabileceğim bir telefon rehberi var mıdır acaba?”

“Elbette. Nerede yaşıyorlar?”

“Casperia diye bir kasabada. Roma’ya yakın bir yer sanırım. Soyadları Capobianco.”

Kadın bilgisayarına dönüp, Sarı Sayfalar’ın İtalyan versiyonu olduğunu sandığım bir internet sayfası açıyor. “O soyadlı iki kişi çıktı. Filippo Capobianco ve Davide Capobianco. Siz hangisini arıyordunuz?”

“Bilmiyorum ki.”

Dönüp bana şaşkın şaşkın bakıyor. “Bu isimleri tanımıyor musunuz?”

“Ben sadece ailenin Casperia’da yaşadığını biliyorum.”

“O zaman size telefon numaralarını vereyim, elinizde bulunsun.” Numaraları bir kâğıt parçasına yazıp bana uzatıyor.

“Peki şey yapabilir misiniz...”

“Nedir?”

“İngilizce konuşamıyorlarsa nasıl anlaşırım bilemiyorum. Benim için onları arar mısınız?”

“Ama saat gecenin biri hanımefendi.”

“Hayır, hayır, yarın demek istedim. Uzun mesafe görüşmesi olacaksa da sorun değil, ücreti neyse veririm. Onlara bir mesaj iletebilir misiniz?”

Kadın not defterinde yeni bir sayfa açıyor. “Mesajınız nedir?”

“Onlara benim adımın Julia Ansdell olduğunu söyleyin. Giovanni Capobianco’nun ailesini arıyorum. Bir zamanlar elinde olan

bir müzik parçasıyla ilgili. Parçanın bestecisinin adı da Lorenzo Todesco.”

Kadın mesajı yazdıktan sonra kafasını kaldırıp bana bakıyor. “İki numarayı da aramamı ister misiniz?”

“Evet. Doğru aileye ulaştığımdan emin olmalıyım.”

“Peki sizinle bizzat konuşmak isterlerse? Burada ne kadar kalacağınızı öğrenmek isteyebilirler.”

“İki gün daha buradayım.” Uzanıp kalemimi alıyorum, kâğıda cepte telefonu numaramı ve e-posta adresimi yazıyorum. “O tarihten sonra Birleşik Devletler’den de ulaşabilirler.”

Resepsiyoncu kadın notu telefonun hemen yanına yapıştırıyor. “Sabah ilk iş ararım, vardiyam bitmeden önce.”

Bunun tuhaf bir talep olduğunu bildiğimden, kadın istediğimi yapacak mı merak ediyorum. Fakat bunu öğrenme fırsatım olmuyor, çünkü sabah resepsiyona uğradığımda başka bir kadının gelmiş olduğunu görüyorum ve telefonun yanına yapıştırılan not ortalıkta yok. Sorduğumda bana mesaj bırakılmadığını söylüyor kadın. Cepten de Rob’dan başka arayan olmadı.

Lobide dururken Rob’un Boston saatiyle gece ikiyle beş arasında gönderdiği son mesajlara bakıyorum. Zavallı Rob benim yüzümden uyuyamamış. Lily’nin doğduğu geceki sancılı hallerim geliyor gözümün önüne; Rob bütün gece başımda durup elimi tutmuş, alnıma ıslak bezler koymuştu. Kan çanağına dönen gözlerini ve tıraşsız yüzünü hatırlayıp, şimdi de öyledir herhalde diye düşünüyorum. Ona öyle ya da böyle bir cevap borçlu olduğumdan kısa bir mesaj yazıyorum: *Lütfen beni merak etme. Bu işi*

balletmem gerekiyor, sonra eve döneceğim. Gönder tuşuna basarken, yazdıklarımı ceptelefonunda gördüğünde yüzüne nasıl bir rahatlama geleceğini hayal etmeye çalışıyorum. Ya da iğrenerek mi bakacak yazdıklarımaya? Hâlâ sevdiği kadın mıyım, yoksa başının belası mı?

“Buradaymışsın,” diyor Gerda kahvaltı salonundan çıkarken. Elimdeki telefonu fark ediyor. “Rob’la konuştun mu?”

“Mesaj attım.”

“Güzel.” Nedense üstünden bir yük kalkmış gibi rahatlıyor, sonra tekrar, “Güzel,” diyor.

“Francesca’dan haber var mı? Bakmışlar mı?”

“Daha erken. Biraz zaman tanı. Biz de bu arada şehri gezelim. Nereye gitmek istersin bakalım?”

“Ben yine Cannaregio’ya gitmek istiyorum. Ghetto Nuovo’ya.”

Gerda belli ki Yahudi mahallesine bir daha gitmeye hevesli değil, bir an duraksıyor. “Önce San Marco’ya gitsek ya,” diyor. “Biraz alışveriş yapıp birkaç Bellini yuvarlamak istiyorum. Burası Venedik. Biraz turist gibi davranalım.”

Günün çoğunda öyle davranıyoruz. San Marco’daki mağazalara girip çıkıyoruz, Doge Sarayı’nı ziyarete gelen turist ordusunun arasına sıkışıyoruz, kalabalık Rialto Köprüsü’nün üstündeki bir satıcıyla, aslında hiç de satın almak istemediğim bir madalyon için pazarlık yapıyoruz.

Nihayet Cannaregio’ya giden köprüye geldiğimizde vakit öğleni epey geçmiş oluyor ve ben kalabalıkla boğuşmaktan yor-

gun düşmüş haldeyim. Kendimizi Yahudi mahallesinin nispeten sakin havasına güç bela atıyoruz. Daracık sokaklara akşamın gölgeleleri vurmaya başlamış. Kargaşadan kurtulduğum için o kadar mutluyum ki mahallenin sessizliği beni hiç rahatsız etmiyor.

Ama sonra bir ara sokakta yürürken aniden durup arkama bakıyorum. Karanlık parke taşlarından ve yukarıda bir yerde asılı çamaşırlardan başka bir şey göremiyorum. Aslında irkilmemi gerektirecek bir şey yok ama nedense tüylerim diken diken oluyor, bütün duyularım alarma geçiyor.

“Ne oldu?” diye soruyor Gerda.

“Arkamızda birini gördüm sandım.”

“Ben kimseyi göremiyorum.”

Sokağı gözlerimle tarayıp bir hareket belirtisi arıyorum. Ama yine tek gördüğüm, yukarıda salınan çamaşırlar, rengi atmış üç gömlek ve bir havlu.

“Kimse yok. Gel hadi,” diyor Gerda yürüyerek.

Onu takip etmekten başka seçeneğim yok çünkü bu boğucu dar sokakta tek başıma kalmak istemiyorum. Campo Ghetto Nuovo’ya vardığımızda, üstünde sınır dışı edilen Yahudilerin isimleri yazan plakete doğru çekiliyorum yine. Orada işte, Lorenzo Todesco. Francesca onun besteci olduğuna inanmıyor ama ben *Incendio*’nun onun bestesi olduğuna eminim. Plaketin üzerinde yazan ismini görmek, uzun zamandır bildiğim ama şahsen ilk kez tanıştığım biriyle karşılaşmak gibi.

“Geç oldu,” diyor Gerda. “Geri dönelim mi?”

“Henüz değil.” Meydanın karşısındaki Yahudi Müzesi’ne

gidiyorum ama kapalı. Pencereden içeri baktığımda bir adamın broşürleri düzenlemekle meşgul olduğunu görüyorum. Cama tıklıyorum, adam kafasını iki yana sallayıp saatini gösteriyor. Bir daha tıklatınca nihayet kapıyı açıp bana *git buradan* dermiş gibi ters ters bakıyor.

“Francesca burada mı?” diye soruyorum.

“Öğleden sonra çıktı. Bir gazeteciyle görüşecekmış.”

“Yarın burada olur mu?”

“Bilmiyorum. Yarın tekrar gelin.” Bunu söyler söylemez kapıyı kapatıyor, ardından sürgüyü öfkeyle çektiğini duyuyorum.

↓

O akşam Gerda’yla San Marco Meydanı’nın etrafında yer alan, muhtemelen bir daha asla gelmeyecek turistlere hizmet veren sayısız pizza ve makarna restoranlarından birine rastgele oturuyoruz. Neredeyse bütün masalar dolu, yüksek sesle gülüşü gibi içki içen, güneşten yanmış ortabatlı bir aileyle dirsek dirseğeyiz. Benim canım bir şey istemediğinden, tabağında kanlı bir şey gibi duran spagetti Bolonez’i çatalımla dürtüp duruyorum.

Sürahiden kendi kadehine Chianti dolduran Gerda’ysa pek neşeli. “Bence görevimizi yerine getirdik Julia. Geldik, sorduk, cevabımızı da aldık. Artık bestecimizin kim olduğunu biliyoruz.”

“Francesca biraz şüpheli gibiydi.”

“İsmi uyuyor, adres de öyle. Bestenin sahibi Lorenzo Todesco bence. Muhtemelen bütün aile vefat etmiş, o parçayı

sorunsuz kaydedebiliriz artık. Memlekete döndüğümüzde bir kuartet aranjmanı yapalım. Stephanie'nin de çello için güzel bir armoni yazacağına eminim.”

“Bilemiyorum Gerda, o valsi kaydetmek bana yanlış bir şeymiş gibi geliyor.”

“Yanlış olan ne?”

“İstismar ediyormuşuz gibi. Adamın trajedisinden kendimize kâr çıkarıyormuşuz gibi. Bu bestenin öyle korkunç bir tarihi var ki üstümüze kötü şans çekeriz diye korkuyorum.”

“Bu sadece bir vals Julia.”

“Ama o valsi bana satan adam da Roma'da bir cinayete kurban gitti. Beste, ona dokunana ya da onu duyana lanet getiriyor sanki. Kızıma ne yaptığını biliyorsun.”

Gerda bir süre sessiz kalıyor. Şarabından bir yudum aldıktan sonra kadehi sakince masaya bırakıyor. “Julia bak, bu son birkaç haftanın senin için ne kadar kötü geçtiğinin farkındayım. Lily'yle yaşadığın sorunlar. Merdivenlerden düşüşün. Ama ben bunların *Incendio*'yla alakası olduğunu sanmıyorum. Evet, müzikte rahatsız edici bir şey hissediyor insan. Karmaşık, güçlü bir eser o ve trajik bir hikâyesi var. Ama sonuçta bir kâğıt parçasının üstündeki notalardan bahsediyoruz, bu notaların duyulması gerekiyor. Lorenzo Todesco'ya olan borcumuzu, müziğini bütün dünyayla paylaşarak ödeyebiliriz. Böylece hak ettiği ölümsüzlüğe kavuşmuş olur.”

“Kızım ne olacak peki?”

“Ne olmuş Lily'ye?”

“Bu müzik onu değiştirdi. Değiştirdiğine eminim ben.”

“Belki de öyle görünüyordur. Bir şeyler ters gidince bir açıklama aramak çok doğal ama her şeyin her zaman bir açıklaması olacak diye bir kural da yok.” Masanın karşısından uzanıp elini elimin üstüne koyuyor. “Evine git Julia. Rob’la konuş. Bu işi birlikte çözmeniz gerekiyor.”

Dosdoğru ona bakıyorum ama gözlerini benden kaçırıyor. Ne oldu da aramızdaki her şey böyle aniden değişiverdi? Gerda bile bana sırt çeviriyorsa yanımda duracak kimse kalmadı demektir.

Restorandan çıkıp Accademia Köprüsü üzerinden Dorso-duro’ya doğru yürürken pek konuşmuyoruz. Saat geç olmasına rağmen sokaklar alabildiğine canlı ve gürültülü. Hava sıcak, her yer tişörtlerini pantolonlarından çıkarmış oğlanlarla, mini etekli atletli kaygısız kızlarla, kur yapanlarla, gülenlerle, içenlerle dolu. Gerda’yla bense, kalabalık caddeden otelimize giden arka sokağa dalarken sessiziz hâlâ.

Rob Venedik’te olduğumu artık öğrenmiştir herhalde. Online hesabımızdan bakınca Venedik’teki bir ATM’den para çektiğimi, San Marco’daki bir restoranda kredi kartımla ödeme yaptığımı görmesi hiç zor değil. Böyle sırları bir muhasebeciden saklamak imkânsız; adam paranın izini sürmekte uzman. Telefonlarına cevap vermediğim için suçluluk duyuyorum ama ne yapayım, bana söyleyeceklerinden korkuyorum. Sabrının sınırına geldiğini söylemesinden korkuyorum. On yıllık bir evliliğin ardından, hem de iyi geçen bir on yılın ardından onu sonsuza kadar kaybetmiş olabilir miyim?

Sokağın başında otelimizin ışıklı tabelasını görüyorum. Oraya doğru yürürken aklımda hâlâ Rob var, ona ne söyleyeceğimi, bu deritten nasıl kurtulacağımızı düşünüyorum. Kapının ağzında duran adamı hemen fark edemiyorum. Sonra yüzü görünmeyen, geniş omuzlu bir siluet karanlığın içinden çıkıp aniden karşımıza dikiliyor.

“Julia Ansdell?” diyor sonra, İtalyan aksanlı kalın sesiyle.

“Siz kimsiniz?” diye soruyor Gerda.

“Ben Bayan Ansdell’i arıyorum.”

“İyi de bu iş böyle mi yapılmış,” diye çıkışıyor Gerda. “Yoksa amacınız onu korkutmak mı?”

Adam bize doğru bir adım attığında geri çekiliyorum, sırtım bir duvara dayanıyor. “Yapma şunu be adam, korkutuyorsun onu!” diyor Gerda. “Kocası size böyle mi yapın dedi?”

Kocası. Ağzından çıkan bu tek kelime her şeyi anlamama yetiyor. Gerda’ya bakıyorum. “Sen... Rob...”

“Julia tatlım, Rob bu sabah, sen uyurken beni arayıp her şeyi anlattı. Sinir krizlerini, psikiyatristi, her şeyi. Seni hastaneye yatırmaya çalışıyorlarmış. Canını sıkmayacaklarına dair söz vermişti ama göndere göndere bu *bödügü* göndermiş işte.” İkimizin arasına girip adamı iterek uzaklaştırıyor. “Çekil şuradan be! Kocası eve dönmesini istiyorsa gelip kendi alacak artık, yoksa...”

O anda patlayan bir silahın sesiyle donakalıyorum. Gerda bana doğru sendeleyince onu tutmaya çalışıyorum ama tutamıyorum, yere yığılıyor. Sıcak ve ıslak kanının kollarımdan aşağı aktığını hissediyorum.

Birden otelin kapısı açılıyor ve dışarı gülerek iki adam çıkıyor. Onları gören tetikçiye neye uğradığını şaşırıyor.

İşte o zaman koşmaya başlıyorum.

İçgüdüsel olarak ışıklara, kalabalığın güvenli kollarına doğru koşuyorum. Bir silah sesi daha duyuyorum, yanağımın hemen yanından bir şeyin ıslık çalarak geçtiğini hissediyorum. Köşeyi dönünce ileride bir kafe görüyorum, insanlar kaldırımındaki masalara oturmuş yemek yiyorlar. Onlara doğru hızla koşarken yardım istemek için bağırmaya çalışıyorum ama panikten boğazım düğümlenmiş, neredeyse hiç sesim çıkmıyor. Adamın arkamda olduğuna eminim, o yüzden koşmaya devam ediyorum. Yanlarından ite kaka geçtiğim insanlar dönüp bana bakıyorlar. Bir sürü göz, bir sürü tanık, ama kendini merminin önüne atacak kimse yok tabii.

Dorsoduro'dan çıkmanın en kısa yolu Accademia Köprüsü'nden geçmek. Onu bir aştım mı San Marco'nun daha büyük kalabalığına karışabilir, hep bir kutlama havasında dolaşan turistlerin arasında kaybolabilirim. Hatta oralarda bir karakol görmüştüm sanki, oraya da sığınabilirim.

Köprü tam önümde duruyor. Kurtuluşum.

Köprüye çıkıp birkaç adım atıyorum ki bir el beni tutup hızla durduruyor. Saldırganımın yüzünü gözünü tırnaklamaya hazır halde dönüyorum ama genç bir kadınla karşılaşıyorum. Yahudi Müzesi'nde çalışan Francesca bu.

“Bayan Ansdell, biz de sizi görmeye geliyorduk.” Bunu söyledikten sonra paniğe kapılmış yüzümü fark edip duruyor. “Ne oluyor? Neden koşuyordunuz?”

Dönüp bakıyorum, arkamdaki yüzleri tanıyorum. “Bir adam var... Beni öldürmeye çalışıyor!”

“Ne?”

“Otelin kapısında bekliyordu. Gerda... arkadaşım Gerda...”
Sesim bir hıçkırıkla kesiliyor. “Sanırım öldü.”

Francesca yanında duran sakallı gençle İtalyanca bir şeyler konuşuyor. Sırt çantası ve akademisyen gözlükleriyle tam bir çalışkan öğrenci tipi var çocukta. Francesca’yı dinledikten sonra ciddiyetle başını sallayıp otelimize doğru koşturmaya başlıyor.

“Meslektaşım Salvatore arkadaşınıza bakmaya gitti,” diyor kız. “Şimdi hemen benimle gelin. Daha fazla ortalıkta görünmeyin.”

Lorenzo

Aralık 1943

Nereye gittiğini göremiyorsan, varacağın yer neresi bilmiyorsan, geçen her saat sonsuzlukmuş gibi gelir.

Karanlık çökmüş, bütün camlar kapatılmışken Lorenzo trenin hangi istikamete doğru yol aldığını anlayamıyordu artık. Pencerenin ötesinde tarlalar ve çiftlikler, insanların ışıkları yakıp akşam yemeğine oturdukları küçük köyler olmalıydı. Geçen trenin uzaktan gelen tangırtılarını duyuyorlar mıydı? Ağzlarına götürmek için kaldırdıkları çatalları havada kalıp duruyor, o trende kim bilir kimler var diye merak ediyorlar mıydı? Yoksa kendi evimizin dışında olanlardan bize ne diyerek, elden ne gelir diyerek yemeklerine her zamanki gibi devam mı ediyorlardı? Bu tren de, öncesindeki pek çoğu gibi durmayıp yoluna gidecek, onlar da ekmeklerini bölüşüp şaraplarını içerek bildikleri

hayatlarını yaşayacaklardı. *Biz gecenin içinden bayaletler gibi geçip giderken*, tam da böyle olacaktı.

Kolu uyuşmuştu ama başını omzuna dayayarak yatan Pia'yı uyandırmamak için kıpırdatmak istemiyordu. Kız günlerdir yıkanmıyordu, uzun saçları yağlanıp topak topak olmuştu. Oysaki saçlarıyla ne de gurur duyardı, yanından yakışıklı bir oğlan geçtiğinde nasıl da arkaya doğru savururdu. Şimdi bu haline, sönük ve kirli saçlarına, süzülüp solmuş yüzüne hangi oğlan bakardı ki? Uzun kirpiklerinin gölgesi gözlerinin altındaki karallıkları iyice belirginleştiriyordu. Lorenzo, kızın çalışma kampında ne yapacağını, günden güne gözünün önünde eriyip gidişine nasıl tanık olacağını düşündü. Kafasının tepesini öptüğünde burnuna her zamanki gibi gülsuyu değil, ter ve kir kokusu geldi. İnsanlar nasıl da çabuk perişan hallere düşüyorlardı. Birkaç gün yemek yemesin, adam gibi uyuyup yıkanmasın, içindeki ateş sönüp gidiyordu. Tıpkı karşısında umutsuzluk içinde oturan Marco'ya olduğu gibi.

Tren aniden yavaşlayıp durdu. Lorenzo penceredeki aralıklardan baktığında peron ışıklarının soğuk parıltısını gördü.

Pia sıçrayarak uyanıp ona uykulu gözlerle baktı. "Geldik mi? Fossoli burası mı?"

"Bilmiyorum canım."

"Çok acıktım. Bize neden yiyecek bir şeyler vermiyorlar? Bu kadar uzun süre yemeksiz bırakmaları çok yanlış."

Trenin kapıları gıcırdayarak açıldığında sesler duyular: "*Alle runter! Alle runter!*"

“Ne söylüyorlar?” dedi Pia, korkuyla yükselen bir sesle. “Ne yapmamızı istiyorlar anlamıyorum ki!”

“Trenden inmemizi söylüyorlar,” dedi Marco.

“O zaman ineriz biz de.” Lorenzo kemanını alırken Pia’ya, “Canım benim, yanımdan ayrılma sakın. Elimi tut,” dedi.

“Anne?” diye seslendi Pia panikle. “Baba?”

“Her şey yoluna girecek, eminim ben,” dedi Bruno. “Dikkat çekmeyin, kimseye bakmayın yeter. Bunu da atlatacağız.” Babalarının yüzünde cılız bir gülümseme belirdi. “Birbirimizden ayrılmayalım. Önemli olan bu. Birbirimizden ayrılmamak.”

Pia başını öne eğip Lorenzo’nun elini tutarak, annesi, babası ve Marco’nun arkasından trenden indi. Dışarının soğuktan nefesleri buhar olup havada dağılıyordu. Peronu gündüz gibi aydınlatan ışıklara gözlerini kısarak çıktılar, üşümek için birbirlerine sokuldular. İki yandan itip dürten kalabalığın arasında Lorenzo ve kız kardeşi, korkmuş ruhlardan oluşan bir denizde kaybolmuş iki yüzücü gibiydiler. Arkalarında bir bebek öyle canhıraş bağırıyordu ki peronun ucundan yağdırılan emirleri duyamıyorlardı. Ancak bir asker çıkıp onları dürterek ayırmaya başladığında sıraya geçmelerinin istendiğini anladılar. İkisi yan yana tir tir titrerken, onları ayırıp koparmalarından korkan Pia ağabeyinin elini bırakmıyordu. Lorenzo hemen sağında duran Marco’ya baktı ama ağabeyi, çenesi ileride, omuzları dik, meydan okurmuş gibi dosdoğru ileri bakıyordu.

Askerler sıralanıp dizilmiş mahkûmların önünden geçerken Lorenzo bakışlarını yerden ayırmıyordu. Sonra birden parlak bir çift botun önünde durduğunu gördü.

“Sen,” dedi bir ses.

Lorenzo kafasını kaldırdığında bir SS subayının bakışlarıyla karşılaştı. Subay ona Almanca bir soru sordu. Lorenzo anlamayıp şaşkınlıkla kafasını salladı. Subay elindeki kemana gösteriyordu. Sorusunu bir kere daha yineledi.

O an İtalyan bir asker konuşulanları çevirmek için öne çıktı. “Enstrüman senin mi diye soruyor.”

La Dianora’yı elinden alacaklar diye korkuya kapılan Lorenzo kılıfı sımsıkı tuttu. “Evet benim.”

“Bu kemana sen mi çaluyorsun?”

“Evet,” dedi Lorenzo yutkunarak.

“Ne tarz müzikler çaluyorsun?”

“Ne olursa. Önüme ne konursa çalarım.”

İtalyan asker dönüp Alman subaya baktı, subay sertçe başını salladı.

“Sen bizimle geliyorsun,” dedi İtalyan.

“Ailem de geliyor mu?”

“Hayır. Sadece sen.”

“Ama ailemi bırakamam.”

“Onlar işimize yaramaz.” Bunu söyledikten sonra el salladığı iki asker gelip Lorenzo’nun kollarından tuttular.

“Hayır. *Hayır.*”

“Lorenzo!” diye bağırdı Pia, onu çekip ayırırken. “Götürmeyin onu! Lütfen götürmeyin!”

Lorenzo son bir kez bakabilmek için döndüğünde Pia, onu tutan Marco’nun elinden kurtulmaya çalışıyordu. Annesi

ile babasıysa çaresizlik içinde birbirlerine yapışmışlardı. Onu bir dizi beton basamaktan indirip perondan götürdüler. Projektörlerin ışığı altında nereye gittiğini göremiyor, ama Pia'nın hâlâ ona seslendiğini duyabiliyordu.

"Ailem... lütfen bırakın, ailemle kalayım!" diye yalvardı.

Askerlerden biri burun kıvrıp, "Onların gittiği yere gitmek istemezsin," dedi.

"Nereye gidiyorlar ki?"

"Şanslısın işte aptal."

Lorenzo'yu üzerinde tekerlek izleri olan bir yola çıkarıldıklarında Pia'nın çığlıkları artık duyulmaz olmuştu. Işıklardan iyice uzaklaştıkları için ilerisindeki yüksek duvarları seçebiliyor, gecenin karanlığında taştan devler gibi yükselen kuleleri görebiliyordu. Bir kapıdan içeri girerlerken yanındaki askerlerin yere baktıklarını fark etti. Avluyu geçip alçak bir binanın önüne geldiklerinde askerlerden biri üç kez kapıya vurdu.

İçeriden bir ses girmelerini emretti.

Arkadan itilen Lorenzo eşiğe takıldı, sendeleyerek içeri girerken az daha La Dianora'yı düşürüyordu. Yere kapaklanmış, dizlerinin üstünde dururken burnuna sigara ve ahşap kokusu geldi. Sonra kapı arkasından çarpılarak kapatıldı.

"Embesiller!" diye kükredi bir ses İtalyanca. Fakat bu ha karetin muhatabı Lorenzo değil yanındaki iki askerdi. "Adanın elinde keman var, görmüyor musunuz? Kemanı bir şey olduysa yakarım canınızı!"

Lorenzo yavaşça ayağa kalktı ama konuşan adama bak-

maya korkuyordu. Onun yerine etrafa göz gezdirdi. Yıpranmış ahşap döşemeye, masayla sandalyelere, içi izmarit dolu kül tablasına baktı. Masanın üstünde tek bir lamba yanıyordu ve evraklar dört ayrı yığın halinde düzenlenmişti.

“Bakalım kim gelmiş. Kaldır kafanı.”

Lorenzo nihayet kafasını kaldırıp baktığında bu kez de başka bir şey göremez oldu. Adamın kömür karası saçlarına tezat masmavi gözleri vardı. O gözler öyle yoğun bakıyordu ki Lorenzo olduğu yere mihlanmış gibi hissetti. Adam etrafına her haliyle güç yayıyor, üniformasında da otoritenin armasını taşıyordu. İtalyan SS’iydi. Bir albay.

Askerlerden biri, “Bu adam müzisyen olduğunu iddia ediyor,” dedi.

“Peki ya bu keman?” dedi albay, enstrümanın kılıfına bakarak. “Çalınacak durumda mı?” Bakışları bir kez daha Lorenzo’ya döndü. “İyi durumda mı diye sordum.”

Lorenzo titrek bir nefes aldı. “Evet. Efendim.”

“Aç şunu,” dedi albay, ardından masayı işaret ederek, “getir de bakalım.”

Lorenzo kılıfı masaya koydu. Kılıfın kapağını kaldırırken buz kesmiş elleri titriyordu. La Dianora siyah kadifeden beşinginin içinde bir mücevher gibi, parlatılmış bir kehribar taşı gibi yatıyordu.

Albaydan hayranlığını belirten bir homurtu çıktı. “Nereden buldun bunu?”

“Dedemindi. Ona da dedesinden kalmış.”

“Müziyensin demek.”

“Evet.”

“İspat et bakalım. Nasıl çalışıyorsun görelim.”

Lorenzo'nun elleri soğuktan ve korkudan kaskatı kesilmişti. La Dianora'yı kadife yatağından kaldırmadan önce parmaklarına kan gitsin diye ellerini yumruk yapıp açmaya koyuldu. Uzun tren yolculuğuna ve dışarının soğukluğuna rağmen akordu bozulmamıştı. “Ne çalmamı istersiniz efendim?”

“Ne olursa. Çalabildiğini göreyim yeter.”

Lorenzo tereddütteydi. Ne çalacaktı şimdi? Kararsızlık yüzünden eli ayağı birbirine dolanmıştı. Yay tellerin üzerine bastırıp elinin titremesinin geçmesini bekledi. Saniyeler akıyor, albay bekliyordu. Yay nihayet hareketlendi; ama sanki Lorenzo'nun kararsızlığından sıkılan La Dianora kendi iradesiyle harekete geçmiş gibiydi. Birkaç cılız nota, birkaç kararsız yay darbesinin ardından melodiler canlanıp güçlü bir şarkıya dönüştü. Notalar odanın en karanlık köşelerine kadar yayılıyor, havayı titreştiriyor, gölgelerdeki sigara dumanlarını dans ettiriyordu. Bu parçayı çalmak için önünde kâğıt olmasına gerek yoktu, notalar hafızasına ve kalbine sonsuza kadar kazanmıştı.

Laura'yla birlikte Ca' Foscari'de çaldıkları bestesiydi bu, ona her zaman hayatının en mutlu anlarını hatırlatacak olan düetti. Çalarken Laura'nın ruhunu hemen yanı başında hissedebiliyor, o gece sahnede giydiği siyah saten elbiseyi hatırlayabiliyor, çelloya sarılan omuzlarını gözünün önüne getirebiliyordu. Şimdi de Laura yanındaymış gibi çalışıyordu. Gözlerini kapadığı anda

her şey yok olmuş, bir tek o kalmıştı. Nerede olduğunu, yorgunluğunu, açlığını ve korkusunu unutmuştu. Laura onun gücüydü, kaskatı parmaklarına hayat üfleyen iksirdi ve çaldığı her nota kalbinin, zamanı ve onları ayıran kilometreleri aşıp giden çağrısıydı. Vücudu müziğe uyarak saltırken alnında ter damlaları birikmeye başlamıştı. Başta soğuk gelen oda şimdi fırın gibiydi, o da bu fırının içinde yanıyor, tellerden yayılan ateşte kayboluyordu. *Dinliyor musun sevgilim? Sana söylediğim şarkıyı duyuyor musun?*

Yayı son notayı çekip ses silinerek gittikten sonra, odanın iliklerine kadar işleyen soğuşunu bir kez daha hissetti. İyice bitkin düşmüş, yayını indirip başını önüne eğmiş, omuzları çökmüştü.

Uzunca bir süre kimsenin ağzını bıçak açmadı.

İlk konuşan albay oldu: “Ben bu parçayı bilmiyorum. Bestecisi kim?”

“Benim,” diye mırıldandı Lorenzo.

“Gerçekten mi? Bunu *sen* mi besteledin?”

Lorenzo bitkince başını salladı. “Aslında keman ve çello için bir düet.”

“Topluluklar için de yazabiliyorsun yani.”

“İlham gelirse.”

“Anlıyorum. Anlıyorum.” Albay onu her açıdan görmek istiyormuş gibi etrafında dolaşıp bir daire çizdi. Sonra aniden iki askere döndü. “Bizi yalnız bırakın.”

“Dışarıda bekleyelim mi komutanım? Adamın ne yapacağı belli ol...”

“Ne yani, zavallı bir mahkûmla başa çıkamayacak mıyım ben? Tamam, tamam, isterseniz dışarıda bekleyin. Ama çıkın şimdi.” Albay adamların çıkmalarını ifadesiz bir suratla, sessizce bekledi. Kapı kapandığında tekrar Lorenzo’ya dönüp, “Otur,” diye emretti.

Lorenzo kemani kadife yatağına yatırdıktan sonra bir sandalyeye çöktü. Az önceki performansından o kadar yorulmuştu ki bacakları onu taşımaz olmuştu.

Albay La Dianora’yı eline alıp ışığa tuttu, sıcak yüzeyini hayranlıkla inceledi. “Böyle bir enstrüman yeteneksiz birinin elinde heba olurdu. Ama senin ellerinde hayat buluyor.” Kemani kulağına götürüp arkasına parmağıyla vurdu, ahşabın zengin titreşimine kulak verdi. La Dianora’yı kılıfına koyarken içindeki Çingene müzikleri kitabını fark etti, kitabı çıkarıp sayfalarını çatarak sayfaları karıştırmaya koyuldu.

O an Lorenzo’nun midesi düğüm düğüm oldu. Kitabın içinde Mozart, Bach ya da Schubert gibi saygın bir bestecinin eserleri olsa kaygılanmayacaktı, ama bunlar Romanların, yani dokunulmazların müziği idi. Albay kitabı kılıfa geri koyarken Lorenzo’nun gözleri onun üzerindeydi.

“Bu da dedemin kütüphanesinden,” diye açıklamaya girişti hemen. “Kendisi Ca’ Foscari’de müzik profesörüdür. Dolayısıyla her türlü müzik eserini...”

“Müzik söz konusu olduğunda önyargılarım yoktur,” dedi albay. “Kitapları yakıp enstrümanları parçalayan o haydut Karagömlükler gibi değilim ben. Hayır, müziğin kıymetini bilirim,

hem de her türlü müziğın. Sanata olan ilgimizi bu sevimsiz zamanlarda bile unutmamalıyız ha, ne dersin?” Dudaklarını büzüp bir süre Lorenzo’yu inceledi. Ardından büfeye gidip akşam yemeğinden artakalanları Lorenzo’nun önüne koydu.

“Bir sanatçının yaratıcı olabilmesi için yakıta ihtiyacı vardır. Ye,” diye buyurdu.

Lorenzo önündeki ekmek parçasına ve donup beyaz bir yağ tabakası haline gelmiş sosa baktı. Tabakta et niyetine bir şey kalmamıştı, sadece biraz havuç ve soğan vardı ama açlıktan gözü kararmış biri için tam bir ziyafetti bu. Fakat yine de hiçbir şeye dokunmadı. Gözünün önüne kız kardeşinin süzölmüş yüzü gelmişti. Açlıktan zayıf düşmüş, eli ayağı kesilmiş annesini düşünüyordu.

“Ailem bütün gün bir şey yemedi,” dedi nihayet. “Trendeki kimse bir şey yemedi. Onlara da biraz...”

“İstiyor musun, istemiyor musun?” diye çıkıştı albay. “İstemiyorsan köpeklere vereceğim.”

Lorenzo ekmeği alıp bir an suçlulukla duraksadı, ama açlığına karşı koyamayacaktı. Bir parça ekmekle tabağı sıyırıp üzerine alabildiği kadar sosu ağzına tıktırdı, sonra lezzetler dilinin üstünde patlarken iç geçirdi. İpek kıvamında bir yağ. Tatlı havuçlar. Yanık ekmek kabuğunun mayamsı ekşiliği. Ekmeğin geri kalanını da sosa batırıp yedi, ekmek bitince tabakta kalanları parmaklarıyla süpürdü, son olarak tabağı da yaladı.

Albay karşısında oturmuş sigarasını içerken onu izliyordu. Yüzünde yarı eğlenir, yarı sıkılır bir ifade vardı. “Bıraksam bunu da

yiyeceksin,” deyip tabağı önünden aldı, büfeye bıraktı. “Daha fazlasını da ayarlayabilirim.”

“Lütfen. Ailem çok aç.”

“O konuda bir şey yapamazsın.”

“Ama *siz* yapabilirsiniz.” Lorenzo adamın gözlerine korku madan baktı. “Kız kardeşim daha on dört yaşında. Adı Pia ve bugüne kadar kimseye bir zararı dokunmamıştır. İyi, tertemiz bir ruhu vardır, yaşamayı hak ediyor. Annemse, sağlığı pek iyi değil ama çok çalışır. Hepsi de çalışır.”

“Onlar için yapabileceğim bir şey yok. Sana da artık onları düşünmeyi bırakmanı tavsiye ederim.”

“Onları düşünmeyi bırakmak mı? Onlar benim ailem, insanın ailesini düşünmemesi mümkün mü?”

“Hayatta kalmak istiyorsan sadece mümkün değil *gerekli* de. Söyle bakalım. Her şeye rağmen hayatta kalabilenlerden misin, değil misin?”

Lorenzo adamın kristal mavi gözlerine baktığı anda onun hayatta kalanlardan olduğunu sezdi. Onu bir okyanusa atın ya da gözü dönmüş bir kalabalığın ortasına bırakın, burnu bile kanamadan kurtulmanın bir yolunu bulurdu. Şimdi de aynısını yapması için, onu dalgaların altına çekecek her türlü yükü üstünden atması için ona meydan okuyordu.

“Ben onlarla birlikte olmak istiyorum,” dedi Lorenzo. “Bizi ayırmayın. Ailece birlikte olursak çok çalışırız, size daha çok faydamız olur.”

“Sen nerede olduğunu sanıyorsun?”

“Fossoli’ye gideceğimizi söylemişlerdi.”

Albay homurdandı. “Fossoli’de değil, San Sabba’dasın. Burası sadece bir ara nokta. Senin gibi, özellikle bir işe yaranlar kalır, diğerleri başka yerlere gönderilir.”

“O halde tren hareket etmeden gideyim ben de.”

“İnan bana, o trene bindiğine pişman olursun.”

“Nereye gidiyorlar? Lütfen nereye gittiklerini söyleyin bana.”

Albay sigarasından derin bir nefes çekip içinde tuttuktan sonra verdi. Sonra Lorenzo’ya bir duman perdesinin arasından bakıp, “Tren kuzeye gidiyor,” dedi. “Polonya’ya.”

↓

Albay, Lorenzo’nun önüne bir kadeh şarap koydu. Ardından bir kadeh de kendine doldurup masanın karşısında oturan mahkûma dikkatlice baktı. “Sen şanslı olanlardansın. Burada, San Sabba’da kalacak olmana şükretmelisin.”

“Peki ailem... Polonya’nın neresine gidiyorlar?”

“Fazla önemi yok bunun.”

“Benim için önemli ama.”

Albay omuz silkip bir sigara daha yaktı. “Hangi kampa giderlerse gitsinler çok soğuk olacak. Hayal edebileceğinden çok daha soğuk. Daha fazla bir şey söylemeyeyim.”

“Kız kardeşimin paltosu ince. Narindir de... zor işler yapamaz. Ama kadın işlerine verirlerse –dikiş nakış, bulaşık gibi işlere– onların altından kalkar. Böyle bir şey ayarlanamaz mı?”

“Sen hâlâ anlayamadın, değil mi? Bir Yahudi’nin Polonya’ya gönderilmesi ne demek biliyor musun? Bu kaderden ancak benimle çalışmayı kabul edersen kurtulabilirsin.”

“Ama kız kardeşim...”

“Unut artık şu lanet olası kız kardeşini!”

Lorenzo albayın ani kükreyişi karşısında neye uğradığını şaşırılmıştı. Pia’yı kurtaracağım derken kendi riskli durumunu görmez olmuştu. Oysaki bu adam istese onu hemen oracıkta öldürtebilirdi, bakışlarından anladığı kadarıyla şu anda düşündüğü seçeneklerden biriydi bu. Lorenzo kaderine razı, kafasına sapanacak bir kurşuna hazır halde beklerken saniyeler uzadı da uzadı.

Albay oturduğu yerde arkasına yaslanıp şarabından bir yudum daha aldı. “İşbirliği yaparsan hayatta kalabilirsin. İşbirliği yaparsan tabii.”

Lorenzo yutkundu, korkudan kurumuş boğazı sızladı. “Ne yapmam gerekiyor?”

“Sadece kemanını çalacaksın. Az önce yaptığın gibi.” Lambanın ışığı albayın yüzünde uğursuz gölgeler yaratıyordu, gözleri şimdi buz mavisine dönmüştü. Karşısındaki nasıl bir yaratıktı? Fırsatçının tekiydi şüphesiz, ama bu iyi anlamda mıydı, kötü anlamda mı? O ütülü üniformasının altında nasıl bir kalp atıyordu?

“Kimin için çalacağım?” diye sordu Lorenzo.

“Komutanın müzik istediği her toplantıda çalacaksın. Artık Risiera di San Sabba’nın büyütülmesine de karar verildiğine göre, böyle toplantılar hep olacaktır. Daha geçen hafta Berlin’den ya-

rım düzine subay geldi. Önümüzdeki ay Herr Lambert bizzat yeni binaları denetlemeye gelecek. Resepsiyonlar olacak, akşam yemekleri olacak. Eğlendirilecek konuklar olacak.”

“O halde Alman subaylara çalacağım,” dedi Lorenzo, sesinde açık bir iğrenmeyle.

“Şimdi dışarı çıkarılıp avluda idam edilmeyi tercih ederim dersen başka tabii. İstedğin buysa dert değil.”

Lorenzo bir kez daha yutkundu. “Hayır efendim.”

“O halde Komutan Oberhauser ne zaman ve nerede isterse, o zaman ve orada çalacaksın. Bir topluluk oluşturacak kadar müzisyen bulma görevini bana verdiler. Sen şu ana kadar seçilen üçüncü kişisin. Seninle birlikte iki kemancımız ve bir çellocumuz oluyor ki başlangıç için hiç fena değil. Her trenle birlikte yeni adaylar geliyor. Belki bir sonraki mahkûm grubundan bir klarnetçi ile bir kornocu bulurum. Küçük bir orkestraya yetecek kadar enstrüman topladık.”

Topladık derken kastı *el koymaktı* elbette. Diğer bütün malvarlıklarıyla birlikte. La Dianora'nın kaderi de bu mu olacaktı, bir depo dolusu yetim enstrümanın arasına kimliksiz bir keman olarak atılmak mı? Lorenzo, La Dianora'ya çocuğunun kucağından alınmasından korkan bir anne gibi endişeyle baktı.

“Seninki eşsiz bir enstrüman,” dedi albay sigarasının dumanını savurarak. “Koleksiyonumuzdaki diğer kemanlardan çok daha iyi.”

“Yapmayın lütfen. Dedemin kemanydı bu.”

“Elinden alacağımı mı sandın? Onu çalacak biri varsa o

tabii ki sen olmalısın, çünkü onun dilinden bir tek sen anlarsın.” Albay öne doğru eğilip yüzünü dumandan perdenin arasından çıkardı, Lorenzo’ya şaşkıncu bir sükûnet içinde baktı. “Ben de senin gibi sanatçıyım. Etrafının müzikten, edebiyattan anlamayan insanlarla çevrili olması nasıl bir şeydir bilirim. Dünyanın çivisi çıkmış durumda, savaş barbarları iktidara getiriyor. Bize düşense onların kahrını çekip bu yeni düzene ayak uydurmak.”

Ben hayatta kalmak için çabalarken o ayak uydurmaktan bahsediyor. Ama hayatta kalabilmesi için ufacık da olsa bir umut kıvrıntısı veren de yine oydu. O da İtalyan’dı sonuçta, kendi memleketinden olanlara müsamaha göstermek istemesi normaldi. Belki de SS’e sadece gücünün yanında durmak için katılmıştı, gerçekten Nazi olduğundan değil. İnsanın hayatta kalabilmesi için kazananlarla birlikte saf tutması gerekirdi.

Albay kalkıp masanın üstünden topladığı boş nota kâğıtlarını Lorenzo’nun önüne koydu. “Yeni müzik topluluğumuz için aranjmanları sen yapacaksın. Nota nedir, partiyon nedir biliyor gibisin.”

“Bizden ne tür parçalar çalmamızı istiyorsunuz?”

“Tanrı aşkına, şu Çingene müziklerinden olmasın da. Yoksa komutan seni oracıkta vurdurur, beni de cepheye sürer. Hayır, hayır, bildik şeyler olsun işte. Mozart gibi, Bach gibi. Referans olarak kullanabileceğin piyano müzikleri var bende. Senin işin, kalan müzisyenlerin partiyonlarını da yazmak.”

“Sadece iki kemanımız ve bir çellomuz olduğunu söylediniz. Bundan nasıl orkestra çıkaracağız?”

“İkinci kemancına normalin iki katı nota çaldırırsın, olur biter! Şimdilik elimizdekilerle idare etmek zorundasın.” Albay önüne bir kurşunkalem attı. “Hadi göster kendini.”

Lorenzo notalarla doldurulmayı bekleyen boş kâğıda baktı. Bilip ettiği, anladığı şeylerdi en azından. Müzik onun sürüklenmesine engel olacak, yaşamaya devam etmesini sağlayacaktı. Delirmiş bir dünyada akıl sağlığını koruması için tutunabileceği başka hiçbir şeyi kalmamıştı.

“Burada, San Sabba'dayken bazı şeylere tanık olabilirsin, hoş olmayan şeylere. Sana tavsiyem, hiçbir şey görme, hiçbir şey duyma. Hiçbir şey de söyleme.” Albay parmaklarını boş sayfanın üzerinde tıkırdattı. “Sen sadece müziğine odaklan. İşini iyi yaparsan buradan sağ çıkmayı başarabilirsin.”

Mayıs 1944

Lorenzo gecenin geç vakti ranzasında yatarken, 1 Numaralı Hücre'den gelen çığlıkları duyabiliyordu. Kime işkence yapıldığını hiçbir zaman bilemiyordu. Kurbanları görmüyordu. Bir tek işkence yapılanların seslerinin geceden geceye değiştiğini biliyordu. Bazen kadın çığlıkları oluyordu, bazen erkek. Bazen bariton bir ses, erkeklığe yeni yeni adım atan bir oğlanın kızı hıçkırıklarına dönüşüyordu. Lorenzo parmaklıklı kapının arkasına bakmaya cesaret etse hücre blokuna sürüklenerek götürülen zavallı canları görebilirdi. İtalyan albay onu *hiçbir şey görme, hiçbir şey duyma* diye uyarılmıştı ama sorğu hücresinden yükselen çığlıklara kulaklarını nasıl tıkayacaktı ki? Sesler bazen İtalyanca oluyordu, bazen Slovence ya da Hırvatça, ama hangi dilde olursa olsun anlamları ayrıydı: *Bilmiyorum! Bir şey söyleyemem! Lütfen*

durun, yalvarırım durun! Bazıları partizanlardı, bazıları Direniş savaşıları. Bazılarıysa paylaşacak bilgileri olmamasına rağmen işkencecilerin sapık zevklerine alet olan, rastgele seçilmiş kurbanlardı.

Hiçbir şey görme. Hiçbir şey duyma. Hiçbir şey söyleme. Buradan sağ çıkmayı başarabilirsin.

Lorenzo'nun beş hücre arkadaşı bu çığlıklara rağmen bir şekilde uyumayı başarıyorlardı. Davulcu, ranzasının alt tarafında her zamanki gibi hırlayıp horluyordu. İşkence görenlerin çığlıkları hiç mi bölmezdi uykusunu? Kendini rüyaların emin kollarına nasıl böyle kolayca bırakabiliyordu? Lorenzo gözleri açık yatarken davulcu da, diğerleri de uyumaya devam ediyordu. Uyuyorlardı çünkü yorgunlardı, zayıf düşmüşlerdi; uyuyorlardı çünkü insan her şeye, işkence görenlerin çığlıklarına bile dayanmanın bir yolunu buluyordu. Taş kalpli olduklarından değildi; ellerinden bir şey gelmiyor olmasındandı, güçsüzlüğün önünde sonunda vardığı sükûnettendi.

Çellocu Vittorio inleyip yan döndü. Rüyasında San Sabba'nın peronunda ayrıldığı karısını ve kızlarını mı görüyordu? Müzisyen olarak seçilip sevdiklerinden koparıldıkları o peronda? O ayrılığın yarası aradan aylar geçmiş olmasına rağmen, şimdi bile yeni kesilmiş bir kol gibi Lorenzo'ya acı veriyordu. Aileleri yok oluşa doğru giden bu altı yıkık adamı hayatta tutan şey müzik olmuştu.

İtalyan albay hepsini tek tek seçmişti. Onlara *zavallılar orkestrası* diyordu ama işini görüyorlardı. Ailesiyle birlikte İsviçre

sınırından geçmeye çalışırken yakalanan Milanolu davulcu Shlomo vardı. Bir arkadaşının Brescia yakınlarındaki çiftliğinde tutuklanan –ki arkadaşı bir Yahudi’yi sakladığı için oracıkta idam edilmişti– ikinci kemancı Emilio vardı. Vicenza’da tutuklanıp San Sabba’ya getirildikten sonraki birkaç hafta içinde bütün saçları bembeyaz olan çellocu Vittorio vardı. Eskiden şişman olup şimdi içi boşalmış derisi göbeğinden sarkan kornocu Carlo vardı. Son olarak da, dünyanın herhangi bir senfonisinde çalacak kadar yetenekli bir müzisyen olan Sloven viyolacı Aleks vardı. Bu lanetliler orkestrasında bir kukla gibi mekanik parmak hareketleri ve boş gözlerle çalan Aleks, ailesinden ya da San Sabba’ya nasıl düştüğünden hiç bahsetmemişti. Lorenzo da sormamıştı.

Onun kâbusları kendine yetiyordu da ondan.

1 Numaralı Hücre’deki feryatlar bir ara öyle delici çığlıklara dönüştü ki Lorenzo duymamak için ellerini kulaklarına bastırmak zorunda kaldı. Çığlıklar boğulup gidene, geriye bir tek kendi nabzının hışırtısı kalana kadar bastırdı. Nihayet cesaret edip ellerini kaldırdığındaysa hücre kapısının tanıdık gıcirtısını, mahkûmun vücudunun sürüklenerek avluya götürülüşünü duydu.

Son durağın neresi olduğunu biliyordu.

Kendi hücre bloklarının karşısındaki binada üç ay önce inşaat başlamıştı. *Hiçbir şey görme, hiçbir şey duyma* tavsiyesini hatırlasa da, kampa kamyon kamyon taşınan malzemeleri görmezden gelememişti. Başlarında sürekli emirler yağdıran Alman bir mimarın olduğu Berlinli inşaat ekibini de. Müzisyenler ön-

celeri, çalışmalar karşı binanın içinde devam ettiği için ne yapıldığını anlamamışlardı. Lorenzo, akın akın gelen mahkûmları bandırılmak için yeni bir hücre bloku inşa ettiklerini düşünmüştü. Haftadan haftaya trenle getirilen erkekler, kadınlar ve çocuklar yer olmadığı için açık avluda toplanıyor, orada günlerce titreyerek kuzeye nakledilmeyi bekliyorlardı. Durum böyle olunca yeni bir hücre bloku yapmaları mantıklıydı.

Derken o penceresiz yeni binaya inşaat malzemeleri götürüp getirmekle görevlendirilen mahkûmlar fısıldaşmaya başladılar. Aralarından, oradan büyük bacaya kadar giden bir yeraltı tüneli görenler olmuştu. “Hayır, bu yeni bir hücre bloku değil” diyorlardı. Başka bir şeydi. Ne amaca hizmet edeceğini anlamayıp sadece tahminde bulunabildikleri bir şey.

Lorenzo nisan ayının soğuk bir sabahında o bacadan ilk kez duman çıktığını gördü.

Bir gün sonra da, binanın içinde çalışan, orada gördüklerini Lorenzo’ya anlatan mahkûmlar hücre bloklarından çıkarıldılar. Bir daha da geri dönmediler. Ertesi sabah o bacadan, duymazdan gelinemeyecek kadar keskin bir koku yükselmeye başladı. Öyle ki koku giysilere ve saçlara yapışıyor, genizlerden ve burunlardan çıkmıyor, oradan ciğerlere kadar gidiyordu. Hem mahkûmlar hem de gardiyanlar ölümün kokusunu içlerine çekmek zorunda kalıyordu.

Hiçbir şey görme. Hiçbir şey duyma. Hiçbir şey söyleme. Ancak böyle sağ çıkabilirsin.

1 Numaralı Hücre’den yükselen çığlıklara ve kampın du-

varlarının arkasından gelen silah seslerine herkes kulaklarını kapamıştı. Fakat öyle bir ses vardı ki, ona kimse, gardiyanlar bile kulaklarını tıkayamıyordu. Kurşuna dizilen mahkûmlardan bazıları, mermiler bazen doğru yerlere isabet etmediğinden, fırına götürüldüklerinde henüz ölmemiş oluyorlar ve alevlere canlı canlı atılıyorlardı. Askerler sesi bastırmak için kamyonlarının motorlarını çalıştırıyor ya da köpeklerini havlatıyorlardı, ama bunların hiçbiri, ara sıra duman püskürten o canavardan gelen çığlıkları gizlemeye yetmiyordu.

Baktılar ki olacak gibi değil, ölenlerin gürültüsünü bastırmak için San Sabba'nın küçük lanetliler orkestrasını avluya çıkartmaya karar verdiler.

Lorenzo ve topluluğu, böylece her sabah enstrümanlarını ve nota sehparalarını alıp hücre bloklarından avluya çıkmaya başladı. Lorenzo oraya geleli kaç hafta olduğunu saymamıştı ama son zamanlarda, binaya tırmanan sarmaşıkların yeşerdiğini fark etmiş, yerdeki taşların arasında açan küçük beyaz çiçekler görmeye başlamıştı. Bahar San Sabba'ya bile geliyordu. Duvarların ve dikenli tellerin ardındaki tarlalarda tomurcuklanan kır çiçeklerini hayal ediyor; toprak, çimen ve ağaç kokusuna dayanılmaz bir özlem duyuyordu; ama burada, bu kampta kamyon egzozu, lağım ve baca dumanından başka koku yoktu.

Şafaktan beri duvarların öteki tarafından ardı arkasına silah sesleri gelip durmuştu. Şimdiyse ilk kamyon, o sabahki hasadı almış, kampın kapısından içeri giriyordu. Kamyon yükünü boşaltmak için avluya geldiğinde, "Ateşe biraz daha odun,"

dedi İtalyan albay. Duvarın arkasından yine silah sesleri gelince orkestraya dönüp, “Ee, hâlâ ne bekliyorsunuz? Başlayın!” diye emretti.

Orkestra çalmak için sakın minuetler ya da durgun havalar seçmeyecekti, çünkü bu müziğin amacı eğlendirmek değil, bastırmak ve dikkat dağıtmaktı; bunun için de gürültülü marşlara, en yüksek perdeden çalınacak dans müziklerine ihtiyaç vardı. Onlar çalarken İtalyan albay avluda bir ileri bir geri gidiyor, daha gürültülü, daha gürültülü çalsınlar diye onları dürtüyordu. “*Forte* yetmez, *fortissimo* çalacaksınız! Daha fazla davul, daha fazla üflemeliler!”

Korno ortalığı inletiyor, davul ona gümbür gümbür eşlik ediyordu. Yaylıları çalan dört müzisyen tellere ellerinden geldiğince abanıyordu ama yeterince yüksek değildi. Üstünden dumanlar tüten binada yaşanan dehşeti gizlemeye hiçbir enstrümanın gücü yetmiyordu.

İlk kamyon işini bitirdikten sonra kapıdan içeri, dorsesi yükünün altında eğilmiş ikinci bir kamyon daha girdi. Avlunun taşlık yolunda sarsıla sarsıla ilerlerken, üstü kanvas bezle örtülü dorseden dışarı bir şey fırlayıp patırtıyla yere düştü.

Lorenzo yerdeki adamın içine göçmüş kafatasına, çıplak vücuduna, kanlar içindeki etine bakakalmıştı. *Ateşe biraz daha odun.* Korno aniden sustu ama davul vurmaya devam ediyor, Shlomo önündeki bir deri bir kemik kalmış cesedin görüntüsünden etkilenmemiş gibi gümbürdüyordu. Kemanlar da hâlâ çalıyordu ama Lorenzo'nun yayı titremeye başlamış, ayakları-

nın dibinde yatan dehşet görüntüsü karşısında parmakları uyuşup nota kaçırmaya başlamıştı.

“Çal!” dedi albay gidip kornocunun kafasının arkasına sertçe vurarak. “Sana çalmanı emrediyorum!”

Carlo birkaç başarısız denemenin ardından nefesini yeniden toplayıp arkadaşlarına katıldı ama hâlâ albayı tatmin edecek kadar çok ses çıkaramıyorlardı. Önlerinde gidip gelirken bir kez daha, “Forte, forte, *forte!*” diye bağırmağa başladı. Lorenzo bunun üzerine yayını tellerin üstüne daha da bastırıp bakışlarını önündeki nota sehпасından ayırmamaya çalıştı. Ancak ceset yerden ona bakıyor, Lorenzo adamın yeşil gözlerini görebiliyordu.

İki asker, kargonun eksik parçasını almak için kamyonun atladi. Askerlerden biri içtiği sigaranın izmaritini yere atıp botunun tabanıyla ezdi, ardından eğilip ölü adamın ayak bileklerini tuttu. Arkadaşı da kol bileklerini tutunca cesedi kamyonun arkasına, sanki bir un çuvalı atıyorlarmış gibi fırlattılar. Bir yandan da aralarında konuşmaya devam ediyorlardı. Araçlarından düşmüş ölü bir beden için aralarındaki sohbeti kesecek değillerdi tabii. Neden keseceklerdi ki? Günden güne, her biri ayrı korkunç kargoyla yüklü kamyonların biri gelip biri gidiyordu ne de olsa. Önüne gelen sayısız karkası kesip parçalayan bir kasap, sevimli kuzular değil sadece et görürdü. Aynı şekilde, günlük ceset yüklerini taşıyan askerler de fırına atılacak odun görüyorlardı sadece.

Bütün bu süre boyunca San Sabba'nın küçük orkestrası durmadan çaldı. Kamyonların gümbürtüsü, köpeklerin hav-

laması ve uzaktan gelen silah sesleri eşliğinde. Pırından gelen çığlıklar eşliğinde. Özellikle de çığlıklar eşliğinde. O çığlıklar dinene, kamyonlar yüklerini boşaltıp gidene, sonunda bacadan kötü kokulu dumanlar çıkmaya başlayana kadar çaldılar. Dinlemek, düşünmek ya da hissetmek zorunda kalmamak için çaldılar, müziğe, sadece müziğe odaklanarak çaldılar. Tempoya uy! Birbirinden ayrılma! Akordumuz tamam mı? O binada neler olduğunu düşünme. Gözlerini notalardan, yayını tellerden ayırma yeter.

O günün çilesi bitip çalmayı bırakmaları emri geldikten sonra o kadar yorgun düşmüşlerdi ki, oturdukları yerden bir süre kalkamadılar. Enstrümanlarını indirmiş, başları önlerine eğilmiş halde, askerler gelip dürtene kadar oturdular. Sonra da sessizce, uygun adım hücrelerine döndüler. Enstrümanları onların adına konuşmuş, onlara söyleyecek fazla bir şey bırakmamıştı.

♪

Yarı karanlık hücrelerindeki yataklarında oturup gece olana kadar müzikten konuştular. Sohbetleri ara sıra başka yerlere kaysa da önünde sonunda müziğe dönüyordu yine.

“Bugün pek uyumlu değildik,” dedi Emilio. “Bir tempoyu dahi tutturamayacaksak birakalım müzisyenliği.”

“Tempoyu davulun sağlaması gerekiyor, ama hiçbiriniz dinlemiyorsunuz,” dedi Shlomo. “Benim ritmimi takip edeceksiniz.”

“O korno kulaklarımızın dibinde bağıırken nasıl dinleyeceğiz ki?”

“Uyum sağlayamamamızın nedeni ben mi oldum şimdi?” dedi Carlo.

“Senin lanet olası kornondan başka bir şey duyamıyoruz. Sonunda kulaklarımız sağır olacak.”

“Ben notaları aynen yazıldığı gibi çalıyorum. Adam dibimizde *forte, forte, forte* diye bağıırken ne yapacaktım? Dayanamıyorsanız kulağınıza bir şeyler tıkayın siz de!”

Sohbetleri işte böyle, hep müzik hakkında sürüp gitti, o gün avluda gördüklerinden ve duyduklarından hiç bahsetmediler. Kamyonlardan, kamyonların yükünden ya da bacadan yükselen kötü kokulardan bahsetmediler. Her gün enstrümanları ve nota sehparlarıyla oraya çıkarılmalarının asıl nedeninden bahsetmediler. Böyle şeyleri düşünmemek lazımdı. Aksine, bu düşünceleri engelleyip ikinci kısımdaki dağınık tempolarından, Vittorio'nun neden ritim kaçırdığından, neden o sıkıcı “Mavi Tuna”yı tekrar tekrar çalmak zorunda olduklarından konuşmalarıydı. Bunlar, senfoni kulislerinde ya da caz kulüplerinde duyulabilecek türden şikâyetlerdi. Ölüm onları köşe başında bekliyor olsa da sonuçta müzisyenlerdi. Ayakta kalmalarını sağlayan da, korkularından uzaklaşmalarını sağlayan da hep müzikti.

Fakat gece olup da her biri kendi düşüncelerine çekildiğinde korku bir yolunu bulup kanlarına girdi. 1 Numaralı Hücre'den yeni çılgınlık gelirken başka bir şey hissetmeleri mümkün müydü ki? Çabuk, ellerinle kulaklarını ört. Bartaniye yi kafana çek ve başka şeyler düşün.

Laura. Beni bekleyen Laura.

Lorenzo'nun dönüp dolaşıp vardığı düşünceydi Laura, karanlıktaki ışıktıydı. Kafasının içinde aniden bütün canlılığıyla bir görüntü tomurcuklandı: Laura pencerenin önünde oturmuş, başını çelloya gömmüş, güneş ışığı saçlarını aydınlatıyor. Notalar havayı titreştiriyor, tozlar başının etrafında yıldızlar gibi dönüyor. Çelloyu bir sevgili gibi bağrına basmış, çaldığı vals ritmine göre salınıyor. Neydi bu melodi sahi? Dilinin ucuna geliyordu ama bir türlü çıkaramıyordu. La minörden bir parçaydı. Zarif bir şeydi. Arpejler bir yerden sonra yürek burkan bir kreşendoya kalkıyordu. Müziği duymaya gayret ediyordu ama dışarıdan gelen çığlıkların eşliğinde notalar zihninde parça parça uyanıyordu.

Sıçrayarak uyandığında uykunun son filizleri seven kollar gibi sarmış haldeydi onu. Kamyonların sabah gürültüsünü, avluda uygun adım yürüyen botların takırtısını duyuyordu. Yeni bir gün daha başlıyordu.

Müzik. Laura'nın rüyasında çaldığı vals neydi? Aklından silinip gitmesin diye döşeği hızla kaldırıp kalem ve nota kâğıdı çıkardı. Hücredeki azıcık ışığın altında çizgileri belli belirsiz görerek yazmaya koyuldu. Kafasındaki melodi kaybolmadan kâğıda dökmesi gerekiyordu. Mi minör bir vals. Sol gamına kadar yükselen bir arpej. İlk on altı mezürü çıkardıktan sonra rahat bir oh çekti.

Evet, ana melodi bu olacak, bütün vals bu iskeletin üzerine kuracaktı. Fakat parçada bundan daha fazlası olacaktı, çok daha fazlası.

Kurşunkalemi kâğıdın üstünde gittikçe daha hızlı gidip gelmeye başlamıştı. Melodi hızlanıyor, notalar üst üste biniyor, nota çizgileri kalem izleriyle doluyordu. Kâğıdın boş tarafını çevirirken kafasındaki müzik nota nota, mezür mezür çalmaya devam ediyordu. Öyle delice bir hızla yazıyordu ki eli yorulup kasılıyor, boynuna ağırlar giriyordu. Parmaklıkların arasından giren gün ışığını fark etmiyor, uyanan hücre arkadaşlarının gürültülerini duymuyordu. Tek duyduğu müzikti; Laura'nın yürek burkan, tüyleri diken diken eden müziği. Şöyle bir göz attuğunda dört mezürde sorun gördü; silip sağını solunu düzeltti. Şimdi geriye iki tane boş satır kalmıştı. Bu vals nasıl bitecekti?

Gözlerini kapadığında yine Laura'yı gördü. Güneş ışığı kafasının etrafında bir hale gibi aydınlanmıştı. Çellosunun yayı bir an havada kalıyor, sonra tellere yeniden saldınyordu. Öncesinde delice bir tempoyla yürüyen müzik şimdi yavaşlayıp bir cenaze alayının dalgın melodilerine dönmüştü. Parçanın süslü bir sonu, baş döndürücü bir bitişi olmayacaktı. Suskun ve matemli son üç nota, ardından sessizlik.

Kalemmini bıraktı.

“Lorenzo?” dedi Carlo. “Ne yazıyorsun sen? O notalar ne öyle?”

Lorenzo kafasını kâğıttan kaldırdığında müzisyen arkadaşının ona baktığını gördü. “Bir vals,” dedi ona. “Ölenler için.”

Julia

San Marco'nun kalabalığından ve gürültüsünden sonra Francesca'nın beni götürdüğü dar sokak huzursuz edici derecede sessiz. Gece vakit epey ilerlemiş, turistler Castello mahallesinin bu uzak köşesine pek uğramaz olmuş. Francesca'nın kapı kilidini açarken çıkardığı ses gürültülü ve tehlikeli geliyor. Karanlık bir apartman dairesine giriyoruz, ben afallamış halde gölgede dururken kız odada hızlı hareketlerle bir o yana bir bu yana gidiyor, pencereleri kapatıyor, sokağa bakan perdeleri sımsıkı örtüyor. Ancak hepsi kapanıp içerisi tamamen karanlıktan sonra cesaret edip küçük bir lamba yakıyor. Burası onun evi sanıyordum ama etrafa bakıp sırma işlemeli perdeleri, dantel sehpa örtülerini, fırfırlı lamba siperini görünce şaşırıyorum. Bunlar genç bir kadının tercih edeceği süsler değil.

“Burası büyükannemin dairesi,” diyor Francesca. “Bu hafta Milano’da olacak. Salvatore gelene kadar burada bekleyeceğiz.”

“Polisi aramalıyız.” Dorsoduro’dan o panikle kaçarken bile çantamı bırakmamışım; açıp içinden ceptelefonumu çıkar-
dığım anda Francesca bileğimi tutuyor.

“Polisi arayamayız,” diyor sakince.

“Arkadaşım vuruldu! Tabii ki arayacağız!”

“Onlara güvenemeyiz.” Telefonu elimden alıp beni kane-
peye oturtuyor. “Lütfen Bayan Ansdell. Gelin, biraz oturun.”

Yıpranmış koltuğa çöküyorum. Aniden bir titreme geliyor,
kollarımla vücudumu sarıyorum. Güvenli bir yere kapağı at-
mayı başarmışım, çözülüp dağılılabirim artık. “Anlamıyorum.
Benim ölmemi neden istiyor anlamıyorum.”

“Ben açıklayabilirim sanırım,” diyor Francesca.

“Sen mi? Sen kocamı tanımıyorsun ki!”

Kız kaşlarını çatarak bakıyor bana. “Kocanız mı?”

“O adamı beni bulması için göndermiş. Beni öldürmesi
için.” Yanaklarıma inen gözyaşlarımı siliyorum. “Tanrım, bü-
tün bunlar gerçek olamaz.”

“Hayır, hayır, hayır. Bunun kocanızla ilgisi yok.” Uzanıp
omuzlarını tutuyor. “Beni dinleyin. Dinleyin lütfen.”

Kafamı kaldırıp bir lazer ışığı gibi delici gözlerine bakı-
yorum. Karşımda bir süre sessizce duruyor, belli ki ne söyle-
yeceğini düşünüyor. Işıl ışıl siyah saçları ve kıvrık kirpikleriyle
Rönesans portrelerinden fırlamış gibi duruyor. Paylaşacak sırrı
olan siyah gözlü bir Madonna.

“Dün akşamüzeri, siz o notaları bana bıraktıktan sonra bir-
kaç telefon görüşmesi yaptım,” diye başlıyor. “Önce tanıdığım

bir gazeteciyi aradım. Bay Padrone'nin soygun sırasında öldürüldüğünü doğruladı. Sonra Europol'de, yani Avrupa Birliği'nin ortak emniyet birliğinde çalışan bir tanıdığımı aradım. Bir saat kadar önce, çok rahatsız edici bir bilgiyle döndü. Söylediğine göre, Bay Padrone soygun sırasında öldürülmüş ama bu alışılmadık bir soygun girişimiymiş. Dükkândaki paraya ve mücevherlere dokunulmamış. Yalnızca eski kitapların ve notaların olduğu rafları yağmalamışlar, ama bir şey alınmış mı ya da ne alınmış bilen yok. En ürkütücü ayrıntıysa şu: Bay Padrone kafasının arkasına iki el ateş edilerek öldürülmüş.”

“Daha çok bir idam gibi,” diyorum ona bakarak.

Francesca ciddiyle başını sallıyor. “Sizin ölmenizi isteyenler de aynı kişiler olmalı.” Kız bunu, *gökyüzü bu sebeple mavi* dermiş gibi gayet normal bir şekilde söylüyor.

Kafamı iki yana sallıyorum. “Hayır, olamaz bu. Birileti benim ölmemi neden istesin ki?”

“Vals yüzünden. Notaları o dükkândan aldığınızı biliyorlar artık. Bestecisini, müziğin kaynağını sorup soruşturduğunuzu biliyorlar. Bay Padrone de bu yüzden, sizin için bu soruların cevaplarını bulmaya çalıştığı için öldürüldü. Yanlış insanlarla konuşmuş, tehlikeli sorular sormuş olmalı.”

Incendio. Her şey dönüp dolaşıp o valse geliyor.

“Peki cevabı biliyor musunuz?” diye soruyorum alçak sesle. “O müziğin kaynağını yani?”

Francesca çok uzun bir hikâye anlatmaya hazırlanmış gibi derin bir nefes alıyor. “*Incendio*'nun, Calle del Forno'da do-

ğup büyüyen ve sonrasında SS tarafından tutuklanan Lorenzo Todesco'ya ait olduğuna inanıyorum. O ve ailesi –annesi, babası, kız kardeşi ve ağabeyi– Venedik'ten sürülen iki yüz kırk altı Yahudi'nin arasındaymış. Bütün Todesco ailesinden bir tek Marco hayatta kalabilmiş. Marco on yıl kadar önce ölmüş ama müzedeki dosyalarımızın arasında onunla yapılmış bir görüşmenin transkripti vardı. Ailesinin tutuklandığı geceyi, sınır dışı edilişlerini, onları Polonya'daki bir ölüm kampına götüren treni anlatmış. Dedğine göre kardeşini Trieste'de, askerler müzisyen olduğunu anlayınca ayırmışlar.”

“Bu yüzden mi ayırmışlar?”

“Lorenzo Stalag 339 da denen Risiera di San Sabba'da kalmak üzere seçilmiş birkaç müzisyenden biriymiş. Orası başta İtalyan mahkûmlar için bir geçiş kampı ve gözaltı noktası olarak kullanılıyormuş. Ama sonra Trieste'ye gelen mahkûmların sayısı artmaya başlayınca San Sabba'nın varoluş amacı da değişmiş. Almanlar 1944'te kampa, idam edilen mahkûmlar için epey etkili bir imha sistemi kurmuşlar.”

“İmha sistemi,” diye mırıldanıyorum. “Şey mi yani?”

“Bir krematoryum. Tasarımı, Polonya'nın ölüm kamplarındaki gaz odalarının da mimarı olan Erwin Lambert'e ait. San Sabba'da binlerce siyasi mahkûm, partizan ve Yahudi idam edilmiş. Bazıları işkence sırasında ölmüş. Bazıları kurşuna dizilmiş, bazıları gaz odalarında öldürülmüş. Kafalarına sopa vurularak ölenler olmuş.” Durup sakince ekliyor: “Ama ölenler şanslıymış.”

“Neden öyle söyledin?”

“Çünkü idamdan sonraki durak krematoryum oluyormuş. Ve eğer vücuduna isabet eden mermilerden, kafana yediğin sopalardan ya da zehirli gazdan ölmediysen fırınlara canlı canlı sokuluyormuşsun.” Francesca bir an, bir sonraki sözlerine hazırlık yapmak istiyormuş gibi duruyor. “Canlı canlı yakılanların çığlıkları bütün kampta duyuluyormuş.”

Dehşetten nutkum tutuluyor. Daha fazla dinlemek istemiyorum. Donmuş halde oturup Francesca’nın gözlerine bakıyorum.

“Çığlıklar o kadar rahatsız edici oluyormuş ki buna Nazi komutan bile katlanamıyormuş. Hem o sesleri hem de idam mangalarının silah seslerini bastırmak için avluda müzik çalınmasını emretmiş. Bu iş için de İtalyan bir SS subayını, Albay Collotti’yi görevlendirmiş. Bu pek çok açıdan mantıklı bir seçimmiş çünkü Collotti kültürlü bir adammış. Senfonileri kaçırmaz, çeşitli müzik türlerinde koleksiyonlar yaparmış. Ona verilen görevi yerine getirip mahkûmlardan oluşan bir orkestra kurmuş. Müzisyenleri ve çalınacak müzikleri kendi seçiyormuş. Düzenli olarak icra edilen parçalardan biri de, bestesi mahkûm müzisyenlerden birine ait olan bir valsmiş. Savaştan sonra açılan davalarda gardiyanlardan biri verdiği ifadede o vals, şeytani bir bitişi olan, son derece güzel ve akılda kalıcı bir melodisi olduğunu söylemiş. En sevdiği parça olduğu için Collotti de tekrar tekrar onu çaldırmış. O vals, nihai kaderlerine yürüyen binlerce talihsiz mahkûmun son dinlediği müzik oluyormuş.”

“*Incendio*. Ateş yanı.”

Francesca başını sallıyor. “Krematoryumun ateşi.”

Yine bir titreme, bir üşüme geliyor, dişlerim takırdıyor. Francesca kalkıp mutfığa gidiyor, çok geçmeden dumanı tüten bir fincan çayla geri dönüyor. Çayı yudumlarırken bile titremem geçmiyor. Artık valsın lanetli olduğunu biliyorum, bunun en büyük kanıtı da, son nefeslerini verirken onu dinleyen binlerce talihsiz insan oluyor. Bu adeta ölüme eşlik etmek için yazılmış bir vals.

Sonraki sorumu sorma cesaretini toplamam biraz zaman alıyor. “Lorenzo Todesco’ya ne olmuş, biliyor musunuz?”

Başını sallıyor. “Almanlar kaçmadan önce krematoryumu patlatmışlar. Ama titizlikle tuttıkları kayıtlarını arkada bıraktıkları için mahkûmların isimlerini ve kaderlerini biliyoruz. Lorenzo Todesco ile müzisyen arkadaşları 1944 Ekim’inde idam edilmiş, cesetleri de fırına atılmış.”

Lorenzo için duyduğum üzüntüyle başım önüme düşüyor, sessizce oturuyorum. Sadece onun için değil, onunla birlikte ölenler için, o savaşın cehenneminde can veren herkes için üzülüyorum. Yapılamayan bestelerin, asla duyulamayacak şaheserlerin yasını tutuyorum. Bize bıraktığı tek bir vals oldu, kendi felaketi için bir fon müziği.

“Böylece *Incendio*’nun bütün hikâyesini öğrenmiş oluyoruz,” diyorum kısık sesle.

“Bütün hikâyeyi değil. Hâlâ cevap bulmamış bir soru var. O beste San Sabba’daki ölüm kampından Bay Padrone’nin antikacı dükkânına nasıl geldi?”

Kafamı kaldırıp ona bakıyorum. “Ne önemi var ki?”

Francesca bana doğru eğildiğinde gözleri alev alev. “Bir düşünün. Notaların o müzisyenlerin herhangi birinden gelmediğini biliyoruz, çünkü hepsi ölmüş. O halde, tutuklanmadan önce kaçmayı başaran gardiyanlardan ya da SS subaylarından biri tarafından kurtarılmış olmalı.” Kafasını yana yatırıp bana bakıyor. Belli ki arada bir bağlantı kurmamı bekliyor.

“Giovanni Capobianco’nun mülkünden alınmış.”

“Evet işte! *Capobianco* ismi uyarıcı bir ışık gibi yanıp sönüyor. Europol’deki arkadaşşımdan bu merhum Bay Capobianco’nun geçmişini araştırmasını istedim. Adamın Casperia köyüne 1946’da yerleştiğini biliyoruz. Ölene kadar da orada yaşamış. Adam on dört yıl önce ölmüş, öldüğünde doksan dört yaşındaymış. Kasabadan kimse nereden geldiğini bilmiyormuş, zaten münzevi bir hayat sürüyorlarmış. Uzun yıllar önce ölen karısı ona üç erkek evlat vermiş. Adam da vefat edince ailenin miras işlerini yürütenler, müzik kitapları ve enstrümanlar da dahil, malvarlığının çoğunu satmışlar. Bu arada Bay Capobianco müziğe merakıyla da bilinirmiş. Ama hepsi bu, hakkında daha fazla bilgi bulamıyoruz. 1946’da aniden ve gizemli bir şekilde ortaya çıkışına kadarki zamanı yani.”

Müzik koleksiyoncusu. Müzik hayranı. Dönüp Francesca’ya bakıyorum. “Albay Collotti oymuş.”

“Ben de öyle düşünüyorum. Diğer SS subayları gibi Collotti de, Müttefikler gelmeden önce San Sabba’dan kaçtı. Yetkililer onu aradı ama hiç bulunamadı, adaletin karşısına çıkarılmadı.

Bence ismini Capobianco olarak değiştirdi, uzun yıllar huzur içinde yaşadı ve sırrını mezara kadar götürdü.” Kızın sesine bir öfke geliyor. “Şimdi de bunun sır kalması için her şeyi yapmaya hazırlar.”

“Adam öldü ama. Sırrının ortaya çıkmasından kime ne?”

“Hayır, o sır bazı insanlar için çok önemli. Özellikle de güç sahibi olanlar için. Bu akşam Salvatore’yle birlikte sizi bulmaya bu yüzden geldik. Sizi uyararak için.” Çantasından bir İtalyan gazetesi çıkarıp sehpanın üstüne yayıyor. Gazetenin ön sayfasında kırklı yaşlarda, yakışıklı bir adamın resmi var, bir kalabalığın arasında, insanlarla el sıkışıyor. “Bu adam İtalyan siyasetinin en hızlı yükselen yıldızlarından biri, önümüzdeki parlamento seçimlerini onun kazanması bekleniyor. Çoğunluk onun yakında başbakanımız olacağına kesin gözüyle bakıyor. Ailesi onu yıllardır bu pozisyon için hazırlıyor. Bu işten ekonomik olarak da kârlı çıkacaklarını planlamışlar, bütün umutlarını ona bağlamışlar. Adamın adı Massimo Capobianco.” Yüzümdeki şaşkın ifadeye bakıyor. “Bu adam, belki de bir savaş suçlusunun torunu.”

“Ama kendisinin işlediği bir savaş suçu yok ki. Ne yaptıysa dedesi yapmış.”

“Peki ama dedesinin bu geçmişini bilmiyor muydu bakalım? Ailesi bunu yıllarca ondan da mı sakladı? Tam bir skandal- la karşı karşıyayız. Capobianco ailesi, hatta bizzat Massimo’nun kendisi bu sırlarının ortaya çıkmasına nasıl tepki gösterdi acaba?” Durup dosdoğru gözlerimin içine bakıyor. “Bay Padrone’nin

cinayetini düşünün. Belki o da bu aile sırrının öğrenilmesini engellemek içindi.”

Bu da o yaşlı adamın ölümünde benim de payım olduğunu gösteriyor. Ben istemesem Bay Padrone, Capobianco ailesine ölmüş büyükbabalarının, Venedikli tanınmadık bir bestecinin valsini nereden bulduğunu sormayacaktı. L. Todesco'nun Risiera di San Sabba'da ölen bir Yahudi olduğunu öğrenmeleri ne kadar sürmüştü acaba? Bir zamanlar Bay Capobianco'nun da aynı ölüm kampında bulunduğunu gösteren daha güçlü bir ispat olabilir miydi?

“Saldırıya uğramanızın asıl nedeninin bu olduğunu düşünüyorum,” diyor Francesca. “Capobianco ailesi burada, Venedik te olduğunuzu bir şekilde öğrenmiş olmalı.”

“Onlara ben kendim söyledim de ondan,” diyorum fısıltıyla.
“Ne?”

“Otelin resepsiyonundaki görevliden Capobianco ailesini aramasını istedim. Bana ulaşmak isterler diye ismimi ve irtibat bilgilerimi de bıraktım.”

Francesca kafasını endişeyle sallıyor. “Artık sizi saklamamız şart oldu.”

“Notalar sizde ama. Orijinali yani. Benim peşime düşmeleri için bir sebep yok.”

“Hayır var. Siz bir tanıksınız. O notaları Bay Padrone'den aldığınızı söyleyebilirsiniz. Anna Maria'nın mektubu, Bay Padrone'nin onu Capobiancolardan aldığını açıkça belirtiyor. Bütün işaretleri birleştiren zincirin en önemli halkası da sizsiniz.”

Bana doğru eğildiğinde yüzünde sert bir ifade beliriyor. “Ben Yahudi’yim Bayan Ansdell. Salvatore de öyle. Bu şehirde bizim gibilerden fazla kalmadı, ama ruhlar hâlâ burada, etrafımızdalar. Şimdiyse bu ruhu hak ettiği huzura kavuşturabiliriz. Lorenzo Todesco’nun ruhunu.”

O anda kapı çalınıyor, korkuyla geriliyorum. “Ne yapacağız?” diyorum fısıltıyla.

“Eğilin. Kafanızı kaldırmayın.” Francesca lambayı kapatınca içerisi zifiri karanlığa bürünüyor. Francesca gölgelerin arasında sessizce ilerlerken ben yerde yatıyorum, kalbim küt küt atıyor. Kız kapıdan İtalyanca bir şeyler söylüyor. Bir adam dışarıdan cevap veriyor.

Francesca rahat bir oh çekip kapıyı açıyor, ışıkları yeniden yaktuğında gelenin Salvatore olduğunu görüyorum. Genç adamın yüzündeki gerginlikten anladığım kadarıyla korkan bir tek ben değilim. Francesca’yla hızlı hızlı konuşuyor, Francesca da söylediklerini benim için tercüme ediyor.

“Otelin dışında üç kişiyi vurduklarını söylüyor,” diyerek anlatıyor. “Bir adam ölmüş ama arkadaşınız hastaneye götürülürken hayattaymış.”

Otelden çıkıp benim öldürülmeme mani olan talihsiz adamlar geliyor aklıma. Sonra belki de şu an hayat mücadelesi veren Gerda’yı düşünüyorum.

“Hastaneyi aramam gerekiyor.”

Kız bir kez daha engel oluyor bana. “Güvenli değil.”

“Arkadaşımın iyi olup olmadığını öğrenmem lazım.”

“Hayır, ortaya çıkmamanız gerekiyor. Başınıza bir şey gelirse, onlara karşı tanıklık edemezseniz bizim kanıt zincirimiz de bozulur. Salvatore'nin bu yüzden bir önerisi var.”

Genç adam sırtında buraya kadar getirdiği çantayı açıyor. İçinden silah çıkar, bizi savunacak bir şey çıkar diye bekliyorum ama Salvatore bir kamera ile üçayak çıkarıp karşıma kurmaya girişiyor.

“İfadenizi videoya çekmemiz gerekiyor,” diyor Francesca. “Size bir şey olursa en azından bunu...” Fazla soğukkanlı konuştuğunu fark edip susuyor.

Onun cümlesini ben tamamlıyorum. “En azından bu kaydı kullanabileceksiniz.”

“Anlayın lütfen, siz bu güçlü aile için bir tehdiisiniz. Her ihtimali düşünmemiz gerekiyor.”

“Evet. Anlıyorum.” Artık mücadele etmenin bir yolu var, bunu anlıyorum. Uzunca bir süre, bilinmeyen bir tehdidin karşısında savrulup durmuşum, şimdiyse düşmanımı tanıyorum ve onu alt edebilirim. Bunun sadece benim yapabileceğim bir şey olduğunun da farkındayım. Bunları düşünürken sakinleşip derin bir nefes alıyorum, ardından oturduğum yerde doğrulup kameraya bakıyorum. “Ne söyleyeyim?”

“Neden isminizle ve yaşadığınız yerle başlamıyorsunuz? Kim olduğunuzu, o notaları Bay Padrone'den nasıl satın aldığınızı anlatın. Sonra torununun size yazdıklarından bahsedin. Bildiğiniz her şeyi anlatın işte.”

Her şey. Her şey deyince benden henüz duymadıkları şey-

ler de geliyor aklıma. O parçanın kızımı nasıl değiştirdiği, kızımdan nasıl korktuğum. Beni bir akıl hastanesine kapatmaya çalışan psikiyatrist. *Incendio*'nun ailemize bir lanet getirdiğine inandığım için delirdiğimi düşünen kocam. Ama hayır, hepsi baştan sona gerçek olsa da onlara anlatacağım şeyler bunlar değil. *Incendio*'ya bulaşmış olan bir kötülük var, evimi istila eden ve kızımı elimden alan bir kötülük. Ve onunla ancak korkunç hikâyesini gözler önüne sererek mücadele edebilirim.

“Hazırım,” diyorum onlara.

Salvatore kayıt düğmesine basıyor. Kameranın üstünde yanan kırmızı ışık şeytani bir göz gibi bana bakıyor.

Sakin ve net konuşuyorum. “Adım Julia Ansdell. Otuz üç yaşındayım, Robert Ansdell’le evliyim. Massachusetts Brookline’da, Heath Yolu 4122 numarada oturuyoruz. Bay Padrone’nin Roma’daki antikacı dükkânına 21 Haziran günü gittim ve L. Todesco adında bir besteciye ait *Incendio* adlı bestenin el yazması notalarını oradan satın aldım...”

Kameranın kırmızı ışığı göz kırpmaya başlıyor. Salvatore dolu bir pil aranırken ben konuşmaya devam ediyorum. Lorenzo’yla ilgili araştırmamı anlatıyorum. Bay Padrone’nin öldüğünü nasıl öğrendiğimi anlatıyorum. Anlatıyorum, anlatıyorum...

Zorlanarak alıp verdiğim nefesimi duyuyorum. Kendi korkumun kokusunu alıyorum. Karanlık bir sokakta koşuyorum. Ne olmuş, o apartman dairesinden nasıl kurtulmuşum hatırlamıyorum; Francesca'ya ya da Salvatore'ye ne olmuş bilmiyorum. Hatırladığım son şey kameranın karşısında oturduğum ve pilin bitmekte olduğunu işaret eden kırmızı ışık. Öyle korkunç bir şey olmuş ki sol kolum kesilmiş ve hâlâ kanıyor, başım da çatlayacak gibi ağrıyor. Üstelik şimdi de hiç bilmediğim bir mahalledeyim.

Peşimde de birileri var.

İleriden bir yerden gümbür gümbür bir müzik, durmaksızın çalan bir ritim sesi geliyor. Müziğin olduğu yerde insan da vardır, orada kendimi kaybedebilirim diyerek koşmaya devam ediyorum. Bir köşeyi döndüğümde karşıma kalabalık bir gece kulübü çıkıyor, kulübün önüne konmuş kokteyl masalarında duran insanlar var. Fakat burada bile kolaylıkla fark edilebilirim.

Peşimdekinin gelip arkamdan bir el ateş etmesi yeterli, sonra kalabalığın arasında kolaylıkla gözden kaybolabilir.

Parti havasındaki insanların arasından geçerken içkisini döktüğüm bir kadın arkamdan öfkeyle bağıyor. Kadeh parke taşı yola düşüp kırılıyor ama ben koşmaya devam ediyorum. Hıncahınç dolu bir meydana geldiğimde dönüp arkama bakıyorum. Etrafta o kadar çok insan var ki hâlâ takip ediliyor muyum anlayamıyorum. Sonra koyu renk saçlı bir adamın bana doğru robot gibi koşmakta olduğunu görüyorum. Onu durdurmak mümkün değil.

Başka bir köşeyi dönünce sol tarafı gösteren bir tabelada Piazza San Marco yazdığını görüyorum. San Marco, Venedik âşıkları için bir nevi sıfır noktası, gecenin geç saatlerinde bile insanların eksik olmadığı bir yer. Adam da oraya gideceğimi düşünüyor olmalı.

Bense sağa dönüp kendimi bir kapı ağzının gölgesine atıyorum. Orada durup, yere pat pat basan ayak seslerinin köşeyi dönüşünü, sonra da kaybolup gidişini –San Marco yönünde kayboluşunu– dinliyorum.

Kapı ağzından kafamı çıkarıp bakıyorum, sokakta kimse kalmamış.

Yirmi dakika sonra, nihayet kilitli olmayan bir demir kapıya rastlayıp, gül ve kekik kokan, karanlık bir bahçeye dalıyorum. Üst kattaki pencerelerden gelen ışık sayesinde bluzumun üstündeki kan lekelerine bakıyorum. Sol kolum kesik içinde. Havaya saçılan cam parçalarından mı acaba? Bir patlama mı oldu? Hiçbir şey hatırlamıyorum.

Geri dönüp Francesca ile Salvatore'ye yaşıyorlar mı diye bakmak istiyorum, çantamı almak istiyorum ama bunun güvenli olmadığını biliyorum. Gerda'nın vurulduğu otele de dönemem. Ne valizim ne el çantam ne kredi kartlarım ne de cep telefonum var. Ceplerimi karıştırıp para bulmaya çalışıyorum ama birkaç bozukluk ve elli euroluk bir banknottan başka bir şey çıkmıyor.

Bununla yetinmek zorundayım.

↓

Arka sokaklardan ve köprülerden gizlene gizlene geçip Venedik'in Santa Lucia tren istasyonuna varmam bir saatimi alıyor. Capobianco'nun adamlarının beni orada arayacaklarını bildiğimden istasyona girmeye cesaret edemiyorum. Onun yerine bir internet kafeye dalıp değerli paramla bir saatlik bilgisayar hakkı satın alıyorum. Vakit gece yarısını geçmiş ama içerisi klavyeleri tıkırdatıp duran sırt çantalı gezgin tiplerle dolu. Kapıdan uzakta bir bilgisayarın başına oturup e-posta hesabımı açıyorum, ardından Europol'ün sitesine girip iletişim bilgilerini alıyorum. Kurumun soruşturma departmanına doğrudan yazamayacağımı anlayınca mesajımı medya bürosuna yönlendiriyorum.

Adım Julia Ansdell. Birkaç hafta önce Roma'da vurularak öldürülen Stefano Padrone'nin cinayetiyle ilgili hayati bilgilerim var...

Incendio'yla, Lorenzo Todesco'yla ve Capobianco ailesiyle ilgili bildiğim her şeyi en ince ayrıntısına kadar yazıyorum. Arkadaşım Gerda'nın otelimizin önünde vurulduğunu, Francesca'yla Salvatore'nin de ölmüş olabileceğini anlatıyorum. Europol beni çatlak komplo teorisi manyaklarıyla karıştırıp yazdıklarımı görmezden gelir mi acaba? Yoksa başımın gerçekten belada olduğunu, acilen yardımlarına ihtiyacım olduğunu anlarlar mı?

Yazmam bittiğinde bir bakıyorum ki kırk beş dakika geçmiş ve ben yorgun ama keyifliyim. Göndere basıp umut etmekten başka yapabileceğim bir şey kalmadı. E-postanın kopyalarını Venedik'teki Yahudi Müzesi'ne, Val Halama ve Rob'a da gönderiyorum. Bir cinayete kurban gidecek olursam nedenini bilsinler.

Mesajlarım saniyesinde gidiyor.

On beş dakikam daha olduğu için posta kutuma bakıyorum. Rob'dan beş tane mail gelmiş, sonuncusu iki saat önce gönderilmiş.

Seni çok merak ediyorum. Gerda da telefonunu açmıyor, lütfen iyi olup olmadığını bildir. Ara, mesaj at, nasıl yaparsan yap ama haber ver. Aramızdaki sorunlar ne olursa olsun halledebiliriz.

Seni seviyorum.

Senden asla vazgeçmem.

Yazdıklarına bakarken ona inanmayı öyle çok istiyorum ki. Derken bilgisayarın ekranındaki geri sayım saati göz kırpmaya başlıyor. Sadece üç dakikam kalmış.

Hemen yazmaya girişiyorum.

Çok korkuyorum, sana ihtiyacım var. Hamile olduğumu sana ilk kez nerede söylediğimi hatırlıyor musun? İşte orada olacağım. Aynı saatte, aynı yerde. Başka kimseye söyleme.

Göndere basıyorum.

Saatimin dolmasına altmış saniye kala posta kutuma yeni bir e-posta düşüyor. Rob'dan geliyor ve sadece üç kelimelik.

Hemen yola çıkıyorum.

Venedik saklanmak için ideal bir şehir. İç içe geçmiş sayısız dar sokağıyla ve dünyanın dört bir yanından gelen ziyaretçileriyle kalabalığın arasında kaybolmak çok kolay. Şafakla birlikte sokaklar canlanmaya başlıyor, ben de gece saklandığım kapı ağzından çıkıyorum. Bir market bulup ekmek, meyve ve peynir alıyorum, tabii bir de delicesine ihtiyaç duyduğum bir fincan kahve. Elli euromdan kalanlar da böylece eriyip gidince beş parasız kalıyorum. Hayatta kalıp Rob gelene kadar saklanmaktan başka yapabileceğim bir şey yok. Bitmemiş denklemlerden nefret ettiği için bile olsa gelecek, biliyorum.

Günü göz önünde olmamaya çalışarak geçiriyorum. Peşimdeki adamların mutlaka bakacaklarını bildiğimden, tren istasyonlarından ve vapur iskelelerinden uzak duruyorum. Gidip

Cannaregio'nun dışındaki mütevazı görünümlü bir kilisede saklanıyorum. St. Alvis'e dışarıdan bakıldığında son derece sade ve iddiasız, ama birbirinden güzel fresklerle ve tablolarla dolu iç alanı mücevher gibi. Serin ve sessiz de. İçeride sadece iki kadın var, başları önlerinde oturuyorlar. Ben de sıralardan birine geçip saatin gelmesini bekliyorum. Gerda'nın hayatta olup olmadığını öğrenmeye can atıyorum ama bir yandan hastanede görünmekten de korkuyorum. Yahudi Müzesi'nin civarına gitmeye de korkuyorum, ayrıca Francesca polise bile güvenilemeyeceğini söylemişti. Tek başıma kalmış durumdayım.

Kadınlar çıktıktan sonra çok geçmeden başkaları gelip mum yakıyor, dua ediyorlar. Ama gelenlerden hiçbiri turist değil; St. Alvis'e bilinen güzergâhlardan çok uzak.

Sığınağımdan nihayet öğleden sonra dört gibi çıkıyorum. Akşamüzeri güneşinin aydınlığında olmak rahatsız edici, Rialto Köprüsü'nden geçerken kendimi çıplak hissediyorum. Havada öyle boğucu bir sıcak var ki herkes bir çorbanın içinde kürek çekmeye çalışır gibi ağır aksak ilerliyor. Rob'a uzun çabalarımızdan sonra nihayet bebeğimizin olacağını dört yıl önce, bunun gibi sıcak bir akşamüzeri söylemiştim. Öncesinde saatlerce yürümüştük, Rialto Köprüsü'nün yarısına geldiğimdeyse üstüme öyle bir yorgunluk çökmüştü ki durup nefeslenmek zorunda kalmıştım.

Hasta mısın?

Hayır. Ama sanırım hamileyim.

En ince ayrıntısına kadar hatırladığınız saf mutluluk anları

vardır ya, onlardan biriydi bu da. Kanaldan gelen tuz kokusu, Rob'un dudaklarıma bastırıldığı dudaklarının tadı, her şeyi hatırlıyorum. Bu, dünya üzerinde sadece tek bir kişiyle paylaştığım bir anı ve o kişi nerede bekleyeceğimi biliyor.

Köprünün üzerindeki turist akımına katılınca amip şeklindeki kalabalık tarafından çabucak yutuluyorum. Sonra, köprünün yarısına geldiğimde, Venedik camından yapılmış mücevherler satan bir tezgâhın önünde durup sıra sıra dizilmiş kolyeleri, küpeleri incelemeye koyuluyorum. Tezgâhın önünde fazla kalınca, ısrarla sadece baktığımı söylememe rağmen satıcının gözleri bir müşteri kapmış olmanın sevinciyle parlıyor. Sonra ona kadın yardımcısı da katılıyor, istersem indirim de yapabileceklerini söylüyor, ama bunları o kadar yüksek sesle söylüyor ki gelen geçen kafasını çevirip bize bakıyor. Ben oradan uzaklaşmaya çalışınca, kadın, müşteriye kaybetmenin siniriyle daha da yüksek sesle bağıyor.

“Julia,” diyor bir ses arkamdan.

Dönüp baktığımda onu görüyorum; yüzü tıraşsız, üstü başı dökülüyor. Günlerdir uyumamış gibi görünüyor, kollarını boynuma doladığındaysa korkunun kokusunu alıyorum.

“Her şey düzelecek,” diye mırıldanıyor. “Seni şimdi eve götüreceğim ve her şey yoluna girecek.”

“Uçağa binemem, Rob. Bu hiç güvenli olmaz.”

“Bal gibi de olur.”

“Olanlardan haberin yok senin. Beni öldürmeye çalışıyorlar!”

“Zaten bu adamlar da seni korumaya geldiler. Emniyetin onların elinde. Onlara güvenmek zorundasın.”

Onlar mı?

Yaklaşan iki adamı ilk o zaman fark ediyorum. Kaçıp gidebileceğim bir yer kalmadı. Rob'un kolları beni sımsıkı tutuyor.

“Julia tatlım. Bunu senin için yapıyorum,” diyor. “Bizim için.”

Elinden kurtulmaya çalışıyorum ama Rob debelenip tırnaklamama rağmen sıkıca, canımı çıkaracakmış gibi sıkıca tutmaya devam ediyor. Sonra aniden bir ışık parlıyor, patlayan bin güneş gücünde bir ışık. Sonrası karanlık.

Gözümün önüne inmiş sis perdesine rağmen bir kadının görüntüsünü hayal meyal seçebiliyorum. Kadının üstünde uçşan mavi bir elbise, yukarı bakıyor, ellerini kavuşturup gökyüzüne kaldırmış. Bir azizenin resmi olsa gerek, ama hangisi olduğunu bilemiyorum. Odada renk namına bir tek o karşımdaki tablo var, onun dışında duvarlar beyaz, örtüler beyaz, panjurlar beyaz. Kapalı kapının ardından İtalyanca konuşmalar duyuyorum, bir el arabası koridordan tangırdayarak geçiyor.

Buraya nasıl geldiğimi hatırlamıyorum ama nerede olduğumu gayet iyi anlamış durumdayım. Bir hastanedeyim. Kıvrılıp dolanarak sol elime inen küçük bir hortumdan dekstroz ve su karışımı damlıyor. Yatağın başındaki tepside bir sürahi su, bileğimde de ismimin ve doğum tarihimin yazılı olduğu plastik bir bileklik var. Üstünde ne koğuşunda olduğum yazmıyor ama bir İtalyan tımarhanesinde olduğumu sanıyorum. Suçlular için

olduğu gibi akıl hastaları için de ülkesine iade edilme politikası var mıdır merak ediyorum. İtalya beni memleketime postalayacak mı, yoksa duvardaki mavi elbiseli azizeye sonsuza kadar bakmaya mahkûm muyum acaba?

Koridordan önce ayak sesleri geliyor, kapı açılıp Rob içeri girerken yattığım yerde hızla doğruluyorum. Ama gözlerim onun değil, yanındaki kadının üstünde kilitleniyor.

“Kendini nasıl hissediyorsun?” diye soruyor kadın.

Kafamı hayretle sallıyorum. “Sen buradasın. Yaşıyorsun.”

Francesca başını sallıyor. “Salvatore ve ben senin için çok endişelendik! Dairenden kaçıp gidince peşinden her yere baktık. Bütün gece aradık.”

“Ben kaçtım mı? Oysaki...”

“Hatırlamıyor musun?”

Başım çatlayacak gibi ağrıyor, dün gecedен kalma anıları geri getirmek için uğraşırken şakaklarımı ovuyorum. Gözümün önünden bazı görüntüler geçiyor. Karanlık bir arka sokak. Bir bahçe kapısı. Sonra, üstünde kan lekeleri olan bluzumu hatırlayınca koluma bakıyorum, ama kesikler bandajlanmış. “Kolum nasıl kesildi? Bir patlama mı oldu?”

Kız kafasını iki yana sallıyor. “Patlama falan olmadı.”

Rob yatağa oturup elimi tutuyor. “Julia, görmeni istediğimiz bir şey var. Kolundaki kesikleri açıklayacak bir şey. Son birkaç haftadır yaşadığın her şeyi açıklayacak bir şey.” Dönüp Francesca’ya bakıyor. “Ona videoyu gösterin.”

“Ne videosu?” diye soruyorum.

“Dün gece büyükannemin dairesinde kaydettiğimiz video.” Francesca yanında getirdiği çantayı açıp bir dizüstü bilgisayar çıkarıyor. Sonra ekranı bana çevirip videoyu başlatıyor. Görüntülerde benim yüzüm var, ses benim sesim.

“Adım Julia Ansdell. Otuz üç yaşındayım ve Robert Ansdell’le evliyim. Massachusetts Brookline’da, Heath Yolu 4122 numarada oturuyoruz...”

Ekranada gergin ve perişan halde görünüyorum, kameranın dışındaki iki kişiye kaçamak bakışlar atıp duruyorum. Fakat *Incendio*’nun hikâyesini hiç duraksamadan anlatıyorum. Onu Bay Padrone’den satın aldığımı. Venedik’e sorularımın cevabını bulmak için geldiğimi. Gerda’yla otelimizin önünde saldırıya uğrayışımızı.

“Söylediğim her şeyin doğru olduğuna yemin ederim. Başıma bir şey gelecek olursa en azından sebebinin...”

Yüzümde aniden boş bir ifade beliriyor. Bir süre sessiz kalıyorum.

Videodaki Francesca kameranın arkasından, “Bir şey mi oldu Julia?” diyor. Sonra görüntüye girip omzuma dokunuyor, ardından beni hafifçe sarsıyor. Bende tepki yok. Kaşlarını çatıp Salvatore’ye İtalyanca bir şeyler söylüyor.

Ben robot gibi kalkıp görüntüden çıkarken kamera hâlâ kayıttı. Francesca’yla Salvatore bana sesleniyor. Derken bir gürültü kopuyor, kırılan bir camın şangırtısı geliyor, sonra Francesca endişeyle bağırıyor: “Nereye gidiyorsun? Geri dön!”

Francesca videoyu, az önce benim oturduğum, şimdi boş olan koltuğun görüntüsünde durduruyor. “Pencere camlarından

birini kırdıktan sonra kaçıp gittin,” diyor kız. “Yardım etmeleri için müzeden arkadaşlarımızı da çağırdık ama bulamadık seni. Biz de çantadaki ceptelefonunu kullanıp kocanı aradık. O da zaten Boston’da havaalanında Venedik uçağını bekliyormuş.”

“Anlamıyorum,” diyorum dizüstü bilgisayarın ekranına bakarken fısıltıyla. “Neden böyle yapmışım? Neyim var benim?”

“Tatlım, sanırım biz cevabı biliyoruz,” diyor Rob. “Seni birkaç saat önce hastaneye getirdiğimizde katatonik bir nöbet geçiriyor gibiydin, hiçbir şeye tepki vermiyordun. Doktorlar hemen bir beyin taraması yaptılar ve sorunun kaynağını o zaman anladılar. Neyse ki iyi huylu bir şeymiş, kolaylıkla alınabilirmiş ama bunun için ameliyat olman gerekiyor.”

“Ameliyat mı? Niye ki?”

Elimi sıkıp sakince konuşuyor. “Beyninde temporal loba baskı yapan bir tümör var. Baş ağrıların ve hafızadaki kararlık noktaların nedeni de bu. Hatta bu son birkaç hafta içinde yaşadığın her şeyin nedeni bu olabilir. Lily’nin nöroloğu temporal lob nöbetlerinden bahsetmişti, hatırlıyor musun? İnsanlar nöbet geçirirken yürüyüp konuşabilir, hatta araba bile kullanabilirlermiş. Juniper’ı öldüren sendin. Kendine kırk cam parçasını saplayan da. Sadece hatırlamıyorsun. Uyandığında Lily’nin *anneciği yarala, anneciği yarala* dediğini söylüyorsun ya, bence kız *annecik yaralandı, annecik yaralandı* gibi bir şey söylüyordu. Senin için korkmuştu. Seni teselli etmeye çalışıyordu.”

Bir an boğazım düğümleniyor, sevinçle hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başlıyorum. Kızım beni seviyormuş. Kızım beni hep sevmiş.

“Yaşadığın her şeyin nedeni,” diye devam ediyor Rob, “bu nöbetler olabilir. Bu tümör olabilir.”

“Her şey değil,” diyor Francesca. “*Incendio* meselesi doğru, notaların geldiği yerle ilgili şeyler doğru.”

Kafamı sallıyorum. “Ah Tanrım, kafam o kadar karışık ki neyin gerçek neyin hayal olduğunu ayırt edemiyorum artık.”

“Seni öldürmeye çalışan adam hayal değil. Arkadaşını vuran adam yani.”

Dönüp Rob’a bakıyorum. “Gerda...”

“Merak etme, iyileşecek. Ameliyatı atlattı, şu an nekahet sürecinde,” diyor Rob.

“O kısmı doğru muydu yani? Vurulma kısmı?”

“Şu anda kapının önünde bekleyen korumalar kadar gerçek,” diyor Francesca. “Europol meseleyi araştırıyor. Şayet Capobianco ailesiyle ilgili şüphelerimiz doğruysa...” Gülümüyor. “Müstakbel başbakanımızın foyasını ortaya çıkardın demektir. Tebrikler. Müzedeki meslektaşlarının gözünde bir kahramansın artık.”

Bu bir zafer belki ama ben kutlayacak halde değilim. Bu sırada bana çok daha yakın olan bir düşmanı, beynimin içinde yuva yapmış tümörü düşünmekle meşgulüm. Beni, en çok sevdiğim insanlardan bile korkma noktasına getiren o düşmanı. Düşünüyorum da, şakaklarıma kim bilir kaç kez masaj yaptım, içeride büyüyüp şişmekte olan şeyi kim bilir kaç kez rahatlatmaya çalıştım. Beni yenmeye hazırlanan düşmanı.

Fakat bu savaşta yalnız değilim, Rob da yanımda artık. Ben farkında olmasam da, başından beri yanımdaymış.

Francesca dizüstü bilgisayarını alıp kaldırıyor. “Şimdi, benim yapmam gereken işler var. İfadeler hazırlanacak, raporlar yazılacak. Arşivimizde Todesco ailesiyle ilgili kapsamlı bir araştırma yapacağız.” Durup gülümseyerek bakıyor bana. “Bu arada senin de yapman gereken bir şey var.”

“Benim mi?”

“Bir an önce iyileşmen gerekiyor. Bütün umutlarımızı sana bağladık. Bizi bu yola sokan sensin. *Incendio*'nun hikâyesini anlatan kişi de sen olmalısın.”

Sekiz Yıl Sonra

Calle del Forno’da, Lorenzo ve ailesinin bir zamanlar yaşadığı 11 Numara’ya yeni bir plaket asıldı. Plakette İtalyanca şöyle yazıyor: “1944 Ekim’inde Risiera di San Sabba’daki ölüm kampında hayatını kaybeden besteci ve kemancı Lorenzo Todesco burada yaşamıştır.” *Incendio*’dan, Lorenzo’nun ailesinden ya da San Sabba’da geçirdiği son aylarından bahsedilmiyor ama buna gerek de yok. Hayatıyla ilgili yeni belgesel bu gece ilk kez halka gösterilecek. Hikâyesini çok geçmeden Venedik’teki herkes öğrenecek.

Incendio’yu bulan ben olduğum için, benim hikâyemi de öğrenecekler tabii. Hatta bu gece, belgeselin Venedik prömiyerinde kuartetle birlikte parçayı çalacağız. Lorenzo’nun bedeni San Sabba’nın krematoryumundaki alevler tarafından yutulalı çok oldu ama bestesi insanların hayatını değiştirecek

kadar güçlü hâlâ. Belki de gelecekte ülkenin başbakanı olacak adamı devirdi mesela. Beynimde büyümekte olan menenjioma dair uyardı beni. Bu akşam dünyanın dört bir yanından, *Incendio* filmini seyretmek ve ona ilham veren vals dinlemek için gelen izleyicileri Ca' Foscari'nin oditoryumunda toplamayı başardı.

Sahne arkasında, kapalı perdenin ardından gelen seyirci gürültüsüne rağmen tuhaf bir şekilde sakinim. Salon tıklım tıklım, Gerda heyecandan parmaklarıyla kemanının arkasını tıkırdatıyor. Arkamdan çellocumuzun siyah tafta eteğini çekiştirip durduğunu duyabiliyorum.

Sonra perde kalkıyor ve biz sahneye çıkıp yerlerimizi alıyoruz.

Sahneye vuran ışıklardan dolayı seyircileri göremiyorum ama yayımı kaldırıp çalmaya hazırlanırken Rob'un, Lily'nin ve Val'in üçüncü sırada, ortada oturduklarını biliyorum. Bir zamanlar beynimde elektrik fırtınaları koparan bu müzikten zerre korkmuyorum artık. Evet, karanlık bir geçmişi var ve ölüm bir yüzyıldan diğerine, hep peşinden gelmiş ama taşıdığı bir lanet, getirdiği bir uğursuzluk yok. Sadece bir vals sonuçta, Lorenzo Todesco'nun bir zamanlar çaldığı notaların epey geç kalmış bir yansıması; çok güzel bir vals. Lorenzo'nun ruhu bizim çaldığımızı duyabiliyor mu merak ediyorum. Tellerimizden fırlayan notalar boyutlar aşıp şu an ikamet ettiği yere kadar ulaşabiliyor mu? Şayet bizi duyuyorsa unutulmadığını da biliyor demektir. Sonuçta hepimizin umudu unutulmamak değil midir?

Son mezüre geliyoruz. Son nota Gerda'nın; buradan cennete gönderilmiş bir öpücük gibi yüksek, tatlı ve bir o kadar da

yürek burkan bir nota. Seyirci bir an taş kesilmiş gibi, sessizce oturuyor. Kimse o anın kutsallığını bozmak istemiyor. Fakat hemen ardından gümbür gümbür bir alkış kopuyor. *Sen de duyuyor musun Lorenzo? Yetmiş yıl gecikse de bütün alkışlar sana.*

Sonrasında, yeşil odaya gittiğimizde, buz kovasının içinde bir şişe prosecco'nun bizi beklediğini görüyoruz. Gerda mantarı patlatıyor, incecik şampanya kadehlerimizi tokuşturup performansımızı kutluyoruz.

“Hiç bu kadar iyi çalmamıştık!” diyor Gerda. “Bir sonraki durağımız Londra prömiyeri!”

Kadehler bir kez daha tokuşturuluyor, odada keyifli kahkahalarımız çınlıyor. Lorenzo Todesco'nun yaşamını onurlandırmak için toplanılan bir gecede bu kadar tasasız oluşumuz pek doğru değil aslında. Üstelik kutlamalar bundan ibaret de değil. Biz enstrümanlarımızı toplarken film yapımcısının partisi dış avluda başlamış oluyor; bütün akşam yıldızların altında yemek yenip dans edilecek. Eğlenceyi kaçırmak istemeyen Gerda ve diğerleri yeşil odadan ayrılp oditoryumun çıkışına yöneliyorlar.

Ben de peşlerinden koridora geçtiğimde birinin bana seslendiğini duyuyorum: “Bayan Ansdell?”

Arkamı döndüğümde altmışlı yaşlarda, siyah saçlarına akla düşmüş, ciddi bakışlı bir kadın görüyorum. “Julia Ansdell benim, evet?” diyorum. “Size nasıl yardımcı olabilirim?”

“Dün gazetede röportajınızı okudum,” diyor kadın. “*Incendio* ve Todesco ailesiyle ilgili röportajınızı.”

“Evet?”

“Yazıda bahsi geçmeyen bir şey var. Todescolardan hayatta kalan olmadığı için siz de bilemezsiniz tabii. Ama ben öğrenmek isteyeceğinizi düşündüm.”

Ona kaşlarını çatarak bakıyorum. “Lorenzo’yla mı ilgili?”

“Bir bakıma öyle. Ama aslında Laura Balboni adındaki genç bir kadınla ilgili. Ve başına gelenlerle.”

J

Kadının adı Clementina. Doğma büyüme Venedikliymiş, civardaki bir lisede İngilizce öğretmenliği yapıyormuş. İngilizceyi böyle rahat konuşmasının nedeni bu. Gerda’yla diğerleri avludaki partiye gittiği için yeşil odada bir tek Clementina’yla ben varız; döşemesi solmaya yüz tutmuş, kabarık bir kanepeye karşılıklı oturuyoruz. Clementina bu hikâyeyi, Profesör Balbonilerin hizmetçiliğini yapmış olan merhum halasından dinlemiş. Zamanında Ca’ Foscari’nin en saygın müzikologlarından olan Profesör Balboni dulmuş ve Laura adında bir kızı varmış.

“Alda Halam, Laura’nın çok güzel ve yetenekli bir kız olduğunu söylerdi. Çok da korkusuz bir kızmış,” diyor Clementina. “Hatta o kadar korkusuzmuş ki, küçükken ocağın üstünde kaynayan tencereye bakmak için sandalyenin üstüne çıkmış, tencere devrilip kollarını yakmış. Kızın kollarında o günden sonra korkunç izler kalmış ama onlardan hiç utanıp çekinmemiş. Aksine, cesurca sergilermiş onları.”

“Hikâyenizin Lorenzo’yla ilgisi olduğunu söylemişsiniz,” diyorum hatırlatmak için.

“Evet, iki hikâye tam bu noktada kesişiyor,” diyor Clementina. “Laura’yla Lorenzo’nun hikâyeleri yani. Anlayacağınız, birbirlerine âşık olmuşlar.”

Bu yeni bilgiyle heyecanlanıp kadına yaklaşıyorum. Şimdiye kadar hep Lorenzo’nun üzücü sonuna odaklanmışım, şimdiyse karşımda ölümüyle değil yaşamıyla bağlantılı bir ayrıntı var. “Laura Balboni’yle ilgili hiçbir şey duymamışım. Lorenzo’yla nasıl tanışmışlar?”

Gülümsüyor Clementina. “Müzik vesilesiyle olmuş, Bayan Ansdell. Her şey müzikle başlamış.”

Bir kemanla bir çellonun, kusursuz bir armoniyle iç içe geçişi diyor kadın. Laura ve Lorenzo her çarşamba, Ca’ Foscari’nin düzenlediği prestijli bir yarışmaya hazırlanmak için Lauraların Dorsoduro’daki evinde buluşuyormuş. İki geliyor gözümün önüne; kara gözlü Lorenzo ve altın saçlı Laura, saatlerce baş başa kalıp çalacakları parçada ustalaşmaya çalışıyorlar. Kafalarını nota sehparlarından kaldırıp birbirlerini görene kadar kaç çarşamba geçmişti acaba?

Birbirlerine âşık olurken etraflarındaki dünyanın yıkılmak üzere olduğunu fark etmişler miydi?

“SS’ler Venedik’i ele geçirince Laura onu korumaya çalışmış,” diye anlatıyor Clementina. “O ve babası, tehlike altındaki Todesco ailesine yardım etmek için ellerinden geleni yapmışlar. Balboniler Katolik’miş ama mesele gönül meselesi olunca bunun hiçbir önemi olmamış tabii. En azından Laura için yokmuş. Ama sonunda Lorenzo ya da ailesi için yapabile-

ceği bir şey olmadığını anlamış. Kız, ailenin götürüldüğü gün de oradaymış. İstasyona götürülüşlerini izlemiş. Ve bu onu son görüşü olmuş.”

“Peki Laura’ya ne olmuş?”

“Halamın dediğine göre kızcağız Lorenzo’nun döneceğine dair umudunu hiç kaybetmemiş. Sürekli genç adamın ona tren-den yazdığı mektubu okumuş. Lorenzo mektubunda ailesinin iyi olduğunu ve çalışma kampının o kadar da korkutucu olmaya-cağını yazmış. Bir de, şayet beklerse, onun için döneceğine dair söz veriyormuş. Kız aylarca beklemiş ama hiç haber gelmemiş.”

“Başına ne geldiğini bilmiyor muymuş?”

“Nasıl bilsin ki? Trenden gönderilen o mektup tek ümi-diymiş, çünkü Lorenzo’nun sadece bir çalışma kampına gön-derildiğini düşünüyormuş. İnsanlara o mektupları bu yüzden yazdırmışlar zaten, yakınları merak etmesin diye. Akıllarına başka bir şey gelmesin diye. Kimse trenin şey için Polonya’ya gittiğini...” Clementina’nın sesi sönüyor bir an.

“Peki Laura, Lorenzo’nun başına gelenleri hiç öğrene-memiş mi?”

“Hayır.”

“Beklemiş ama. Savaş bittikten sonra aramamış mı onu?”
Clementina kafasını üzüntüyle sallıyor.

Kanepeye hayal kırıklığı içinde yaslanıyorum. Bunun bir bağıllık hikâyesi olmasını, savaş onları ayırsa bile birbirlerini sevmeye devam eden âşıkların hikâyesi olmasını bekliyordum. Ama Laura Balboni, Lorenzo’yu bekleyeceğine dair söz vermiş

olsa da beklememiş demek. Açıkçası duymak istediğim aşk masalı bu değildi.

“Şey, çok güzel bir kızmış dediniz ya,” diyorum. “Hayatına başka biri girdi herhalde.”

“Başka kimse olmamış.”

“Hiç evlenmemiş mi?”

Kadının bakışları beni aşıyor, ben orada değilmişim gibi, göremediğim biriyle konuşuyormuş gibi devam ediyor. “Ne olduysa 1944 Mayıs’ında olmuş. Todescolar sınır dışı edildikten beş ay sonra,” diyor kısık sesle. “Dünya savaşta olmasına, Avrupa’nın her yerinde ölüm ve trajedi hüküm sürmesine rağmen bahar bütün güzelliğiyle gelmiş. Mevsimler tarlalarda kaç cesedin yattığına bakmaz; çiçekler açacaklarsa açarlar.

Alda Halam, o ailenin Profesör Balbonilerin kapısına bir gece vakti geldiğini anlatmıştı. Bir karıkoca ile iki küçük oğlan. Aylardır bir komşularının tavan arasında saklanıyorlarmış, SS çemberi daraltırken onlar İsviçre’ye kaçmanın bir yolunu arıyorlarmış. Profesörün Yahudilerden yana tavır aldığı duymuşlar, onları bir geceliğine saklar mı diye gelmişler. Alda Halam profesörü uyarmış, kalmaları çok tehlikeli olur demiş. SS, Balbonilerin siyasi eğilimlerini öğrendiği için her an baskına gelebilirmiş. Halam da bunun nasıl bir felaket getirebileceğinin farkındaymış.”

“Peki profesör, halanızı dinlemiş mi?”

“Hayır. Çünkü Laura –her zaman cesur, her zaman inatçı Laura– aileyi geri çevirmelerine izin vermemiş. Ya o anda

Lorenzo da yine bir yabancıнын kapısında durmuş, sığınmayı bekliyorsa diyor. Onun geri çevrildiğinin düşüncesine bile dayanamıyormuş. Öyle öyle babasını aileyi içeri almalarına ikna etmiş.”

Korku ve endişeden ellerim buz kesmiş halde Clementina'yı dinliyorum.

“Ertesi sabah Alda Halam bakkala gitmek için çıkmış,” diye devam ediyor kadın. “Döndüğünde SS'in evin altını üstüne getirdiğini görmüş. Kapıları tekmeleyerek açıyor, eşyaları kırıp döküyorlarmış. Balbonilere sığınan Yahudiler hemen tutulanmış ve sonradan Polonya'daki ölüm kamplarından birine gönderilmiş. Balbonilerse...” Gerisini anlatmaya yüreği elvermiyormuş gibi duruyor.

“Onlara ne olmuş?”

Derin bir nefes alıyor Clementina. “Profesör Balboni'yi ve kızını sürükleyerek dışarı çıkarmışlar. Sonra kanalın orada yere diz çöktürmüşler ve bir Yahudi'yi saklarsanız başınıza gelecek budur diyerek oracıkta öldürmüşler.”

Konuşamıyorum. Nefes bile alamıyorum. Başım önüme düşüyor, tanımadığım bir genç kadın için gözyaşı döküyorum. Laura Balboni'nin öldürüldüğü o bahar günü Lorenzo hâlâ hayattaydı. San Sabba'da o yılın sonbaharında, yani sevdiği kız öldükten aylar sonra can verdi. Bunu bilmesi mümkün değildi tabii, ama yine de hissetmiş miydi acaba? Kızın ruhu bedeninden ayrılırken sesini rüyalarında duymuş muydu, nefesini teninde hissetmiş miydi? Kendi ölümüne yürürken aslında Laura'ya

yürüdüğünü düşünüp avunmuş muydu? Kız mademki onu bekleyeceğine söz vermişti; sözünde durup onu ölümün öteki yakasında karşılamış olmalıydı.

İnanmak istediğim bu.

“Artık hikâyenin geri kalanını da biliyorsunuz,” diyor Clementina. “Laura’nın hikâyesini.”

“Onun hakkında hiçbir şey bilmiyordum,” diyorum derin bir nefes alarak. “Teşekkür ederim. Siz anlatmasaydınız öğrenemezdim de.”

“Size anlattım çünkü anmamız gerekenler kurbanlardan ibaret değil. Diğer kahramanları da hatırlamalıyız, öyle değil mi Bayan Ansdell?” Ayağa kalkıyor. “Sizinle tanıştığıma memnun oldum.”

“Anneciğim, demek buradaydın!” On bir yaşındaki kızım koşa koşa yeşil odaya giriyor. Saçları örgüsünden kurtulmuş, isyankâr sarı teller yüzünün etrafında uçuşuyor. “Babacığim her yerde seni arıyor. Neden yanımıza gelmedin? Avludaki parti başladı, herkes dans ediyor. Gerda’nın çaldıklarını duyman lazım. Klezmer miymiş, neymiş!”

Ben de ayaklanıyorum. “Şimdi geliyorum canım.”

“Kızınız sanırım,” diyor Clementina.

“Adı Lily.”

İkisi kibarca el sıkıştıktan sonra Clementina, “Sen de annen gibi müzisyen misin bakalım?” diye soruyor.

Lily kocaman gülümsüyor. “Müzisyen olmak istiyorum.”

“Şimdiden öylesin,” diyorum gururla. “Lily’nin kulağı be-

nimkinden bile iyi ve henüz on bir yaşında. Nasıl çaldığını duymalısınız.”

“Keman mı çalıyorsun?”

“Hayır,” diyor Lily. “Ben çello çalıyorum.”

“Çello,” diye tekrar ediyor Clementina, gözlerini kızımın üzerinden ayırmadan. Dudakları gülümsüyor ama gözlerinde, eskiden tanıdığı birinin fotoğrafına bakıyormuş gibi hüzünlü bir şey var. Bu dünyadan uzun süre önce göçmüş birine bakıyormuş gibi. “Tanıştığımıza memnun oldum Lily,” diyor. “Umarım bir gün dinlerim seni.”

Kızımın birlikte kadifemsi bir yaz akşamına çıkıyoruz. Lily yanımda dans eder gibi yürüyor. Ayaklarında sandaletleri, üstünde çiçekli elbisesiyle taşların üstünde altın saçlı bir peri kızı gibi sıçraya sıçraya gidiyor. Aralarında gülüşüp İtalyanca sohbet eden bir grup üniversite öğrencisini ve suyun kendi tatlı melodisiyle aktığı bir taş çeşmeyi geçiyoruz. Tepemizde güvercinler beyaz kanatlı melekler gibi uçuşuyor, havada gül ve deniz kokusu var.

İleride bir yerde bir keman klezmer müziği çalıyor. Şamatacı, neşeli bir ezgi; insan ellerini çırpıp dans etmek istiyor.

Yaşamak istiyor.

“Duyuyor musun anneciğim?” diyor Lily beni çekiştirirken. “Hadi ama, partiyi kaçıırıyorsun!”

Gülerek kızımın elini tutuyorum, birlikte müziğe katılıyoruz.

Tarihsel Notlar

Günümüzün Campo Ghetto Nuovo'sunda yürürken Venedik'in bu huzurlu meydanının bir zamanlar büyük bir trajediye sahne olduğuna inanmak çok güç. Meydanın duvarlarına asılı plaketter, Venedik'te 1943 ile 1944 yıllarında tutuklanıp sürülen yaklaşık 250 Yahudi'nin yürek burkan hikâyesini anlatıyor. Bu korkunç dönemde İtalya'daki 47.000 Yahudi'nin, çoğu ölüm kamplarında olmak üzere, yüzde 20'si can vermiş.

Bu sayılar ne kadar sarsıcı olursa olsun, işgal altındaki Avrupa'nın diğer yerlerinde yaşamış olan Yahudilerin başına gelenlerin yanında zayıf kalıyor elbette. Polonya'da, Almanya'da ve Baltık ülkelerinde Yahudi nüfusun yüzde 90'ı katledilmiş. Hollanda'da yüzde 75'inin sonu ölüm kampları olmuş, Belçika'daysa yüzde 60. Peki ama İtalya'da olup sağ kalanların yüzdesi neden bu kadar yüksek? İtalya'yı farklı kılan ne?

Venedik'in, zamanında pek çok Yahudi'nin yaşadığı Can-

naregio mahallesinin sokaklarında dolaşırken hep bu soruyu sordum kendime. İtalyanların, adaletsiz olduğunu düşündükleri kanunları görmezden gelmeleri, hatta açık açık karşı durmaları, İtalyan karakterinin benzersiz bir özelliğinden mi kaynaklanıyordu? İtalya'nın cazibesine karşı koyamayan, insanlarına âşık biri olarak İtalyanların özel olduğuna inanmak *istedim*. Ancak her ülkenin karanlık bir tarafı olduğunu kabul etmek gerekiyor.

“İtalya'yı farklı kılan ne?” sorusuna cevap arayan iki harika kitap var: Susan Zuccotti'nin *The Italians and the Holocaust* ve Renzo de Felice'nin *The Jews in Fascist Italy*'si*. Yahudiler için İtalya'nın, işgal altındaki Avrupa'nın diğer ülkelerine nazaran pek çok açıdan farklı olduğunu bu iki yazar da kabul ediyor. Komşularından zor ayırt edilebilen, asimile olmuş Yahudiler büyük nüfusa karşımakta güçlük çekmemiş. Savaştan önce hükümette, üniversitede, iş dünyasında, tıpta ve hukukta yüksek yerlere gelmişler. Yüzde kırk dördü Yahudi olmayanlarla evlenmiş. İtalyan toplumuna her açıdan entegre olmuşlar; öyle ki, Benito Mussolini'nin metresi ve hayat hikâyesini yazan Margherita Sarfatti de Yahudi'ydi.

Ancak bu güvenli ortamın büyüüne aldanmamak gerekiyor elbette. Yahudiler 1930'larda, ayaklarını bastıkları bu toprakların yavaş yavaş tehlikeli bir bataklığa dönüşmekte olduğunu fark etmişler. Belirtiler başlangıçta sadece can sıkıcıymış; bazı yayın organlarında görülmeye başlayan tek tük antisemitik yazılar, Ya-

* *İtalyanlar ve Soykırım*. (f.n.)

** *Fasist İtalya'da Yahudiler*. (f.n.)

hudi gazetecilerin *Il Popolo d'Italia* gazetesinden kovuluşu. 1938 Eylül'ünde Yahudilerin okullarda çalışmaları, öğretmenlik yapmaları yasaklanmış. 1938 Kasım'ında ırklar arası evlilik yasaklanmış, Yahudiler devlet kadrolarından çıkarılmaya başlanmış. 1939 Haziran'ında kalifiye işlerde çalışmaları engellenince pek çok doktor, avukat, mimar ve mühendis işsiz kalmış. Artık radyo sahibi olamıyor ve kamu binalarına giremiyorlarmış. Popüler tatil yörelerine gidemiyorlarmış. Yahudiler tarafından bestelenmiş eserler radyoda yayınlanamıyormuş.

Kanunlar bu şekilde, kademe kademe ağırlaştırılırken bazıları ülkeden ayrılma yoluna gitmiş ama çoğu kalmış. Sürekli tehlike çanları çalıyor olmasına rağmen, Almanya'da ve Polonya'da olanların İtalya'da da yaşanacağına inanmamışlar. Yavaşça ısıtılan tencerede kaynayan kurbağa misali, çoğu İtalyan Yahudisi bu zorlu şartlara uyum sağlayıp hayatlarına devam etmişler. Özellikle de Lorenzo'nunki gibi, yüzyıllardır İtalya'da yaşayan aileler nereye gideceklerini bilememişler.

1943'te, Almanların kuzey ve orta İtalya'yı işgal etmesiyle birlikte bu aileler köşeye sıkıştıklarını anlamışlar. Alman ve İtalyan SS'i peşlerine düştüğünde Yahudiler saklanmanın ya da kaçmanın yollarını aramaya başlamışlar. Bazıları İsviçre sınırındaki dağları aşmayı başarmış. Bazılarını rahipler ve rahibeler sahiplenmiş, manastırlara sığınmışlar. Bazıları da onların tarafında olan dostlarının ve komşularının evlerinde saklanabilmiş.

Fakat Lorenzo'nun ailesi gibi, çok sayıda Yahudi tutuklanıp sınır dışı edilmiş, trenle kuzeye gönderilmiş. Çoğu çalışma kam-

pına gittiklerini sanıyormuş; çok azı yolculuklarının Polonya'daki krematoryumlarda sona ereceğini tahmin etmiş.

Venedik'te felaket kapılarını öyle ani çalmış ki, çoğu yataklarından kalkmaya bile fırsat bulamamış. Yetkililer 1943 Aralık'ının başında, hava saldırısı sirenleri insanların çılgınlıklarını bastırırken, yüze yakın Yahudi toplamış. Geçici olarak gözaltı merkezine dönüştürülen bir okulda günlerce bir şey yiyememişler, acıyıp camlardan yiyecek atan komşular sayesinde dayanabilmişler. Çoğu, onları şehirden götürmeyi bekleyen trene yarı aç halde yürürken bile hayatta kalacaklarına inanmış olmalı; bunu Venedik'teki yakınlarına yazdıkları mektuplardan anlıyoruz.

Auschwitz'e doğru yolculuklarında, Trieste yakınlarındaki Risiera di San Sabba geçiş kampında durulmuş. Aslen pirinç işleme fabrikası olarak kurulan Risiera di San Sabba sonradan İtalyan topraklarında inşa edilen tek imha kampına dönüştürülmüş. 1944 baharında kendi krematoryumu da yapılan San Sabba idam edilen binlerce siyasi mahkûmun, Direniş savaşı-sının ve Yahudi'nin son durağı olmuş. İdam edilenlerin, bazen de fırına atılanların gürültüsü o kadar rahatsız edici oluyormuş ki, o sesleri bastırmak için müzik çalındığı söyleniyor.

Tarihin bu vahşi döneminde, antisemit kanunlara önyak olan politikacılardan ve vatandaşlarını seve seve tutuklayıp sınır dışı eden faşist polislerden tutun da kendi komşularına ve meslektaşlarına ihanet eden ihbarcılara kadar her türlü kötü insanı bulmak mümkün. Fakat bunların yanında kahramanlar da var: Venedik'teki Yahudilerin isimlerini teslim etmesi emredildiğinde

listeleri ortadan kaldırıp intihar eden Profesör Giuseppe Jona; pek çoğu San Sabba'da işkencecilerin elinde can veren binlerce Direniş savaşçısı; Yahudilerin yakalanmasına karşı çıkan, hatta kimi zaman saklanmalarına yardım eden *carabinieri*, yani polis memurları; zor durumdaki yabancıları besleyip giydiren, koruyup kollayan sayısız rahip, rahibe ve sıradan İtalyan halkı.

Balboniler gibi bu isimsiz kahramanların bazıları da bu yaptıklarının karşılığında can vermişler.

Benim de bu kitapta onurlandırmak istediklerim bu insanlardı; yaptıkları iyilik ve fedakârlıklarla bizlere umut veren bu sıradan insanlardı. Yolumuzu en karanlık zamanlarda bile aydınlatacak bir Laura hep olacaktır.

Daha Fazlasını Okumak İçin

Susan Zuccotti, *The Italians and the Holocaust*. Lincoln: University of Nebraska Press, 1996.

Renzo De Felice, *The Jews in Fascist Italy*. New York: Enigma Books, 2001.

“The Holocaust in Italy.” Birleşik Devletler Soykırım Anma Müzesi. ushmm.org/learn/mapping-initiatives/geographies-of-the-holocaust/the-holocaust-in-italy

“Risiera di San Sabba.” Müzenin internet sitesi: risiera-sansabba.it/english/

Teşekkür

Müziğin yüzyılları aşır gelen ilham verme ve hayatları değiştirme gücü *Ateşin Şarkısı*'nın tam kalbinde yer alıyor. Ben de müziği hayatıma sokan herkese minnet borçluyum: Piyano ve keman egzersizleri için harcadığım uzun ve sıkıcı saatler için bir gün onlara teşekkür edeceğimi bilen annemle babama; çaldığım her kötü notaya sabırla katlanan müzik hocalarıma; türlü şarkılar çalıp şamata yaptığımız Maine'li doğaçlama arkadaşlarıma. Müzisyenler dünyanın en sıcak, en cömert insanlarıdır, ben de o çevrenin bir parçası olduğum için kendimi şanslı sayıyorum. Özellikle de, koca bir yaylı çalgılar nesline ilham verdiği için Janet Ciano'ya; kemanla eğlencesine çalma zevki-me her zaman ortak olan Chuck Markowitz'e ve *Incendio*'yu ilk çalanlardan biri olduğru için Heidi Karod'a teşekkür ediyorum.

Verdikleri sarsılmaz destek için telif temsilcim Meg Ruley'ye, editörlerim Linda Marrow (Ballantine) ve Sarah Adams'a

SON

Alexandra Oliva

Önce kanına girecekler. Hayali zorluklar yaratıp,
olmadık ödüller vaat edecekler.
Sarf güveneni kazanmak için.
Güvenme.

Sonra yanına tanımadığın insanlar katacak; en derin,
en mahrem korkularınla yüzleştirecekler.
Seni oyuna getirip vazgeçirmek için.
Vazgeçme.

En son rüyalarına göz dikecek, sınırlarını zorlayacak,
ışığını çalacaklar. Ama sen, sonu ne olursa olsun,
içindeki sese inan.
Karanlığa teslim olma.

Padak veren bir felakette rayından çıkan bir reality-show yarışması ve kendilerini bekleyen tehlikelerden habersiz, kaybetmemeye kararlı yarışmacı-
lar. Sonu belirsiz bir hayatta kalma oyunu ve bu oyunun parçası olmayı
reddedip içgüdülerine tutunan bir kadın. Okurların ve eleştirmenlerin öv-
güyle karşıladığı *Son*, insan ruhunun sınırlarına dair, ele avuca uğmayan,
kışkırtıcı bir hikâyeye.